

PĀVILOSTAS NOVADA PAŠVALDĪBA

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

**PĀVILOSTAS NOVADA ATTĪSTĪBAS
PROGRAMMAS 2012. – 2018. GADAM
PĀVILOSTAS NOVADA TERITORIJAS
PLĀNOJUMA
2012. – 2024. GADAM
STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI
NOVĒRTĒJUMA
VIDES PĀRSKATS**

2012.

KONSULTĀCIJU UZŅĒMUMI:

Saturs

Saturs.....	2
1. Pamatinformācija	4
2. Pāvilostas novada Attīstības programmas 2012. – 2018.gadam pamatnostādnes	6
2.1. Plānošanas dokumenta izstrādes galvenie mērķi	6
2.2. Plānošanas dokumenta satura izklāsts	6
2.3. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	10
3. Pāvilostas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024.gadam pamatnostādnes.....	13
3.1. Plānošanas dokumenta izstrādes galvenie mērķi	13
3.2. Plānošanas dokumenta satura izklāsts	15
3.3. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	19
4. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi.....	20
4.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	20
4.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi.....	25
5. Vides pārskata izstrāde.....	30
5.1. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra un iesaistītās institūcijas.....	30
5.2. Sabiedrības līdzdalība	32
5.3. Saņemtie priekšlikumi, atsauksmes un to analīze	32
5.4. Iesaistītās institūcijas	33
6. Pāvilostas novada īss raksturojums.....	33
6.1. Administratīvā teritorija	33
6.2. Saimnieciskā darbība Pāvilostas novadā.....	35
7. Esošā vides stāvokļa un dabas resursu apraksts	36
7.1. Pāvilostas novada reljefs un ģeomorfoloģiskā uzbūve	36
7.2. Klimatiskie apstākļi	37
7.3. Ģeoloģiskā uzbūve	38
7.4. Derīgie izrakteņi.....	42
7.5. Pazemes ūdeņi.....	47
7.6. Virszemes ūdeņi.....	54
7.7. Alternatīvie energoresursi.....	61
7.8. Meža resursi	76
7.9. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi.....	78
8. Antropogēnā slodze.....	84
9. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots	91

9.1. Pāvilostas novada attīstības programma 2012. – 2018.gads.....	91
9.2. Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gads	91
10. Teritorijas, kuras plānošanas dokumentu īstenošana var būtiski ietekmēt un ar plānošanas dokumentiem saistītie vides aspekti.....	92
11. Plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi novērtējums	96
11.1. Pāvilostas novada attīstības programma 2012. – 2018.gads.....	97
11.2. Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gads	99
12. Risinājumi negatīvo ietekmju novēršanai un mazināšanai.....	109
12.1. Pāvilostas novada attīstības programma 2012. – 2018.gads.....	109
12.2. Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gads	110
13. Alternatīvu izvēles pamatojums un izvērtējums	111
13.1. Pāvilostas novada attīstības programma 2012. – 2018.gads.....	111
13.2. Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gads.....	111
14. Iespējamie kompensēšanas pasākumi	111
15. Plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamā pārrobežu ietekme	111
16. Paredzēties pasākumi monitoringa nodrošināšanai.....	112
17. Izmantotā literatūra.....	114

Pielikumi:

1. VPVB lēmums Nr.64
2. Paziņojums par plānošanas dokumentu un Vides pārskata sabiedrisko apspriešanu
3. Īpaši aizsargājамie koki – dižkoki
4. Sabiedriskās apspriešanas sanāksmju protokoli
5. Par Vides pārskatu saņemtās atsauksmes un atzinumi
6. Saņemto priekšlikumu un rekomendāciju apkopojums
7. Investīciju plāna īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējums
8. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma monitorings
9. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma monitoringa ziņojuma forma
10. Vides pārraudzības valsts biroja atzinums Nr.1.
11. VPVB atzinumā ietverto rekomendāciju Vides pārskata pilnveidošanai analīze

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti
Vides pārskats

1. Pamatinformācija

Plānošanas dokumenta nosaukums	Pāvilostas novada attīstības programma 2012. – 2018.gadam Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gadam
Pašvaldība	Pāvilostas novada dome
Ietilpstošie pagasti	Sakas pagasts Vērgales pagasts Pāvilostas pilsēta
Pašvaldības administratīvais centrs	Pāvilostas pilsēta
Iedzīvotāju skaits pašvaldībā	Pāvilostas pilsētā 1135 iedzīvotāji Sakas pagastā 608 iedzīvotāji Vērgales pagastā 1434 iedzīvotāji Dati no iedzīvotāju reģistra uz 2011. gada 20. jūniju
Teritorijas lielums	Novads kopā 515km ² Pāvilosta 6 km ² Sakas pagasts 318km ² Vērgales pagasts 191km ²
Pieguļošās administratīvās teritorijas	Grobiņas, Durbes, Aizputes, Alsungas un Ventspils novadiem
Apdzīvotās vietas – pagastu centri	Pāvilostas pilsēta Sakas ciems Vērgales ciems
Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	<ul style="list-style-type: none"> ◇ Dabas liegums „Ziemupe” ◇ Dabas liegums „Sakas grīņi” ◇ Dabas liegums „Pāvilostas pelēkā kāpa” ◇ Grīņu dabas rezervāts
Plānošanas dokumenta izstrādātājs	<ul style="list-style-type: none"> ◇ Pāvilostas novada pašvaldība ◇ Autors: I.Gavena
Plānošanas dokumenta Vides pārskata izstrādē un informācijas iegūšanā iesaistītās institūcijas	<ul style="list-style-type: none"> ◇ Pāvilostas novada pašvaldība ◇ VAS “Latvijas Valsts ceļi” ◇ Lauku atbalsta dienests ◇ LR ZM, Valsts Zivsaimniecības pārvalde ◇ Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija ◇ Valsts Meža dienests ◇ AS “Latvijas Valsts meži” ◇ LR Vides ministrija ◇ Dabas aizsardzības pārvalde ◇ Valsts Vides dienesta Liepājas reģionālā vides pārvalde ◇ VSIA Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

**Institūcijas un organizācijas, kam
nosūtīts vides pārskata projekts**

- ◇ Dabas aizsardzības pārvalde
- ◇ Valsts vides dienesta Liepājas reģionālā vides pārvalde
- ◇ Veselības inspekcijas struktūrvienība Sabiedrības veselības kontroles Kurzemes kontroles nodaļa
- ◇ Kurzemes plānošanas reģiona administrācija

2. Pāvilostas novada Attīstības programmas 2012. – 2018.gadam pamatnostādnes

Pāvilostas novada attīstības programma (turpmāk tekstā – Attīstības programma) ir vidējā termiņa plānošanas dokuments 2012. – 2018.gadam, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenošanai nepieciešamos finansu resursus ilgtermiņa mērķu sasniegšanai.

Attīstības programmas izstrāde veikta pamatojoties uz:

- 19.05.1994. likuma „Par pašvaldībām” 14.panta otrās daļas 1.punktu;
- 08.05.2008. likuma „Attīstības plānošanas sistēmas likuma” 6.panta ceturto daļu;
- 21.03.2002. likuma „Reģionālās attīstības likuma” 13.pantu;
- LR Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas izstrādātajiem „Metodiskiem ieteikumiem attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī”;
- Pāvilostas novada domes 2011. gada 31.marta lēmumu „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojuma un attīstības programmas izstrādes uzsākšanu” (sēdes protokols Nr. 6., 36.§).

Definējot Pāvilostas novada attīstības vīziju plānošanas dokuments saka, ka: **Pāvilostas novads –** novads pieejams konkurētspējīgas un drošas uzņēmējdarbības vides attīstībai, kurā dzīvo izglītoti, radoši, veselīgi, aktīvi un materiāli nodrošināti iedzīvotāji; tūristiem ērti sasniedzams novads ar bagātu dabas, kultūrvēsturisko un tradīciju mantojumu.

2.1. Plānošanas dokumenta izstrādes galvenie mērķi

Attīstības programma ir vidēja termiņa (7 gadi) teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas tiek izstrādāts laika posmam no 2012.-2018.gadam. Tā galvenais mērķis ir noteikt attiecīgās pašvaldības attīstības prioritātes un izstrādāt konkrētu pasākumu kopumu šo prioritāšu sasniegšanai.

Latvijas attīstības plānošanas dokumentu hierarhijā augstākais vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments ir Nacionālais attīstības plāns, kas pakārtots Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai. Vidēja termiņa plānošanas dokumentus hierarhiski pakārto Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai un nacionālajam attīstības plānam un reģionālā un vietējā līmeņa teritoriju plānojumiem, savstarpēji saskaņojot valsts, reģionālā un vietējā līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokumentus.

Tādējādi Pāvilostas novada Attīstības programmas izstrādes mērķis ir savstarpēji saskaņot valsts, reģionālā un vietējā līmeņa vidēja termiņa attīstības plānus, mērķus un uzdevumus.

2.2. Plānošanas dokumenta satura izklāsts

Attīstības programma sastāv no divām daļām. Pirmajā daļā ir veikta novada pašreizējās situācijas un SVID analīze. Balstoties uz pašreizējās situācijas analīzes rezultātiem, otrajā daļā ir noformulēta novada attīstības vīzija un stratēģiskie mērķi. Izejot no stratēģiskajiem mērķiem, ir definētas vidējā termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi. Otrās sadaļas nobeigumā iekļauts Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem. Rīcības plāns un Investīciju plāns ir sastādīti septiņu gadu periodam un veidoti kā Attīstības programmas pirmais un otrais pielikums. Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība ir dokumenta 3.pielikums

I daļa – Pašreizējās situācijas raksturojums un analīze ietver plašu informāciju par novada teritoriju, iedzīvotājiem, vides stāvokli un dabas resursiem, kas lielā mērā sasaucas un dublējas ar Vides pārskatā ietverto informāciju, to papildinot. 1.daļa ietver šādas sadaļas:

1. Novada teritorijas raksturojums

- 1.1. Atrašanās vieta un izveidošanās vēsture
- 1.2. Reljefs
- 1.3. Klimatiskie apstākļi

2. Iedzīvotāji un apdzīvojuma struktūra

- 2.1. Iedzīvotāju skaita dinamika

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti
Vides pārskats

2.2. Apdzīvojuma struktūra

3. Dabas resursi

- 3.1. Zemes izmantošanas struktūras raksturojums
- 3.2. Lauksaimniecības zemes
- 3.3. Mežu zemes un resursi
- 3.4. Derīgie izrakteņi
- 3.5. Ūdens resursi
- 3.6. Vēja resursi

4. Dabas un kultūrvēsturiskās vērtības

- 4.1. Aizsargājamās dabas teritorijas
  - 4.1.1. Grīņu dabas rezervāts (Natura 2000 teritorija)
  - 4.1.2. Dabas liegums "Pāvilostas pelēkā kāpa"
  - 4.1.3. Dabas liegums "Sakas grīņi" (Natura 2000 teritorija)
  - 4.1.4. Dabas liegums "Ziemepe" (Natura 2000 teritorija)
  - 4.1.5. Aizsargājamā jūras teritorija "Akmensrags"
  - 4.1.6. Dižkoki
  - 4.1.7. Aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi
  - 4.1.8. Aizsargājamie ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi
- 4.2. Kultūrvēsturiskie objekti un teritorijas

5. Ekonomiskās attīstības raksturojums

- 5.1. Nodarbinātība un bezdarba līmenis
  - 5.1.1. Darba vietas
  - 5.1.2. Bezdarba līmenis
  - 5.1.3. Darba samaksa
- 5.2. Uzņēmējdarbības vide
- 5.3. Teritorijas attīstības indekss

6. Tehniskā infrastruktūra

- 6.1. Transporta infrastruktūra
  - 6.1.1. Autoceļi un ielas
  - 6.1.2. Osta
  - 6.1.3. Sabiedriskais transports
- 6.2. Sakari un interneta pieejamība
- 6.3. Elektroapgāde
- 6.4. Komunālie pakalpojumi
  - 6.4.1. Ūdenssaimniecība
    - 6.4.1.1. Ūdensapgādes sistēma
    - 6.4.1.2. Kanalizācijas sistēma
  - 6.4.2. Siltumapgāde un gāzes apgāde
  - 6.4.3. Atkritumu apsaimniekošana
  - 6.4.4. Dzīvojamais fonds un tā apsaimniekošana
  - 6.4.5. Kapsētas

7. Vides kvalitāte

- 7.1. Gaisa kvalitāte
- 7.2. Ūdens kvalitāte
  - 7.2.1. Virszemes ūdeņu kvalitāte
  - 7.2.2. Dzeramā ūdens kvalitāte
- 7.3. Potenciāli piesārņotās vietas
- 7.4. Piesārņojošo darbību atļaujas

8. Veselības aprūpe, sociālā palīdzība un sociālie pakalpojumi

- 8.1. Veselības aprūpe
- 8.2. Sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība

9. Izglītība

- 9.1. Pirmsskolas izglītība
- 9.2. Vispārējā izglītība
- 9.3. Profesionālās ievirzes un interešu izglītība
  - 9.3.1. Pāvilostas Mūzikas skola
  - 9.3.2. Pāvilostas Mākslas skola

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti
Vides pārskats

9.3.3. Interesu izglītība

9.4. Mūžizglītība

10. Kultūras infrastruktūra

10.1. Kultūras un tautas nami

10.2. Bibliotēkas

10.3. Muzeji

11. Jaunatne un sports

12. Tūrisms un aktīvā atpūta

13. Publiskā pārvalde

13.1. Pašvaldības struktūra

13.2. Pašvaldības budžets

13.2.1. Budžeta ieņēmumi

13.2.2. Budžeta izdevumi

13.3. Sabiedriskā kārtība un drošība

13.4. Sabiedriskās organizācijas un sadarbība

14. Pirmo daļu noslēdz SVID analīze.

- Stiprās puses – pašvaldības īpašības, kas tai var palīdzēt sasniegt noteikto mērķi;
- Vājās puses – pašvaldības īpašības, kas var kavēt noteiktā mērķa sasniegšanu;
- Iespējas – tie ārējie faktori, kas var pašvaldībai palīdzēt sasniegt noteikto mērķi;
- Draudi – tie ārējie faktori, kas var pašvaldību kavēt noteiktā mērķa sasniegšanā.

SVID analīze tiek atspoguļota tabulā, lai pārskatāmi aprakstītu visu jomu stiprās un vājās puses, iespējas un draudus atbilstoši pašreizējās situācijas aprakstā minētajam. SVID analīze veikta šādās jomās: Pāvilostas novads, vide, sabiedrība, ekonomika un pārvaldība.

2.daļa Stratēģiskā daļa ietver šādas sadaļas:

1. Ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi
2. Pāvilostas novada loma un specializācija plašākā telpiskā mērogā
3. Vidēja termiņa prioritātes
4. Rīcības virzieni un risināmie uzdevumi
5. Stratēģiskā matrica vidēja termiņa prioritāšu īstenošanai
6. Attīstības programmas sasaiste ar citiem plānošanas dokumentiem
  - a. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija
  - b. Nacionālais attīstības plāns
  - c. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumenti
  - d. Kaimiņu pašvaldību plānošanas dokumenti
7. Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem
8. **Pielikumi**
  - a. Rīcības plāns
  - b. Investīciju plāns 2012.-2018.gadam
  - c. Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība

Attīstības vīzija ir lakonisks ilgtermiņa nākotnes redzējums, kas vienlaikus parāda teritorijas unikālās vērtības.

Pāvilostas attīstības vīzija ir: Pāvilostas novads – novads pieejams konkurētspējīgas un drošas uzņēmējdarbības vides attīstībai, kurā dzīvo izglītoti, radoši, veselīgi, aktīvi un materiāli nodrošināti iedzīvotāji; tūristiem ērti sasniedzams novads ar bagātu dabas, kultūrvēsturisko un tradīciju mantojumu.

Vēlamās situācijas sasniegšanai, kas vērsta uz teritorijas attīstības vīzijas sasniegšanu, ir definēti stratēģiskie mērķi (SM). Stratēģiskie mērķi kalpo par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāko veicamo darbību identificēšanai.

Pāvilostas attīstībai definēti 3 stratēģiskie mērķi

SM1 Labklājīga sabiedrība;

SM2 Sakārtota un pievilcīga vide;

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti
Vides pārskats

SM3 attīstīta uzņēmējdarbības vide.

Atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem definētas vidēja termiņa prioritātes (VTP). Pamatojoties uz stratēģiskajiem mērķiem noteiktas šādas vidēja termiņa prioritātes:

1. VTP1: Izglītota, radoša, sociāli atbildīga un veselīga sabiedrība;
2. VTP2: Droša, kopta un pievilcīga dzīves vide;
3. VTP3: Novada konkurētspējas palielināšana

Rīcības virzieni (RV) ir konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīti vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai. Rīcības virzienu īstenošanai ir noteikti vidējā termiņā risināmie uzdevumi (U), kas ir iniciatīvu un rīcību kopums. Ņemot vērā esošās situācijas un SVID analīzi, katrai VTP, ir izstrādāti rīcības virzieni un galvenie uzdevumi, kas īstenojami novada attīstības procesā.

VTP1 Izglītota, radoša, sociāli atbildīga un veselīga sabiedrība ietver šādus rīcības virzienus:

- RV1.1.** Daudzveidīgas un kvalitatīvas izglītības pieejamība;
- RV1.2.** Kvalitatīvs kultūras, sporta un atpūtas pakalpojumu nodrošinājums;
- RV1.3.** Kvalitatīvu veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamība.

VTP2 Droša, kopta un pievilcīga dzīves vide ietver šādus rīcības virzienus:

- RV2.1.** Ceļa infrastruktūras attīstība;
- RV2.2.** Vides un tehniskās infrastruktūras attīstība;
- RV2.3.** Dzīvojamā fonda attīstība un pieejamības nodrošināšana;
- RV2.4.** Dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana.

VTP3 Novada konkurētspējas palielināšana ietver šādus rīcības virzienus:

- RV3.1.** Efektīva publiskā pārvalde;
- RV3.2.** Uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides veidošana;
- RV3.3.** Tūrisma attīstība;
- RV3.4.** Cilvēkresursu nodarbinātība, konkurētspēja un attīstība.

Rīcības plāns ir izstrādāts laika periodam no 2012. līdz 2018. gadam. Tas pievienots Attīstības programmai kā 1. pielikums. Investīciju plāns ir izstrādāts laika periodam no 2012. līdz 2018. gadam. Tas ir pievienots Attīstības programmai kā 2. pielikums.

Investīciju plāns izstrādāts kā Rīcības plāna sastāvdaļa, kurā ietvertas plānotās novada pašvaldības investīcijas 7 gadiem – no 2012. līdz 2018.gadam. Novada dome ir tiesīga aktualizēt gan Rīcības plānu, gan Investīciju plānu reizi gadā, ņemot vērā tā izpildes progresu un apstiprināto ikgadējo pašvaldības budžetu, nemainot Attīstības programmas Stratēģisko daļu.

Kā pielikums stratēģiskajai daļai pievienots dokuments - Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība.

Rīcības plānā katrai VTP definē galvenos uzdevumus un pasākumus, kas veicami uzdevuma īstenošanai, kā arī pasākuma atbildīgo izpildītāju, pasākuma veikšanas termiņu un finanšu avotu.

Investīciju plāns ietver konkrētu projektu sarakstu katrā no vidēja termiņa prioritātēm, kas vērsti uz stratēģisko mērķu sasniegšanu. Katram projektam ir noteikti Projekta plānotie darbības rezultāti un to indikatīvie rādītāji, indikatīvās projekta īstenošanas izmaksas, plānotais projekta īstenošanas laika posms un atbildīgā institūcija. Paredzēts noteikt arī finanšu avotus, taču vairumam projektu tie nav definēti. Savukārt, kā atbildīgā institūcija galvenokārt definēta pašvaldība, neprecizējot atbildīgo struktūrvienību.

2.3. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Pāvilostas novada AP izstrādāta saskaņā ar spēkā esošajiem plānošanas dokumentiem. Valsts līmeņa plānošanas dokumenti:

- Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013.gadam;
- Valsts stratēģiskais ietvardokuments 2007. – 2013.gadam;
- Ilgtermiņa konceptuālais dokuments „Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā”.
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam.

Reģionāla līmeņa plānošanas dokumenti:

- Kurzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums;
- Kurzemes plānošanas reģiona attīstības stratēģija.

1.tabula **Pāvilostas novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam atbilstība Nacionālajam attīstības plānam un Kurzemes plānošanas reģiona attīstības stratēģijai**

Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam	Kurzemes plānošanas reģiona (KPR) teritorijas plānojums (TP) un attīstības stratēģija (AS)	Pāvilostas novada attīstības programma 2012.-2018.gadam
<p>Prioritāte: Izglītots un radošs cilvēks Kvalitatīva pirmsskolas un pamatzglītība, obligāta vidējā un konkurētspējīga augstākā izglītība Darbaspēka sagatavošana atbilstoši tirgus pieprasījumam Mūžizglītība cilvēka radoša potenciāla un dzīves kvalitātes izaugsmei Izglītības infrastruktūras modernizācija</p>	<p>KPR TP vispārīgie mērķi (Teritorijas plānojums): Integrēta attīstība un konkurētspēja Ilgtspējīga attīstība Augsta dzīves kvalitāte KPR AS prioritāte: Investēt cilvēkresursos un attīstīt inovāciju kultūru Veidot augstas kvalitātes dzīves vidi, saglabāt dabas vidi un sekmēt nomaļo teritoriju attīstību</p>	<p>Prioritāte: Izglītota, radoša, sociāli atbildīga un veselīga sabiedrība RV1.1. Daudzveidīgas un kvalitatīvas izglītības pieejamība RV1.2. Kvalitatīvs kultūras, sporta un atpūtas pakalpojumu nodrošinājums RV1.3. Kvalitatīvu veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamība</p>
<p>Prioritāte: Uzņēmumu tehnoloģiskā izcilība un elastība</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lietišķās zinātnes rezultātu komercializācija, inovāciju un tehnoloģiju pārnese • Zināšanu pielietošana uzņēmumu konkurētspējas palielināšanai • Jaunu konkurētspējīgu uzņēmumu radīšana • Radošo industriju attīstība • Dabas un enerģētisko resursu ilgtspējīga un efektīva izmantošana 	<p>KPR TP vispārīgie mērķi (Teritorijas plānojums):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Integrēta attīstība un konkurētspēja 2. Ilgtspējīga attīstība 3. Augsta dzīves kvalitāte <p>KPR AS prioritātes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimulēt un dažādot reģionālo ekonomiku un attīstīt ražošanu • Pilsētas reģiona multimodālā transporta un infrastruktūras iespējas • Investēt cilvēkresursos un attīstīt inovāciju kultūru • Veidot augstas kvalitātes dzīves vidi, saglabāt dabas vidi un sekmēt nomaļo teritoriju attīstību <p>Mazos pilsētu un lielo ciemu loma reģionā: Šo centru uzdevums ir tuvākās apkārtnes iedzīvotāju pieprasījuma nodrošināšana pēc pirmās nepieciešamības precēm un pakalpojumiem, ņemot vērā arī tuvākās apkārtnes visu apdzīvoto vietu vajadzības un funkcijas. Katra centru līmeņa apdzīvotajai vietai nepieciešams uzturēt un veicināt tās īpašo saimniecisko un sabiedrisko lomu un unikālās īpatnības. Apdzīvotuma struktūras dinamiskai attīstībai paredzama un veicināma specializēšanās, tās atšķirīgā ekonomiskā un kultūras potenciāla</p>	<p>Prioritāte: Droša, kopta un pievilcīga dzīves vide RV2.1. Ceļa infrastruktūras attīstība RV2.2. Vides un tehniskās infrastruktūras attīstība RV2.3. Dzīvojamā fonda attīstība un pieejamības nodrošināšana RV2.4. Dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana Prioritāte: Novada konkurētspējas palielināšana RV3.1. Efektīva publiskā pārvalde RV3.2. Uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides veidošana RV3.3. Tūrisma attīstība RV3.4. Cilvēkresursu nodarbinātība, konkurētspēja un attīstība</p> <p>Pāvilostas novada loma reģionā:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekreācijas un aktīvās atpūtas centrs • Pievilcīga dzīves vieta • Pāvilosta - novada nozīmes pakalpojumu centrs

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti
Vides pārskats

	stiprināšana.	
Prioritāte: Zinātnes un pētniecības attīstība <ul style="list-style-type: none"> Fundamentālas zinātnes izcilība Fundamentālas un lietiskās zinātnes un pētniecības potenciāla atjaunošana un attīstība Zinātniskās infrastruktūras modernizācija zinātniskajās institūcijās 		Netiek aplūkota

Līdz 2012.gada decembrim plānots izstrādāt Nacionālo attīstības plānu 2014.-2020.gadam. Tā kā Pāvilostas novada attīstības programma ir izstrādāta 2012.-2018.gadam, tad tās izstrādē ir ņemti vērā arī Nacionālā attīstības plāna 2014.-2020.gadam 1.redakcijas stratēģiskie uzstādījumi.

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmas 2014.-2020.gadam izstrādi plānots sākt 2012.gada nogalē, tāpēc reģionāla līmeņa stratēģiskie uzstādījumi laika periodam pēc 2013.gada tiks iestrādāti attīstības programmas aktualizācijas procesā.

2.tabula **Pāvilostas novada Attīstības programmas un Nacionālā attīstības plāna projekta stratēģisko uzstādījumu salīdzinājums**

Nacionālais attīstības plāns 2014-2020.gadam 1.redakcija (valdības 2012.gada 14.augusta sēdē atbalstītā redakcija, kas tika nodota publiskajai apspriešanai)	Pāvilostas novada attīstības programma 2012.-2018.gadam
Prioritāte: Cilvēka drošums <ul style="list-style-type: none"> Kompetenču attīstība Vesels cilvēks Cilvēku sadarbība un piederība Latvijai Prognozējami ienākumi un cienīgs darbs Stabili pamati tautas ataudzei 	Prioritāte: Izglītotas, sociāli nodrošinātas un aktīvas sabiedrības veidošana RV1.1. Daudzveidīgas un kvalitatīvas izglītības pieejamība RV1.2. Kvalitatīvs kultūras, sporta un atpūtas pakalpojumu nodrošinājums RV1.3. Kvalitatīvu veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamība Prioritāte: Daudzpusīgas ekonomikas veicināšana, sekmējot novada konkurētspēju RV3.4. Cilvēkresursu nodarbinātība, konkurētspēja un attīstība
Prioritāte: Izaugsmi atbalstošas teritorijas <ul style="list-style-type: none"> Pakalpojumu pieejamība līdzvērtīgu dzīves un darba apstākļu radīšanai Ekonomiskās aktivitātes veicināšana reģionos – teritoriju potenciāla izmantošana Pārvaldības optimizācija atbilstoši apdzīvojuma struktūrai un teritoriju ekonomiskās attīstības prognozēm Dabas un kultūras kapitāla efektīva apsaimniekošana 	Prioritāte: Tehniskās infrastruktūras attīstība RV2.1. Ceļa infrastruktūras attīstība RV2.2. Vides un tehniskās infrastruktūras attīstība RV2.3. Dzīvojamā fonda attīstība un pieejamības nodrošināšana RV2.4. Dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana Prioritāte: Daudzpusīgas ekonomikas veicināšana, sekmējot novada konkurētspēju RV3.1. Efektīva publiskā pārvalde
Prioritāte: Tautas saimniecības izaugsme <ul style="list-style-type: none"> Izcila uzņēmējdarbības vide Tautas saimniecības attīstību atbalstoši mērķorientēti ieguldījumi infrastruktūrā Tautas saimniecības attīstību atbalstoša kvalitatīva izglītība Augstāraža un eksportspējīga ražošana Attīstīta pētniecība un inovācija 	Prioritāte: Daudzpusīgas ekonomikas veicināšana, sekmējot novada konkurētspēju RV3.1. Efektīva publiskā pārvalde RV3.2. Uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides veidošana RV3.3. Tūrisma attīstība RV3.4. Cilvēkresursu nodarbinātība, konkurētspēja un attīstība

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

	Prioritāte: Izglītotas, sociāli nodrošinātas un aktīvas sabiedrības veidošana RV1.1. Daudzveidīgas un kvalitatīvas izglītības pieejamība
--	---

Vietēja līmeņa attīstības plānošanas dokumenti:

Pāvilostas novadā ir 3 administratīvi teritoriālās vienības – Pāvilosta, Vērgales pagasts un Sakas pagasts, visās no tām ir izstrādāti teritorijas plānojumi. Spēkā esošais Pāvilostas novada teritorijas plānojums ir apstiprināts ar saistošajiem noteikumiem 2009.gada 24.septembrī.

Vienlaicīgi ar Pāvilostas novada attīstības programmas izstrādi, notiek arī jaunā Pāvilostas novada teritorijas plānojuma izstrāde.

Spēkā esoša attīstības programma ir vienīgi Pāvilostas pilsētai.

3.tabula Spēkā esošie attīstības plānošanas dokumenti

Administratīvi teritoriālās vienības	Teritorijas plānojums un attīstības programma	
	TP apstiprināts ar saistošajiem noteikumiem (publicēts laikrakstā „Latvijas vēstnesis”	AP apstiprināta (aktualizēta)
Pāvilostas novads	24.09.2009. (08.10.2009.)	-
Pāvilosta	29.05.2008. (11.06.2008.)	25.09.2008
Sakas pagasts	27.12.2007. (28.03.2008.)	-
Vērgales pagasts	20.12.2007. (29.12.2007.)	-

Apskatot iepriekš izstrādātos Pāvilostas novada pagastu attīstības plānošanas dokumentus, tiek secināts, ka vēl joprojām aktuāla joma ir ceļu infrastruktūras sakārtošana, ūdenssaimniecības sistēmas sakārtošana novada ciemos. Ļoti aktuāli ir arī demogrāfiskās situācijas un ekonomiski aktīvo iedzīvotāju migrācijas jautājumi.

Kaimiņu pašvaldību plānošanas dokumenti:

Izstrādājot Pāvilostas novada attīstības programmu, ņemti vērā arī Ventspils, Alsungas, Aizputes, Durbes un Grobiņas novadu spēkā esošie attīstības plānošanas dokumenti.

Plānojot Pāvilostas novada attīstību ir jāņem vērā kopīgās interešu teritorijas ar kaimiņu novadiem. Pie kopīgo interešu teritorijām ir jāmin – dabas un kultūrvēsturiskās teritorijas, to aizsargjoslas, mežu un lauksaimnieciskās teritorijas, kā arī virszemes ūdens objekti.

4.tabula Kaimiņu pašvaldību attīstības plānošanas dokumenti

Administratīvi teritoriālās vienības	Teritorijas plānojums (TP) un attīstības programma (AP)	
	TP apstiprināts ar saistošajiem noteikumiem (publicēts laikrakstā „Latvijas vēstnesis”	AP apstiprināta (aktualizēta)
Alsungas novads	22.10.2009. (05.11.2009.)	-
Aizputes novads	28.03.2012. (03.04.2012.)	08.02.2012.
Durbes novads	24.09.2009. (21.10.2009.) 25.08.2011. uzsākta jaunā TP izstrāde	2005 (Durbes novads) 2002 (Vecpils pagasts) 1998 (Dunalkas pagasts) 25.08.2011. uzsākta jaunā AP izstrāde
Grobiņas novads	20.12.2007. (29.12.2007.)	29.09.2011.
Ventspils novads	24.09.2009. (21.10.2009.)	29.09.2011.

Pāvilostas novadam kopīgas intereses ar kaimiņu novadiem ir galvenokārt šādās jomās:

- Ceļu infrastruktūras sakārtošana;
- Tūrisma produktu izstrāde;
- Dabas resursu izmantošana;

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- Sabiedriskā transporta tīkla attīstīšana;
- Izglītības, kultūras un sporta pasākumu kopīga rīkošana.

Izstrādājot plānošanas dokumentu izmantoti arī novada pašvaldības un tās institūciju sniegtie dati, LR Centrālās statistikas pārvaldes, VRAA, NVA, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, VID, Valsts zemes dienesta, LURSOFT, VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” u.c. institūciju apkopotie dati, ekspertu viedokļi.

AP izstrādes sabiedriskajā apspriešanā iegūtā informācija, un viedokļi, kas iegūti AP izstrādes procesa komunikācijā ar ieinteresētajām pusēm, iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultāti, intervijas.

3. Pāvilostas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024.gadam pamatnostādnes

Ar Pāvilostas novada domes 2011. gada 31. marta lēmumu „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojuma un attīstības programmas izstrādes uzsākšanu” (domes sēdes protokols Nr.6.,36 §) tika uzsākta Pāvilostas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam un Pāvilostas novada attīstības programmas 2012. – 2018.gadam izstrāde, apstiprināts darba uzdevumus un noteikta šo dokumentu izstrādes darba vadītāja – pašvaldības projektu koordinatore Vizma Ģeģere.

Pāvilostas novada teritorijas plānojums izstrādāts Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta Nr. 1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/011 „Pāvilostas novada teritorijas plānojuma un attīstības programmas izstrāde” ietvaros. Šī projekta ietveros veikts arī plānošanas dokumentu stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, kura rezultāti apkopoti šajā Vides pārskatā.

3.1. Plānošanas dokumenta izstrādes galvenie mērķi

Pāvilostas novada teritorijas plānojums ir attīstības plānošanas instruments, kas veido visa novada turpmākās attīstības ietvaru un definē teritorijas izmantošanas nosacījumus novada ciemos un lauku teritorijā. Teritorijas plānojums ir izstrādāts ar mērķi nodrošināt novada ilgtspējīgu attīstību, vienlaikus saglabājot tās unikālās vērtības, kas veido Pāvilostas novada identitāti.

Teritorijas plānojums izstrādāts atbilstoši novada attīstības prioritātēm:

1. VTP1: Izglītota, radoša, sociāli atbildīga un veselīga sabiedrība;
2. VTP2: Droša, kopta un pievilcīga dzīves vide;
3. VTP3: Novada konkurētspējas palielināšana.

Pēc Pāvilostas pilsētas, Sakas un Vērgales pagastu apvienošanas vienā novadā Pāvilostas novada kultūrvēsturiskās un dabas vērtības ir pieaugušas un kļuvušas daudzveidīgākas, tai pat laikā tajā ir daudz neatrisinātu konfliktsituāciju par teritorijas attīstību nākotnē, par ko liecina arī Satversmes tiešā apstrīdētais Sakas pagasta teritorijas plānojums. Teritorijas plānojuma galvenie uzdevumi ir nodrošināt pietiekoši plašas un līdzvērtīgas iespējas ekonomiskai attīstībai un tai pat laikā saglabāt novada unikālās vērtības, kā novada turpmākās attīstības potenciālu, izvirzot nosacījumus atsevišķu teritoriju apbūvei un izmantošanai.

Pamatprincipi

Izstrādāt jaunu novada teritorijas plānojumu noteica nepieciešamība izveidot visam novadam vienotus, labi uztveramus Teritorijas izmantošanas un Apbūves noteikumus, izstrādāt vienotus zonējuma principus, vienādus zonējuma apzīmējumus, lai tie nākotnē atbilstu valstī ieviestajiem standartiem.

Ne mazāk svarīgs aspekts ir elastīgāku un daudzveidīgāku attīstības iespēju radīšana, uz ko vērsti arī jaunie attīstības plānošanas normatīvie akti. Tas nozīmē, ka nav nepieciešamība izstrādāt visa novada teritorijas plānojumu ļoti augstā detalizācijas pakāpē, šādam mērķim paredzot iespēju izstrādāt lokālplānojumus vai detālplānojumus. Tas dod iespēju elastīgāk plānot attīstību, tai pat laikā ļauj izvirzīt tādus nosacījumus un prasības, kas atbilst konkrētajai teritorijai un situācijai, kā arī ņemt vērā tādu faktoru, kā iedzīvotāju tiesiskā pašlūgība.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Attīstības plānošanas sistēmas likumā (spēkā ar 01.01.2009.) un jaunajā Teritorijas attīstības plānošanas likumā (2011.) noteikti pamatprincipi, kuri jāievēro attīstības plānošanā. Abos likumos kā pirmais minēts ilgtspējīgas attīstības princips, kas nozīmē — teritorijas attīstību plānot tā, „lai saglabātu un veidotu esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību”. Attīstības plānošanas sistēmas likumā nostiprināti arī šādi principi:

- Interesu saskaņotības princips — saskaņo dažādas intereses un ievēro attīstības plānošanas dokumentu pēctecību, nodrošina, lai tie nedublētos. Tas sasaucas ar Teritorijas attīstības plānošanas likumā (2011) noteikto savstarpējās saskaņotības principu — teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, tos savstarpēji saskaņojot un izvērtējot citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto. Šie principi ir ļoti aktuāli šobrīd, kad pašvaldībai tiek veinlaikus izstrādāti vairāki attīstības plānošanas dokumenti. Īpaši ņemot vērā, ka pašreizējā plānošanas praksē pieņemts dublēt šajos dokumentos informāciju par konkrēto teritoriju. Interesu saskaņošana ir īpaši svarīga, nosakot teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu noteiktās teritorijas daļās. *Galīgo lēmumu par teritorijas plānojuma saturu un apstiprināšanu pieņem pašvaldība. Pašvaldībai ne vienmēr jāvadās no personu vai institūciju izteiktajiem priekšlikumiem vai iesniegtajiem iebildumiem, tomēr tie ir jāizvērtē un ir jāapsver to piemērotība, vajadzība vai atbilstība konkrētā plānojuma izstrādāšanas mērķim. Pašvaldība ir tiesīga noraidīt sabiedrības un institūciju izteiktos viedokļus, taču noraidījumam jābūt pamatotam* (sk. Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 5. punktu).
- Līdzdalības princips — visām ieinteresētajām personām ir iespēja līdzdarboties attīstības plānošanas dokumenta izstrādē.
- Sadarbības princips — valsts un pašvaldību institūcijas sadarbojas, tai skaitā izpildot attīstības plānošanas dokumentos izvirzītos uzdevumus un informējot cita citu par nosprausto mērķu un paredzēto rezultātu sasniegšanu.
- Finansiālo iespēju princips — izvērtē esošos un vidējā termiņā prognozētos resursus un piedāvā efektīvākos risinājumus attiecībā uz nosprausto mērķu sasniegšanai nepieciešamajām izmaksām.
- Atklātības princips — attīstības plānošanas process ir atklāts, un sabiedrība tiek informēta par attīstības plānošanas un atbalsta pasākumiem un to rezultātiem, ievērojot likumā noteiktos informācijas pieejamības ierobežojumus. Šis princips arī noteikts jaunajā Teritorijas attīstības plānošanas likumā (2011), kurā tas skaidrots šādi: „teritorijas attīstības plānošanā un dokumentu izstrādē iesaista sabiedrību un nodrošina informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu.”
- Uzraudzības un novērtēšanas princips — attīstības plānošanā un attīstības plānošanas dokumentu īstenošanā visos pārvaldes līmeņos tiek nodrošināts to ietekmes izvērtējums, kā arī uzraudzība un pārskatu sniegšana par sasniegtajiem rezultātiem.
- Subsidiaritātes princips — politiku īsteno tā valsts vai pašvaldības institūcija, kura atrodas pēc iespējas tuvāk pakalpojuma saņēmējiem, un attiecīgie pasākumi tiek efektīvi īstenoti pēc iespējas zemākā pārvaldes līmenī.
- Attīstības plānošanas un normatīvo aktu izstrādes sasaistes princips — politiku plāno pirms normatīvā akta izdošanas, un, izstrādājot normatīvos aktus, ņem vērā attīstības plānošanas dokumentus.
- Līdzsvarotas attīstības princips — politiku plāno, sabalansējot atsevišķu valsts teritoriju attīstības līmeņus un tempus.
- Aktualitātes princips — attīstības plānošanas dokumentus aktualizē atbilstoši situācijai.
- Dokumentu saskaņotības princips — pieņemot attīstības plānošanas dokumentu vai izdarot grozījumus šādā dokumentā, nodrošina izmaiņu veikšanu arī citos saistītajos dokumentos un normatīvajos aktos, ievērojot tiesiskās palāvības principu.

Papildus minētajiem Teritorijas attīstības plānošanas likumā (2011) norādīti vēl šādi plānošanas principi:

- Vienlīdzīgu iespēju princips — nozaru un teritoriālās, kā arī privātpersonu un sabiedrības intereses tiek vērtētas kopsakarībā ar mērķi veicināt attiecīgās teritorijas ilgtspējīgu attīstību.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- Nepārtrauktības princips — teritorijas attīstību plāno nepārtraukti, elastīgi un cikliski, uzraugot šo procesu un izvērtējot jaunāko informāciju, zināšanas, vajadzības un iespējamās risinājumus. Šim principam būs būtiska nozīme Pāvilostas novada teritorijas turpmākajā plānošanā: ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādē, kā arī novada teritorijas plānojuma detalizācijā, īpaši novada attīstībai nozīmīgās vietās (mezglu vietās), izstrādājot lokālplānojumus un cita veida plānošanas dokumentus.
- Integrētas pieejas princips — ekonomiskie, kultūras, sociālie un vides aspekti tiek saskaņoti, atsevišķu nozaru intereses tiek koordinētas, teritoriju attīstības prioritātes tiek saskaņotas visos plānošanas līmeņos, sadarbība ir mērķtiecīga, un tiek novērtēta plānoto risinājumu ietekme uz apkārtējām teritorijām un vidi.
- Daudzveidības princips — teritorijas attīstību plāno, ņemot vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību.
- Pēctecības princips — jaunus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi, kas ir ļoti svarīgs princips, ņemot vērā līdzšinējo uz nekustamā īpašuma tirgu orientēto teritorijas plānojumu izstrādes praksi. Pašreizējā novada plānojuma izstrādē šī principa ievērošana ir viens no problēmjautājumiem, izvērtējot pirms 5-6 gadiem izstrādātos teritorijas plānojumus atsevišķām novada teritoriālām vienībām. Pēctecības princips nozīmē to, ka, mainoties spēkā esošajam plānojuma pamatojumam, teritorijas plānojums grozāms, saglabājot tās teritorijas plānojuma daļas, kuru pamatojums nav mainījies. Tāpēc aktuāls ir jautājums, ciktāl jaunajā teritorijas plānojumā ir jāietver tas pats regulējums, kas pastāvēja iepriekšējā teritorijas plānojumā (teritorijas izmantošana un izmantošanas aprobežojumi).

Papildus pēdējam minētajam principam konkrētā plānojuma izstrādē aktualitāti ieguvīs tiesiskās paļāvības princips, kam īpaša nozīme no privātpersonu puses tiek piešķirta, kad tiek izvērtēti iepriekšējo plānojumu risinājumi.

Tiesiskās paļāvības **princips** noteic, ka valsts iestādēm savā darbībā jābūt konsekventām attiecībā uz to izdotajiem normatīvajiem aktiem, jāievēro tiesiskā paļāvība, kas personām varētu rasties saskaņā ar konkrēto tiesību normu [sk. *Satversmes tiesas 1998.gada 10.jūnija spriedumu nr.04-03(98)*]. Savukārt indivīds atbilstoši šim principam var palauties uz likumīgi izdotas tiesību normas pastāvību un nemainīgumu. Viņš droši var plānot savu nākotni saistībā ar tiesībām, ko šī norma piešķirusi. Tiesiskās paļāvības principa īstenošanā nozīme ir arī tam, vai personas palaušanās uz tiesību normu ir likumīga, pamatota un saprātīga, kā arī tam, vai tiesiskais regulējums pēc savas būtības ir pietiekami noteikts un nemainīgs, lai tam varētu uzticēties (*Satversmes tiesas 2002. gada 19. marta sprieduma lietā Nr. 2001-12-01 secinājumu daļas 3.2. punkts*).

Ir jāņem vērā aspekts, ka Satversmes tiesa savā 2011.gada 12.maija spriedumā lietā Nr.2010-56-03 ir atzinusi, ka Sakas pagasta teritorijas plānojums daļā ir pretrunā ar Aizsargjoslu likuma 36.pantu un Satversmes 115.pantu. Līdz ar to, konkrētajā gadījumā, jāizvērtē ciktāl privātpersonas var palauties uz Sakas pagasta teritorijas plānojumā ietverto normu nemainīgumu.

Tā kā joprojām īpašnieku iesniegumiem par konkrēta īpašuma turpmāko izmantošanu tiek piešķirta viena no galvenajām nozīmēm teritorijas izmantošanas plānošanas praksē, aktuāls ir jautājums par tiesiskās paļāvības principa nozīmi, ja iepriekšējo plānu izstrādes gaitā no īpašnieka nav saņemts iesniegums apbūves plānošanai, bet tā tiek paredzēta teritorijas plānojumā. Šāda analīze veikta par Sakas pagasta teritorijas plānojuma 2.redakcijas laikā saņemtajiem iesniegumiem.

3.2. Plānošanas dokumenta satura izklāsts

Pāvilostas novada teritorijas plānojuma sastāvā ietilpst:

I daļa. Paskaidrojuma raksts.

II daļa. Grafiskā daļa, ko veido kartes:

- Pāvilostas novada teritorijas pašreizējā izmantošana (ar mēroga noteiktību 1:10000);
- Pāvilostas novada teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana (ar mēroga noteiktību 1:10000);

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- Pāvilostas pilsētas teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana (ar mēroga noteiktību 1:2000);
- Vērgales ciema teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana (ar mēroga noteiktību 1:10000);
- Ploces ciema teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana (ar mēroga noteiktību 1:10000);
- Sakas ciema teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana (ar mēroga noteiktību 1:10000);
- Saraiķu ciema teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana (ar mēroga noteiktību 1:10000);
- Strantes ciema teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana (ar mēroga noteiktību 1:10000);
- Rīvas ciema teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana (ar mēroga noteiktību 1:10000);
- Ulmales ciema teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana (ar mēroga noteiktību 1:10000);
- Ziemupes ciema teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana (ar mēroga noteiktību 1:10000).

III daļa. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

IV daļa. Pārskats par pašvaldības teritorijas plānojuma izstrādi.

V. daļa Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros sagatavotais Vides pārskats.

1.daļa Paskaidrojuma raksts ietver šādas sadaļas:

1. Vispārēja informācija

- 1.1. Novada īss raksturojums
- 1.2. Teritoriālais un administratīvais iedalījums: ieskats vēsturē
  - 1.2.1. Muižas un to areāli
  - 1.2.2. Draudzes
  - 1.2.3. Pagasti
  - 1.2.4. Pāvilosta
- 1.3. Spēkā esošie plānošanas dokumenti
- 1.4. Paralēlie plānošanas dokumenti

2. Daba un saimniecība

- 2.1. Reljefs un ģeoloģiskā uzbūve
- 2.2. Klimats
- 2.3. Ūdeņi
- 2.4. Piekraste
  - 2.4.1. Uzbūve un procesi
  - 2.4.2. Aizsardzība
- 2.5. Zvejniecība
- 2.6. Atpūtas saimniecība
- 2.7. Lauksaimniecības zemes – ekoloģiskais skatījums
- 2.8. Mežs un mežsaimniecība
- 2.9. Infrastruktūra
- 2.10. Dabas aizsardzība
  - 2.10.1. Biotopi
  - 2.10.2. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

3. Kultūrvēsturiskais apskats

- 3.1. Kopskats
- 3.2. Kultūras pieminekļi

4. Iedzīvotāji un apdzīvojums

- 4.1. Iedzīvotāji
  - 4.1.1. Iedzīvotāju skaits
  - 4.1.2. Par iedzīvotāju migrācijas procesiem
- 4.2. Apdzīvojums
  - 4.2.1. Ievadam
  - 4.2.2. Apdzīvojuma veidošanās vēsture

5. Ainavas

- 5.1. Par ainavām
- 5.2. Ainavu veidošanās un attīstības posmi
- 5.3. Pāvilostas novada ainavas
  - 5.3.1. Pieejas
  - 5.3.2. Ainavu tipi un veidi

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- 5.3.2.1. Dabas ainavas
- 5.3.2.2. Darbības ainavas
- 5.3.2.3. Ainavu nozīmes

6. Pašreizējā plānošanas pieredze

- 6.1. Teritorijas plānojumi
  - 6.1.1. Sakas pagastam
  - 6.1.2. Vērgales pagastam
  - 6.1.3. Pāvilostai
- 6.2. Kopsavilkums

7. Pāvilostas novada attīstībai nozīmīgās teritorijas

- 7.1. Grīņu apvidus
  - 7.1.1. Upesmuižas Grīņu sadalīšana viensētās
  - 7.1.2. Grīņu rezervāta izveidošana
  - 7.1.3. Ziemupes dabas liegums
  - 7.1.4. Secinājumi
- 7.2. Strantes – Labraga stāvkrasta ainava
- 7.3. Akmeņraga posms
- 7.4. Ziemupes – Šķēdes posms Piekrastē
- 7.5. Vērgales lauki
- 7.6. Pāvilostas pilsēta
  - 7.6.1. Vēstures gaita
  - 7.6.2. Zemes īpašumu struktūras vēsturiskais konteksts
  - 7.6.3. Vecā Pāvilosta
  - 7.6.4. Jaunais Vecais ciems: vīzija un realitāte – Neīstenotais ciems
  - 7.6.5. Pelēkajā kāpā
  - 7.6.6. Telpiskās struktūras mezgli
- 7.7. Zaļkalna mežs un Otrās puses meži
  - 7.7.1. Pastāvošie dabas aizsardzības nosacījumi
  - 7.7.2. Kultūrvēsturiskā nozīme
  - 7.7.3. Par meža funkcijām
  - 7.7.4. Mežu raksturojums
  - 7.7.5. Plānojumu risinājumi

8. Pāvilostas novada telpiskās struktūras koncepcija

- 8.1. Ievads
- 8.2. Mērķi
- 8.3. Pāvilostas novada telpiskā struktūra

9. Teritorijas plānojuma risinājumi

- 9.1. Izstrādes ietvars
  - 9.1.1. Pašvaldības uzdevums
  - 9.1.2. Tiesību normas un nosacījumi
- 9.2. Apsvērumi teritorijas plānojumam
  - 9.2.1. Principi
  - 9.2.2. Pieejas
  - 9.2.3. Risinājumi
    - 9.2.3.1. Novada ciemi un to robežas
    - 9.2.3.2. Pāvilosta
    - 9.2.3.3. Dabas un kultūras mantojuma aizsardzības interešu teritorijas un objekti
    - 9.2.3.4. Lauku teritorijas
  - 9.2.4. Priekšlikums teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas – funkcionālo zonu iedalījumam

Izmantotie avoti

Pielikums. Pāvilostas pilsētas teritorijas plānojuma 2008.-2020.gadam paskaidrojuma raksts

Paskaidrojuma rakstā bez publiskās pieejamības informācijas izmantoti arī oriģināli pētījumi, kas veikti tieši Pāvilostas novada attīstības plānošanas vajadzībām. Tajā skaitā, balstoties uz Latvijas valsts

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

vēstures arhīva fondiem, pētīta vēsturiskā situācija, jo tā sniedz informāciju par zemes politikas izpausmēm, kas atspoguļojas gan apdzīvojuma attīstībā, gan ainavu veidošanā, un ietekmē attīstības procesus joprojām. Detalizēti izvērtēts Satversmes tiesas 2002. gada 19. marta spriedums lietā Nr. 2001-12-01 un tā ietekme uz plānošanas procesu un iedzīvotāju tiesiskās palāvības principa ievērošanas nodrošināšanu. Īpaša uzmanība pievērsta īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, piejūras teritorijām un tām teritorijām, kurās ir konfliktsituācijas (Zaļkalnu mežs, Akmeņrags u.c.). Veikta analīze un salīdzinājums ar iepriekšējiem teritoriju plānojumiem un to īstenošanu.

III daļa. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

1. Vispārīgie jautājumi

2. Lietotie termini

3. Vispārīgie noteikumi teritorijas izmantošanai un apbūvei

- 3.1. Novada teritorijas ainavu aizsardzība un pārvaldība
- 3.2. Novada teritorijas Plānotās (atļautās) izmantošanas (funkcionālo zonu) iedalījums un to apzīmējumi
- 3.3. Visā novada teritorijā atļautā izmantošana
- 3.4. Visā novada teritorijā aizliegtā izmantošana
- 3.5. Teritorijas ar īpašiem noteikumiem
  - 3.5.1. Aizsargājamie kultūras pieminekļi
  - 3.5.2. Novada nozīmes dabas un kultūrvēsturiskie objekti
  - 3.5.3. Aizsargjoslas
  - 3.5.4. Tauvas joslas
  - 3.5.5. Riska teritorijas un objekti
- 3.6. Vispārīgas prasības transporta infrastruktūrai
  - 3.6.1. Satiksmes infrastruktūras ierīkošana un rekonstrukcijai
  - 3.6.2. Piekļūšanas noteikumi un vides pieejamība
  - 3.6.3. Transporta līdzekļu novietošana
  - 3.6.4. Redzamības nodrošināšana pie ielu un ceļu krustojumiem
- 3.7. Vispārīgas prasības ūdeņu, mežu, lauku zemju izmantošanai
  - 3.7.1. Ūdeņu teritorijās
  - 3.7.2. Mežu teritorijās un lauku zemēs
  - 3.7.3. Derīgo izrakteņu ieguvei
- 3.8. Vispārīgas prasības apbūvei
  - 3.8.1. Apbūves parametri
  - 3.8.2. Būvju izvietojums zemes vienībā (būvlaides, atbilstība zemes vienības robežām, attālums starp būvēm, pagalmu izmantošana)
  - 3.8.3. Degvielas un gāzes uzpildes stacijas, citi riska objekti
  - 3.8.4. Saimniecības ēkas un būves, kas paredzētas dzīvniekiem
  - 3.8.5. Būvju (t.sk. ēku) konstruktīvās daļas un elementi
  - 3.8.6. Zaļumvietas, teritorijas labiekārtojuma un ārtelpas elementi
- 3.9. Vispārīgas prasības teritoriju inženiertehniskajai apgādei
  - 3.9.1. Ūdensapgāde
  - 3.9.2. Notekūdeņu un lietus ūdeņu savākšanas sistēmas
  - 3.9.3. Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves (to uzturēšana un ierīkošana)
  - 3.9.4. Elektroniskie sakari un komunikācijas
  - 3.9.5. Elektroapgāde
  - 3.9.6. Alternatīvā energoapgāde
  - 3.9.7. Atkritumu savākšana un apsaimniekošana
- 3.10. Prasības publiskās infrastruktūras nodrošināšanai

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti
Vides pārskats

3.11. Reljefa un augsnes virskārtas aizsardzība

- 4. Noteikumi atļautajai izmantošanai un apbūvei Pāvilostas pilsētā**
- 4.1. Ūdeņu teritorijas (Ū)
  - 4.2. Mežu teritorijas (M)
  - 4.3. Dabiskās zaļumvietas (ZD)
  - 4.4. Koptās zaļumvietas (ZK)
  - 4.5. Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM)
  - 4.6. Vairākstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzV)
  - 4.7. Publiskās apbūves teritorijas (P)
  - 4.8. Ražošanas apbūves teritorija (R)
  - 4.9. Transporta infrastruktūras teritorijas (TR)
  - 4.10. Tehniskās apbūves teritorijas (TA)
  - 4.11. Īpaši noteikumi pilsētas vēsturiskā centra „Vecā Pāvilosta” teritorijā
- 5. Noteikumi atļautajai izmantošanai novada ciemos: Vērgalē, Plocē, Saraikos, Sakā, Strantē, Rīvā, Ulmalē, Ziemupē un citās blīvi apdzīvotās vietās**
- 5.1. Ūdeņu teritorijas (Ū)
  - 5.2. Lauku zemes (L)
  - 5.3. Koptās zaļumvietas (ZK)
  - 5.4. Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS)
  - 5.5. Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM)
  - 5.6. Vairākstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzV)
  - 5.7. Publiskās apbūves teritorijas (P)
  - 5.8. Ražošanas apbūves teritorijas (R)
  - 5.9. Transporta infrastruktūras teritorijas (TR)
  - 5.10. Tehniskās apbūves teritorijas (TA)
- 6. Noteikumi atļautajai izmantošanai un apbūvei novada lauku teritorijā**
- 6.1. Ūdeņu teritorijas (Ū)
  - 6.2. Mežu teritorijas (M)
  - 6.3. Lauku zemes (L)
  - 6.4. Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas (RD)
  - 6.5. Transporta infrastruktūras teritorijas (TR)
  - 6.6. Tehniskās apbūves teritorijas (TA)
- 7. Teritorijas plānojuma īstenošanas kārtība**
- 7.1. Prasības detālplānojumu izstrādei
  - 7.2. Zemes vienību veidošana, robežu pārkārtošana
  - 7.3. Būvtiesību īstenošanas kārtība
  - 7.4. Ēku un citu būvju rekonstrukcija, t.sk. funkcijas maiņa, restaurācija un remonts
  - 7.5. Ēku un citu būvju nojaukšana
  - 7.6. Zemes vienības ar neatbilstoša izmantojuma statusu un prasības līdz teritorijas plānojuma spēkā stāšanās dienai uzsāktai būvprojektēšanai
  - 7.7. Teritoriju inženiertehniskā sagatavošana
  - 7.8. Stihiju postījumu atjaunošana

Pielikumi:

Spēkā esošo detālplānojumu saraksts, kura papildinājumi nav grozījumi teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos.

3.3. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Pāvilostas novada teritorijas plānojums izstrādāts saskaņā ar spēkā esošajiem plānošanas dokumentiem. Valsts līmeņa plānošanas dokumenti:

- Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013.gadam;
- Valsts stratēģiskais ietvardokuments 2007. – 2013.gadam;
- Ilgtermiņa konceptuālais dokuments „Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā”.
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Reģionāla līmeņa plānošanas dokumenti:

- Kurzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums;
- Kurzemes plānošanas reģiona attīstības stratēģija.
- Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns.

Vietēja līmeņa attīstības plānošanas dokumenti:

Pāvilostas novadā ir 3 administratīvi teritoriālās vienības – Pāvilosta, Vērgales pagasts un Sakas pagasts, visās no tām ir izstrādāti teritorijas plānojumi. Spēkā esošais Pāvilostas novada teritorijas plānojums ir apstiprināts ar saistošajiem noteikumiem 2009.gada 24.septembrī. Visi minētie plānošanas dokumenti analizēti un ņemti vērā izstrādājot novada teritorijas plānojumu, nodrošinot attīstības plānošanas pēctecību.

Vienlaicīgi ar Pāvilostas novada teritorijas plānojuma izstrādi, notiek arī jaunās Pāvilostas novada attīstības programmas izstrāde. Spēkā esoša attīstības programma ir vienīgi Pāvilostas pilsētai. Arī šī plānošana dokumenta 1.redakcijas nostādnes ņemtas vērā izstrādājot novada teritorijas plānojumu.

Kaimiņu pašvaldību attīstības plānošanas dokumenti:

Izstrādājot Pāvilostas novada attīstības programmu, ņemti vērā arī Ventspils, Alsungas, Aizputes, Durbes un Grobiņas novadu spēkā esošie attīstības plānošanas dokumenti.

Plānojot Pāvilostas novada attīstību ir jāņem vērā kopīgās interešu teritorijas ar kaimiņu novadiem. Pie kopīgo interešu teritorijām ir jāmin – dabas un kultūrvēsturiskās teritorijas, to aizsargjoslas, mežu un lauksaimnieciskās teritorijas, kā arī virszemes ūdens objekti.

Pāvilostas novadam kopīgas intereses ar kaimiņu novadiem ir galvenokārt šādās jomās:

- Ceļu infrastruktūras sakārtošana;
- Tūrisma produktu izstrāde;
- Dabas resursu izmantošana;
- Sabiedriskā transporta tīkla attīstīšana;
- Izglītības, kultūras un sporta pasākumu kopīga rīkošana.

Izstrādājot plānošanas dokumentu izmantoti arī novada pašvaldības un tās institūciju sniegtie dati, LR Centrālās statistikas pārvaldes, VRAA, NVA, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, VID, Valsts zemes dienesta, LURSOFT, VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” u.c. institūciju apkopotie dati, ekspertu viedokļi.

Teritorijas plānojuma izstrādes sabiedriskajā apspriešanā iegūtā informācija, un viedokļi, kas iegūti izstrādes procesa komunikācijā ar ieinteresētajām pusēm, iedzīvotāju un uzņēmēju iesniegumi, aptaujas rezultāti, intervijas.

4. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi

Šajā sadaļā ir analizētas mūsu valstij saistošās starptautiskās konvencijas un starptautiskie normatīvie akti, kā arī nacionālās politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti vides aizsardzības jomā, kuros ietvertie mērķi un nostādnes ir saistoši plānošanas dokumenta - Pāvilostas novada Attīstības programmas 2012. – 2018.gadam un Pāvilostas novada teritorijas plānojuma izstrādē.

4.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti starpvalstu konvencijās un Eiropas Savienības (ES) Direktīvās.

Bernes konvencija, 1979. g., Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu “Par 1979.gada Bernes Konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu” (17.12.1996.). Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām. Šādas sugas un dzīvotnes Latvijā noteiktas par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. To aizsardzībai Latvijā izveidota virkne īpaši aizsargājamo dabas teritoriju. Pāvilostas novadā ietilpst vairākas no tām. Plānošanas dokumentos netiek ietvertas nostādnes, kuru īstenošana varētu radīt tiešus draudus īpaši aizsargājamo sugu vai biotopu eksistencei tur, kur tie konstatēti un noteikti par aizsargājamiem. Tai pat laikā jāatzīmē, ka Latvijā spēkā esošajos normatīvajos aktos ietverta prasība pirms projektu, kuru īstenošana var radīt būtisku ietekmi uz vidi, īstenošanas veikt to ietekmes uz vidi novērtējumu, tai skaitā šajā procesā tiek veikta papildus izpēte par teritorijas bioloģisko daudzveidību un tās dabas vērtībām, tādējādi tiek nodrošināts, ka īpaši aizsargājamās sugas un biotopi tiek konstatēti, saglabāti un aizsargāti.

Orhūsas konvencija Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu "Par 1998. gada 25.jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem" (18.04.2002.). Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs. Konvencijas prasību ievērošana tiek nodrošināta veicot sabiedrības informēšanu par plāniem un projektiem, kuru īstenošana var radīt būtisku ietekmi uz vidi, sabiedrības iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā nodrošina dažādu plānu un projektu sabiedriskās apspriešanas, kā arī normatīvajos aktos noteiktās sabiedrības tiesības apstrīdēt valsts institūciju lēmumus. Izstrādājot Pāvilostas novada plānošanas dokumentus, tiek pilnībā izpildītas normatīvajos aktos noteiktās prasības sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas jomā, tādējādi ievērojot arī Orhūsas konvencijas prasības.

Ramsāres konvencija, Ramsāre, 1971. g., pieņemta Latvijā ar likumu 29.03.1995., grozījumi 13.11.2002. „Par 1971.gada 2. februāra Konvenciju par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi”. Konvencijas mērķis ir saglabāt teritorijas, kas atbilst Ramsāres kritērijiem, nodrošinot raksturīgās floras un faunas, īpaši ūdensputnu dzīves vidi. Izveidojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un nosakot to aizsardzības statusu, kā arī izstrādājot dabas aizsardzības plānus un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus, tiek ņemti vērā arī Ramsāres konvencijas mērķi un kritēriji.

Vašingtonas konvencija par Starptautisko tirdzniecību ar apdraudētām savvaļas dzīvnieku un augu sugām – CITES konvencija (pieņemta 1973. gadā, ratificēta 17.12.1996.) nosaka sugu sarakstu, kuru eksporta, importa vai ieviešanas no jūras gadījumā jāsaņem atļauja Dabas aizsardzības pārvaldē. Plānošanas dokumenti neparedz aktivitātes šajā jomā.

Konvencija **par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību** – UNESCO konvencija (1972.).

Šajā konvencijā ar "dabas mantojumu" tiek saprasts:

- dabas pieminekļi, kas radušies no fizikāliem vai bioloģiskiem veidojumiem vai šādu veidojumu grupām, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no estētikas vai zinātnes viedokļa;
- ģeoloģiski vai fizioģeogrāfiski veidojumi un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas dzīves vieta, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes vai saglabāšanas viedokļa;
- ievērojamas dabas vietas vai ierobežotas dabas teritorijas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.

Valsts pienākums ir nodrošināt kultūras un dabas mantojuma un, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ valsts darīs visu, kas ir tās spēkos gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību.

Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas to teritorijā, aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, šīs Konvencijas dalībvalstis iespēju robežās un atbilstoši katras valsts apstākļiem centīsies:

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās;
- nodibināt, ja tādu vēl nav, savā teritorijā vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizācijas dienestus, kam būtu atbilstošs personāls un līdzekļi, kas ļautu izpildīt tiem uzliktos pienākumus;
- attīstīt zinātnes un tehnikas studijas un pētījumus un pilnveidot darba metodes, kas ļauj valstij novērst briesmas, kas draud tās kultūras un dabas mantojumam;
- veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finansu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
- atbalstīt tādu nacionālu vai reģionālu centru izveidošanu vai attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai, konservācijai vai popularizācijai, kā arī lai veicinātu zinātniskos pētījumus šajā jomā.

Plānošanas dokumentu aktivitātes lielā mērā vērstas uz dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, tajos ietvertās nostādnes un paredzētās darbības nerada tiešus draudus dabas vai kultūras mantojumam Pāvilostas novada teritorijā.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija (1992). Konvencijā ir norādīti vispārīgie ilgtspējīgās attīstības principi. Ilgtspējīgas attīstības pamatā ir rūpes par cilvēku. „Katram cilvēkam ir tiesības dzīvot veselīgu un produktīvu dzīvi harmonijā ar dabu. Jānodrošina viss, kas esošām un turpmākām paaudzēm nepieciešams ekonomiskai attīstībai un videi.” Uzsvērta starptautiskās sadarbības nozīme, it sevišķi, lai mazinātu attīstības līmeņu atšķirības starp attīstītajām un mazattīstītajām valstīm. Norādīti arī galvenie piesārņojumu novēršanas principi. Šīs konvencijas izpratnē galvenais uzdevums dalībvalstīm ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās, kā arī citu nepieciešamo stratēģiju un dokumentu izstrādāšana. Plānošanas dokumentu mērķis ir Pāvilostas novada ilgtspējīgas attīstības nodrošināšana.

ANO konvencija „Par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu” (2003.) ievēro nemateriālo kultūras mantojumu kā kultūras daudzveidības galveno avotu un ilgtspējīgas attīstības garantu, atzīst mijiedarbību starp nemateriālo kultūras mantojumu un materiālo kultūras un dabas mantojumu, un apzina globalizācijas un sociālo pārmaiņu procesu radītos draudus nemateriālajam kultūras mantojumam, kas veicina tā degradāciju, izzušanu vai pat iznīcināšanu. ANO konvencijas viena no būtiskākajām prasībām ir definēt, reģistrēt un sistematizēt kultūras mantojumu un visus cilvēkus, kas tiešāk vai netiešāk ar to saistīti. Latvijā ir izveidota Nemateriālā kultūras mantojuma valsts aģentūra, kas strādā Latvijas Republikas Kultūras ministrijas pārraudzībā un ir izveidota saskaņā ar šo konvenciju. Latvijā ir izveidota speciāla elektroniska datu bāze – Kultūras karte, kuras mērķis ir sniegt detalizētu informāciju par Latvijas reģionu kultūras procesu un institūciju daudzveidību, pārklājumu un pieejamību, kultūras infrastruktūras materiāltehnisko stāvokli un attīstības tendencēm, kā arī palīdzēt novērtēt esošo kultūras situāciju katrā reģionā un noteikt attīstības prioritātes un turpmākos darbības virzienus, lai radītu vienmērīgu kultūras pakalpojumu pieejamību visā Latvijā. Kultūras karte ir pieejama internetā Latvijas iedzīvotājiem. Ikviens interesents www.kulturaskarte.lv var atrast, kurā Latvijas pilsētā vai pagastā atrodas viņu interesējošais kultūras objekts. Diemžēl nemateriālās kultūras objekti šajā kartē vēl nav atrodami.

Acīm redzot novada teritorijā būtu apzināmas un izvērtējamas tādas nemateriālās kultūras vērtības kā mutvārdu tradīcijas un izpausmes (piemēram, mīklas, teikas, ticējumi, anekdotes u.c.), tradicionālā mūzika (dziesmas un instrumentālā, tās izpildītāji), tautas dejas, rotaļas un spēles, paražas, rituāli, svētki, tautas zināšanas, tai skaitā laika vērojumi, tradicionālā amatniecība, tradicionālā virtuve, tradicionālās nodarbes, tai skaitā zvejniecība, zivju apstrāde, tautas medicīna u.c. Ņemot vērā to, ka ar vien vairāk īpašumu it sevišķi piejūras teritorijās nokļūst ienācēju īpašumā, bet novada pamatiedzīvotāji izbrauc, novada tradicionālajām vērtībām būtiski ir to izzušanas un aizmiršanas draudi, tādēļ būtu pievēršama liela uzmanība šo tradīciju un zināšanu dokumentēšanai un vismaz atmiņu par tām saglabāšanai.

ANO konvencija "Par cīņu pret pārtuksnešošanu un zemes degradāciju valstīs, kurās novērojami ievērojami sausuma periodi un/vai pārtuksnešošanās, jo īpaši Āfrikā". Konvencija attiecībā uz Eiropas valstīm, t.sk. Latviju skata šī reģiona problēmas – ievērojamu lauksaimnieciskās ražošanas samazināšanos, zemes auglības pazemināšanos, vēja un ūdens erozijas pastiprināšanos, arī dažāda veida augsnes degradāciju. Konvencijas ieviešanai jānodrošina augsnes aizsardzības pasākumu īstenošanu, veicinot augšņu produktivitātes pieaugumu, ieviešot ilgtspējīgu zemes un ūdens resursu apsaimniekošanu. Latvijā šī Konvencija parasti tiek attiecināta ne vien uz vēja un ūdens erodētajām augsnēm (vēja erozija piekrastē, jūras krasta erozija, lielo upju palieņu krastu erozija), punktveida un difūzo piesārņojumu, ko izraisa augšņu apbūvēšana un ainavas piesārņošana ar pamestām būvēm, bet arī uz degradētajām teritorijām (bijušās militārās bāzes, karjeri) kas, kaut arī nav jārekultivē saskaņā ar prasībām par piesārņotajām vietām, būtu renaturalizējamas, pamatojoties uz šo Konvenciju. Plānošanas dokumentā uzmanība pievērsta krasta kāpu apauguma saglabāšanai, tādējādi novēršot eolo procesu attīstību un zemes degradāciju.

Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību – Helsinku konvencija (1974., 1992). Helsinku konvencija apvieno visas valstis, kuras apdzīvo Baltijas jūras krastu, kopīgai cīņai pret jūras piesārņojumu. Konvencijas mērķis ir dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Baltijas jūrā. Lai šo mērķi panāktu, nepieciešama sadarbība, lai kontrolētu piesārņojumu visas sateces baseina teritorijā. Latvijā virkne nacionālo normatīvo aktu (piemēram, Ūdens apsaimniekošanas likums un tam pakārtotie normatīvie akti, likums Par piesārņojumu u.c.) nodrošina HELCOM konvencijas un tās rekomendāciju ievērošanu un izpildi. Plānošanas dokumentā ietvertais regulējums un prasības notekūdeņu apsaimniekošanai ir būtisks ieguldījums Baltijas jūras aizsardzībā no eitifikācijas.

2007.gada 29.martā ir pieņemts likums **"Par Eiropas ainavu konvenciju"**, kas stājās spēkā ar 2007.gada 19.aprīli. Eiropas ainavu konvencija pieņemta **Florencē 2000. gada 20. oktobri**. Ar šo likumu tiek pieņemta un apstiprināta Eiropas ainavu konvencija un Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija noteikta par kompetento institūciju, kura koordinē Konvencijā paredzēto saistību izpildi.). Konvencijas izpratnē "ainava" nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā. Konvencijā definēts, ka „ainavu politika” nozīmē kompetentu publisko iestāžu izstrādātus principus, stratēģijas un pamatnostādnes, kas ļauj veikt specifiskus pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu; "ainavas kvalitātes mērķis" specifiskai ainavai nozīmē kompetentu publisko iestāžu formulētas sabiedrības vēlmēs attiecībā uz viņu apkārtnes ainavas raksturozīmēm; "ainavu aizsardzība" nozīmē darbības, lai saglabātu un uzturētu ainavas ievērojamās un raksturīgās īpašības, kuras ir pamatotas ar tās mantojuma vērtību, ko nosaka šīs ainavas dabiskais veidols un/vai cilvēku darbības. "Ainavu pārvaldība" no ilgtspējīgas attīstības perspektīvas nozīmē darbības, lai nodrošinātu regulāru ainavas kopšanu ar mērķi virzīt un harmonizēt pārmaiņas, kuras rada sociālie, ekonomiskie un vides procesi. "Ainavu plānošana" nozīmē konsekventi uz tālāku nākotni vērstas darbības, lai uzlabotu, atjaunotu vai radītu jaunas ainavas. Konvencijas **Darbības joma** ietver dabiskās, kā arī lauku, urbānās un piepilsētu teritorijas. Tā ietver sauszemes un jūras teritorijas, un iekšējos ūdeņus. Tā attiecas uz ainavām, kuras var uzskatīt par izcilām, tāpat kā uz ikdienišķām vai degradētām ainavām. Konvencijas mērķis ir veicināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā.

Konvenciju ratificējušās valstis apņemas atzīt ainavas par cilvēku dzīves vides būtisku daļu, cilvēku kopīgā kultūras un dabas mantojuma daudzveidības izpausmi un identitātes pamatu un nostiprināt to juridiski likumdošanā; izstrādāt un īstenot ainavu politiku, kuras mērķis ir ainavu aizsardzība, pārvaldība un plānošana, veicot īpašus pasākumus, kas minēti konvencijas 6. Pantā. Izstrādāt kārtību, lai sabiedrība, vietējās un reģionālās varas iestādes, kā arī citas ieinteresētās puses varētu piedalīties ainavu politikas izstrādāšanā un īstenošanā; integrēt ainavu politiku savā reģionālajā un pilsētplānošanas politikā, kultūras, vides, lauksaimniecības, sociālajā un saimnieciskajā politikā, kā arī jebkurā citā politikā, kas tieši vai netieši var ietekmēt ainavas. Puses apņemas: identificēt ainavas visā tās teritorijā; analizēt to īpašības, un spēkus un ietekmes, kas tās pārveido; dokumentēt un ņemt vērā izmaiņas; novērtēt šādi identificētās ainavas, ņemot vērā to īpašās vērtības, kuras ieinteresētās puses un iedzīvotāji tām ir piešķiruš. Katrai pusei, pēc konsultācijām ar sabiedrību, jānosaka ainavas

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

kvalitātes mērķus identificētajām un izvērtētajām ainavām. Lai ainavu politika tiktu īstenota, katra Puse apņemas ieviest instrumentus, kuru mērķis ir aizsargāt un pārvaldīt ainavas un/vai plānot ainavas.

Latvijā šobrīd nav citu spēkā esošo normatīvo aktu, vai cita veida dokumentu, kuros būtu ietverta informācija par Latvijā identificētajām ainavām, to īpašībā, spēkiem un ietekmēm, kas tās pārveido, kā arī nav noteikti ainavu klasifikācijas un kvalitātes novērtēšanas kritēriji. Latvijā nav izstrādāti un ieviesti instrumenti ainavu aizsardzībai, plānošanai un pārvaldībai.

Tai pat laikā Pāvilostas novada teritorijas plānojumā ietverta ainavu analīze un noteikti pasākumi ainavas aizsardzībai un saglabāšanai.

Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992) (Natura 2000) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, kuras mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes, savvaļas faunu un floru dalībvalstu teritorijā. Šī mērķa īstenošanai tiek izveidots vienots Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls Natura 2000, kas nodrošina Eiropai nozīmīgi dabisko dzīvotņu veidu saglabāšanu un atjaunošanu dabiskās izplatības areālā. Natura 2000 tīkls ietver īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot **Direktīvu 79/409/EEK** par savvaļas putnu aizsardzību. Tā kā vairākām Eiropā apdraudētām putnu sugām Latvijas populācijas veido ievērojumu daļu no kopējā indivīdu skaita, Latvijai ir liela atbildība šo sugu (reģionā, piemēram, melnās klijas, zivju ērgļa, ziemas žubītes, griezes) aizsardzību.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti atbilst Latvijā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un ievēro īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības statusu. Būtisks migrējošo putnu aizsardzības pasākums ir vēja parku izvietojums novada teritorijā.

Eiropas Kopienas Direktīva 2000/60/EC (2000) nosaka Kopienas pasākumu ietvaru ūdens politikas jomā (Ūdens struktūrdirektīva). Direktīvas mērķis ir izveidot pasākumu ietvaru iekšzemes virszemes ūdeņu, pārejas ūdeņu, piekrastes ūdeņu un pazemes ūdeņu aizsardzībai, lai novērstu un mazinātu piesārņojumu, veicinātu ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, aizsargātu ūdens vidi, uzlabotu ūdens ekosistēmu stāvokli un mazinātu plūdu un sausumu ietekmi. Latvijā normatīvais akts, kas ievieš Ūdens struktūrdirektīvas noteikto pasākumu ietvaru, ir Ūdens apsaimniekošanas likums. Pamatojoties uz šo likumu ir izstrādāts un 2009.gadā stājies spēkā Ventas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns. Apsaimniekošanas plāns ietver pasākumu programmu, kas jāīsteno, lai sasniegtu izvirzītos mērķus ūdens kvalitātei. Plāns aptver laikposmu līdz 2015. gadam un ir pirmais solis efektīvas un ilgtspējīgas ūdeņu apsaimniekošanas sistēmas izveidē.

Ventas upju baseina apsaimniekošanas plānā ietvertās prasības, mērķi un nostādnes ņemti vērā izstrādājot Pāvilostas novada plānošanas dokumentus.

Eiropas Padomes Direktīva 1975/442/EEK (1975.) par atkritumiem un **Eiropas Padomes Direktīva 91/689/EEC** par bīstamajiem atkritumiem. Latvijā šīs Direktīvas pārņem Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006.- 2012. gadam, kas paredz valstī veidot reģionālus sadzīves atkritumu poligonus un uzstādīt atbilstošas atkritumu apstrādes iekārtas, kā arī slēgt un rekultivēt normatīviem neatbilstošās izgāztuves. 2010.gadā stājies spēkā arī Atkritumu apsaimniekošanas likums, kura mērķis ir noteikt atkritumu apsaimniekošanas kārtību, lai aizsargātu vidi, cilvēku dzīvību un veselību, novēršot atkritumu rašanos, nodrošinot Latvijas teritorijā radīto atkritumu dalītu savākšanu un reģenerāciju, kā arī veicinot dabas resursu efektīvu izmantošanu un apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanu. Direktīva Latvijā pārņemta ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma un tam pakārtoto normatīvo aktu spēkā stāšanās.

Latvijā par **sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu** savā administratīvajā teritorijā ir atbildīgas **pašvaldības**, pašvaldības:

1. organizē sadzīves atkritumu, to skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanu atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts un reģionālajiem plāniem savā administratīvajā teritorijā;
2. izdod saistošus noteikumus, kas reglamentē sadzīves atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā, savas administratīvās teritorijas daļījumu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonās, prasības atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai un uzglabāšanai, kā arī kārtību, kādā veicami maksājumi par šo atkritumu apsaimniekošanu;
3. organizē atkritumu dalītu vākšanu savā administratīvajā teritorijā.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Latvijā par bīstamo atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu un koordinēšanu ir atbildīga **valsts**. Bīstamo atkritumu pārvaldības funkcijas pilda Bīstamo atkritumu pārvaldības valsts aģentūra (BAPA), kas ir Vides ministrijas pārraudzībā esoša valsts iestāde. A/v BAPA uzdevums ir nodrošināt bīstamo atkritumu pārstrādes valsts objektu, sadedzināšanas iekārtu, poligonu un citu infrastruktūras valsts objektu, kā arī radioaktīvo atkritumu un kodolobjektu drošu apsaimniekošanu. Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumentos ietverti vairāki atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanas risinājumi.

Eiropas Padomes 1985.gada 27.jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu valsts un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu. Šī direktīva paredz izvērtēt projektu ekoloģisko ietekmi, rūpējoties par cilvēka veselības aizsardzību, lai ar labāku vidi veicinātu dzīves kvalitāti, kā arī lai nodrošinātu sugu daudzveidības saglabāšanos un saglabātu ekosistēmas reprodukcijas spēju kā dzīvības pamatavotu.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 27. jūnija Direktīva 2001/42/EC "Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu". Tās mērķis ir izvērtēt plānošanas dokumentu īstenošanas radīto iespējamo ietekmi uz vidi un iesaistīt sabiedrību dokumenta apspriešanā un lēmumu pieņemšanā, kā arī izstrādāt priekšlikumus, lai novērstu vai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi. Stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumenta sagatavošanas laikā, pirms šis plānošanas dokuments tiek iesniegts pieņemšanai.

Lisabonas stratēģija, ko Eiropas Savienības Padome pieņēma 2000. gada 23.-24. martā, noteica jaunu stratēģisko mērķi ES, lai stiprinātu nodarbinātību, ekonomiskās reformas un sociālo saliedētību kā uz zināšanām balstīta ekonomikas daļu. Gadu vēlāk- 2001. gadā stratēģija tika papildināta Gēteborgas Eiropas Savienības Padomes sanāksmē par ilgtspējīgo attīstību, pievienojot ekoloģisko aspektu Lisabonas procesam. Līdz ar to stratēģija balstās uz 3 pīlāriem- ekonomiskā atjaunotne, sociālā atjaunotne un ekoloģiskā atjaunotne.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti ievēro ilgtspējīgas attīstības principus un sabalansē vides un dabas aizsardzības pasākumus ar teritorijas saimnieciskās attīstības un ekonomiskās izaugsmes nepieciešamību.

Eiropas ilgtspējīgas attīstības pilsētu harta (Olborgas harta, 1994). Pieņemtā Olborgas Harta nosaka prioritātes pilsētu attīstībā un politisku atbildību reģiona attīstības procesa dalībniekiem, vadoties no Hartā noteiktajiem principiem. Olborgas hartas pamatnostādnes:

- ilgtspējīga attīstība ir radošs, lokāls, līdzsvaru meklējošs process,
- problēmu risināšana dialoga ceļā,
- pilsētas saimniecības līdzsvarota attīstība,
- sociālā taisnīguma ievērošana pilsētu attīstībā,
- zemes ilgtspējīgas izmantošanas politika,
- ilgtspējīgs transporta kustības plānojums,
- atbildība par globālā klimata izmaiņām,
- ekosistēmu piesārņojuma novēršana,
- sabiedrības informēšana un iesaistīšana vides politikas veidošanā.

ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam tika pieņemta 2009. gada 29. – 30. oktobrī Eiropas Padomē. Stratēģijā ir izvirzīti 4 uzdevumi, tostarp arī vides ilgtspējas veicināšana Baltijas jūras reģionā. Stratēģijas īstenošanā būtiska ir sekmīga sadarbība starp Eiropas Komisiju un ES dalībvalstīm Baltijas jūras reģionā. Katras Rīcības plānā noteiktās sadarbības prioritātes koordinēšanu ir uzņēmusies viena vai vairākas reģiona ES dalībvalstis.

4.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Pāvilostas novada Attīstības programmas un teritorijas plānojuma prioritātes, mērķi un rīcības izstrādātas ņemot vērā Latvijā definētos nacionālos vides aizsardzības mērķus, tai skaitā Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam, Vides politikas pamatnostādnes 2009.-2015.gadam, Zemes politikas pamatnostādnes 2008.-2014.gadam, kā arī Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānu 2010.- 2015.gadam. Jāatzīmē, ka vairāki nacionāla līmeņa plānošanas dokumenti jau ir zaudējuši spēku, vai zaudēs spēku Pāvilostas novada plānošanas dokumentu darbības laikā, piemēram, Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006.-2012.gadam, Zemes

Vides pārskats

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Dabas kapitāla pārvaldība

Līdzšinējie tirgus mehānismi, politikas un atbalsta programmas nav bijušas efektīvas dabas kapitāla saglabāšanā un atjaunošanā. Lai situāciju mainītu, ir jāievieš dabas kapitāla pārvaldības pieeja ekosistēmu preču un pakalpojumu vērtības, dabas un antropogēnu radīto risku un zaudējumu identificēšanai un novērtēšanai. Šī pieeja paredz piesārņojuma un atkritumu plūsmu mazināšanu, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu un ekosistēmu

pakalpojumu attīstību. Tā apvieno vides un ekonomikas aksiomas, ļaujot kombinēt dabas kapitāla pārvaldību ar ekonomisku lēmumu pieņemšanas un attīstības praksēm.

Tirgus instrumentu izveide

Pasaules pieredze rāda, ka tikai ar valsts pūliņiem vien nav iespējams novērst pieaugošo apdraudējumu dabai un tās sniegtajiem ekosistēmu pakalpojumiem. Papildus ir jārada tirgus dabas daudzveidību saglabājošām aktivitātēm. Valsts institūcijām ir jāievieš tirgus instrumenti, kas radītu ekosistēmu pakalpojumu un produktu tirgu un veicinātu tautsaimniecības ecoefektivitātes celšanos. Šie instrumenti ļautu attīstīt arī dažādus jaunus pakalpojumus, kas veicinātu uzņēmēju un zemes īpašnieku iesaisti dabas daudzveidības atjaunošanā, piesaistot privāto finansējumu dabas kapitāla saglabāšanai un atjaunošanai.

Dabas aktīvu kapitalizēšana

Nemot vērā Latvijas salīdzinoši lielo dabas kapitālu ES valstu vidū, jāveido aktīva uzņēmējdarbības atbalsta politika dabas aktīvu kapitalizēšanai. Ilgtspējīga dabas kapitāla izmantošana var sekmēt Latvijas kā „zaļās” valsts tēla veidošanos. Tā ir iespēja veicināt eksporta un daudzu ekonomikas un jaunrades nozaru attīstību, piemēram, pakalpojumu industrijā – videi

Draudzīgs tūrisms, atpūta, rekreācija un ārstniecība, veselīgas ēdināšanas pakalpojumi; lauksaimniecība – bioloģiskā lauksaimniecība un akvakultūra; ražošana – enerģijas ražošana no AER, dabīgas kosmētikas un medikamentu ražošana, koka izstrādājumu, māju un mēbeļu ražošana; radošajā industrijā – vides filmu un skaņu radīšana; augsto tehnoloģiju nozarēs – dabai draudzīgu tehnoloģiju radīšana. Latvijas dabas kapitāls paver iespēju attīstīt daudzveidīgu un eksportspējīgu „zaļo ekonomiku”.

Ilgtspējīga dzīvesveida veicināšana

Dabas daudzveidības samazināšanos un klimata izmaiņas lielā mērā veicina tieši māsaimniecības kā gala patērētāji. Cilvēku ekonomiskā aktivitāte un pārmērīgais patēriņš rada arvien lielāku siltumnīcas efektu izraisīšu gāzu iekļūdi atmosfēra un arvien lielāku dabas resursu noplicināšanu. Dabas kapitālam rodas arvien jauni apdraudējumi, tostarp infrastruktūras un apbūves izplešanās un klimata izmaiņu negatīva ietekme. Lai mazinātu šādus apdraudējumus un saglabātu dabas daudzveidību, jāmobilizē sabiedrība un jāveicina cilvēku līdzdalība ekosistēmu saglabāšana. Veicinot ilgtspējīgu dzīvesveidu, iespējams radīt dabas kapitālu saudzējošu sabiedrību.¹

Vides politikas pamatnostādnes 2009.-2015.gadam (VPP), kas apstiprinātas ar MK 2009.gada 31.jūlija rīkojumu Nr. 517, veido pamatu vides kvalitātes saglabāšanai un atjaunošanai, kā arī dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai, vienlaicīgi ierobežojot kaitīgo vides faktoru ietekmi uz cilvēka veselību. Līdz 2008.gada beigām vides politikas pamatprincipus un mērķus noteica Nacionālais vides politikas plāns 2004.-2008. gadam. Izstrādājot VPP tika izvērtēti iepriekšējā plānā izvirzītie mērķi un uzdevumi, kā arī to īstenošana. VPP ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kurā formulēti vides politikas mērķi, risināmās problēmas, politikas pamatprincipi un politikas rezultāti, kā arī rīcības virzieni politikas mērķu sasniegšanai.

Vides politikas virsmērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot ilgtspējīgu attīstību, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli. VPP ir veidotas piecās tematiskajās sadaļās – GAISS, ŪDENS, ZEME, DABA un KLIMATS.

¹ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam, LR Saeima, 2010

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Katrā sadaļā izvirzīts katras jomas politikas mērķis, politikas un darbības rezultāti, rezultatīvie rādītāji, kā arī pasākumi politikas mērķu un rezultātu sasniegšanai.

GAISS – politikas mērķis ir nodrošināt gaisa kvalitāti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, iesaistot pašvaldības, komersantus un sabiedrību. Turpmākās rīcības politikas mērķa sasniegšanai, kas attiecināmas arī uz pašvaldībām, ir šādas:

- īstenot gaisa kvalitātes uzlabošanas programmas pašvaldībās, novērtēt un uzlabot jau agrāk pašvaldībās īstenoto pasākumu efektivitāti;
- nodrošināt jauno ES direktīvu gaisa kvalitātes uzlabošanā (īpaši attiecībā uz daļiņām PM_{2,5}) ieviešanu un īstenošanu;
- samazināt iedzīvotāju neapmierinātību ar gaisa kvalitāti, sniedzot informāciju par gaisa kvalitātes jautājumiem un individuālām iespējām samazināt gaisa piesārņojumu;
- izstrādāt un uzsākt ieviest rīcības plānus trokšņa ietekmes samazināšanai;
- nodrošināt sabiedrību ar informāciju par vides troksni un paredzamajiem pasākumiem trokšņa samazināšanai.

ŪDENS – politikas mērķis ir nodrošināt normatīvo aktu prasībām atbilstošu ūdens kvalitāti, samazināt iekšējo ūdeņu eutrofikāciju un nodrošināt ūdenssaimniecības pakalpojumu kvalitāti. Turpmākās rīcības politikas mērķa sasniegšanai, kas attiecināmas arī uz pašvaldībām, ir šādas:

- integrēt 2007.gada 23.oktobra Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2007/60/EK par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību prasības upju baseinu apsaimniekošanas plānos, izstrādāt plūdu riska kartes un veikt pasākumus plūdu apdraudējuma samazināšanai;
- turpināt īstenot pasākumus komunālo notekūdeņu un bīstamo vielu radītā virszemes ūdeņu piesārņojuma samazināšanai, tai skaitā sakārtojot notekūdeņu apsaimniekošanu attiecībā uz apdzīvotām vietām ar iedzīvotāju skaitu no 10 000 līdz 100000 līdz 2011. gada 31. decembrim; attiecībā uz apdzīvotām vietām ar iedzīvotāju skaitu no 1000 līdz 10 000 līdz 2015. gada 31. decembrim;
- īstenot barības elementu noplūdes samazināšanas pasākumus īpaši jutīgajās teritorijās, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem, kā arī veicināt labas lauksaimniecības prakses nosacījumu ievērošanu visā Latvija teritorijā;
- samazināt slāpekļa, fosfora un citu bīstamo vielu ieplūdi Baltijas jūrā un Rīgas līcī no Latvijas teritorijas;
- veikt ekosertifikāta „Zilais karogs” piešķiršanu Latvijas pludmalēm (peldvietām);
- sagatavot vispārizglītojošu informāciju par ūdens taupīšanas iespējām;
- veicināt komersantus rast tehnoloģiskus risinājumus ūdens taupīšanas nolūkā (piemēram, veicot izlietotā ūdens attīrīšanu un atkārtotu izmantošanu, ieviešot videi draudzīgas tehnoloģijas ar mazu ūdens resursu patēriņu utt.);
- veikt pasākumus, lai nodrošinātu kvalitatīvu dzeramo ūdeni, un turpināt novecojušās ūdenssaimniecības infrastruktūras uzlabošanu, lai samazinātu zudumus no tīkliem.

ZEME – politikas mērķis ir nodrošināt zemes resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot ilgtspējīga patēriņa un ražošanas principa īstenošanu. Turpmākās rīcības politikas mērķa sasniegšanai, kas attiecināmas arī uz pašvaldībām, ir šādas:

- nodrošināt labāku sabiedrības informēšanu par dabas resursiem un to izmantošanas iespējām, kā arī mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem;
- aktualizēt piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra struktūru un nodrošināt tā izmantošanu teritorijas plānošanas procesā;

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- sekmēt sadarbību starp komersantiem, valsts iestādēm un pašvaldībām, kas vērsta uz rūpniecisko avāriju risku samazināšanu un vides un cilvēku drošības palielināšanu;
- nodrošināt papīra, plastmasas, metāla, stikla un koksnes reģenerācijas mērķu sasniegšanu;
- izveidot sadzīves atkritumu šķirošanas un dalītas savākšanas sistēmas visos atkritumu apsaimniekošanas reģionos un nodrošināt atkritumu savākšanas pakalpojumu pieejamību;
- samazināt bioloģiski degradējamo atkritumu apglabāšanas apjomu;
- veicināt izlietotā iepakojuma, elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu, bateriju un akumulatoru apsaimniekošanas mērķu sasniegšanu;
- izvērtēt ekonomisko instrumentu nepieciešamību, kas veicinātu notekūdeņu dūņu apsaimniekošanu.

DABA – politikas mērķis ir nodrošināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību. Turpmākā rīcība politikas mērķa sasniegšanai, kas attiecināma arī uz pašvaldībām, ir nodrošināt ĪADT apsaimniekošanu (veicināt pašvaldību iesaistīšanos ĪADT apsaimniekošanā, veidojot valsts un privāto partnerību, kā arī sekmējot biedrību un nodibinājumu līdzdalību, ĪADT apsaimniekošanā).

KLIMATS – politikas mērķis ir nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu novēršanā, nodrošinot vides aizsardzības un ekonomisko interešu līdzsvarotību. Turpmākā rīcība politikas mērķa sasniegšanai, kas attiecināma arī uz pašvaldībām, ir veikt komunikācijas visu sabiedrības grupu informēšanai par klimata pārmaiņām un sabiedrības līdzdalības palielināšanai, veicināt iniciatīvu lokālā līmenī.²

Zemes politikas pamatnostādnes 2008.-2014.gadam ir apstiprinātas ar MK 2008.gada 13.oktobra rīkojumu Nr. 613. Pamatnostādnēs no zemes kā resursa viedokļa, tiek apskatītas ne tikai zemes kā ražošanas līdzekļa funkcijas, kas sevī ietver zemes izmantošanu un aizsardzību, bet arī zeme kā vieta (telpa) attīstībai, ietverot tās izmantošanu un attīstības plānošanu, apbūvi un ainavas veidošanu. Pamatnostādņu mērķis ir definēt valsts politiku zemes izmantošanā un radīt apstākļus zemes iespējami labākai izmantošanai un tās ilgtspējībai. Zemes politikas mērķis ir nodrošināt zemes kā unikāla dabas resursa ilgtspējīgu izmantošanu. Politikas mērķu un rezultātu sasniegšanai tiek izvirzīti mērķi un rīcības politika, kas sekmē racionālu un efektīvu zemes izmantošanu, ievērojot zemes aizsardzības nosacījumus. Rīcības politika ir vērsta uz to, lai kā vērtību saglabātu Latvijai raksturīgo mozaīkveida kultūrainavu. Neizmantotajās LIZ platībās, kas ir piemērotas lauksaimnieciskai ražošanai, panāktu zemes īpašnieku pienākumu izpildi zemju izmantošanā, veiktu labas saimniekošanas prakses popularizēšanu zemes īpašnieku un lietotāju vidū. Nodrošinātu zemes aizsardzību, nepieļaujot jaunu degradēto teritoriju rašanos, veicinātu esošo teritoriju revitalizāciju. Izveidotu ilgtspējīgu apdzīvojuma struktūru, kas veicinātu policentrisku attīstību un sadarbību. Nepieļautu jaunu ciemu veidošanos, bez atbilstoša infrastruktūras un pakalpojumu nodrošinājuma. Esošās apdzīvotās vietās veicinātu dzīves vides kvalitātes uzlabošanu.³

Tā kā šajā politikas dokumentā definētie mērķi nav pilnībā sasniegti, plānojot novada attīstību tie ņemami vērā.

Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma (2000) nosaka šādus stratēģiskos mērķus:

- saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību;
- saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību;
- saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību;
- veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos;
- nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu⁴.

² Vides politikas pamatnostādnes 2009.-2015.gadam, Vides ministrija, 2009

³ Zemes politikas pamatnostādnes 2008.-2014.gadam, RAPLM, 2008

⁴ Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma, VARAM, 2000

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Minētie mērķi nav zaudējuši savu aktualitāti, tādēļ plānojot novada attīstību, tie ņemami vērā. Izstrādājot Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumentus, it īpaši teritorijas plānojumu, liela uzmanība pievērsta tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanai un atjaunošanai, kā arī īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības nodrošināšanai. Īpaši nozīmīgi ir plānotie tūrisma un rekreācijas infrastruktūras objektu veidošanas pasākumi, kuri nodrošina apmeklētāju plūsmas organizāciju, tādējādi samazinot antropogēno slodzi dabā un novēršot vai būtiski samazinot iespējamo kaitējumu un traucējumus dabīgajai ekosistēmai.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006.- 2012. Gadam. Minētā plānošanas dokumenta darbības termiņš beidzas šajā gadā, taču šobrīd nav informācijas par jauna plānošanas dokumenta izstrādi atkritumu apsaimniekošanas nozarē, tai pat laikā pašlaik spēkā esošajā dokumentā noteiktais mērķis pašvaldībā nav sasniegts. Bez tam plānošanas dokumentā ietverta virkne pasākumu, kuri arī nav pilnībā realizēti, it sevišķi saistībā ar dalītās atkritumu vākšanas un atkritumu šķirošanas sistēmas izveidi un ieviešanu, kā arī ne visur tiek nodrošināta lielgabarīta mājāsaimniecības atkritumu atbilstoša apsaimniekošana. Plānošanas dokumentā noteikti šādi mērķi:

- Novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt ievērojamu kopējo radīto atkritumu daudzuma samazināšanu, izmantojot labākas atkritumu rašanās novēršanas iespējas, labākos pieejamos tehniskos paņēmienus resursu izmantošanas efektivitātes palielināšanu un ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības veicināšanu.

Attiecībā uz jau radītajiem atkritumiem nodrošināt, ka

- Atkritumi nav bīstami vai arī tie nerada risku videi un veselībai,
- Lielākā daļa atkritumu tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā apritē, it īpaši izmantojot pārstrādi, vai arī tiek atgriezti vidē noderīgā (pie., komposts) vai nekaitīgā formā;
- Apglabājamo atkritumu daudzums tiek samazināts līdz minimumam un atkritumi tiek iznīcināti vai apglabāti cilvēka veselībai un videi drošā veidā;
- Atkritumi tiek apstrādāti pēc iespējas tuvāk to rašanās vietām.

Latvijas teritorijā Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns paredz atbilstoši Direktīvas 1999/31/EK prasībām izveidot 10 – 12 reģionālus sadzīves atkritumu poligonus un uzstādīt atbilstošas atkritumu apstrādes iekārtas, bet esošās, normatīviem neatbilstošās izgāztuves slēgt līdz 2009.gadam un pilnīgi rekultivēt līdz 2012. gadam⁵.

Saskaņā ar šo nacionāla līmeņa plānošanas dokumentu Liepājas reģionā 2004.gada septembrī darbu sācis reģionālais CSA poligons "Ķīvītes". Tā ietilpība ir 1,8 milj. t atkritumu, ekspluatācijas laiks - 20 gadi, paredzētie apjomi – 90 000 t / gadā. Poligonā izmantota, t.s., "ātrās biodegradācijas šūnu" tehnoloģija, šūnas tiek aprīkotas ar biogāzes savākšanas un atkritumu mitrināšanas sistēmām, tādējādi, sadaloties atkritumiem, tiek savākta gāze un ražota elektroenerģija, ko uzņēmums nodod AS "Latvenergo" tīklā. Tiek savākts un attīrīts infiltrāts. Saskaņā ar šo plānu Pāvilostas novadā bija jāierīko 2 atkritumu dalītās savākšanas punkti.

5. Vides pārskata izstrāde

5.1. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra un iesaistītās institūcijas

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra veikta plānošanas dokumentiem „Pāvilostas novada attīstības programma 2012.–2018.gadam un Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012.–2023.gadam, pamatojoties uz likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta (MK) 2004.gada 23.marta noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī saskaņā ar 2011.gada 21.septembra Vides pārraudzības valsts biroja Lēmumu Nr.64 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu Pāvilostas novada

⁵ Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006.-2012.gadam, VIDM, 2006

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

attīstības programma 2012.–2018.gadam un Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012.–2023.gadam.

Vides pārraudzības valsts biroja 2009.gada 9.maija vēstulē Nr.7-02/26 noteikts, ka plānošanas dokumenta un vides pārskata projekts jānosūta izskatīšanai šādām institūcijām:

- Valsts Vides dienesta Liepājas reģionālajai vides pārvaldei;
- Veselības inspekcijas atbilstošai struktūrvienībai;
- Kurzemes plānošanas reģiona administrācijai;
- Dabas aizsardzības pārvaldei.

Vēstulē tāpat noteikts, ka plānošanas dokumenta izstrādātājam jānodrošina plānošanas dokumenta un Vides pārskata sabiedriskā apspriešana un sabiedriskās apspriešanas sanāksmes organizācija normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Paziņojumu par sabiedrisko apspriešanu jānosūta Vides pārraudzības valsts birojam ievietošanai Biroja interneta mājas lapā.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts plānošanas dokumenta izstrādes laikā, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma rezultāti apkopoti Vides pārskatā.

Vides pārskats sagatavots balstoties Pāvilostas novada attīstības programmas 2012.–2018.gadam un Pāvilostas novada teritorijas plānojuma 2012.–2023.gadam informāciju par pašvaldības teritoriju un piedāvātajiem attīstības virzieniem. Pamatojoties uz MK noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, izstrādātājs ir informējis Vides pārraudzības valsts biroju par plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu un konsultējies par Vides pārskatā iekļaujamās informācijas detalizācijas pakāpi un institūcijām, kurām jāiesniedz Vides pārskata projekta komentāru un priekšlikumu saņemšanai, kā arī par sabiedriskās apspriešanas sanāksmes nepieciešamību.

Vides pārskata sagatavošanā izmantotas šādas metodes:

- informācijas analīze – tika analizēta Pāvilostas novada attīstības programmā 2012.–2018.gadam un Pāvilostas novada teritorijas plānojumā 2012.–2023.gadam un saistītajos plānošanas dokumentos ietvertā informācija, kā arī pieejamā informācija par vides stāvokli Pāvilostas novada teritorijā;
- ietekmju analīze – tika analizēta plānošanas dokumentā noteikto attīstības mērķu un plānoto darbību to sasniegšanai īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi, izstrādāti ieteikumi iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Vides pārskata sagatavošanā izmantota šāda informācija:

- Pāvilostas novada pašvaldības rīcībā esošā informācija par vides stāvokli novadā;
- VSIA Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs publiskajās datu bāzēs pieejamā informācija par vides stāvokli;
- Dabas aizsardzības pārvaldes interneta mājas lapā pieejamā informācija par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām;
- Ventas upju baseina apgabala Apsaimniekošanas plāns 2010. – 2015.gadam;
- Citi publiski pieejamie pētījumi un informācija.

Izstrādātājam bija grūtības ar vides informācijas ieguvu un datu pieejamību. Šobrīd neeksistē publiski pieejama valsts vides informācijas sistēma. Pārsvarā līdz šim iegūtie un uzkrātie dati par vides kvalitāti atrodas komersanta VSIA LVĢMC rokās, par informācijas sniegšanu tiek prasīta nesamērīgi augsta maksa. Savukārt vides monitoringa informācija, kas publicēta VSIA LVĢMC interneta mājas lapā, ievietota formātā, kas nepieļauj tās apstrādi un analīzi, lai izvērtētu vides stāvokļa izmaiņu tendences novada teritorijā. Praktiski nav pieejama informācija par gaisa kvalitātes rādītājiem, trokšņa līmeņa rādītājiem, mūsdienu ģeoloģiskos procesus raksturojošiem u.c, rādītājiem novada teritorijā, tai skaitā nav pieejamas vides valsts monitoringa datu bāzes.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti
Vides pārskats

5.2. Sabiedrības līdzdalība

Sabiedrības viedoklis plānošanas dokumenta un Vides pārskata izstrādes gaitā tika apzināts organizējot:

- Iedzīvotāju un uzņēmēju anketēšanu, anketēšanas rezultātu apkopošanu un interpretāciju;
- Pašvaldības vadošo darbinieku intervēšanu, intervijas rezultātu apkopošanu un interpretāciju;
- Pašvaldības pārziņā un pārvaldībā esošo institūciju anketēšanu, anketu rezultātu apkopošanu un interpretāciju;
- Tematiskās darba grupas, paneldiskusijas un „prāta vētru” apspriedes.

Plānošanas dokumentu Pāvilostas novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam 1.redakcijas, Pāvilostas novada teritorijas plānojuma 2012.–2024.gadam 1.redakcijas un Vides pārskata 1.redakcija sabiedriskajai apspriešanai tika nodoti vienlaicīgi, pamatojoties uz 2012.gada 27.septembra Pāvilostas novada domes sēdes lēmumu par „Pāvilostas novada attīstības programmas 2012.- 2018.gadam un Pāvilostas novada teritorijas plānojuma 2012.-2024. gadam pirmās redakcijas nodošanu sabiedriskai apspriešanai un atzinumu saņemšanai” (protokols Nr.12, 23§.). Paziņojums par plānošanas dokumentu un vides pārskata sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikrakstos „Latvijas Vēstnesis” un „Kursas Laiks”, kā arī iesniegts Vides pārraudzības valsts birojam publicēšanai interneta vietnē un publicēts Pāvilostas novada pašvaldības interneta vietnē.

Ar Pāvilostas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2018. gadam 1.redakciju varēja iepazīties no 2012.gada 12.oktobra līdz 2012.gada 26.novembrim, ar Pāvilostas novada attīstības programmas 2012. – 2018.gadam 1.redakciju no 2012.gada 12.oktobra līdz 2012.gada 26.novembrim un Vides pārskata projektu un tā kopsavilkumu no 2012.gada 12.oktobra līdz 2012.gada 26.novembrim Pāvilostas novada pašvaldībā, Sakas un Vērgales pagastu pārvaldēs, Ziemupes tautas namā iestāžu darba laikā, kā arī Pāvilostas novada pašvaldības mājas lapā www.pavilosta.lv sadaļā Teritorijas plānojuma un attīstības programmas izstrāde.

Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā tika organizētas sabiedriskās apspriešanas sanāksmes:

1. 7.11.2012. plkst. 14.00 Ziemupes tautas namā („Ziemupes tautas nams”, Ziemepe, Vērgales pagasts, Pāvilostas novads);
2. 7.11.2012. plkst.17.00 Vērgales kultūras namā („Pagastmāja”, Vērgale, Vērgales pagasts, Pāvilostas novads);
3. 8.11.2012. plkst. 17.00 Pāvilostas pilsētas kultūras namā (Dzintaru iela 47, Pāvilosta, Pāvilostas novads).

Rakstiskus priekšlikumus un atsauksmes par Pāvilostas novada attīstības programmas 1.redakciju varēja iesniegt līdz 12.11.2012., par Pāvilostas novada teritorijas plānojuma 1.redakciju un Vides pārskata projektu līdz 26.11.2012. Pāvilostas novada pašvaldībā Dzintaru ielā 73, Pāvilostā, Pāvilostas novadā katru darba dienu no plkst.8.00 līdz plkst. 13.00 un no plkst.14.00 līdz plkst.16.00.

5.3. Saņemtie priekšlikumi, atsauksmes un to analīze

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmju laikā galvenā uzmanība tika pievērsta Pāvilostas novada teritorijas plānojuma risinājumiem. Par Vides pārskatu diskusijas praktiski nenotika un netika izteikti priekšlikumi Vides pārskata pilnveidošanai.

Sabiedriskās apspriešanas laikā tika saņemti divu sabiedrisko organizāciju: Latvijas Dabas fonda un Biedrības „Zemes draugi” iesniegumi (iesniegumu kopijas 5.pielikumā), kuros cita starpā tika izteikti aizrādījumi par Vides pārskatu un rekomendācijas tā pilnveidošanai. Detalizēta aizrādījumu un rekomendāciju analīze ietverta 6.pielikumā.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Kā būtiskas kļūdas tika norādīts tas, ka Vides pārskatā nebija ietverta informācija par to, ka dabas liegums „Pāvilostas pelēkā kāpa” ietverts Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā NATURA 2000, kļūda Vides pārskatā izlabota.

Biedrības „Zemes draugi” galvenā uzmanība pievērsta tam, ka Vides pārskatā nepilnīgi izvērtēts vai plānošanas dokumentā ņemts vērā Satversmes tiesas 2011.gada 12.maija spriedums lietā Nr.2010-56-03 Par Sakas pagasta teritorijas plānojumu. Šis aizrādījums ņemts vērā; Tāpat pausts, ka nepilnīgi izvērtēta plānoto rekreācijas un tūrisma infrastruktūras objektu izveidošanas ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām dabas liegumiem Pāvilostas pelēkā kāpa un Ziemepe. Kā arī norādīts uz nepilnīgu atsevišķu lokālplānojumu/detālplānojumu teritoriju izvērtējumu. Detalizēti skaidrojumi par katru no iebildumiem un rekomendācijām ietverti 6.pielikuma tabulā „Par Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumentu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatu saņemto atsauksmju apkopojums”.

Sabiedriskās organizācijas Latvijas Dabas fonds atzinumā kā būtiskākais trūkums norādīts, tas, ka detāli nav izvērtētas izmaiņas plānojumā, salīdzinot ar iepriekšējo plānojumu. Veicot stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu izvērtēts tiek visa novada teritorijas plānojums, nevis konkrēti teritorijas plānojuma grozījumi, tādēļ galvenā uzmanība pievērsta plānošanas dokumenta risinājumu izvērtējumam kopumā, nevis tā salīdzinājumam ar agrāk plānoto (atļauto) izmantošanu.

Pašvaldība ir sagatavojusi atbildes katram no iesniedzējiem ar detālu analīzi par to, kas no ieteiktā ņemts vērā un kas ne, kā arī norādīti iemesli kādēļ ieteikums nav ņemts vērā.

5.4. Iesaistītās institūcijas

Vides pārskata projekts saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja 2011.gada 9.maija vēstulē Nr.7-02/562 noteikto, tika nosūtīts šādām institūcijām atzinumu un komentāru sniegšanai:

- Valsts vides dienesta Liepājas reģionālā vides pārvalde;
- Dabas aizsardzības pārvalde;
- Kurzemes plānošanas reģiona administrācija;
- Veselības inspekcijas atbilstošā struktūrvienība.

Atzinumi saņemti no:

Dabas aizsardzības pārvaldes, Kurzemes plānošanas reģiona un VVD Liepājas reģionālās vides pārvaldes, rekomendācija Vides pārskata pilnveidošanai ietverta arī Aizsardzības ministrijas atzinumā. Minētie atzinumi ietverti Vides pārskata 5.pielikumā. bet detāla to analīze atspoguļota Vides pārskata 6.pielikumā.

Būtiski papildinājumi Vides pārskatam norādīti saistībā ar to, ka kā aizsargājami dendroloģiskie stādījumi nav minēti „Ostbahas baronu kapu dendroloģiskie stādījumi” un „Upesmuižas parks”, kā arī ieteikts mainīt sadaļas „Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas” nosaukumu uz „Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi. Savukārt Aizsardzības ministrija sniedz citur nepieejamu informāciju par vienu no potenciāli piesārņotajiem objektiem – Šķēdes mācību bāzi.

Visi valsts institūciju izteiktie aizrādījumi un ieteikumi pilnībā ņemti vērā.

6. Pāvilostas novada īss raksturojums

6.1. Administratīvā teritorija

Pāvilostas novads izveidojies 2009.gada jūnijā, apvienojoties Sakas novadam ar Vērgales pagastu. Pāvilostas novadu veido Pāvilostas pilsēta, Sakas un Vērgales pagasti. Sakas pagastā ietilpst apdzīvotas vietas Ulmale, Saka, Rīvas, Orgsajiena, Sajiena, Strante, Vērgales pagastā: - Vērgale, Bebe, Saraiki, Ziemepe, Ploce

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Novada teritorija atrodas Latvijas Rietumu daļā, Kurzemes Baltijas jūras piekrastē starp Liepāju un Ventspili. Novadam ir gara jūras robeža – 46km. Pāvilostas novads atrodas Latvijas rietumu daļā un atrodas attālināti no galvaspilsētas Rīgas - 240 km attālumā. Pāvilostai tuvākās pilsētas ir: Aizpute – 37km; Liepāja - 54km; Ventspils - 70km.

Novada teritorija aizņem 2524 km²

Novada iedzīvotāju skaits saskaņā ar PMLP datiem uz 2011.gada 20 jūniju bija 3177 iedzīvotāji, tai skaitā:

Pāvilostas pilsētā 1135 iedzīvotāji

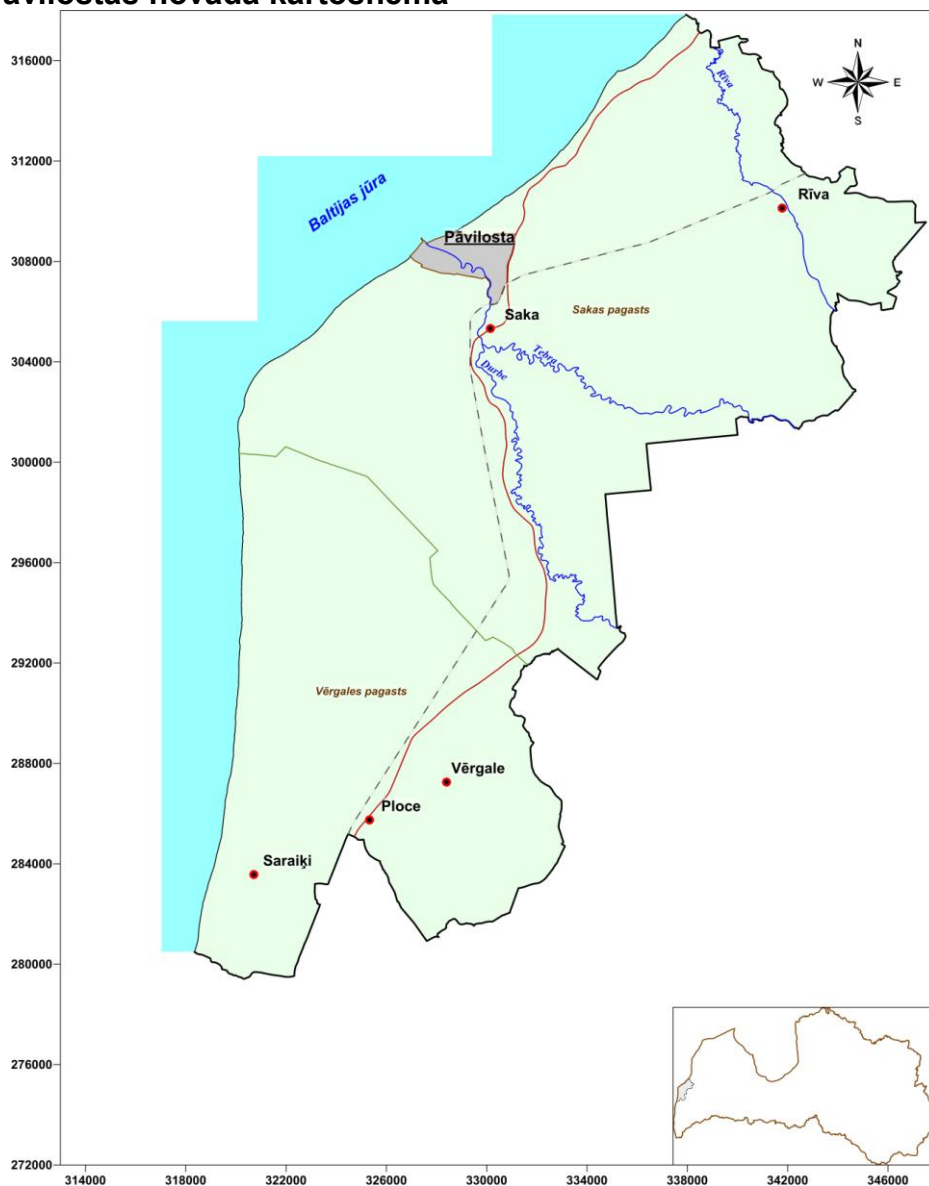
Sakas pagastā 608 iedzīvotāji

Vērgales pagastā 1434 iedzīvotāji

Iedzīvotāju nacionālais sastāvs - latvieši 91 %, krievi 3 %, lietuvieši 2%, ukraiņi 1%, baltkrievi 0,4%, citas tautības – 3.6 % , tai skaitā igauņi, angļi, vācieši, tatāri, čigāni, gruzīni u.c. [Avots: PMLP, dati uz 20.06.2011.]

Nozīmīgākais autoceļš, kas šķērso Pāvilostas novada teritoriju DR – ZA virzienā ir asfaltēts autoceļš P111 Ventspils (Leči) – Grobiņa. Valsts otrās šķiras autoceļi V1190 un V1229 nodrošina Baltijas jūras piekrastes sasniedzamību no autoceļa P111 Vērgales pagastā, bet autoceļš V 1188 – piekrastes joslas apkalpošanu Vērgales pagastā, V1187 – pievedceļš Pāvilostai, V1199 – Aizpute – Saka.

1.attēls Pāvilostas novada kartoshēma

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti
Vides pārskats

Sakas pagasts

Pagasta kopējā platība: 318,3 km²,

Iedzīvotāju skaits - 626 (uz 01.06.2011)

Iedzīvotāju blīvums – 2 iedz./km²

Sakas pagasts robežojas ar sava novada Pāvilostas pilsētu un Vērgales pagastu, Durbes novada Dunalkas pagastu, Aizputes novada Cīravas un Lažas pagastiem, Kuldīgas novada Gudenieku pagastu, Alsungas novadu un Ventspils novada Jūrkalnes pagastu.

Lielākās apdzīvotās vietas ir Saka (pagasta centrs), Rīva, Saļiena, Orgsaļiena, Ulmale, Strante, Mežvidi (vasarnīcu ciemats), Ķoniņieki (Ķoniņciems), Mežaine (vasarnīcu ciemats).

Vērgales pagasts

Pagasta kopējā platība: 190,6 km²,

Iedzīvotāju skaits: 1473 (uz 01.06.2011)

Vērgales pagasts robežojas ar sava novada Sakas pagastu, Grobiņas novada Medzes pagastu un Durbes novada Dunikas pagastu. Lielākās apdzīvotās vietas ir Vērgale (pagasta centrs), Saraiķi, Ploce, Ziemepe, Bebe.

6.2. Saimnieciskā darbība Pāvilostas novadā

Pāvilostas novadā nav lielu rūpniecības uzņēmumu, pārsvarā darbojas mazie un vidējie uzņēmumi, kā arī individuālā darba veicēji zvejniecības un zemkopības jomās..

Pāvilostā nozīmīgākā saimnieciskā darbība saistīta ar zvejniecību un zivju apstrādi. Novadā darbojas ap 50 mazie un vidējie uzņēmumi, kuros strādājošo skaits nepārsniedz 9 darbiniekus. Lielākais darba devējs novadā, ar 66 darba vietām, ir SIA "N- STARS", kas nodarbojas ar zvejniecību un zivju saldēšanu. Ar zivju nozveju - piekrastes zvejniecību nodarbojas deviņi zvejniecības mazie uzņēmēji. Daudzi iedzīvotāji ir iesaistīti tūrisma biznesā, pārsvarā tās ir viesu mājas, bet tām ir sezonāls raksturs. Daļa iedzīvotāju nodarbināti pašvaldības iestādēs un apkalpojošā sfērā.

Lielākie darba devēji Pāvilostas novadā_(Dati ņemti no VID uz 01.01.2011.)

SIA "N STARS" - 66 strādājošo

SIA "Kalniņmuiža" - 32 strādājošie

SIA "Muižkalniņi" - 24 strādājošie

SIA "Kurzemes ceļinieks un būvnieks" - 21 strādājošais

zv.s "Kaija" - 21 strādājošais

Fonds "Cilvēks cilvēkam" - 16 strādājošo

Kooperatīvā sabiedrība "Vērgale 1" - 15 strādājošo

SIA "S.P.P." - 15 strādājošo

z/s "Aploki" - 12 strādājošo

SIA "Āķagals" - 10 strādājošo

Kā izplatīts uzņēmējdarbības veids minama arī tirdzniecība. Lielākajās apdzīvotajās vietās ir veikali, pārsvarā tā ir mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus un tabakas izstrādājumus.

Arvien plašāk attīstās uzņēmēji, kas darbojas tūrisma nozarē. Tās ir dažādas viesu mājas, atpūtas kompleksi un citi, piemēram: Pāvilostā ir viesnīca Das Crocodill, motelis Vēju paradīze, kā arī 2 viesu nami, 7 atpūtas mājas, 9 brīvdienu mājas, 2 kempingi ar telšu laukumiem. Sakas pagastā viena atpūtas māja, 2 kempingi un 2 telšu laukumi. Vērgales pagastā ir 2 viesu nami, 6 brīvdienu mājas un 2 kempingi – telšu laukumi.

Novadā tiek piedāvātas aktīvās atpūtas iespējas, tai skaitā atpūtai uz ūdens, pārgājieniem ar velosipēdiem u.c.

Darba vietas nodrošina arī novada izglītības iestādes: Pāvilostas vidusskola, Vērgales pamatskola, Pāvilostas mākslas un mūzikas skolas, pirmsskolas izglītības iestādes. Bibliotēkas atrodas Pāvilostā, Sakā, Vērgalē, Ulmalē, Rīvā, Ziemupē, Saraiķos. Novadā ir vairākas ārstu privātprakses, aptieka, ātrās medicīniskās palīdzības brigāde, ugunsdzēsēji, valsts un pašvaldības policija.

7. Esošā vides stāvokļa un dabas resursu apraksts

7.1. Pāvilostas novada reljefs un ģeomorfoloģiskā uzbūve

Latvija tai skaitā Pāvilostas novads atrodas Austrumeiropas līdzenumā. Zemes virsma te veidojusies pēdējā – Latvijas apledošanas laikā.

Latvijas reljefa lielformas ir augstienes un zemienes. Tās atšķiras ar augstumu virs jūras līmeņa un reljefa saposmējumu. Par zemiņu un augstieņu robežu tiek uzskatīta 90m horizontāle.

Atbilstoši Latvijas fiziogēogrāfiskās rajonēšanas shēmai, Pāvilostas novads iekļaujas Piejūras zemienes Pīmares līdzenumā, kurš ziemeļos pakāpeniski pāriet Ventavas un dienvidos Bārtavas līdzenumā, bet austrumos robežojas ar Rietumkursas augstieni.

Pāvilostas novada reljefs veidojies pēcduslaikmetā Baltijas ledus ezera un daļēji arī Litorīnas jūras abrāzijas un akumulācijas rezultātā, tāpēc zemes virsa pārsvarā ir līdzena un nedaudz viļņota. Zemes virsas absolūtais augstums ir 0 – 41 m vjl., tā pakāpeniski paaugstinās virzienā no piekrastes uz sauszemi.

Lielu novada teritorijas daļu veido Baltijas Ledus ezera krasta zemūdens nogāzes abrāzijas – akumulācijas līdzenums. Tā rietumu robežu daudzviet veido Baltijas ledus ezera bāri un krasta vaļņi. Tikai uz dienvidiem no Ziemupes izplatīts Litorīnas jūras lagūnas līdzenums. Piejūras zemienē dominē kāpu un līdzenumu reljefs.

Baltijas jūras piekrastē nozīmīgas reljefa formas ir pludmale, priekškāpa un kāpu reljefs. Baltijas jūras piekrastes reljefs ir nepārtrauktā attīstībā esoša sistēma, kur vērojams plašs jūras ģeoloģiskās darbības spektrs. Izņemot Akmeņraga rajonu, krasti pārsvarā ir krauji, ziemeļos no Pāvilostas stāvkrasti sasniedz pat 15 m augstumu.

Uz ziemeļiem no Pāvilostas Baltijas jūras krasta daļā dominē krasta erozija. Tikai posmā starp Sakas upes un Grīguļupes grīvām krasts ir daļēji dinamiskajā līdzsvarā un daļēji akumulācijas krasts ar lēni augošu priekškāpu. Šajā posmā raksturīgas arī senās abrāzijas kāples. Vēl tālāk uz dienvidiem atkal dominē erozijas krasts.

Novada dienvidu daļā mūsdienīgu jūras krasts izveidojies Litorīnas jūras smilšainajos nogulumos, vietām atsedzot zem tiem iegulošos morēnas nogulumus. Šeit ir sastopams apīmstošas izskalošanas krasts, kur neregulāros 0,2km – 0,3km garos posmos vērojami atsevišķi izskalojumi. Pludmale mainīga platuma, vidēji 20m 0 35m, to veido oļaina smiltis. Vietām kāples krotē sastopami eolas smiltis pauguriņi vai kāpli pilnībā pārklāj zema priekškāpa. Kāple paaugstinās virzienā no dienvidiem uz ziemeļiem. Pie Ziemupes tā pāriet 8m – 10m augstā kraujā, kuru veido morēna, vietām ar oļu lēcām. Stipras vētras laikā šeit vērojami noskalojumi. Tālāk uz ziemeļiem krasta krauja atkal pazeminās un pie Grīguļupes ietekas to pārklāj epizodiski izskalojama priekškāpa.

No Grīguļupes uz ziemeļiem līdz Pāvilostai krasts veido Akmeņragu un abus tā spārnus. Dienvidu spārns sākas ziemeļos no Grīguļupes, bet ziemeļaustrumu spārns atrodas Labraga ielīcī. No Grīguļupes ietekas līdz Akmeņraga galotnei stiepjas tipisks dinamiskā līdzsvara krasts, to veido smilšaina pludmale ar priekškāpu. Akmeņraga ziemeļaustrumu spārns atrodas tā galotnes radīto viļņu ēnā un krastam šeit ir akumulatīvs raksturs. Pludmale 30m – 35m plata, smilšaina, parasti atrodamas divas priekškāpas, kas pārklāj izskalošanas kāplīti, kas norāda, ka kādreiz krasts ir izskalots.

Pāvilosta ar ostu un diviem moliem ir ietekmējusi krasta attīstību Pāvilostas posmā. Tomēr krastu izmaiņas pie moliem ir samērā nelielas. Dienvidrietumos no mola dažus desmitus metrus platā pludmale paplašinājusies līdz 50m – 65m platumam, bet tiešā mola tuvumā sasniedz 100m platumu. Šajā vietā ir labi izteikta priekškāpa (2-3m plata un dažviet līdz 4m augsta). Ziemeļaustrumos no ostas nav konstatēti nozīmīgi krasta nograuzumi, kas būtu saistīti ar mola ietekmēm. Pludmales platums te sasniedz 50m, vietām to pārklāj smalka smiltis, kura pienāk no ostas pretvēja puses. Pludmale sašaurinās virzienā uz ziemeļaustrumiem. Pludmali veido dažāda raupjuma smiltis ar nelielu oļu piejaukumu. Lielākās vētrās tiek izsviests ievērojams oļu daudzums un dažkārt tie pārklāj pludmales lielāko daļu. Visā garumā pludmali norobežo apīmusi kāple, kura iegrauzta Litorīnas jūras smilšainajos nogulumos.

Uz ziemeļiem no Pāvilostas posmā starp Pāvilostu un Jūrkalni krasts ir iegrauzts galvenokārt Baltijas ledus ezera izveidotajā līdzenumā, kura griezumu veido pleistocēna nogulumi (māli, aleirīti, smiltis un

morēnas nogulumu), tas ir izteikts abrāzijas krasts. Pie Strantes mūsdienu krasts veidojies seno salu ārējā malā. Līdz 10m – 15m augstā kraujā atsedzas morēnas nogulumu vai dažviet to pārklājošie māli, smalka smiltis un aleirīti. Krasta kontūra ir izrobota. Pludmali veido dažāda raupjuma smiltis ar oļu piejaukumu, vietām oļi, sastopami laukakmeņi un laukakmeņu krāvumi. Pludmales platums ļoti mainīgs no dažiem metriem līdz 20m un vairāk. Posma dienvidu daļā notiek visintensīvākā krasta abrāzija. Palielinātas jūras vētrainības gados krasts vietām atkāpjas pat līdz 10m.

Kopumā Baltijas jūras Kurzemes piekraste uzskatāma par **augsta riska** teritoriju, kurā notiek ievērojama, bet lielās vētrās – katastrofāla pamatkrasta noskalošana, tādējādi daudzviet tiek apdraudēta apbūve un infrastruktūras objekti.

Jūras krasta turpmākās attīstības prognozēšana ir sarežģīta un tās precizitāte ir zema, jo krasta procesus ietekmē faktori un procesi, kas pakļauti citām likumsakarībām vai ir grūti paredzami, piemēram, zemes garozas svārstības, Pasaules okeāna ūdens līmeņa celšanās, globālās klimata izmaiņas, stipro vēju un vētru rašanās, garkrasta sanešu plūsmas izmaiņas u.c.

Būtiski krasta procesus ietekmē arī haotiska un nepārdomāta to stiprināšana atsevišķos posmos, kas savukārt bieži rada papildus riskus tiem piegulošajās teritorijās.

7.2. Klimatiskie apstākļi

Latvijas klimatu lielā mērā nosaka tās teritorijas atrašanās mērenajā klimata joslā Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē. Tā rezultātā Latvijā valda maigs un mitrs klimats un vērojama izteikta četru gadalaiku maiņa. Debesis bieži ir apmākušās, vidēji 160—180 dienas gadā. Vidējais nokrišņu daudzums svārstās no 574 līdz 691 mm gadā.

Latvijai, tāpat kā pārējām Baltijas valstīm, raksturīga bieža gaisa masu maiņa. Atmosfēras frontes bieži pavada stipri vēji, tāpēc rudenī vērojams vētru maksimums, februārī — puteņu maksimums, bet jūlijā — vislielākais nokrišņu daudzums un visvairāk dienu ar pērkona negaisu.

Ģeogrāfiskais platums ir galvenais klimatu veidojošais faktors — no tā atkarīgs saules radiācijas daudzums, ko saņem Zemes virsa. Arī dienas garums dažādos gadalaikos atkarīgs no vietas ģeogrāfiskā platuma. Ziemā saule paceļas 9—10° virs horizonta un dienas garums ir 6—7 stundas. Vasarā Saule paceļas līdz 55—57° virs horizonta, bet dienas garums ir 17—18 stundas. Šāda atšķirība saules augstumā virs horizonta un dienas garums ir cēlonis saules radiācijas pieplūduma nevienmērīgam sadalījumam pa gadalaikiem. Zemes virsu sasniedz ne tikai tiešie saules stari — tiešā radiācija, bet arī daļa atmosfērā izkliedētās radiācijas, jo Latvijā bieži vien ir apmācies laiks. Tādējādi katrs Latvijas valsts virsas kvadrācentimetrs saņem tikai apmēram 80 kcal gadā — trešo daļu no Saules radiācijas pieplūduma. Tikai 20% no šī siltuma tiek patērēti gaisa sasildīšanai, 80% — nokrišņu iztvaicēšanai, kas pietiek, lai iztvaikotu tikai 50% nokrišņu. Tāpēc Latvijā ir pārlietu mitrs un notiek teritorijas pārpurvošanās process.

Pāvilostas novada klimatu nosaka galvenokārt Baltijas jūras gaisa masas. Gaisa temperatūras svārstības ir visai nelielas. Gaisa mitrums ir augsts visu gadu. Vērojama liela mākoņainība, līdz ar to arī nokrišņu daudzums ir samērā liels.

Ziema ir silta, ar mainīgiem laika apstākļiem un pārsvarā īsa. Pavasaris —ilgs un vēss. Arī vasara pārsvarā vēsa, ar atsevišķiem garākiem vai īsākiem sausa un karsta laika periodiem. Rudens gandrīz vienmēr mitrs un silts. Gada aukstākais mēnesis ir februāris, kura vidējā gaisa temperatūra ir 2,5°C, bet siltāks —jūlijs ar vidējo gaisa temperatūru + 16,4 °C.

Gada nokrišņu norma teritorijā jūras piekrastē 627 mm. Ziemā raksturīgi bieži atkušņi.

Piejūras zemienē sniega sega parasti ļoti nenoturīgas, tās biezums reti pārsniedz 5-10 cm. Teritorijā valdošie ir visi rietumu un dienvidu vēji. To vidējais ātrums ir 6,1 m/s. Maksimālie vēja ātrumi (lielāki kā 20 m/s) parasti tiek novēroti rudens un ziemas periodā, vairumā gadījumu tie ir rietumu vēji. Raksturīgi, ka vēja ātrums un nereti arī virziens bieži mainās ļoti īsā laika brīdī.

Pēc VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datiem vissiltākā mēneša vidējā maksimālā temperatūra novērojama jūlijā ir +17°C, jūnija temperatūra ir +15°C, bet augusta +14°C. Gada visaukstākā mēneša vidējā temperatūra novērojama februārī ir –6°C, janvāra temperatūra ir–

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

2,6⁰C, bet decembra -0,6 ⁰C . Vidējā temperatūra ziemā ir - 3,1⁰C, vidējā temperatūra vasarā ir + 15,3⁰C.

Visaukstāko piecu dienu perioda ārējā gaisa temperatūra -18,3⁰C. Ārējā gaisa gada vidējā temperatūra +6.7⁰C.

Gada laikā dominē dienvidaustrumu, dienvidu un dienvidrietumu vēji, bet vasaras mēnešos (jūlijā – augustā) – dienvidrietumu un rietumu virziena vēji. Vēja vidējais ātrums 4-5 m/s. Vēja ātrums, kura pārsniegums gadā ir 7–9 m/s ir 5%.

Valdošais vēju virziens – rietumu. Vidējais vēja ātrums gadā 5.3 m/s, novembrī un decembrī 6.0 līdz 6.2 m/s.

Nokrišņi krīt caurmērā 65 dienas vasaras laikā un 83 dienas aukstajā gadalaikā. Tikai 15% no nokrišņiem nāk sniega veidā, kas nozīmē, ka sniega kārtā ir tikai ceturtajā daļā ziemas. Caurmērā migla, galvenokārt nakts un rīta stundās, vērojama 50 dienas gadā.

7.3. Ģeoloģiskā uzbūve

Ģeoloģiskā uzbūve un zemes dzīļu resursi ir būtisks teritorijas attīstības priekšnosacījums. Zemes dzīļu resursus veido tagad vai nākotnē izmantojamie nogulumi, ieži un minerāli, iežos sastopamie šķidrie derīgie izrakteņi, zemes dzīļu siltums un saimnieciskai izmantošanai derīgas ģeoloģiskās struktūras.

Pāvilostas novads, tāpat kā visas Latvijas teritorija atrodas Austrumeiropas platformas ZR daļā, Baltijas sineklīzē. Šai ģeoloģiskajai struktūrai raksturīgs liels nogulumiežu segas biežums un subparalēls nogulumu slāņojums. Sineklīzei raksturīgi trīs galvenie iežu kompleksi:

1. Augšējais – Kvartāra nogulumi;
2. Vidējais - Zemkvartāra nogulumiežu, jeb pamatiežu sega;
3. Apakšējais – Kistāliskais pamatklintājs.

Minētie kompleksi ir krasi atšķirīgi gan pēc iežu sastāva, to vecuma, fizikālajām īpašībām un saguluma apstākļiem.

Ģeoloģiskā griezumā apraksts tiek sniegts sākot ar vecākajiem un dziļāk iegulošajiem nogulumiem virzienā uz zemes virsu.

Kristāliskais pamatklintājs:

Dziļākais izpētes urbumos sasniegtais ģeoloģiskais veidojums ir Kristāliskais pamatklintājs, kas Pāvilostas novada teritorijā ieguļ aptuveni 1000m - 1500m dziļumā. Pamatklintāju veido pirmsplatformas attīstības stadijā stipri dislocēti dažāda sastāva un vecuma metamorfie ieži. Metamorfie ieži ir pārsvarā dažādi gneisi, amfibolīti un migmatīti. Pāvilostas novadā ierīkoti vairāki urbumi, kuros sasniegts kristāliskais pamatklintājs, taču detalizēta tā izpēte nav veikta, tādēļ detalizētu informāciju par šo ģeoloģiskās uzbūves elementu, tā ieguluma dziļuma kartējumu, litoloģisko sastāvu un uzbūves īpatnībām nav iespējams sniegt. Tai pat laikā jāņem vērā tas, ka ar kristāliskā pamatklintāja dēdējuma garozu ir saistīti siltie termālie ūdeņi, kurus iespējams izmantot kā ģeotermālās enerģijas avotu. Kristāliskā pamatklintāja dziļākajos slāņos (aptuveni 3-5km dziļumā), kur temperatūra pārsniedz 100°C iespējams iegūt un izmantot petrotermālo enerģiju.

Nogulumiežu sega:

Nogulumiežu segu veido divas atšķirīgas sistēmas pirmskvartāra, jeb pamatiežu nogulumiežu sega un Kvartāra nogulumi.

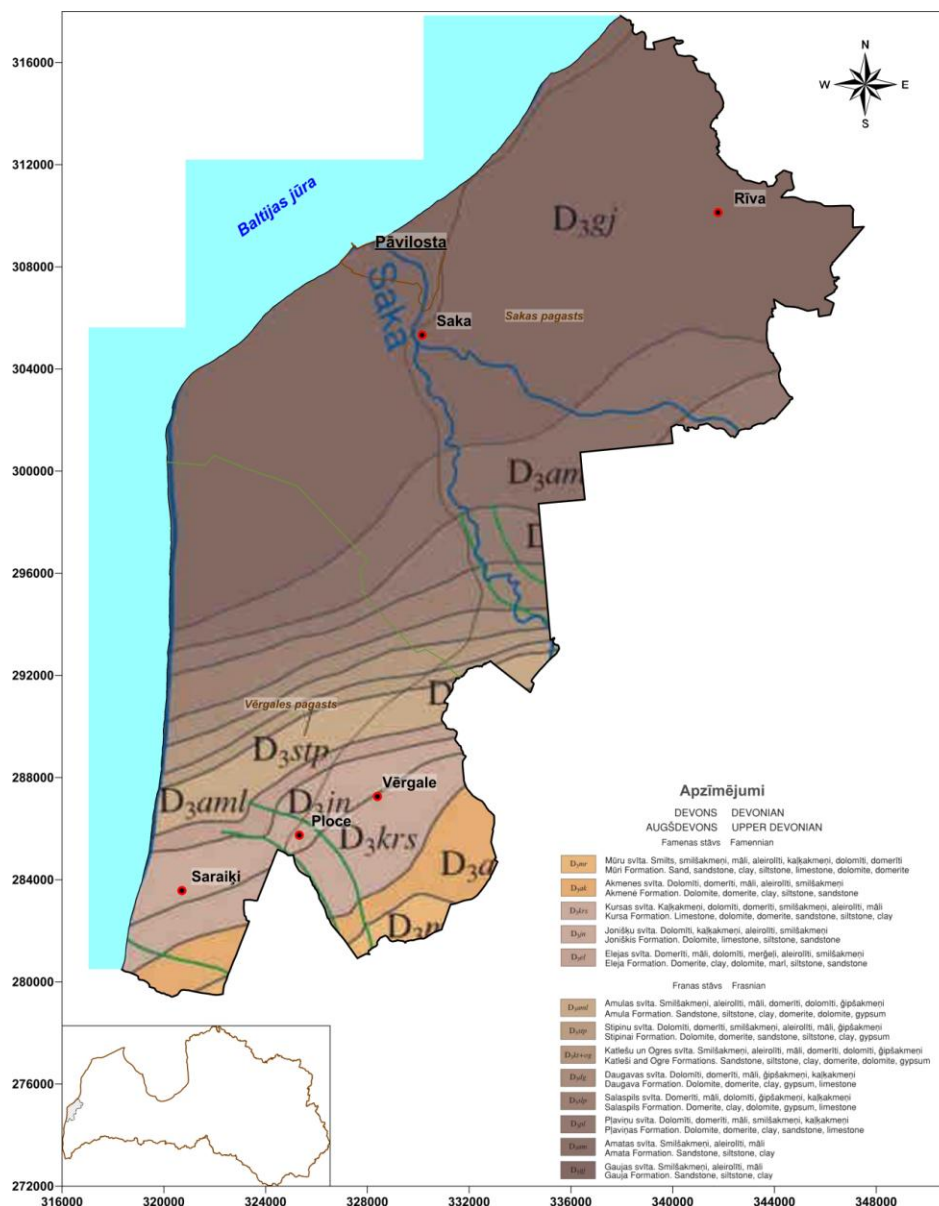
Pamatiežu segas biežums Pāvilostas novadā pieaug virzienā no ziemeļiem uz dienvidiem.

Pamatiežu segu veido Kembrija, Ordovika, Silūra un Devona nogulumi. Zemkvartāra virsmu visā novada teritorijā veido Devona laika nogulumi, novada ziemeļu daļā tie ir augšdevona Gaujas horizonta nogulumi, bet virzienā uz dienvidiem (uz Dienvidiem no Sakas un Vērgales pagasta teritorijā) tos pakāpeniski pārklāj ar vien jaunāki nogulumi, kā jaunākie, kas veido Zemkvartāra virsmu minami Vērgales pagasta dienvidu daļā augšdevona Akmenes horizonta un ļoti nelielās teritorijās augšdevona Mūru horizonts (skat Zemkvartāra nogulumu karti).

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

2.attēls **Pāvilostas novada pirmskvartāra nogulumu ģeoloģiskā karte** (VĢD 1:200 000 mēroga ģeoloģiskā karte)

Visvecākie nogulumieži Pāvilostas novadā ir **Kembrija nogulumieži**, kas izplatīti visā novada teritorijā un pārsvarā sastāv no jūras terigēnajiem veidojumiem – smilšakmeņiem un aleirolītiem. Visā novada teritorijā tie pārklāj kristālisko pamatklintāju. Nogulumu biezums novada teritorijā sasniedz 200m. Kopumā kembrija nogulumu virsma atspoguļo pamatklintāja reljefu: virsmas iegulums padziļinās dienvidu virzienā. Kembrija nogulumu biezumu ietekmējušas tektoniskās kustības, kas kembrija perioda sākumā veidojušas kristāliskā pamatklintāja pacēlumus. Nelielais urbumu skaits, kas atsedz Kembrija sistēmas nogulumus neļauj detalizēti izanalizēt to biezuma un ieguluma dziļuma izmaiņas novada teritorijā. Kembrija horizonts ir nozīmīgs ogļūdeņražu potenciālo iegulu meklēšanai.

Kembrija nogulumus visā novada teritorijā pārklāj **Ordovika nogulumu**, kas pārsvarā ir jūras terigēni karbonātiskie ieži (kaļķakmeņi, merģeļi, māli). Šie nogulumu ir sastopami visā novada teritorijā. Arī Ordovika nogulumu biezums, analogi kā Kembrija nogulumu biezums ir mainīgs plānā un to ietekmējušas tektoniskās kustības. Vidēji Ordovika nogulumu biezums novadā ir ap 200m, taču nelielais urbumu skaits, kas atsedz Ordovika sistēmas nogulumus neļauj detalizēti izanalizēt to biezuma un ieguluma dziļuma izmaiņas novada teritorijā.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Ordovika nogulumus visā novada teritorijā pārklāj **Silūra sistēmas** nogulumi. Silūra virsma ir nelīdzena, tās ieguluma dziļums pakāpeniski pieaug virzienā no ziemeļiem uz dienvidiem. Silūra nogulumus veido merģeļi, māli un mālaini kaļķakmeņi. Silūra nogulumu biezums plānā ir ļoti mainīgs un atkarīgs no vēlā Hercīnā cikla tektoniskajām kustībām un, it īpaši, cieši saistīts ar lokālo struktūru veidošanos Devona perioda sākumā, kad pacēlumu teritorijās Silūra nogulumi tika erodēti.

Tādējādi pacēlumu teritorijās Silūra nogulumu biezums var būt 100m un pat mazāks, kamēr ieliecēs tas var pārsniegt 500m biezumu. Nelielais urbumu skaits, kas atsedz Silūra sistēmas nogulumus neļauj detalizēti izanalizēt to biezuma un ieguluma dziļuma izmaiņas Grobiņas novada teritorijā.

Silūra sistēmas nogulumus visā novada teritorijā pārklāj **Devona sistēmas** nogulumi. To izpētes pakāpe ir daudz augstāka tādēļ tiek detalizēts to stratigrāfiskais dalījums.

Vecākie un dziļāk iegulošie Devona sistēmas nogulumi ir **Ķemeru un Pērnavas svītas**, kas veido vienotu terīgēno nogulumu (smilšakmeņu, aleirolītu un mālu) kompleksu. Nogulumu biezums pieaug virzienā no ziemeļiem uz dienvidiem, sasniedzot 100m biezumu. Kompleksam raksturīga samērā laba ūdenscaurlaidība. Kompleksa pazemes ūdens ir mineralizēts, tas izmantojams kā dzeramie un ārstnieciskie minerālūdeņi, kā arī veikts to novērtējums un rekomendēts tos izmantot zivju mazuļu (lašu, foreļu) audzināšanai, izmantojot tiem raksturīgo paaugstināto un nemainīgo temperatūru un labvēlīgo sāļu saturu.

Vidusdevona Narvas svīta visā Latvijas teritorijā ir izturēts reģionālais sprostsplānis, kas atdala saldūdens horizontus no dziļāk iegulošajiem iesālūdens un sāļūdens horizontiem. Svītu veido domerīti ar māla, dolomīta un ģipša starpslāņiem. Slāņa biezums 130m – 180m.

Narvas svītas nogulumus visā novada teritorijā pārklāj apjomīgs, pārsvarā terīgēno iežu komplekss, kas apvieno **vidusdevona Arukilas un Burtnieku svītas un augšdevona Gaujas un Amatas svītas**. Kompleksu veido smilšakmeņi ar aleirolītu un mālu starpslāņiem. Kompleksa biezums mainās samērā plašās robežās. Novada ziemeļu daļā šie nogulumi ir daļēji erodēti, Amatas svītas nogulumi erodēti pilnībā, bet Gaujas svītas nogulumu biezums vismazākais ir novada ziemeļu daļā, kur tas nerasniedz 100m un pakāpeniski, palielinās virzienā uz dienvidiem, sasniedzot aptuveni 130m biezumu Vērgales pagastā.

Amatas svītas nogulumi parādās novada vidusdaļā Sakas pagastā, to nav Sakas pagasta ziemeļu daļā un Pāvilostā.

Vēl tālāk uz dienvidaustrumiem **Pļaviņu, Salaspils, Daugavas, Ogres, Stipinu, Amulas un Elejas svītu** nogulumi veido vienotu pelēku dolomītu, domerītu, mālu un ģipšu slāņmijas kompleksu. Kurš pakāpeniski atsedzas Zemkvartāra virsmā. Kompleksa biezums ir mainīgs un var sasniegt 30 -50m.

Jonišķu, Kursas un Akmenes svītas nogulumi ir vienots karbonātisko iežu komplekss ar jūras organismu atliekām. Novada dienvidu daļā Vērgales un Medzes pagastu robežas tuvumā šie nogulumi atsedzas Zemkvartāra virsmā.

Kvartāra nogulumi

Kvartārs aptver visjaunāko Zemes attīstības periodu. Tā nogulumi veido nogulumiežu segas virsējo kārtu, pārklājot pamatiežu denudēto virsmu. Zemkvartāra virsma, ko veido ledāju denudēti pamatieži augstāka ir novada austrumu daļā, un pakāpeniski pazeminās virzienā uz Rietumiem – Baltijas jūru.

Kvartāra nogulumu biezums ir ļoti mainīgs. No dažiem metriem līdz vairākiem desmitiem metru. Atsevišķos gadījumos, it sevišķi iegrauzumos pirmskvartāra nogulumos, tas var pārsniegt arī 100m.

Kvartāra nogulumus iedala pleistocēna, jeb ledus laikmeta nogulumos un holocēnā, jeb pēdēduslaikmeta nogulumos. Pleistocēns sākās pirms aptuveni 1,7milj.gadu, holocēns - pirms aptuveni 10 tūkstošiem gadu, kad beidzās ledus laikmets.

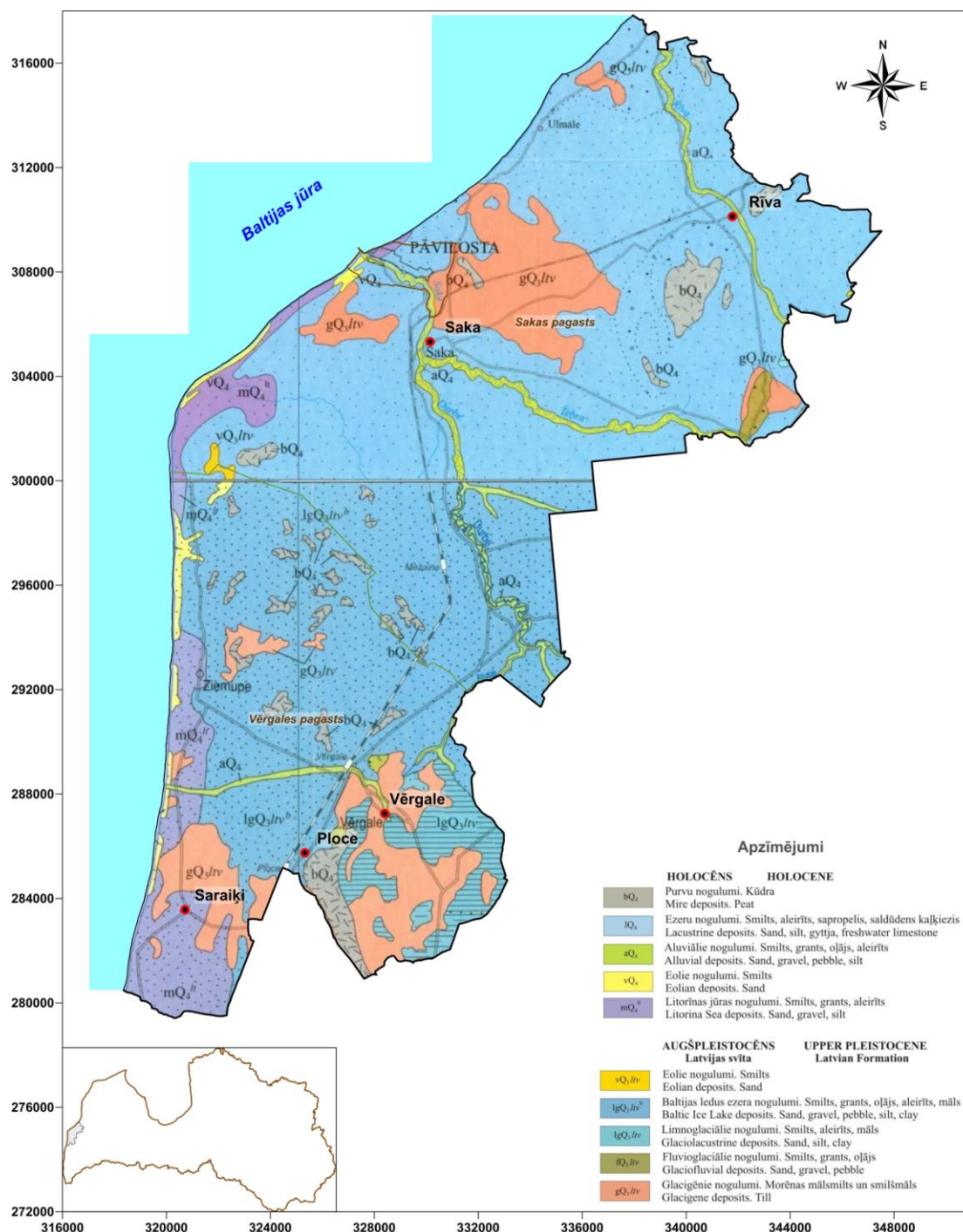
Vislielākā loma tagadējo ainavu izveidē bijusi pēdējam jeb Latvijas apledojumam (Vislas pēc Rietumeiropas klasifikācijas). Latvijas apledojuma uzvirzīšanās sākās aptuveni pirms 75 tūkstošiem gadu, bet atkāpšanās aptuveni pirms 16 tūkstošiem gadu.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Pēdējais apledojums ir noteicis kvartāra nogulumu segas sadalījumu Latvijā. Ledājam uzvirzoties tas ierāva sevī iežus un minerālus no teritorijas, kam virzījās pāri. Ledāja plūsmai apstājot vai ledum izkūstot, tā nestais iežu materiāls nogula uz zemes virsas. Tā radās morēnas jeb ledāja nogulumi, kas patreiz klāj ļoti plašu Latvijas teritoriju. Pāvilostas novadā šie nogulumi sastopami atsevišķās teritorijās, lielākās platības atrodas uz ziemeļiem no Sakas ciema, kā arī Vērgales pagasta dienvidaustrumu daļā.

3.attēls **Pāvilostas novada kvartāra nogulumu karte** (VĢD 1:200 000 mēroga ģeoloģiskā karte)

Morēnas nogulumus veido nešķirots, mehāniski sajaukts smilšmāla, mālsiltis, smiltis materiāls. Morēnas nogulumi satur oļus un laukakmeņus, kas traucē zemniekiem lauksaimniecības zemju apstrādē. Pēdējā apledojuma morēnas nogulumiem ir sarkanbrūna krāsa, kas saistīta ar devona smilšakmens noārdīšanu un ieraušānu ledajā. Tāpēc braucot pa Latviju pavasarī, tīrumi ir sarkanbrūnā krāsā. Morēnas nogulumi satur kalcija karbonātu, kā rezultātā Latvijas augsnes ir noturīgākas pret skābajiem nokrišņiem.

Ledus segai kūstot, vispirms atbrīvojās augstienes, pēc tam notika vispārīga ledāja malas atkāpšanās uz ziemeļiem. Ledājam strauji kūstot, veidojās lieli kušanas ūdeņu daudzumi. Ūdens straumes pirmkārt plūda pašā ledājā – pārvietojoties pa ledāja virsu, kā arī ar lielu ātrumu un spiedienu tecēja pa ledāja plaisām un kanāliem. Izplūduši no ledāja, ūdeņi varenu upju veidā tecēja pa ledus atstāto teritoriju. Straumes nesa sev līdzī iežu daļiņas no ledāja. Ledāja kušanas ūdeņi veidoja divu veidu nogulumus: fluvioglaciālos un limnoglaciālos.

Fluvioglaciālie nogulumi ir ledāja kušanas ūdeņu straumju akumulēti nogulumi, kas sastāv no smilts vai grants. To biežums ir no dažiem līdz pat vairākiem metriem. Latvijā ar tiem saistīti lielākās smilts un grants atradnes. Parasti uz šiem nogulumiem ir sastopami priežu meži. Pāvilostas novadā šo nogulumu izplatība ir neliela, biežāk tie sastopami atsevišķu starpslāņu vai lēcu veidā morēnas nogulumos.

Limnoglaciālie nogulumi ir ledāja kušanas ūdeņu straumju akumulēti nogulumi sprastezeros un ledus ezeros. Tie sastāv no labi šķīrotiem māla, aleirīta vai smalkas smilts nogulumiem. Uz limnoglaciālajiem mālainajiem vai aleirītiskajiem iežiem, it sevišķi ja tie ir karbonātiskie veidojas auglīgas augsnes. Māla nogulumus, ja tie nesatur karbonātus daudzviet izmanto kā derīgos izrakteņus. Pāvilostas novada teritorijā ļoti plaši izplatīti Baltijas ledus ezera limnoglaciālie nogulumi. Tie veidojušies Ledus laikmeta beigās posmā, kad ledāja mala no Latvijas atkāpās tālu uz ziemeļiem un tagadējo jūras piekrasti un tās apkārtni apņēma plašs ledāja ūdeņu baseins – Baltijas ledus ezers. Baltijas ledus ezera maksimālā uzplūsuma robeža atdala no pārējās Latvijas teritorijas Piejūras zemieni. Ledus ezeram pakāpeniski atkāpjoties tagadējās jūras virzienā, tajās joslās, kur krasts atradies ilgāku laiku veidojās krasta valņi, kas mūsdienu ainavā veido kāpas. Jūrai atkāpjoties palika smilts nogulumi. Tāpēc mūsdienās Piejūras zemienē ļoti plašas teritorijas aizņem smiltāju līdzenumi un kāpas.

Pirms 10000 gadiem sākās kvartāra perioda jaunākais posms – pēcleduslaikmets vai **holocēns**, kas ilgst līdz pat mūsdienām. No ģeoloģiskā laika mēroga viedokļa tas ir īss laika sprādis, taču var teikt, ka Latvijas daba šajā laikā ir piedzīvojusi lielas izmaiņas. No ledāja atbrīvotajā teritorijā no dienvidiem un austrumiem ienāca augi un dzīvnieki. Sākumā ieviesās tundras augi, vēlāk izveidojās meži, attīstījās purvi, sāka aizaugt ledāja atstātie ezeri.

Raksturīgi mūsdienu nogulumi ir purva nogulumi – kūdra, kā arī aluviālie nogulumi upju ielejās. Bet visaktīvākie mūsdienu ģeoloģiskie procesi noris Baltijas jūras krasta zonā.

7.4. Derīgie izrakteņi

Pāvilostas novada teritorijā derīgo izrakteņu resursus veido būvmateriālu derīgie izrakteņi - grants, smilts, māls, biogēnie nogulumi kūdra, kā arī pazemes dzeramie ūdeņi un minerālūdeņi. Par perspektīvu alternatīvās enerģijas avotu var uzskatīt ģeotermālo un petrotermālo enerģiju.

Derīgo izrakteņu smilts - grants materiāla, smilts, māla, arī kūdras krājumi Pāvilostas novadā ir vidēji. Vadoties pēc ieguves pēdējos gados, līdz šim pētīto krājumu pietiks vairākiem gadu desmitiem.

Novada teritorijā nav nacionālās nozīmes derīgo izrakteņu atradnes.

Pāvilostas novada teritorijā sastopamās derīgo izrakteņu - būvmateriālu izejvielu atradnes saistās ar kvartāra nogulumu smilts un grants – grants atradnēm, kas ir visizplatītākās novada teritorijā, tāpat atrodas arī kvartāra māla atradne. Biogēnais derīgais izrakteņis – kūdra izplatīta reljefa pazeminājumos, kur humīdā klimata ietekmē izveidojušies purvi..

Derīgo izrakteņu krājumus nosaka pamatojoties uz to izpētes rezultātiem konkrētā atradnē. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs akceptē derīgo izrakteņu krājumus un uztur derīgo izrakteņu atradņu kadastru. Derīgo izrakteņu krājumu akceptācijas rezultātā tiem tiek noteikta normatīvo aktu prasībām atbilstoša kategorija, kura atkarīga no izpētes detalitātes. Latvijā noteiktas trīs derīgo izrakteņu krājumu kategorijas: A kategorija, N kategorija un P kategorija.

A kategorijas jeb izpētītie derīgo izrakteņu krājumi (izņemot pazemes ūdeņus) atbilst šādām prasībām:

- derīgo izrakteņu krājumu robežas ir noteiktas, pamatojoties uz regulārā izpētes tīklā izvietotās izstrādātnes iegūtajiem datiem par derīgās slāņkopas un segkārtas biežumu, sastāvu un kvalitāti, vai uz datiem, kas iegūti, lietojot citas ģeoloģiskās izpētes metodes, ja tie sniedz minētajai informācijai pielīdzināmu informāciju. A kategorijas derīgo izrakteņu krājumu kontūrā var iekļaut laukumus, pamatojoties uz attiecīgajās izstrādātnes iegūto datu ekstrapolāciju;

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- ir noteikta derīgā izrakteņa slāņkopas morfoloģija un uzbūve, kā arī slāņkopas morfoloģijas un uzbūves izmaiņu likumsakarības;
- derīgo izrakteņu sastāvs, īpašības un kvalitāte ir izpētīta tādā pakāpē, ka ir iespējams izveidot derīgo izrakteņu pārstrādes tehnoloģisko shēmu;
- derīgo izrakteņu atradnes hidroģeoloģiskie un inženierģeoloģiskie apstākļi izzināti tādā pakāpē, ka ir iespējams izveidot tās izmantošanas projektu.

N kategorijas jeb novērtētie derīgo izrakteņu krājumi (izņemot pazemes ūdeņus) atbilst šādām prasībām:

derīgo izrakteņu krājumu robežas noteiktas, pamatojoties uz datiem, kas iegūti atsevišķās izstrādēs, kā arī izmantojot citus ģeoloģiskos un ģeofizikālos datus;

derīgā izrakteņa iegulas izmēri, forma un uzbūve novērtēti, pamatojoties uz ģeoloģiskajiem un ģeofizikālajiem datiem, un derīgais izraktenis ir konstatēts atsevišķās izstrādēs;

derīgo izrakteņu kvalitāte un īpašības noteiktas, pamatojoties uz atsevišķu paraugu analīžu rezultātiem vai novērtētas pēc analogijas ar citām izpētītām atradnēm;

hidroģeoloģiskie, inženierģeoloģiskie un iegulas dabiskā saguluma apstākļi novērtēti pēc analogijas ar tuvākajām izpētītajām to pašu derīgo izrakteņu atradnēm.

P kategorijas jeb prognozētie derīgo izrakteņu resursi (izņemot pazemes ūdeņus) atbilst šādām prasībām:

derīgo izrakteņu iegulas iespējamie izmēri, forma, krājumu daudzums un kvalitāte novērtēti, pamatojoties uz ģeoloģiskās kartēšanas, derīgo izrakteņu meklēšanas un citu ģeoloģisko pētījumu rezultātiem, kā arī ekstrapolējot izpētīto atradņu parametrus vai ņemot vērā apzinātos attiecīgā derīgā izrakteņa ģenēzei labvēlīgus ģeoloģiskos priekšnoteikumus;

derīgo izrakteņu resursi novērtēti pēc analogijas ar citām tās pašas ģenēzes izpētītām atradnēm vai labāk apzinātām teritorijām.

Pāvilostas novadā sastopamie derīgie izrakteni

Latvijā visas derīgo izrakteņu atradnes, kuras ir izpētītas un kurām ir akceptēti derīgo izrakteņu krājumi ir reģistrētas vienotā reģistrā, jeb datu bāzē - Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāzē Derīgo izrakteņu atradnes. Reģistrs ietver ļoti vispārēju informāciju par katru tajā ietverto derīgo izrakteņu atradni, tai skaitā: atradnes nosaukums, derīgais izraktenis, atradnes statuss un izmantošana uz kalendārā gada 1.janvāri, administratīvā piederība, atradnes koordinātas (no – līdz, kas ir nepietiekami atradnes platības noteikšanai, vai tās iezīmēšanai kartē), Izpētītie krājumi (A un N kategorijas): jaunākie dati par krājumu atlikumiem katram izraktenim uz attiecīgā gada 1.janvāri, prognozētie krājumi (P kategorija), kā arī galvenie derīgā izrakteņa kvalitātes rādītāji.

Vides pārskatā tiek ietverts Pāvilostas novada kopējais būvmateriālu izejvielu atradņu saraksts, tās grupējot pa pagastiem (2.tabula), bet Vides pārskata ... pielikumā ietvertas derīgo izrakteņu atradņu uzskaites kartītes, kas ietver detālāku informāciju par katru derīgo izrakteņu atradni.

5.tabula **Būvmateriālu izejvielu atradnes Pāvilostas novadā** (Saskaņā ar LVĢMC DB)

Nr. DB	Nosaukums, derīgais izraktenis	Pagasts	Izmantošana
479	Robežnieki- māls	Vērgales pagasts	Neizmanto
477	Liekne- māls	Sakas pagasts	Neizmanto
502	Lankas (progn.l.)- smilts grants	Vērgales pagasts	Neizmanto
524	Vērgale- smilts grants	Vērgales pagasts	Neizmanto
527	Ploce-smilts grants	Vērgales pagasts	Neizmanto
561	Gulāni- smilts grants	Vērgales pagasts	Izmanto
566	Kažas- smilts grants	Vērgales pagasts	Neizmanto
163	Saliena-Rīva- smilts grants	Sakas novads	Izmanto
319	Lanka- smilts	Sakas pagasts	Neizmanto

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

503	Leiši- smilts	Sakas pagasts	Neizmanto
564	Kaģenieki- smilts	Sakas pagasts	Neizmanto
1842	Varsberģi- smilts grants	Sakas pagasts	Neizmanto
2034	Cīrava-Dardedži- smilts grants	Sakas pagasts	Neizmanto

Smilts - grants un smilts materiāls

Smilts – grants un smilts ir Pāvilostas novadā visizplatītākais derīgais izrakteņis.

Sakas pagastā ir sešas smilts – grants un smilts atradnes ar akceptētiem A un N kategorijas derīgā izrakteņa krājumiem, savukārt Vērgales pagastā ir 5 atradnes ar akceptētiem A un N kategorijas krājumiem, kā arī viens prognozēto P kategorijas krājumu izplatības teritorijā.

Materiāls pārsvarā ir derīgs un tiek izmantots ceļu būvei un remontam. Derīgo izrakteņu ieguve 2011.gadā notikusi divās atradnēs – Guļānu smilts-grants atradnē Vērgales pagastā un Salienas – Rīvas smilts – grants atradnē Sakas pagastā.

Šobrīd un vēsturiski izmantotajos karjeros praktiski netiek plānota un netiek veikta to rekultivācija. Kā aizbildinājums tiek izmantots tas, ka zemes īpašniekiem nepietiek līdzekļu to organizēšanai. Pašvaldības uzdevums būtu piespiest karjeru izmantotājus izstrādāt karjeru rekultivācijas plānus un īstenot šos darbus. Kā viens no iespējamajiem risinājumiem ir par katru iegūto derīgā izrakteņa m³, pašvaldības budžetā ieskaitīt noteiktu naudas summu, kas pēc karjera izmantošanas pabeigšanas tiktu izmantota tā rekultivācijas projekta īstenošanai

Pamestajos karjeros, neatkarīgi no to zemes īpašuma veida, nereti veidojas stihiskas skaidu un sadzīves atkritumu izgāztuves, kur nereti nonāk arī bīstamie atkritumi. Šādi nerekultivēti karjeri degradē apkārtējo ainavu. Tos var arī uzskatīt par potenciāli piesārņotām vietām. Nav mehānisma, kas ieinteresētu pagastu pārvaldes veikt vai organizēt karjeru rekultivāciju.

Māls

Pāvilostas novadā atrodas 2 kvartāra mālu atradnes.

Atradne Liekne atrodas Sakas pagastā, kā arī Gudenieku pagastā. Atradne pētīta 1989.gadā un tajā akceptēti P kategorijas jeb prognozētie krājumi.

Mālu atradne Robežnieki atrodas Vērgales pagastā, kā arī Dunalkas pagastā. Atradne pētīta 1989.gadā un tajā akceptēti P kategorijas jeb prognozētie krājumi.

Neviena no atradnēm šobrīd netiek izmantota un tajās arī nav notikusi derīgo izrakteņu ieguve.

Mālu izmantošanas iespējas pārsvarā ir ķieģeļu ražošanai.

Kūdra

Pāvilostas novadā, derīgo izrakteņu atradņu datu bāzes sadaļā Kūdra ietvertas kūdras izplatības teritorijas – atradnes, ar platību lielāku par 10ha un kūdras slāņa vidējo biezumu lielāku par 1m. Kopā datu bāzē Derīgo izrakteņu atradnes ietverta informācija par 17 kūdras atradnēm Pāvilostas novada teritorijā.

Datu bāzē Derīgo izrakteņu atradnes, sadaļā Kūdra netiek norādīti katras kūdras atradnes izpētītie kūdras krājumi atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām derīgo izrakteņu krājumu kategorijām.

Saskaņā ar datu bāzē Derīgo izrakteņu atradnes, sadaļā Kūdra ietverto informāciju, un Derīgo izrakteņu krājumu bilanci ietvertajiem datiem Pāvilostas novada teritorijā 2011.gadā kūdras ieguve veikta tikai vienā atradnē - . Ploču purvā.

Plānojot novada turpmāko attīstību izvērtējama iespēja kā perspektīvu uzņēmējdarbības virzienu attīstīt kūdras ieguvi, sagatavošanu un tirdzniecību. Bez tam kūdra izmantojama arī kā vietējais energoresurss. Šobrīd Latvijā pieejamas galvenokārt Baltkrievijā un Igaunijā ražotās kūdras briketes, taču nelielu objektu un privātmāju apkurei tādas varētu tikt ražotas arī Pāvilostas novadā. Bez tam

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

kūdra ir plaši starptautiski pieprasīta un jūras ostas tuvums ir pozitīvs faktors šī uzņēmējdarbības veida attīstībai.

6.tabula **Kūdras atradnes** (LVĢMC DB dati)

Nr. datu bāzē	Nosaukums	Administratīvā piederība	Izmantošana
11500	Porgaļu	Sakas pagasts	atradne netiek izmantota
11501	Nr. 11501	sakas pagasts	atradne netiek izmantota
11502	Nr.11502	Sakas pagasts	atradne netiek izmantota
11503	Mazjostiņu	Sakas pagasts	atradne netiek izmantota
11504	Nr. 11504	Sakas pagasts	atradne netiek izmantota
11505	Velēnsila	Sakas pagasts	atradne netiek izmantota
11506	Nr. 11506	Sakas pagasts	atradne netiek izmantota
11507	Nr. 11507	Sakas pagasts	atradne netiek izmantota
11508	Nr.11508	Sakas pagasts	atradne netiek izmantota
11514	Nr.11514	Sakas pagasts	atradne netiek izmantota
11510	Grīņu	Vērgales pagasts	atradne netiek izmantota
11520	Vērgaļu	Vērgales pagasts	atradne netiek izmantota
11526	Nr.11526	Vērgales pagasts	atradne netiek izmantota
11530	Kaķu	Vērgales pagasts	atradne netiek izmantota
11531	Beķeru	Vērgales pagasts	atradne netiek izmantota
11534	Polču	Vērgales pagasts	Izmanto
11535	Nr. 11535	Vērgales pagasts	atradne netiek izmantota

Perspektīvie derīgie izrakteņi

Perspektīvo derīgo izrakteņu grupā iekļauti derīgie izrakteņi, kas atrodas, vai tiek prognozēti konkrētās teritorijas zemes dziļēs, bet ģeoloģiskās izpētes līmenis par šiem resursiem nav pietiekošs to rūpnieciskas izmantošanas uzsākšanai. Pāvilostas novadā par perspektīviem derīgajiem izrakteņiem var uzskatīt ogļūdeņražus (naftu un slānekļa gāzi), ģeotermālo un petrotermālo enerģiju. Kā perspektīvu zemes dziļi izmantošanas veidu var uzskatīt arī dabas gāzes pazemes glabātavu ierīkošanu atbilstošās ģeoloģiskajās struktūrās. Taču visos gadījumos bez detālas ģeoloģiskās un hidroģeoloģiskās izpētes nepieciešams arī resursu ieguves vai struktūru izmantošanas ekonomiskais izvērtējums un tehnisko risinājumu izstrāde.

Ogļūdeņraži

Ilggadēji ģeoloģiskās izpētes un naftas meklēšanas darbi liecina, ka Latvijas rietumu daļas sauszemes teritorija, tai skaitā arī Pāvilostas novads, kā arī Baltijas jūras ekskluzīvā ekonomiskā zona ir perspektīvas teritorijas ogļūdeņražu izpētei un ieguvei.

Ogļūdeņražu atklāšanas perspektīvas visvairāk saistītas ar Kembrija un Ordovika sistēmu nogulumiem.

Naftas meklēšanas darbi Kurzemē uzsākti pagājušā gadsimta piecdesmito gadu beigās. Ogļūdeņražu izpētes darbu vēsturē izdalāmi trīs posmi:

1.posms 1958.g. – 1971.gads, kad sauszemē tika veikti ģeofizikālās (seismiskās) izpētes darbi, izmantojot atstaroto viļņu metodi, kas atklāja daudzus lokālos pacēlumus. Atsevišķos lokālos pacēlumos tika ierīkoti izpētes urbumi. Pāvilostas novada teritorijā šie urbumi pārsvarā koncentrēti Vērgales pagastā, kur tika konstatēta naftas klātbūtne, taču naftas iegulas, kuru izmantošana būtu ekonomiski izdevīga netika atklātas. 1972.gadā izpētes darbi tika pārtraukti, jo tolaik šāda tipa un lieluma naftas iegulas bijušajā PSRS bija nenoizmīgas.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

2.posms 1986.g. – 1994.g. Izpētes darbus atjaunoja 1986.gadā, pēc tam, kad Lietuvas ziemeļrietumos, Latvijas pierobežā atklāja jaunu naftas atradni. Šajā posmā veica papildus ģeofizikālo izpēti, kas ļāva atklāt vairākus jaunus pacēlumus, tika ierīkoti arī vairāki izpētes urbumi, taču naftas atradnes netika atklātas.

4.attēls Liepājas rajona perspektīvo zemes dzīļu resursu karte

4. att. LIEPĀJAS RAJONA NAFTAS PERSPEKTĪVO RESURSU KARTE

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti
Vides pārskats

3.posms saistāms ar neatkarīgās Latvijas atjaunošanu, kad Valsts ģeoloģijas dienestā pēc 1996.gada, izmantojot mūsdienīgas datorprogrammas un citus tehniskos līdzekļus tika uzsākta ģeoloģiskā un ģeofizikālā sākotnējā materiāla pārapsūde un interpretācija atbilstoši mūsdienu izpratnei un starptautiskajiem standartiem. Tas ļāva iegūt papildus datus par ģeoloģisko uzbūvi, precizēt agrākos priekšstatus un vairoja zināšanas par naftas perspektīvām struktūrām (informācijas apkopojums 4.attēlā).

Pēdējos gados pasaulē plaši tiek vērtētas iespējas iegūt tā saucamo slānekļa gāzi, kas veidojusies ar organisku bagātos parasti karbonātisko iežu slāņos. Šādas gāzes izpēti darbi varētu būt perspektīvi Latvijas dienvidrietumu daļā, Silūra un Ordovika nogulumos, tai skaitā arī Pāvilostas novada teritorijā, taču līdz šim Latvijā nav veikti šādi pētījumi.

Pāvilostas novada teritorijā tika atklātas vairākas ģeoloģiskās struktūras, kuras potenciāli varētu izmantot gāzes glabātavu ierīkošanai, kas varētu būt perspektīvi, ņemot vērā stratēģiskos plānus par slānekļa gāzes iegūšanu, vai sašķidrinātās gāzes termināļa būvniecību Liepājā vai Ventspilī. Tomēr detālāka šo struktūru izpēti nav veikta.

7.5. Pazemes ūdeņi

Latvija, tai skaitā Pāvilostas novada teritorija ietilpst Baltijas artēziskajā baseinā. Baseina hidroģeoloģisko griezumumu veido ūdeni saturošu un ūdeni vāji caurlaidīgu slāņkopu mija (3.tabula). Ūdens daudzums, ko satur atsevišķi slāņi un ūdens kvalitāte tajos ir visai atšķirīga.

Vadoties no ūdens apmaiņas intensitātes un ūdens ķīmiskā sastāva, artēziskā baseina griezumā var izdalīt trīs hidrodinamiskās zonas:

- Aktīvas ūdens apmaiņas – saldūdeņu;
- Palēninātas ūdens apmaiņas – sāļūdeņu;
- Lēnas ūdens apmaiņas, jeb stagnanto ūdeņu – sālsūdeņu.

Pazemes ūdeņu veidošanos nosaka un ietekmē virkne visdažādāko faktoru, galvenie no tiem ir:

- *fizikāli - ģeogrāfiskie* - reljefs, hidrogrāfiskais tīkls, klimats, augsne un veģetācija;
- *ģeoloģiskie* - slāņu sagulums, to litoloģiskais sastāvs, porainība un plaisainība, tektoniskie apstākļi un ģeostatiskais spiediens;
- *vēsturiskie* - teritorijas paleoģeoloģija un paleoģeogrāfija;
- *antropogēnā darbība* - derīgo izrakteņu un pazemes ūdeņu ieguve, piesārņojuma avotu radīšana, meliorācija, hidrobūves, pilsētībūvniecība u.c.

Minēto faktoru mijiedarbība rada pazemes ūdeņu resursu un to ķīmiskā sastāva daudzveidību plānā un griezumā. Pie tam, gruntsūdeņus ietekmē galvenokārt vietējie faktori, bet palielinoties ūdens horizontu ieguluma dziļumam pieaug reģionālo faktoru nozīmīgums.

7.tabula **Pazemes ūdeņu klasifikācija atbilstoši ķīmiskajam sastāvam un specifiskajām īpašībām** (Avots: Ministru kabineta 2011.gada 6.septembra noteikumi Nr.696)

7.1. Pazemes ūdeņu veids atbilstoši mineralizācijas pakāpei un jonu sastāvam

Nr.p.k.	Pazemes ūdeņu veids	Hlorīdi	Sulfāti	Sausne
1.1.	Saldūdens	< 250 mg/l	< 250 mg/l	< 1 g/l
1.2.	sulfātu saldūdens		> 250 mg/l	
1.3.	hlorīdu saldūdens	> 250 mg/l	< 250 mg/l	
1.4.	sulfātu iesālūdens	SO ₄ ²⁻ (ekv.) > Cl ⁻ (ekv.)		1–3 g/l
1.5.	hlorīdu iesālūdens	SO ₄ ²⁻ (ekv.) < Cl ⁻ (ekv.)		

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti
Vides pārskats

1.6.	Sāļūdens		3–35 g/l
1.7.	Sālsūdens		> 35 g/l

7.2. Pazemes ūdeņu paveids atbilstoši to specifiskajām īpašībām

Nr.p.k.	Pazemes ūdeņu paveids	Specifiskā īpašība*
2.1.	mīksts saldūdens	ja cietība nepārsniedz 4 mekv/l
2.2.	saldūdens bez dzelzs	ja Fe _{kop.} nepārsniedz 0,2 mg/l
2.3.	saldūdens ar paaugstinātu mangāna saturu	ja Mn saturs pārsniedz 0,05 mg/l
2.4.	saldūdens ar paaugstinātu amonija saturu	ja N/NH ₄ ⁺ saturs pārsniedz 0,39 mg/l
2.5.	saldūdens ar paaugstinātu organisko vielu saturu	ja permanganāta indekss pārsniedz 5 mg O ₂ /l vai kopējā organiskā oglekļa saturs pārsniedz 5 mg/l
2.6.	sulfātu iesālūdens ar augstu sulfīdu saturu	ja H ₂ S+HS ⁻ saturs pārsniedz 10 mg/l
2.7.	sāļūdens ar paaugstinātu bromīdu saturu	ja Br ⁻ saturs pārsniedz 25 mg/l
2.8.	sālsūdens ar augstu bromīdu saturu	ja Br ⁻ saturs pārsniedz 250 mg/l
2.9.	sālsūdens, karsts	ja ūdens temperatūra pārsniedz 37 °C

Piezīme. * Norāda, ja pazemes ūdenim ir šāda specifiska īpašība.

Pazemes ūdeņu dabīgos resursus **aktīvas ūdens apmaiņas zonā** papildina atmosfēras nokrišņu infiltrācija. Aktīvās ūdens apmaiņas zonā artēzisko ūdeņu resursu papildināšanās galvenokārt notiek augstieņu rajonos. Par to liecina tajās konstatētie maksimālie artēzisko ūdeņu spiedieni, kā arī pazemes ūdeņu spiediena pieaugums griezumā virzienā no apakšas uz augšu. Reģionālās artēzisko ūdeņu papildināšanās teritorijas Latvijā ir Vidzemes, Latgales un Kurzemes augstienes. Pāvilostas novadā neatrodas reģionālās artēzisko ūdeņu papildināšanās teritorijas.

8.tabula **Hidroģeoloģiskā griezuma stratifikācija** (I.Gavena)

Nr. p.k.	Galvenie ūdens horizonti, sprostsļāņi un vāji caurlaidīgie nogulumi	Ūdens horizontu kompleksi	Ūdens apmaiņas zona
1.	Gruntsūdeņi (bezspiediena ūdeņi) Q	Q	Aktīvas ūdens apmaiņas zona
2.	Daugavas D _{3dg}	Pļaviņu–Daugavas D _{3pl-dg}	
3.	Salaspils D _{3slp}		
4.	Pļaviņu D _{3pl}		
5.	Amatas D _{3am}	Arukilas–Amatas D _{2-3ar–am}	
6.	Gaujas D _{3gj}		
7.	Burtnieku D _{2br}		
8.	Arukilas D _{2ar}		
9.	Narvas sprostsļānis D _{2nr 1+2}		Sprostsļānis
10.	Pērnavas D _{2pr}	Apakšdevona un vidusdevona D ₁₋₂	Palēninātās ūdens apmaiņas zona
11.	Ķemeru D _{1km}		
12.	Ordovika un Silūra sprostsļānis O–S		Sprostsļānis
13.	Apakš un Vidus Kembrijs Ē ₁₊₂	Kembrija Ē	Stagnanto ūdeņu zona
14.	Arhaja un proterozoja pamatklintājs AR–PR		

Palēninātās ūdens apmaiņas zonas ūdens resursi papildinās no augstāk iegulošiem horizontiem, galvenokārt, ārpus Latvijas teritorijas. Šīs zonas reģionālais barošanās apgabals atrodas Igaunijā (Otepes un Hanu augstienēs) un Austrumlietuvā. Lokāla resursu papildināšanās vērojama tikai nelielā

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

teritorijā starp Limbažiem un Burtnieku ezeru, kā arī Daugavpils rajonā, t.i. apgabalos, kur ieguluma dziļums ir relatīvi neliels un to pārklājošie ūdeni vāji caurlaidīgie nogulumi ir daļēji erodēti un tos šķērso apraktās ielejas.

Stagnantās ūdens apmaiņas zonas resursi papildinās tikai ārpus Latvijas teritorijas, tuvākais papildināšanās apgabals atrodas Austrumlietuvā un Dienvidigaunijā. Dziļo artēzisko ūdeņu notece notiek rietumu un ziemeļrietumu virzienā un noplūde -Baltijas jūrā. Lokālos iecirkņos tektonisko lūzumu zonās konstatēta to daļēja pārtece augstāk iegulošos horizontos

Par robežu starp hidrodinamiskajām zonām tiek pieņemti visā Latvijas teritorijā izplatīti un pietiekami bieži ūdeni vāji caurlaidīgu nogulumu slāņi – sprostsļāņi, kas praktiski nepieļauj ūdens apmaiņu griezumā.

Aktīvas ūdens apmaiņas saldūdens zonu Pāvilostas novada teritorijā veido:

Kvartāra ūdens horizonts, kurš satur gruntsūdeņus, atsevišķos gadījumos iespējami neliela biezuma un izplatības starpmorēnu spiedienūdeņu horizonti. Tomēr kvartāra smilts grants nogulumu slāņi pārsvarā gadījumu ir ar nelielu biezumu un neizturēti plānā, tāpēc ūdens resursi tajos ir nelieli un tie nav piemērots ūdens avots liela apjoma koncentrētai ūdens ieguvei lielu objektu vai centralizētās ūdens apgādes nodrošināšanai. Gruntsūdeņus novadā izmanto tikai individuālajai ūdens apgādei. Salīdzinot ar spiedienūdeņiem, gruntsūdeņiem raksturīgs mazāks izšķīdušo sāļu daudzums (mineralizācija) un cietība, taču nereti ir paaugstināta organisko vielu koncentrācija un ar to saistīta ūdens krāsainība.

Pļaviņu - Daugavas ūdens horizontu kompleksu no augstāk iegulošā kvartāra ūdens horizonta atdala morēnas nogulumu slānis, kas ir ūdeni vāji caurlaidīgs. Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontu kompleksu veido augšdevona Pļaviņu, Salaspils un Daugavas ūdens horizonti, kas ir savstarpēji cieši saistīti. Minētie nogulumi izplatīti tikai novada dienvidu un dienvidaustrumu daļā.

Kompleksā sastopami pārsvarā hidrogenkarbonātu kalcija tipa saldūdeņi, kuru kvalitāte lielākoties atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, izņēmums var būt dzelzs saturs, kas bieži pārsniedz pieļaujamos 0,2mg/l, bet atsevišķos gadījumos arī paaugstināts sulfāta jonu saturs. Šī ūdens horizontu kompleksa ūdeņi, to ierobežotās izplatības dēļ novadā maz tiek izmantoti ūdensapgādes nodrošināšanai.

Gaujas – Amatas ūdens horizontu komplekss izplatīts visā novada teritorijā, tomēr tā ziemeļu daļā izplatīti tikai Gaujas svītas nogulumi. Novada ziemeļu daļā iegulj horizonts iegulj tieši zem kvartāra nogulumiem, pakāpeniski virzoties uz dienvidiem to pārklāj Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontu komplekss. Kompleksā sastopami pārsvarā hidrogenkarbonātu kalcija tipa saldūdeņi, kuru kvalitāte lielākoties atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, izņēmums var būt dzelzs saturs, kas bieži pārsniedz pieļaujamos 0,2mg/l, tomēr, pateicoties tam, ka dominējoša ir divvērtīgu dzelzs jonu forma, šo ūdeņu kvalitātes uzlabošanai – atdzelžošanai piemērojama vienkārša aerācijas metode. Gaujas ūdens horizonts ir Pāvilostas novadā visbiežāk izmantotais ūdens apgādes nodrošināšanai. Vienīgā pazemes ūdens atradne ar akceptētiem pazemes ūdens krājumiem ir atradne Pāvilosta, tajā izmanto Gaujas ūdens horizonta ūdeņus, un tā nodrošina Pāvilostas pilsētas ūdensapgādi.

Lai gan novada dienvidu daļā izplatīti arī Amatas svītas smilšakmeņi, šī horizonta ūdeņu ieguvi sadārdzina tas, ka ūdeni saturošie smilšakmeņi nereti ir smalkgraudaini un vāji cementēti, tādēļ bieži vērojama urbumu smilšošana un lai to novērstu urbumu filtra daļas jāaprīko ar apbērumu un Džonsona tipa filtriem, kas būtiski sadārdzina urbuma ierīkošanu.

Arukilas – Burtnieku ūdens horizonta komplekss Pāvilostas novada teritorijā iegulj aptuveni 200m dziļumā. Arī te sastopami hidrogenkarbonātu kalcija tipa saldūdeņi, kuru kvalitāte lielākoties atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, taču salīdzinot ar augstāk iegulošajiem Gaujas ūdens horizonta ūdeņiem, to kvalitāte lielākoties ir sliktāka (augstāka cietība, lielāks dzelzs saturs un augstāka mineralizācija). Ekonomiski neizdevīgi ir ierīkot daudz dziļākus ūdens ieguves urbumus, tādēļ Arukilas – Burtnieku ūdens horizontu šajā reģionā ūdens apgādei izmanto retāk.

Vides pārskats

Palēninātās ūdens apmaiņas (sājūdeņu) zonu Pāvilostas novada teritorijā veido Pērnavas un Ķemeru svītas smilšakmeņi. Kompleksa biezums nepārsniedz 50m, bet ieguluma dziļums ir aptuveni 350m no zemes virsas. Kompleksā raksturīgs augsts pjezometriskais spiediens, atsevišķos gadījumos reljefa pazeminājumos iespējama urbumu pašizplūde. Palēninātās ūdens apmaiņas zonu no aktīvās ūdens apmaiņas zonas atdala aptuveni 100m biežais Narvas sprostslānis. Kompleksa ūdeņi ir hlorīdu – nātrija tipa iesājūdeņi un to mineralizācija lielākoties mainās no 3g/l līdz 10g/l. Mineralizācija pieaug palielinoties ieguluma dziļumam. Tektonisko lūzumu zonās iespējams straujš mineralizācijas pieaugums, kas izskaidrojams ar dziļāk iegulošās stagnantās zonas ūdeņu pieplūdi pa tektonisko lūzumu zonām. Šī kompleksa ūdeņus var izmantot balneoloģijā, mazākas mineralizācijas arī kā dzeramos minerālūdeņus. Pagājušā gadsimta astoņdesmitajos gados tika veikti eksperimenti par šo ūdeņu izmantošanu zivju audzēšanai. Iegūtie rezultāti pierādīja, ka ūdens mineralizācija un pastāvīgā temperatūra ir ļoti labvēlīga un stimulē zivju mazuļu augšanu un attīstību. Nav datu par to, ka Pāvilostas novada teritorijā tiktu izmantoti šie ūdeņi.

Stagnanto ūdeņu (sālsūdeņu) zona izplatīta lielā dziļumā Kembrija un Venda terīgēnajos nogulumos. Paaugstinātās plaisainības zonās tie sastopami arī kristāliskā pamatklintāja dēdējuma garozā. Artēziskā baseina pamatnē zem liela spiediena ūdens horizontos pazemes ūdeņu kustība notiek ļoti lēni, pazemes ūdens plūsma praktiski neeksistē. Artēziskā baseina pamatnei ir arī izteikta bloku uzbūve. Atsevišķu bloku vertikālā dislokācija var sasniegt 100m un vairāk, tādējādi veidojas relatīvi izolēti bloki, kas vēl vairāk samazina pazemes ūdens plūsmas iespējas. Pazemes ūdeņiem šajā zonā raksturīgs augsts pjezometriskais spiediens, urbumi lielākoties ir pašizplūdes. Venda – Kembrija ūdens horizontu kompleksā izplatīti hlorīdu-nātrija tipa sālsūdeņi. To mineralizācija ir ļoti mainīga dažādos blokos no 20g/l līdz 100g/l un vairāk. Ūdeņus iespējams izmantot balneoloģijā. Pāvilostas novada teritorijā nav veikta šo ūdeņu izpēte un nenotiek to izmantošana.

Pazemes ūdens aizsardzības prasības

Lai nodrošinātu pazemes ūdens resursu aizsardzību un nepieļautu to pārmērīgu koncentrētu ieguvu, kas var radīt pazemes ūdens resursu izsīkšanas draudus, kā arī ūdens kvalitātes izmaiņas, Latvijā normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā tiek veikta pazemes ūdens krājumu izpēte un akceptēšana nosakot atbilstošas krājumu kategorijas pazemes ūdens iegūstamo daudzumu konkrētā pazemes ūdens atradnē.

A kategorijas jeb izpētītie pazemes ūdeņu krājumi atbilst šādām prasībām:

- pazemes ūdens horizontu ieguluma raksturs, uzbūve, produktīvais biezums, litoloģiskais sastāvs, filtrācijas īpašības un ūdens līmeņu režīms, tā izmaiņas un savstarpējā mijiedarbība ģeoloģiskajā griezumā un vērsumā izpētīta tādā pakāpē, ka ļauj pamatoti novērtēt izmantojamo pazemes ūdens horizontu saistību ar virsūdeņiem, kā arī to barošanās avotus un aprēķinos pieņemtos hidroģeoloģiskos robežapstākļus;
- pazemes ūdeņu krājumus raksturojošie parametri ir noteikti, pamatojoties uz pazemes ūdeņu atradnes ekspluatācijas vai pietiekami ilgstošas izmēģinājuma atsūkņēšanas datiem. Jābūt novērtētām attiecīgo parametru izmaiņām atradnes laukumā un griezumā;
- ir pierādīta pazemes ūdeņu kvalitātes atbilstība ūdens izmantošanas mērķa prasībām, kā arī ir pamatota ūdens kvalitātes stabilitāte un pieļaujamās atsevišķu komponentu koncentrācijas izmaiņas atradnes ekspluatācijas laikā;
- rūpniecisko un termālo ūdeņu krājumi un kvalitāte ir izpētīta tādā pakāpē, ka iespējams izveidot attiecīgo komponentu ieguves tehnoloģisko shēmu;
- pazemes ūdeņu atradnes ekspluatācijas īpatnības ir izpētītas tādā pakāpē, ka iespējams izveidot tās izmantošanas projektu;
- pazemes ūdeņu krājumus aprēķina pēc faktiskā un aprēķinātā ekspluatācijas urbumu debīta. Vienkāršos hidroģeoloģiskajos apstākļos krājumus papildus var aprēķināt pēc projektējamo ekspluatācijas urbumu debīta, iegūtos datus ekstrapolējot tādā atradnes laukuma platībā, ko pieļauj to pamatojums. Aprēķinot krājumus, jāņem vērā paredzamo ūdensgūtnu izvietojuma shēma un ekspluatācijas urbumu konstrukcija. Urbuma konstrukcijai jānodrošina nepieciešamā ūdens daudzuma ieguve. Jānosaka, kāda var būt ūdensgūtnes pieļaujamā ietekme uz apkārtējo vidi tās ekspluatācijas gaitā. Lai novērstu pārmērīgas koncentrētas

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

pazemes ūdeņu ieguves negatīvo ietekmi uz pazemes ūdens resursiem un to izsīkšanas draudus, normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā tiek izpētīti un akceptēti pazemes ūdens krājumi.

N kategorijas jeb novērtētie pazemes ūdeņu krājumi atbilst šādām prasībām:

- ir vispārīgs ūdens horizontu, to litoloģiskā sastāva, produktīvā slāņa biezuma, filtrācijas īpašību un hidroģeoloģisko parametru raksturojums, kas iegūts, pamatojoties uz atsevišķu urbumu izpētes datiem vai pēc analogijas ar tuvumā esošajām detālāk izpētītajām vai izmantojamām atradnēm;
- pazemes ūdeņu kvalitāte un atbilstība izmantošanas mērķim ir noteikta, pamatojoties uz dažos urbumos ņemto paraugu analīzēm;
- pazemes ūdeņu krājumi aprēķināti, pamatojoties uz atsevišķu izpētes urbumu datiem vai ekstrapolējot analogos hidroģeoloģiskos apstākļos tuvumā esošajās detāli izpētītajās atradnēs ar A kategorijas pazemes ūdeņu krājumiem iegūtos datus.

P kategorijas jeb prognozētie pazemes ūdeņu resursi atbilst šādām prasībām:

- ūdens horizonta raksturojums sniegts, pamatojoties uz teritorijas vispārējām hidroģeoloģiskajām likumsakarībām un teorētiskiem pieņēmumiem, kā arī uz atsevišķu attiecīgās teritorijas robežās veiktu hidroģeoloģiskās, ģeofizikālās un hidroķīmiskās izpētes darbu rezultātiem;
- pazemes ūdeņu resursi novērtēti, izmantojot analoģu ūdens horizontu ekspluatācijas pieredzi apgūtajās atradnēs.

Pāvilostas novadā noteikta tikai viena pazemes ūdens atradne – Pāvilosta.

Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ir noteikti arī pazemes ūdensobjekti (4.attēls), taču tie ietver tikai aktīvas ūdens apmaiņas zonu. Gandrīz visā Pāvilostas novada teritorijā noteikts pazemes ūdensobjekts D1 un tikai novada dienvidaustrumu daļā neliela teritorija varētu ietilpt pazemes ūdens objektā F1, taču tā kā nav pieejamas detālas pazemes ūdensobjektu robežu kartes, bet ir tikai shēma, precīzi tos nav iespējams izdalīt un iezīmēt kartēs.

Pazemes ūdensobjekta D1 teritorijā aktīvās ūdens apmaiņas zonas biezums sasniedz 70 m ūdensobjekta ziemeļu daļā, bet dienvidu daļā tas sasniedz 395 m. Ūdensapgādē izmantojamie saldūdeņi ūdensobjekta D1 teritorijā izplatīti kvartāra un Devona ūdeni labi caurlaidīgos nogulumos. No zemāk iegulošās iesālūdeņu un sāļūdeņu zonas ūdensobjektu D1 izolē Narvas svītas vidēji 150 m biezi ūdeni vāji caurlaidīgi nogulumi (domerīts, māls).

Pazemes ūdensobjekta F1 teritorijā aktīvās ūdens apmaiņas zonas biezums sasniedz ap 30 m objekta ziemeļu daļā un 315 m dienvidu daļā. Saldūdeņi izplatīti kvartāra, Juras, Augšperma, Apakškarbona un Devona ūdens saturošos nogulumos griezumā līdz Elejas ūdeni vāji caurlaidīgajiem nogulumiem. Zem Elejas ūdens vāji caurlaidīgiem nogulumiem (D3el) ieguļ ap 120-150 m biezs Pļaviņu – Amulas horizontu komplekss. Tā ūdenscaurlaidība ir zema, tajā sporādiski sastopamo ūdeņu kvalitāte nav apmierinoša augstā sulfātu satura dēļ. Novada teritorijā iesniedzas tikai pati ūdensobjekta F1 ziemeļu daļa un tam nav būtiskas lomas ūdensapgādes nodrošināšanā.

Saskaņā ar Apsaimniekošanas plānā noteikto abiem pazemes ūdens objektiem noteikta laba ķīmiskā kvalitāte un labs kvantitatīvais stāvoklis.

Ūdensobjekta D1 teritorijā nav neviens pazemes ūdens monitoringa novērojumu postenis, kopumā Pāvilostas novada teritorijā valsts vides monitoringa ietvaros pazemes ūdens kvalitatīvā vai kvantitatīvā stāvokļa novērojumi netiek veikti.

Baseinu apsaimniekošanas plānā noteikti šādi pazemes ūdens apsaimniekošanas mērķi:

- nepieļaut pazemes ūdensobjektu stāvokļa pasliktināšanos;
- censties līdz 2015. gadam sasniegt labu ķīmisko kvalitāti un kvantitatīvo stāvokli visos ūdensobjektos;
- rīkoties tā, lai piesārņojošo vielu koncentrāciju palielināšanās pazemes ūdeņos nekļūtu par stabilu tendenci;
- izpildīt aizsargājamajam teritorijām izvirzītos mērķus un piemērojamās normatīvus;
- novērst vai samazināt piesārņojuma nonākšanu pazemes ūdeņos.

4.attēls Pazemes ūdensobjekti un pazemes ūdens monitoringa stacijas (LVĢMC dati)

Dzeramais ūdens

Par dzeramo ūdeni uzskata saldūdeni, kas neapstrādātā veidā vai pēc atbilstošas sagatavošanas var tikt lietots cilvēku uzturā, izmantots pārtikas rūpniecībā vai fasēts un realizēts mazumtirdzniecības tīklā.

Dzeramā ūdens kvalitātei jāatbilst 2003.gada 9.aprīļa Ministru kabineta noteikumos Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” noteiktajām prasībām.

Lielākajiem ūdens lietotājiem, kuriem ir izsniegta ūdens lietošanas atļauja vai A vai B kategorijas piesārņojošas darbības atļauja datus par ūdens ieguves apjomu nodod vienotā valsts statistiskajā pārskatā 2-Ūdens. Diemžēl pēdējā laikā šie dati LVĢMCMC interneta mājas lapā nav pieejami

Pāvilostas novadā iegūst un izmanto tikai pazemes ūdeņus. Dati par individuālajiem ūdens patērētājiem, kuri ūdeni patērē savām vajadzībām netiek vākti un apkopoti un lielākoties arī nav zināms kurās mājāsaimniecībās izmanto gruntsūdeņus (akas) un kurās artēziskos ūdeņus. Lai gan ir Valsts mēroga datu bāze „Urbumi”, šobrīd tā nav pieejama un izmantojama informācijas ieguvei. Bez tam tajā ir uzskaitīti urbumi, kuru ierīkošanai ir izsniegtas Zemes dzīļu izmantošanas licences, taču nav informācijas par urbumu izmantošanu.

Šobrīd nav iespējams sastādīt detalizētu Pāvilostas novadā esošu ūdens ieguves urbumu katalogu. Lai to veiktu, nepieciešams veikt DB „Urbumi” informācijas apkopošanu un analīzi, plašu iedzīvotāju aptauju un urbumu apsekošanu.

Visā valstī ir neskaitāmi urbumi, kuri ir saglabājušies no pagājušā gadsimta, kad tie tika ierīkoti dažādu kolhozu un citu saimniecisko objektu ūdensapgādei, taču pēc saimniecisko objektu likvidācijas urbumi ir pamesti, nereti pat valēji, nekonservēti un nelikvidēti, bieži neviens pat nezina par šiem urbumiem un neinteresējas par to stāvokli.

Šādi urbumi ir potenciāls pazemes ūdeņu piesārņojuma riska avots. Diemžēl ar vien vairāk ir šādi pamesti urbumi.

Pirms jaunu ūdens ieguves urbumu ierīkošanas novadā rekomendējams konsultēties ar ekspertiem hidroģeologiem un, ja iespējams analizēt DB „Urbumi” informāciju. Kopumā novadā sekmīgi tiek izmantots ūdens ieguvei Gaujas ūdens horizonts.

Valsts vides monitoringa ietvaros tiek veikts arī pazemes ūdeņu kvantitatīvais un kvalitātes monitorings. Pāvilostas novada teritorijā atrodas monitoringa postenis Kopdarbs. Diemžēl monitoringa novērojumu dati ir pieejami tikai apkopojumā par visu Latviju, formātā, kas nepieļauj to grupēšanu sadalīšanu un analīzi.

Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā noteikts, ka pazemes ūdens resursu apsaimniekošanas galvenais mērķis ir sasniegt labu pazemes ūdens stāvokli visos ŪO vai ŪO grupās un novērtēt risku šī mērķa nesasniegšanai. Pazemes ūdeņu monitorings primāri tiek veikts ŪO līmenī, vienlaicīgi integrējot UBA apsaimniekošanas kopējā stratēģijā vides kvalitātes mērķu sasniegšanu. Monitoringa galvenie uzdevumi ir:

- novērtēt gan kvantitatīvo, gan kvalitatīvo (ķīmisko) pazemes ŪO stāvokli un tā izmaiņu tendenču virzību;
- nodrošināt novērojumus par pazemes ūdeņu resursu stāvokli katrā izdalītajā pazemes ŪO;
- noteikt pazemes ūdeņu kvantitātes un kvalitātes stāvokli ŪO griezumā – noteikt, vai pazemes ūdeņu ķīmiskais stāvoklis pazemes ŪO robežās ir „slikts” vai „labs”;
- savlaicīgi identificēt pazemes ŪO kvantitātes vai kvalitātes bīstamas tendences;
- kontrolēt jebkuras izcelsmes pazemes ūdeņu reģionālās izmaiņas un nodrošināt fona datus visiem novērojumu veidiem, nosakot pazemes ūdeņu kvantitātes un kvalitātes izmaiņu likumsakarības;
- riska ŪO novērtēt to stāvokli, risku izraisīto vides kvalitātes rādītāju izmaiņu tendences;

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- dot atbalstu pasākumu programmu mērķtiecīgai un ekonomiski pamatotai virzībai riska ūO stāvokļa uzlabošanai;

aizsargājamo teritoriju pazemes ūdeņu atbilstības novērtējums – galvenokārt dzeramā ūdens ieguves prasībām, kā arī citu aizsargājamo teritoriju vides kvalitātes normatīviem.

Aizsargjoslu likuma **9.pantā definētas aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām**

(1) Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām nosaka, lai nodrošinātu ūdens resursu saglabāšanos un atjaunošanos, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz iegūstamo ūdens resursu kvalitāti visā ūdensgūtnes ekspluatācijas laikā (ne mazāk kā uz 25 gadiem).

(2) Ap ūdens ņemšanas vietām nosaka stingra režīma, kā arī bakterioloģisko un ķīmisko aizsargjoslu. Urbumiem, akām un avotiem, kurus saimniecībā vai dzeramā ūdens ieguvei izmanto savām vajadzībām individuālie ūdens lietotāji (fiziskās personas), aizsargjoslas nenosaka, ja ir veikta labiekārtošana un novērsta notekūdeņu infiltrācija un ūdens piesārņošana.

(3) Aizsargjoslas ap centralizētās ūdens ņemšanas vietām aprēķina, ņemot vērā ūdens ņemšanas vietas dabiskos apstākļus un prognozējamo ūdens patēriņu.

(4) Ja centralizētajai ūdensapgādei tiek izmantots gruntsūdeņu (neaizsargāts) ūdens horizonts vai pazemes ūdens krājumu mākslīgas papildināšanas metode, stingrā režīma aizsargjoslu aprēķina tā, lai nodrošinātu ūdens filtrācijas laiku no aizsargjoslas robežas līdz ūdens ieguves urbumiem ne mazāku par gadu.

Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika detalizēta 2004.gada 20.janvāra MK noteikumos Nr.43 „Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika.

Savukārt Aizsargjoslu likuma 39.pantā noteikti aprobežojumi aizsargjoslās ap ūdens ņemšanas vietām.

7.6. Virszemes ūdeņi

Pāvilostas novada nozīmīgākā virszemes ūdeņu sadaļa ir Baltijas jūra, kuras krasta līnija ir novada rietumu robeža un kā Sakas un Vērgales pagastiem, tā Pāvilostas pilsētai administratīvās teritorijas rietumu robežu veido Baltijas jūras krasta līnija.

Novada teritorija kopumā ietilpst Ventas upju baseina apgabalā, taču novada teritorijā nav virszemes ūdensteces, kas būtu tieši saistītas ar Ventas upes baseinu. Novada upes ir Baltijas jūras baseina sastāvdaļa un tās tieši ietek Baltijas jūrā.

Tā kā Pāvilostas novads atrodas maz saposmotā līdzenumā, upes tajā ir pārsvarā nelielas ar lēnu plūdumu. Pāvilostas novadā pilnībā vai daļēji atrodas šādas upes: Ālande; Annas upīte; Bubieris; Durbe; Ēnava; Kārļupīte; Lenkupe; Saka un Tebra.

Pāvilostas novads nav bagāts ar ezeriem. Ir tikai divi dabīgie ezeri - Elkezers (Vērgales pagastā) un Grīņu ezers (Sakas pagastā).

Tāpat ir vairākas mākslīgas ūdenstilpes: Muižas dīķis (Vērgales pagastā), Salienas dzirnavezers (Sakas pagastā), Sudmalu dīķis (Vērgales pagastā), Upsēdes ūdenskrātuve (Sakas pagastā) un Vāveres dīķis (Vērgales pagastā).

Pāvilostas novadā nav noteikti publiskie ūdeņi (upes vai ezeri).

2002.gada 12.marta MK noteikumu Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” 2¹.pielikumā noteikti prioritārie zivju ūdeņi. Saskaņā ar minētajos MK noteikumos noteikto, prioritārie zivju ūdeņi ir saldūdeņi, kuros nepieciešams veikt ūdens aizsardzības vai ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumus, lai nodrošinātu zivju populācijai labvēlīgus dzīves apstākļus. Noteikumi nosaka, ka Vides ministrija sadarbībā ar Zemkopības ministriju ne retāk kā reizi sešos gados izvērtē prioritāro zivju ūdeņu sarakstu. Noteikumos definēts, ka Prioritāros zivju ūdeņus iedala:

Lašveidīgo zivju ūdeņos, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt lašu (*Salmo salar*), taimiņu un strauta foreļu (*Salmo trutta*), alatu (*Thymallus thymallus*) un sīgu (*Coregonus*) eksistenci;

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Karpveidīgo zivju ūdeņos, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt karpu dzimtas (*Cyprinidae*) zivju, kā arī līdaku (*Esox lucius*), asaru (*Perca fluviatilis*) un zušu (*Anguilla anguilla*) eksistenci.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija atbilstoši MK noteikumu prasībām nodrošina ūdens kvalitātes kontroli šajos ūdeņos. Lai kontrolētu prioritāro zivju ūdeņu kvalitātes atbilstību šo noteikumu prasībām, ūdens paraugus ņem 12 mēnešus vienā un tajā pašā vietā, ievērojot šo noteikumu 3.pielikumā noteikto paraugu ņemšanas biežumu.

Pāvilostas novadā tikai Tebras upe posmā no Aizputes līdz grīvai ir ietverta prioritāro zivju ūdeņu sarakstā un tai noteikts lašveidīgo zivju ūdeņu statuss.

Saskaņā ar Ventas upju baseina apgabala plānā noteikto, Pāvilostas novadā ir šādi virszemes ūdensobjekti:

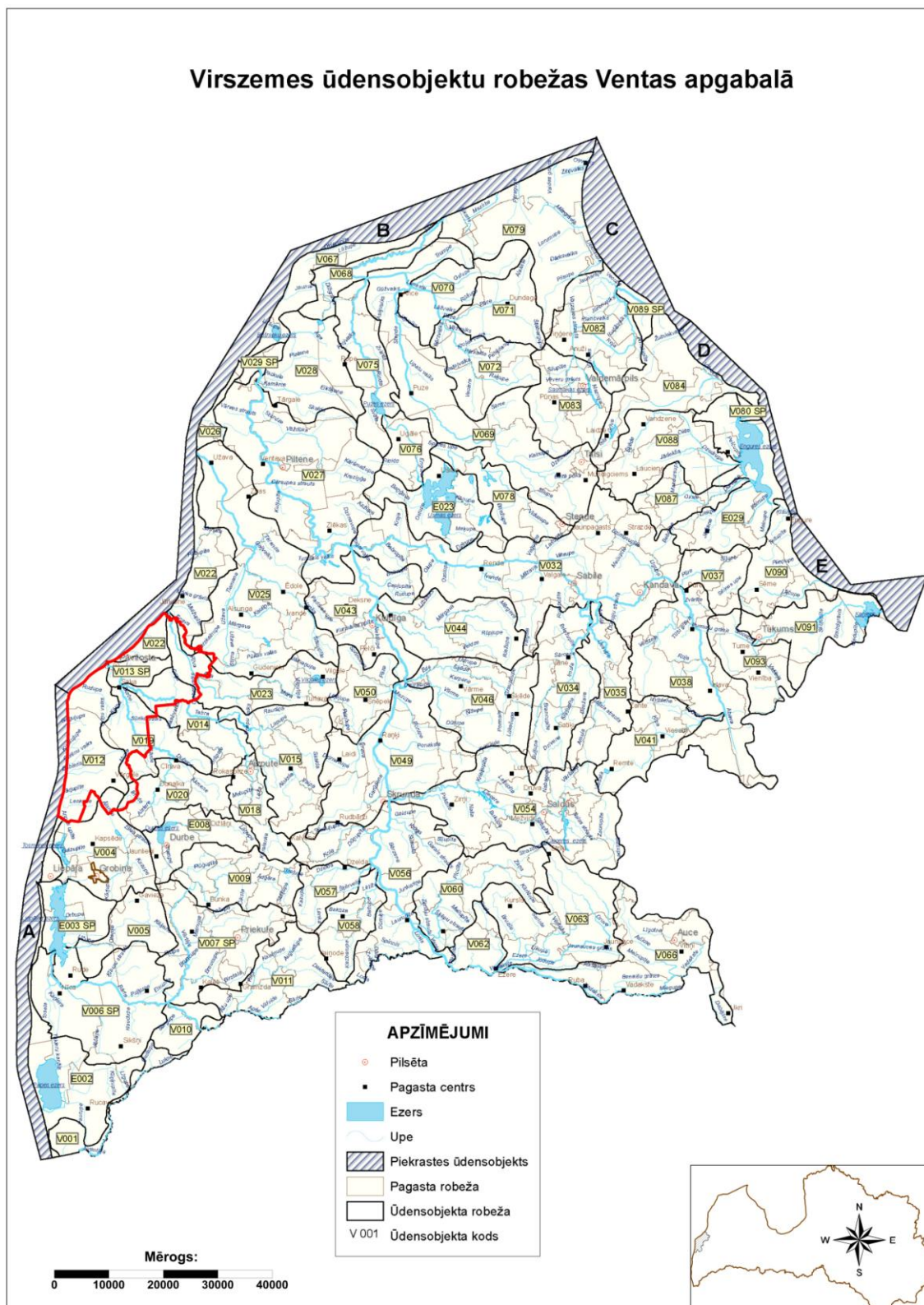
9.tabula **Virszemes ūdensobjekti Pāvilostas novadā** (Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns)

ŪO kods	ŪO nosaukums	Pagasts	Platība km ²	Ekoloģiskais tips	Ekoloģiskā kvalitāte
V004	Ālande	Vērgales pagasts	14,13	3	Ļoti slikta
V012	Baltijas j. (Liepājas kanāls- Saka)	Sakas pagasts	53,08	3	Vidēja
		Vērgales pagasts	152,01		
		Pāvilosta	0,5		
V013 SP	Saka	Pāvilosta	5,71	6	Laba
		Sakas pagasts	41,89		
V014	Tebra	Sakas pagasts	52,21	4	Laba
V019	Durbe	Sakas pagasts	72,26	4	Laba
		Vērgales pagasts	14,56		
V020	Durbe	Vērgales pagasts	9,23	3	Laba
V022	Baltijas j. (Saka-Venta)	Pāvilosta	0,2	6	Vidēja
		Sakas pagasts	47,27		
V023	Rīva	Sakas pagasts	48,81	3	Laba
V025	Užava	Sakas pagasts	2,39	4	Augsta
piekraste A	Dienvidastrumu atklātais akmeņainais krasts	Sakas pagasts			Slikta
piekraste A	Dienvidastrumu atklātais akmeņainais krasts	Vērgales pagasts			Slikta
piekraste B	Dienvidastrumu atklātais smilšainais krasts	Sakas pagasts			Slikta

Pāvilostas novadā nav noteikti ezeru ūdensobjekti.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti
Vides pārskats

5.attēls **Virszemes ūdensobjekti Ventas upju baseina apgabalā** (Saskaņā ar Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna 1.pielikumu)

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Tādējādi Pāvilostas novadā daļēji vai pilnībā atrodas 9 upju ūdensobjekti un 2 Baltijas jūras piekrastes ūdensobjekti. Daudzviet novada teritorijā atrodas tikai attiecīgās upes sateces baseina daļa, taču šīs teritorijas apsaimniekošanas prasības nosakāmas saskaņā ar prasībām, kas izvirzītas konkrētajam ūdensobjektam.

Ūdensobjekts V013SP (Saka) atzīts par stipri pārveidotu ūdensobjektu.

Pāvilostas novada teritorijā upēm ir tikai viens riska ūdensobjekts – V004 Ālande, kur šobrīd ekoloģiskā kvalitāte ir ļoti slikta. Plānots, ka laba ekoloģiskā kvalitāte šajā ūdensobjektā jāsasniedz līdz 2014.gadam. Diemžēl šobrīd publiski nav pieejami novērojumu dati par šo ūdensobjektu, lai izvērtētu vai ekoloģiskā kvalitāte uzlabojas un plānā noteiktais mērķis tiks sasniegts.

Augsta ekoloģiskā kvalitāte arī noteikta tikai vienam ūdensobjektam 0 V025 Užava. Pārējo ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte ir laba vai vidēja. Saskaņā ar plānā noteiktajiem mērķiem 2015.gadā visos upju ūdensobjektos jāsasniedz vismaz laba ekoloģiskā kvalitāte.

Savukārt abiem piekrastes ūdensobjektiem ekoloģiskā kvalitāte ir slikta un plānā tie noteikti kā riska ūdensobjekti, kuros līdz 2015.gadam nav iespējams sasniegt labu ekoloģisko kvalitāti.

Pāvilostas novadā diviem ūdensobjektiem (V013 SP Saka un V022 Baltijas j. Saka-Venta) ir noteikts 6.ekoloģiskais tips, kas nozīmē potamāla tipa lēna, liela upe.

Vairākiem ūdensobjektiem noteikts 4.ekoloģiskais tips, kas nozīmē potamāla tipa lēna, vidēja upe.

3.ekoloģiskais tips nozīmē ritrāla tipa strauja, vidēja upe. Šis ekoloģiskais tips noteikts Ālandei, Durbei un Rīvai.

Kopumā Ventas upju baseina apsaimniekošanas plānā virszemes ūdeņiem noteikti šādi apsaimniekošanas mērķi:

- Nepasliktināt virszemes ūdensobjektu stāvokli,
- Censties līdz 2015.gadam sasniegt labu ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti visos virszemes ūdensobjektos.
- Izpildīt aizsargājamajam teritorijām izvirzītos mērķus un piemērojamās normatīvus.
- Samazināt piesārņojumu ar prioritārajām vielām un pakāpeniski novērst īpaši bīstamo vielu noplūdi virszemes ūdeņos.

Ventas upju baseina apsaimniekošanas plānā noteikti šādi pamatpasākumi, par kuru īstenošanu atbildīga ir pašvaldība:

- Nodrošināt decentralizētās kanalizācijas sistēmās savākto notekūdeņu un ar tiem saistīto atkritumu savākšanu un utilizēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām: MK noteikumi Nr.34 "Par piesārņojošo vielu emisiju ūdeni" (30.01.2002.)
- Iekļaut teritorijas plānojumos paaugstināta riska objektus. MK Nr.532 "Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un samazināšanas pasākumiem" (19.07.2005.)
- Teritorijas plānojumos paredzēt riska samazināšanas pasākumus un ierobežojumus vietās, kas var ietekmēt ūdeņus, aizsargājamās teritorijas, aizsargjoslas u.c. MK Nr.532 "Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un samazināšanas pasākumiem" (19.07.2005.)
- Vides aizsardzības speciālajā budžetā (ieskaita 60 % no DRN, kas samaksāts par attiecīgās pašvaldības teritorijā veiktajām darbībām) līdzekļus izmantot tikai tādu pasākumu un projektu finansēšanai, kuri saistīti ar vides aizsardzību, t.sk. ar vides monitoringu, vides un dabas resursu izpēti, novērtēšanu un atjaunošanu, ar ūdeņu aizsardzību, augšņu un grunts aizsardzību un sanāciju. Dabas resursu nodokļa likums (15.12.2005.)

Viss Pāvilostas novads atbilstoši **2002.gada 22.janvāra MK noteikumos Nr.34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”** noteikto, ir atzīts par īpaši jutīgu teritoriju, uz kuru attiecas paaugstinātas prasības komunālo notekūdeņu attīrīšanai.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Minēto noteikumu regulējums attiecas uz visiem ūdeņiem, tai skaitā virszemes ūdeņiem, pazemes ūdeņiem, notekūdeņiem.

Minētajā normatīvajā aktā ietvertas šādas prasības notekūdeņu apsaimniekošanai:

- Prasības komunālo notekūdeņu centralizētai savākšanai un emisijai nosaka visām apdzīvotajām vietām vai to robežās esošām atsevišķām teritorijas daļām, kur iedzīvotāju skaits, apdzīvotības blīvums un ekonomiskā aktivitāte ir pietiekami koncentrēta, lai būtu ekonomiski pamatoti veidot centralizētu kanalizācijas tīklu sistēmu notekūdeņu savākšanai un novadīšanai uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām vai uz to galīgās novadīšanas vietu vidē (turpmāk – aglomerācija). Aglomerācijas robežas nosaka vietējā pašvaldība, pamatojoties uz sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja ūdensapgādes un kanalizācijas jomā izstrādāto tehniski ekonomisko pamatojumu centralizēto kanalizācijas sistēmu ierīkošanai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas būvju būvniecības kārtību.
- Centralizētas kanalizācijas sistēmas ierīko visās aglomerācijās, kur cilvēku ekvivalents ir lielāks vai vienāds ar 2000. Par centralizētu kanalizācijas sistēmu ierīkošanu atbild vietējā pašvaldība.
- Aglomerācijās, kur cilvēku ekvivalents ir mazāks par 2000, par centralizētas kanalizācijas sistēmas ierīkošanu lemj attiecīgā pašvaldība. Šādās aglomerācijās ierīkotajām centralizētās kanalizācijas sistēmām jāatbilst visām šo noteikumu prasībām.
- Ja centralizētas kanalizācijas sistēmas izveide ir ekonomiski neizdevīga vai neuzlabos vides kvalitāti, notekūdeņu savākšanai izmanto decentralizētas kanalizācijas sistēmas vai cita veida ietaises (turpmāk — decentralizēta kanalizācijas sistēma), kas nodrošina līdzvērtīgu vides aizsardzības līmeni. Šādu lēmumu pamato ar tehniski ekonomiskās izpētes un vides izpētes rezultātiem. Ja tiek izveidota decentralizēta kanalizācijas sistēma, attiecīgā pašvaldība nodrošina visu tajās savāktu notekūdeņu un ar tiem saistīto utilizēto atkritumu regulāru savākšanu un attīrīšanu atbilstoši šo noteikumu un citu normatīvo aktu prasībām. Attiecīgā pašvaldība informē reģionālo vides pārvaldi par lēmumu veidot decentralizētu kanalizācijas sistēmu.
- Ja aglomerācijā ir izveidota centralizēta kanalizācijas sistēma, vietējā pašvaldība nodrošina decentralizētajās kanalizācijas sistēmās savāktu notekūdeņu un ar tiem saistīto utilizēto atkritumu regulāru savākšanu un attīrīšanu atbilstoši šo noteikumu un citu normatīvo aktu prasībām.
- Projektējot, būvējot un ekspluatējot centralizētu kanalizācijas sistēmu, izmanto modernākos tehniskos risinājumus, kas nerada pārmērīgas izmaksas, ņemot vērā:
  - savācamo komunālo notekūdeņu daudzumu un sastāvu;
  - nepieciešamību novērst noplūdes un nepieciešamību ierobežot virszemes ūdeņu piesārņojumu, kas rodas kanalizācijas sistēmas pārslodzes dēļ vai avāriju gadījumā lietusgāžu laikā, lai tiktu ievēroti virszemes ūdeņiem noteiktie kvalitātes mērķi. Pieļaujamo atšķaidījuma pakāpi un pārplūšanas biežumu nosaka saskaņā ar Latvijas būvnormatīviem.
- Plānojot jaunas apdzīvotās vietas, jāņem vērā šo noteikumu prasības, tāpat tās jāievēro esošo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apsaimniekošanas un rekonstrukcijas darbos.

2011.gada 31.maija Ministru kabineta noteikumi Nr.418 **Noteikumi par riska ūdensobjektiem** nosaka virszemes ūdensobjektus, kuros pastāv risks nesasniegt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā (turpmāk – riska ūdensobjekti), kā arī prasības riska ūdensobjektu aizsardzībai. Riska ūdensobjektu – upju un kanāla – saraksts un informācija, kādi novadi un to teritoriālās vienības (novada pagasti un novada pilsētas) ietilpst šo ūdensobjektu sateces baseinā, norādīta šo noteikumu 1.pielikumā. Riska ūdensobjektu – ezeru un ūdenskrātuvju – saraksts un informācija, kādu novadu un to teritoriālo vienību (novada pagastu un novada pilsētu) teritorijā atrodas šie ūdensobjekti, norādīta šo noteikumu 2.pielikumā.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Noteikumi nosaka, ka publiskās personas un privātpersonas lieto vai apsaimnieko ūdens resursus šajos noteikumos minētajos ūdensobjektos, kā arī izmanto vai plāno izmantot teritorijas to sateces baseinā tā, lai novērstu vai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz attiecīgo ūdensobjektu un pakāpeniski uzlabotu tā stāvokli, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības:

- par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī;
- par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem;
- par īpašām vides prasībām piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs;
- par ietekmes uz vidi novērtēšanu un par tehniskajiem noteikumiem darbībām, kurām nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums;
- par augu aizsardzības līdzekļiem un par darbībām ar biocīdiem;
- par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli;
- par ūdens resursu lietošanas atļauju;
- par meliorāciju un meliorācijas sistēmu ekspluatāciju un uzturēšanu;
- par meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju būvniecības kārtību;
- par virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtību;
- par dabas aizsardzības noteikumiem meža apsaimniekošanā;
- par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un samazināšanas pasākumiem;
- par aizsargjoslām;
- par piesārņojuma samazināšanu un kontroli un piesārņojošo darbību veikšanas kārtību;
- par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkārus mehāniskus šķēršļus;
- par atkritumu poligonu ierīkošanu, apsaimniekošanu, slēgšanu un rekultivāciju.

Noteikumu 1.pielikuma 4.tabulas 1.rindā kā riska ūdensobjekts noteikts ūdensobjekts V004 Ālande no iztekas līdz ietekai Liepājas ezerā. Ūdensobjekts ietver šādas teritorijas: Durbes novads (Tadaikņu pagasts), Grobiņas novads (Gaviezes pagasts, Grobiņa, Grobiņas pagasts, Medzes pagasts), Liepāja, Pāvilostas novads (Vērgales pagasts). Noteikumos definēts, ka risku rada punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izklidētais piesārņojums. Tādējādi iepriekšminētās prasības attiecināmas uz Pāvilostas novada Vērgales pagasta teritorijas daļu, kas ietilpst ūdensobjekta V004 Ālande sateces baseinā.

Tomēr minētajos noteikumos nav ietvertas īpašas prasības pašvaldībām veikt pasākumus pašvaldības administratīvajā teritorijā. Noteikumu 7. – 9.punktā ietvertas prasības valsts institūciju plānošanai un pasākumiem piesārņojuma riska mazināšanai.

Būtiskas prasības virszemes ūdeņu aizsardzībai noteiktas **Aizsargjoslu likumā** un tam pakārtotajos normatīvajos aktos.

Aizsargjoslu likuma 6.pantā noteiktas Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas

(1) Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla izveidota, lai samazinātu piesārņojuma ietekmi uz Baltijas jūru, saglabātu meža aizsargfunkcijas, novērstu erozijas procesu attīstību, aizsargātu piekrastes ainavas, nodrošinātu piekrastes dabas resursu, arī atpūtai un tūrismam nepieciešamo resursu un citu sabiedrībai nozīmīgu teritoriju saglabāšanu un aizsardzību, to līdzsvarotu un ilgstošu izmantošanu.

2) Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslu iedala šādās joslās:

1) krasta kāpu aizsargjosla, kuras platums ir atkarīgs no kāpu zonas platuma, bet nav mazāks par 300 metriem sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija, izņemot šādus gadījumus:

a) ja pilsētās ir apstiprināts vietējās pašvaldības teritorijas plānojums, krasta kāpu aizsargjoslas platums tajās nav mazāks par 150 metriem, obligāti iekļaujot tajā īpaši aizsargājamus biotopus,

b) ja ciemu robežas ir apstiprinātas šā likuma [67.pantā](#) paredzētajā kārtībā un noteiktas vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā, krasta kāpu aizsargjoslas platums

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

šajos ciemos nav mazāks par 150 metriem, obligāti iekļaujot tajā īpaši aizsargājamus biotopus un ņemot vērā vēsturisko apdzīvojuma struktūru;

2) jūras aizsargjosla, kas aptver pludmali un zemūdens šelfa daļu no vienlaidu dabiskās sauszemes veģetācijas sākuma līdz 10 metru izobatai;

3) ierobežotas saimnieciskās darbības josla līdz 5 kilometru platumā, kas tiek noteikta, ņemot vērā dabiskos apstākļus.

(3) Vietās, kur ir stāvs jūras pamatkrasts, aizsargjoslu platumu nosaka no pamatkrasta augšējās krants.

Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas noteikšanas metodika definēta 2004.gada 17.februāra MK noteikumos Nr.86 „Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas noteikšanas metodika”.

Savukārt Aizsargjoslu likuma 36.pantā definēti aprobežojumi Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā.

Aizsargjoslu likuma 7.pantā definētas **Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas**

(1) Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas nosaka ūdenstilpēm, ūdenstecēm un mākslīgiem ūdensobjektiem, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūstošajās teritorijās, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu. Ostu teritorijās virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas nosaka, lai ilgtspējīgas attīstības interesēs līdzsvarotu vides aizsardzības prasības un ostu ekonomisko attīstību, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām un novērstu erozijas procesu attīstību.

(2) Minimālie virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu platumi tiek noteikti:

1) lauku apvidos (neatkarīgi no zemes kategorijas un īpašuma):

a) Daugavai — ne mazāk kā 500 metrus plata josla katrā krastā,

b) Gaujai — no izteces līdz Lejasciemam ne mazāk kā 300 metrus plata josla katrā krastā,

c) Gaujai — no Lejasciema līdz ietekai jūrā ne mazāk kā 500 metrus plata josla katrā krastā,

d) Lielupei — ne mazāk kā 300 metrus plata josla katrā krastā,

e) Ventai — ne mazāk kā 300 metrus plata josla katrā krastā,

f) pārējām vairāk par 100 kilometriem garām ūdenstecēm — ne mazāk kā 300 metrus plata josla katrā krastā,

g) 25 — 100 kilometrus garām ūdenstecēm — ne mazāk kā 100 metrus plata josla katrā krastā,

h) 10 — 25 kilometrus garām ūdenstecēm — ne mazāk kā 50 metrus plata josla katrā krastā,

i) līdz 10 kilometriem garām ūdenstecēm — ne mazāk kā 10 metrus plata josla katrā krastā,

j) ūdenstilpēm, kuru platība ir lielāka par 1000 hektāriem, — ne mazāk kā 500 metrus plata josla,

k) 100 — 1000 hektārus lielām ūdenstilpēm — ne mazāk kā 300 metrus plata josla,

l) 25 — 100 hektārus lielām ūdenstilpēm — ne mazāk kā 100 metrus plata josla,

m) 10 — 25 hektārus lielām ūdenstilpēm — ne mazāk kā 50 metrus plata josla,

n) līdz 10 hektāriem lielām ūdenstilpēm — ne mazāk kā 10 metrus plata josla,

o) ūdenstilpei vai ūdenstecei ar applūstošo teritoriju — ne mazāk kā visas applūstošās teritorijas platumā līdz ūdens līmenim neatkarīgi no iepriekšējos apakšpunktos noteiktā minimālā aizsargjoslas platuma;

2) pilsētās un ciemos — teritoriju plānojumos:

a) ne mazāk kā 10 metrus plata josla gar virszemes ūdensobjekta krasta līniju, izņemot gadījumus, kad tas nav iespējams esošās apbūves dēļ,

b) gar ūdensobjektiem ar applūstošo teritoriju — visā tās platumā vai ne mazāk kā līdz esošai norobežojošai būvei (ceļa uzbērumam, aizsargdambim), ja aiz tās esošā teritorija neapplūst;

3) mākslīgam ūdensobjektam (izņemot tādām, kas kalpo ūdens novadīšanai no piegulošās teritorijas), kura platība ir lielāka par 0,1 hektāru, — teritorijas plānojumā, bet ne mazāk kā 10 metrus plata josla katrā krastā;

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

4) uz salām un pussalām — teritoriju plānojumos, bet ne mazāk kā 20 metrus plata josla.

(3) Aizsargjoslas platumu nosaka, ņemot vērā gada vidējo ūdens līmeni, bet, ja ir skaidri izteikts stāvs pamatkrasts, - no tā augšējās krants.

(4) Ja krastu veido vienlaidu dambis, aizsargjosla tiek noteikta līdz dambja ārējās nogāzes pakājei, ja citos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

(5) Visi aizsargjoslas noteikumi attiecināmi arī uz teritoriju starp ūdens līmeni un vietu, no kuras mēra aizsargjoslas platumu.

Detalizēta metodika virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanai ietverta 1998.gada 4.augusta MK noteikumos Nr.248 „Ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslu noteikšanas metodika.

Savukārt saimnieciskās darbības aprobežojumi virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās definēti Aizsargjoslu likuma 37.pantā.

Tā kā Pāvilostā ir gara jūras krasta līnija un Baltijas jūra tiek izmantota arī kā peldvieta, aktuāls ir jautājums par peldvietu izveidošanu un ūdens kvalitātes kontroli tajās. Peldvietu izveidošanas un uzturēšanas kārtību, kā arī drošības un higiēnas prasības nosaka 2012.gada 10.janvāra MK noteikumi Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”. Noteikumi nosaka: peldvietas izveidošanas kārtību; peldvietas uzturēšanas kārtību, kā arī drošības un higiēnas prasības peldvietā; peldvietas, kurās peldvietu ūdens monitoringu veic par valsts budžeta līdzekļiem.

Diemžēl Pāvilostas novadā neviena peldvieta nav iekļauta to peldvietu sarakstā, kurās par valsts budžeta līdzekļiem veic peldvietu ūdens monitoringu. Tā kā saraksts katru gadu tiek apstiprināts no jauna Pāvilostas novada pašvaldībai ir iespējas iesniegt atbilstošu pieteikumu 2013.gada sezonai.

Visa Pāvilostas novada jūras piekraste vasarās intensīvi tiek izmantota kā peldvietas, taču Pāvilostā nav peldvietas, kur tiktu veikts peldūdens monitorings normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Arī teritorijas plānojumā nav iezīmētas potenciāli attīstāmās peldvietas, lai gan normatīvajā aktā noteikts, ka Peldvietu izveido saskaņā ar attiecīgās pašvaldības teritorijas plānojumā noteikto plānoto (atļauto) izmantošanu. Peldvietas robežas nosaka pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā attiecīgā peldvieta atrodas. Peldvietu aizliegts ierīkot un tā nedrīkst atrasties:

- notekūdeņu ieplūdes vietā vai tiešā tās tuvumā (attālumā, kas ir mazāks par ūdens pilnīgai sajaukšanai nepieciešamo attālumu);
- ostā vai rūpniecības uzņēmuma teritorijā;
- vietā, kur ir nelabvēlīgs peldvietas hidroloģiskais režīms vai nestabila gultne;
- vietā, kur tiek izmantoti kuģošanas līdzekļi.

Ņemot vērā garo novada teritorijas Baltijas jūras piekrasti, būtu vēlams precizēt tās teritorijas, kurās peldvietu ierīkošana nav iespējama.

7.7. Alternatīvie energoresursi

Energoresursi ir katras teritorijas attīstībai nozīmīgs faktors. Latvijā ir ierobežoti ar fosilajiem energoresursiem saistīti energoresursu krājumi, tai pat laikā ir samērā plašas alternatīvo energoresursu izvēles un izmantošanas iespējas.

Saules radiācija

Galvenais enerģijas avots Saules sistēmā, arī uz Zemes, ir Saules elektromagnētiskais starojums. Saule ir gāzu-plazmas ķermenis, tās iekšienē notiek kodolu sintēzes reakcijas, kas ir enerģijas avots. Saules izstarotā starojuma intensitāti un spektru nosaka virsmas raksturlielumi. Saules starojuma spektrs atbilst absolūti melna ķermeņa ar temperatūru 6000 K starojuma spektram. Spektra maksimums atrodas pie 550 nm /apt. 2 eV kvanta enerģija/ jeb atbilstoši zaļi-dzeltenajai krāsai, tam pielāgojusies arī dzīvība uz Zemes, piem., pēc fotosintēzes vai cilvēka acs jutības maksimuma. Arī lielākās daļas pusvadītāju aizliegtās zonas platums ir robežās 0,5 – 5 eV, tas ļoti saskaņojas ar Saules starojuma kvantu enerģiju. Pusvadītāju materiāli ļauj realizēt reizē gan ļoti jutīgas, gan augsti efektīvas gaismas starojuma uztveršanas ierīces.

Vides pārskats

Saules radiācija jeb Saules starojuma daudzums, kas sasniedz Zemi, ir atkarīgs no attāluma starp Zemi un Sauli un no Saules staru krišanas leņķa (jo tas mazāks, jo mazāku starojumu daudzumu saņem laukumu vienība). To ietekmē dienas garums, mākoņainība, atmosfēras dzidrums. Mērenā klimata joslā raksturīgas lielas saules augstuma svārstības attiecībā pret apvārsni gada gaitā, kas izraisa krasas gadalaika maiņas, kā arī nosaka dienas garumu.

Decembrī Saules augstums virs horizonta Latvijā ir 9 - 10° un saules radiācijas daudzums nepilnā 1 kcal/cm² mēnesī, bet jūnijā Saule paceļas virs horizonta 57° un saules radiācijas daudzums sasniedz 15 kcal/cm² mēnesī. Latvijā dienas garums decembrī ir 6 - 7 stundas, bet jūnijā 17 - 18 stundas.

Saules radiācija, ejot cauri atmosfērai, sastopas ar atmosfēras gāzes molekulām, ūdens pilieniem un putekļiem, kā rezultātā daļa staru tiek atstaroti un izkliedēti atpakaļ kosmosā. Mākoņainība ir viens no faktoriem, kas ietekmē pieplūstošās saules radiācijas izmaiņas Latvijā gada un teritoriālā griezumā. Tā decembrī, pateicoties biežākiem cikloniem, kas saistās ar augstu mākoņainību pieplūstošā saules radiācija sastāda aptuveni tikai 5 % no iespējamās, bet piekrastē jūnijā, kad mākoņu ir maz – vairāk par 60 %. Gadā katrs virsas kvadrātkilometrs saņem tikai ap 346 kJ, tas ir trešo daļu no saules radiācijas siltuma pieplūduma.

Saules baterijas ļauj Saules starojuma enerģiju tieši pārveidot elektroenerģijā. Saules baterijas pamatelements ir pusvadītāju diode. Apgaismojot p-n pāreju ar īso viļņu garumu gaismu, uz p-n pārejas rodas spriegumu starpība, tā var uzturēt strāvu noslēgtā ķēdē un radīt enerģiju. Daudzveidīgajās parastajās diodēs p-n pāreju cenšas izveidot pēc iespējas mazu izmēros un ievieto gaismas necaurlaidīgā korpusā. Toties fotodiodēs, un Saules baterijās kā to paveidā, p-n pārejas izmērus maksimizē – pat līdz dažiem metriem, pusvadītāju materiālu pārklāj ar gaismas caurlaidīgu aizsargslāni.

Saules baterijas parasti izvieto uz ēku jumtiem, fasādēm utl. arhitektoniskiem elementiem, līdz ar to enerģijas piegādes ceļš līdz lietotājam ir minimāls – secīgi piegāde ir ļoti droša. Ēkā atrodas pārveidotājs (var būt arī sarežģītāka vadības un kontroles iekārta), kas Saules baterijas ražoto līdzstrāvu pārveido maiņstrāvā pašpatēriņam un enerģijas pārpalikuma ievadīšanai elektrotīklā. Aizvien lielāku nozīmi gūst informāciju tehnoloģijas, var pat teikt, ka bez interneta, e-mail utl. iespējams vairs nav domājama normāla ikdiena. Serveru, pat individuālu datoru, normālas darbības nodrošināšanai raksturīgā tīkla sprieguma kvalitāte bieži nav pietiekoša un tiek uzstādīti nepārtrauktas barošanas avoti (UPS). To neatņemama sastāvdaļa ir parastais, ķīmiskais akumulators elektroenerģijas uzkrāšanai. UPS akumulatorus varētu izmantot Saules elektroenerģijas uzkrāšanai dienas gaišajā periodā, lai tā segtu pašpatēriņu naktīs vai tīkla elektroenerģijas piegādes pārtraukuma brīžos. Izmantot Saules baterijas ir iespējams jebkurā vietā uz Zemes, ikkatrs šodienas individuālais tīkla elektroenerģijas patērētājs tad kļūtu par enerģijas ražotāju dienas gaišajā laikā, bet patērētu to no tīkla, ja individuāli vai tuvumā nav uzstādīts akumulators, laikā, kad Saules enerģijas nepietiek.

Pāvilostas novada maģoņainība ir zemāka par vidējo Latvijā, tāpēc saules enerģijas izmantošana var būt perspektīva kā nelieliem individuālajiem objektiem, tā arī sabiedriskajiem un ražošanas objektiem.

Vēja enerģija

Zemes virsmas laukuma vienību sasniegušā Saules starojuma enerģija ir visai atšķirīga – vislielākā tā ir uz ekvatora, viszemākā – pie poliem, Saulei pretējā Zemes pusē nesaņem nekādu starojuma enerģiju. Zemes virskārta ir ar visai atšķirīgām īpašībām – piem. ūdeņi – okeāni un jūras salīdzinot ar sauszemi. Šo un vēl daudzu citu faktoru dēļ Zemes virsma un tai pieguļošais gaisa slānis sasilst nevienmērīgi. Nevienmērīgi uzsildītajos gaisa slāņos parādās arī spiediena starpības, kas izsauc gigantisku gaisa masu pārvietošanos – vēju. Pievirsmas augstumā, līdz dažiem simtiem metru, vēji ir visai nepastāvīgi gan laikā, gan arī pēc virziena. Šie vēji ir arī visai jutīgi pret Zemes virsmas negludumiem un vislielāko ātrumu sasniedz virs līdzenajiem ūdens klajumiem. Augstāk sāk dominēt visai pastāvīgie un spēcīgie ģeostrofie vēji, kuri saistīti ar gaisa masu kustību Koriolisa spēka iedarbībā no ekvatora uz poliem. Gaisa balonu ceļotāji izmanto tieši šos vējus, kuru ātrums reti nokrīt zem 100 km/h /30 m/s – atbilst vētras definīcijai uz Zemes virsmas/, bet bieži sasniedz pat 250 km/h /70 m/s/ vērtības. Augstumam pieaugot, neskatoties uz gaisa blīvuma samazināšanos, aizvien pieaug

vēju nestā enerģija. Tāpēc arī vēja enerģijas izmantošanu raksturo tendence aizvien kāpināt torņu augstumu, pašlaik sasniegti jau 160 m.

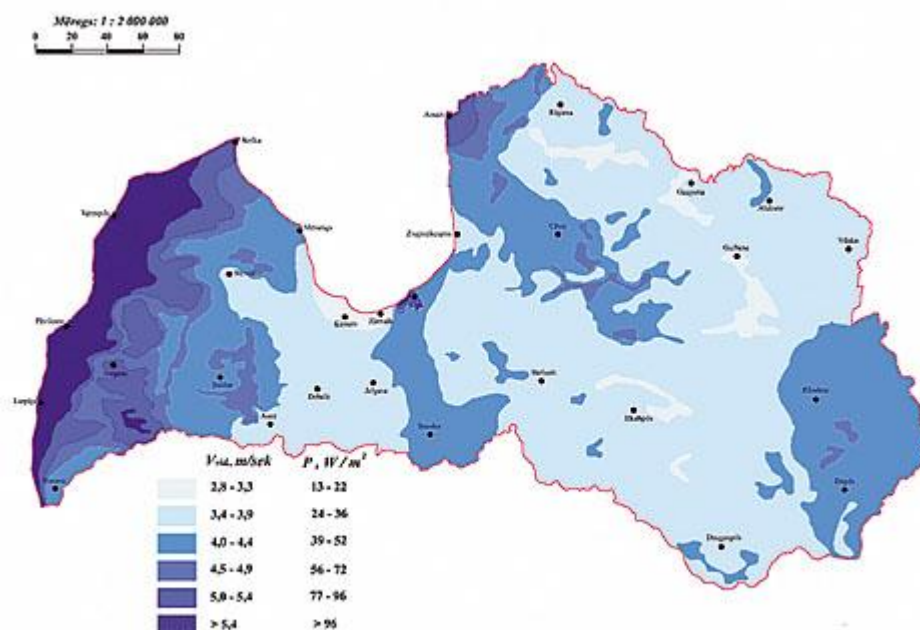
Enerģijas daudzums, ko var iegūt no vēja, ir proporcionāls vēja plūsmas iedarbības laukumam un vēja ātrumam trešajā pakāpē.

Ja vēja ātrums pieaug divas reizes, tad enerģijas daudzums palielinās kubiski – astoņas reizes. Vispiemērotākās vietas vēja ģeneratoru uzstādīšanai ir kaili pakalni vai jūras piekraste un šelfs, jo vēja ātrums ir visai jutīgs pret virsmas nelīdzenumiem. Nav racionāli vēja ģeneratorus izvietot šķēršļotā apkārtnē, piemēram, mežā, starp ēkām, pat atsevišķu koku tuvumā. Kādreizējās idejas, ka katrs saimnieks uzstādīs savu vēja ģeneratoru, nav attaisnojušās, jo šādas nelielas iekārtas spētu izmantot tikai visai nepastāvīgos pievirsma vējus. Maģistrālā vēja enerģētikas attīstības tendence ir aizvien lielākas iekārtas – šobrīd jau sasniegti 5 MW – un aizvien augstākos torņos, lai izmantotu pastāvīgos ģeostrofos vējus, līdz ar to saražotās enerģijas pašizmaksa aizvien samazinās.

Aprēķinos jāievēro, ka vēja ātrums mainās pieaugot augstumam. Mūsdienās vēja ģeneratora torņa augstums h parasti var sasniegt 120-150 m, bet standarta meteoroloģiskajos novērojumos vēja ātrumu mēra 10-12 m augstumā.

Pāvilostas novads ietilpst vēja enerģijas izmantošanai potenciāli piemērotajās teritorijās. Vēja ātrumi pārsniedz 5m/s jau 10m augstumā, bet 50m augstumā vēja ātrums Pāvilostā var pārsniegt 8m/s. Pārskatāmības dēļ visas vēja režīmu zonas attēlotas ar krāsu intensitāti: jo spilgtāka krāsa, jo augstāks gada vēja vidējais ātrums. (skatīt 6.attēlu)

6.attēls Latvijas vēju karte

Vidējais vēja ātrums gadā 10 m augstumā.

Ir samērā daudz Vēja parkus ierobežojošie faktori un tie ir atšķirīgi uz sauszemes un jūrā. Uz sauszemes vēja parku būvniecību ierobežo:

- Spēkā esošās tiesību normas
- Vietējo pašvaldību teritorijas plānojumi
- Vēja stiprums
- Putnu migrācijas ceļi
- Vēja parku izbūvei nepiemērotas grunts (purvi)
- Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, Natura 2000
- Vietējo iedzīvotāju attieksme, nepieciešamība nodrošināt veselībai drošu dzīves vidi (IVN)
- Derīgo izrakteņu ieguves vietas

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- Militārās mācību poligoni, būves
- Aizsargjoslas (ap kultūras pieminekļiem, lidlaukiem, kapsētām, ceļiem u.c.)
- Apbūves ierobežojumi (trokšņu ierobežojumi, insolācija)
- Lidlauku tuvumā augstuma ierobežojumi.

Pašreiz ir spēkā vairāki normatīvie akti, kas jāņem vērā, plānojot jaunu vēja enerģijas izmantošanas projektu attīstību:

- Aizsargjoslu likums (05.02.1997, ar grozījumiem) un atbilstīgi tam pieņemtie Ministru Kabineta noteikumi,
- likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993., ar grozījumiem) un atbilstīgi tam pieņemtie Ministru Kabineta noteikumi, t.sk. Ministru kabineta 16.03.2010. noteikumi Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”,
- likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998.) un atbilstīgi tam pieņemtie Ministru Kabineta noteikumi,
- likums „Par piesārņojumu” (15.03.2001., ar grozījumiem) un atbilstīgi tam pieņemtie Ministru Kabineta noteikumi, it īpaši Ministru kabineta 13.07.2004. noteikumi Nr.597 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”,
- likums „Par aviāciju” (05.10.1994., ar grozījumiem).

Tajā pašā laikā šo tiesību normu esamība nenodrošina iespējamo konfliktu starp vēja elektrostaciju būvniecību un to ietekmi uz cilvēku un vidi novēršanu. Arvien aktuālāki kļūst jautājumi par vēja elektrostaciju ietekmi uz cilvēku un kā risināt vēja elektrostaciju teritoriju plānošanu vietējo pašvaldību līmenī, ņemot vērā konflikta situācijas, kas radušās līdzšinējā teritorijas plānošanas (neplānošanas) praksē.

Diemžēl trūkst arī zināšanas par vēja parku ietekmi uz cilvēku dzīves vides kvalitāti. Pašreiz vairāk uzmanības pievērsta vēja elektrostaciju ietekmes uz bioloģisko daudzveidību analīzei.

2005. gadā SIA Rietumu Elektrosistēmas veica LVAF/ Vides projektu finansētu projektu „Vēja enerģētisko iekārtu attīstības zonu identifikācija un ietekmi samazinošu pasākumu izstrāde”, lai atvieglotu vēja elektrostaciju plānošanu un sastādītu potenciālo dabas (īpaši putnu) aizsardzības un vēja enerģētikas interešu potenciālo konfliktu zonu karti, kas vēl šobrīd ir nozīmīgākais pētījums šajā jomā.

Pētījuma teritorija aptvēra septiņus Kurzemes administratīvos rajonus: Liepājas, Kuldīgas, Ventspils, Talsu, Tukuma un Saldus rajonu. Darbs attiecas tikai valsts iekšzemes teritoriju, bet neietver Baltijas jūras un Rīgas jūras līča ūdeņus. Minētā projekta laikā tika īstenoti ornitoloģiskā pētījuma rezultāti, ko kā projekta apakšuzņēmējs veica Latvijas Ornitoloģijas biedrība.

Projekta ietvaros izstrādāta rokasgrāmata “Vēja enerģētisko iekārtu attīstības zonu identifikācija un ietekmi samazinošu pasākumu novērtējums” (“Vides projekti”, Rīga, 2006.), kurā veikta vēju režīmu analīze un energoietilpīgo zonu noteikšana (*Dipl. inž. Jevgenijs Ostapenko, IK „Wind Project”*), kā arī izveidotas kartes par elektrostaciju parku izvietojuma iespējamo plānošanu un ietekmi uz migrējošajiem vai ligzdojošajiem savvaļas putniem, parādot iespējamās konfliktu zonas.

Kurzemei ir izvērtēta daļa iespējamo teritoriju, kurās vēja parku būvniecība nav iespējama, galveno uzmanību pievēršot īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, putnu migrācijas ceļiem un citiem iespējamajiem ierobežojošiem faktoriem, neanalizējot apdzīvojumu un iespējamo traucējumu iedzīvotājiem.

Minētā projekta ietvaros sastādīta Kurzemes zonējuma karte ĢIS formātā, kurā izdalītas trīs zonas saskaņā ar vēja elektrostaciju parku izvietojuma iespējamo plānošanu un ietekmi uz migrējošajiem vai ligzdojošajiem savvaļas putniem (sk. 7.attēlu). Karte sastādīta, apvienojot šādas teritorijas un objektus:

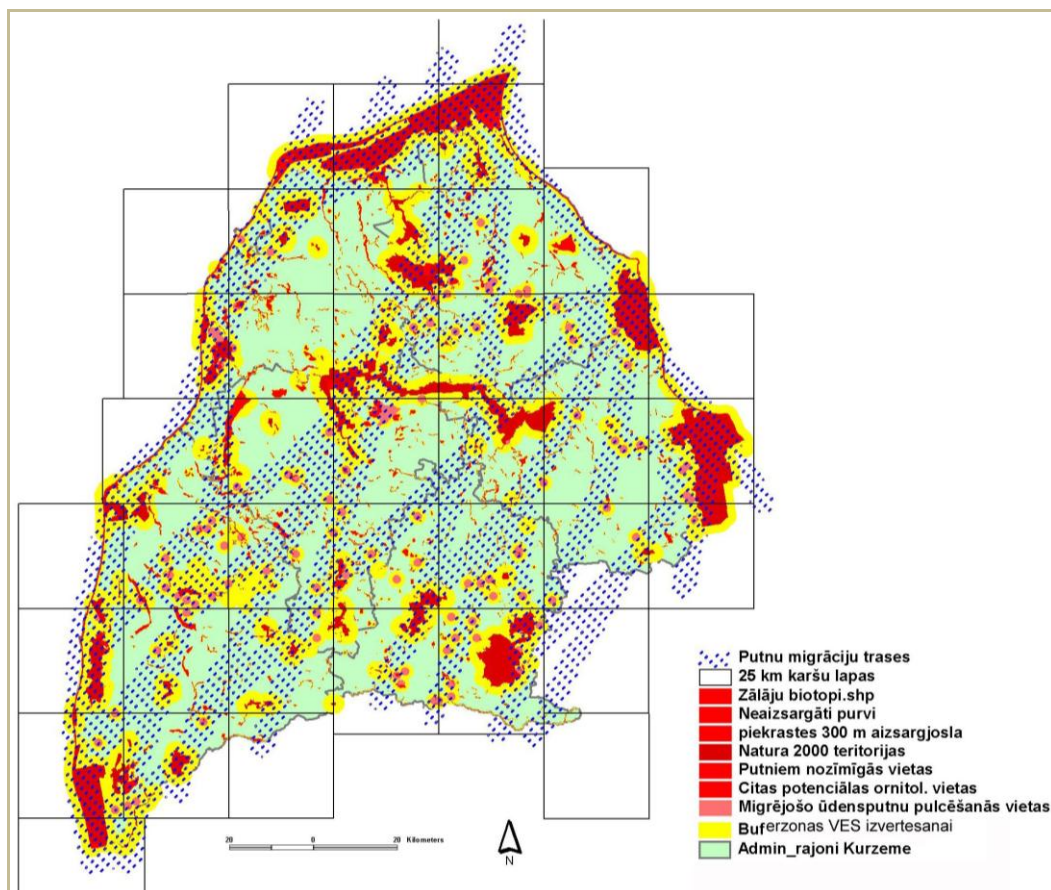
- 1) Valsts un Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas / *Natura 2000*;
- 2) Putniem nozīmīgās vietas (Račinskis, 2004);
- 3) Baltijas jūras un Rīgas jūras piekrastes aizsargjosla 300 m platumā;

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- 4) Neaizsargātas teritorijas ar augstu nozīmi ligzdojošajiem vai migrējošajiem putniem, tostarp dabisko un mazpārveidoto kļājo biotopu platības (pļavas, pastāvīgie zālāji, purvi, piekrastes smiltāji u.tml.);
- 5) migrējošo ūdensputnu – zosu, dzērviu un gulbju pulcēšanās vietas Kurzemē (LOB programmas „Putniem nozīmīgās vietas” dati).

Teritorijas kartē (sk. 9.attēls) iezīmētas ar sarkanu krāsu kā dabas aizsardzības un vēja enerģētikas potenciāli augstākā konflikta riska zonas, kurās vēja elektrostaciju un to parku izvietošana nav pieļaujama. Ap šīm dabas teritorijām kartē ar dzeltenu krāsu iezīmētas buferjoslas, kurās katram vēja elektrostaciju plānam ieteicams veikt rūpīgu izvērtējumu attiecībā uz to iespējamo ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, īpaši aizsargājamajiem biotopiem un īpaši aizsargājamo dzīvnieku populācijām.

7. attēls. Kurzemes ornitoloģiskais zonējums vēja enerģētikas kontekstā.[Avots: www.videsprojekti.lv]

Rokasgrāmatā atzīmēts, ka ieteicamie papildus pētāmo buferjoslu platumi provizoriski noteikti šādi:

- 1) 2 km zonā ap *Natura 2000* un putniem nozīmīgajām vietām;
- 2) 2 km rādiusā ap migrējošo ūdensputnu pulcēšanās vietām;
- 3) 1 km platā joslā gar Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrasti;
- 4) 100 m – 1 km joslās ap neaizsargātām teritorijām ar augstu nozīmi ligzdojošajiem vai migrējošajiem putniem, t.sk.:
  - a. 100 m ap dabisko un mazpārveidoto pļavu un pastāvīgo zālāju teritorijām, kas izvietoti un identificēti galvenokārt upju palienēs;
  - b. 300 m ap purviem un citiem nelieliem mitrājiem;
  - c. 1 km ap lielākām vienlaidu teritorijām ar potenciāli augstu bioloģiskās daudzveidības līmeni un īpaši – nozīmi savvaļas putnu aizsardzībai.

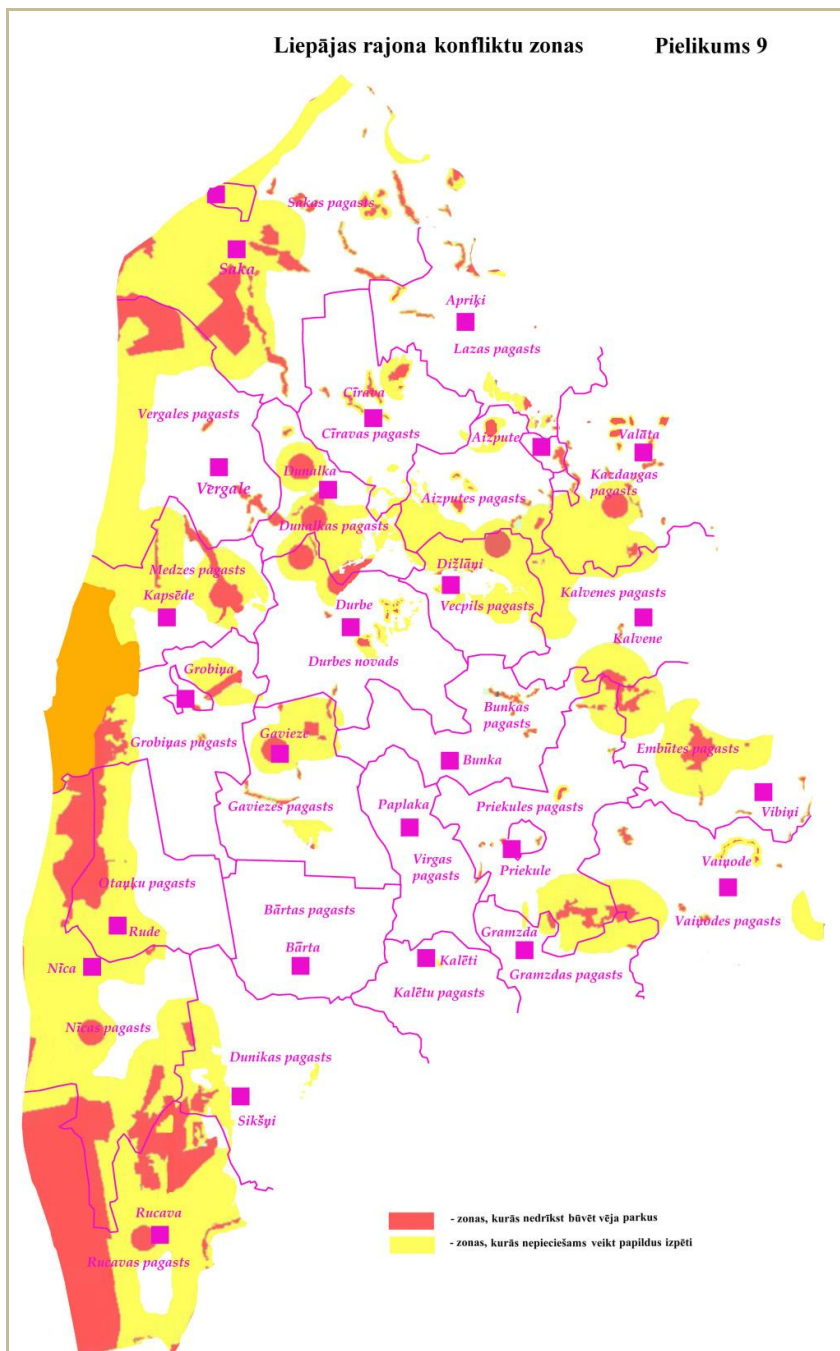
Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Projekta secinājumos norādīts, ka rezultātā sastādītā potenciālo riska un konflikta zonu karte pēc pašreizējām zināšanām atspoguļo tās teritorijas, kur vēja elektrostaciju plānošana nav pieļaujama vai ir stingri izvērtējama. Iegūtais materiāls ievērojami precizē jeb sašaurina to platību lielumu, kurās jāveic stingri novērtējumi. Tomēr, ņemot vērā to pieejamās informācijas nepilnības un precizitātes ierobežojumus, tas nenozīmē, ka atlikušajās pētījuma teritorijas daļās var plānot individuālas vēja elektrostacijas vai to parkus, neņemot vērā dabas aizsardzības intereses.

Jāatzīmē, ka darbā nav vērtēta vēja parku ietekme uz cilvēka dzīves apstākļiem, un, nosakot potenciāli izvērtējamās teritorijas, nav ņemta vērā to apdzīvojuma struktūra un blīvums, lai gan ir virkne starptautisku pētījumu, kas pierāda, ka vēja parku atrašanās tuvu dzīves vietai var negatīvi ietekmēt iedzīvotāju veselību.

8.attēls Liepājas rajona konflikta zonas Vēja enerģijas apguves procesam

Rokasgrāmatas 9.pielikumā parādītas Liepājas rajona konflikta zonas (sk. 8.attēls), kurā ar sarkanu atzīmēti apvidi, kur notiek putnu masveida pulcēšanās un galvenie migrācijas maršruti, tekstā norādot, ka Liepājas rajonam raksturīga migrācija gar visu Baltijas jūras piekrasti ar pārlidojumu palielināšanos Papes rajonā (uz dienvidiem no Nīcas), kā arī putnu masveida pulcēšanos lielu ūdens krātuvju un purvu rajonos. Šajā kartē ar dzeltenu krāsu kartē apzīmētas zonas, kur situācijas noskaidrošanai nepieciešams veikt papildus ornitoloģijas pētījumus.

Kā jau iepriekš minēts, Latvijā nav pētīta vēja elektrostaciju iespējamajā negatīvā ietekme uz apdzīvojumu un traucējumu iedzīvotājiem.

Pašreiz aktuālākais dokuments saistībā ar vēja parku ierīkošanu ir 2011.gadā SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pasūtījuma, pamatojoties uz līgumu EEZ-2011/3, izstrādātais projekts „Vadlīniju izstrāde vēja elektrostaciju ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai Latvijas apstākļos”, kura ietvaros:

(1) analizēta ārvalstu tiesību aktu un pieredzes par dažādas jaudas vēja elektrostaciju un vēja elektrostaciju parku radītās ietekmes uz vidi novērtēšanu (IVN) un aprobētiem ietekmes vērtēšanas kritērijiem un metodikām, kā arī par nosacījumiem vēja elektrostaciju un vēja parku būvniecībai, to tehniskajiem parametriem, lai samazinātu vēja elektrostaciju ietekmi uz cilvēku un vidi;

(2) sagatavotas vadlīnijas, kas paredzētas vides politikas veidotājiem un ieviesējiem, par vēja elektrostaciju ietekmes uz vidi novērtēšanu atbilstoši Latvijas apstākļiem, ietverot tajās galveno ietekmju identificēšanu un ietekmes būtiskuma noteikšanu (jomas, vērtības), veicot ietekmes sākotnējo izvērtējumu, kā arī vēja elektrostaciju ietekmju uz cilvēku un vidi novērtēšanu, mērīšanu, modelēšanu un robežvērtības Latvijā;

(3) izstrādātas rekomendācijas vēja elektrostaciju būvniecības prasībām Latvijā, ietverot tajās nosacījumus, kas jāievēro, lai nodrošinātu vēja elektrostaciju minimālu ietekmi uz cilvēku un vidi (piemēram, pieļaujamie attālumi līdz viensētām vai apdzīvotām vietām, aizsargjoslu platums, tehniskās prasības vēja elektrostaciju būvniecībai, tehniskās prasības vēja parku būvniecībai).

Minētā projekta atskaitē analizēti Dānijas, Lielbritānijas, Vācijas, Lietuvas un Igaunijas tiesību akti, kas šobrīd sniedz plašāko priekšstatu par katras konkrētās valsts pieredzi vēja elektrostaciju un to parku radītās ietekmes uz vidi novērtēšanā pielietotiem ietekmes vērtēšanas kritērijiem un metodikām, apskatot gadījumus, kad vēja elektrostacijas vai parkus plānots izvietot sauszemē un jūrā. Ārvalstu tiesību aktu analīze par nosacījumiem vēja elektrostaciju un vēja parku būvniecībai, to tehniskajiem parametriem, lai samazinātu vēja elektrostaciju ietekmi uz cilvēku un vidi, arī sniedz ieskatu konkrētajās prasībās vēja elektrostaciju un to parku izvietojumā attiecībā pret citiem objektiem.

Projekta ietvaros ir izstrādātas **vadlīnijas vēja elektrostaciju ietekmes uz vidi novērtējumam un ieteikumi prasībām vēja elektrostaciju būvniecībai**, izmantojot vairāku Eiropas Savienības valstu (Dānijas, Lielbritānijas, Vācijas, Lietuvas un Igaunijas) tiesību aktu un prakses analīzi par dažādas jaudas vēja elektrostaciju un vēja parku radītās ietekmes uz vidi novērtēšanu, nosacījumiem šo objektu būvniecībai un aprobētiem ietekmes vērtēšanas kritērijiem un metodikām, Eiropas Vēja enerģētikas asociācijas izstrādātajām vadlīnijām, kā arī pēdējo desmit gadu pieredzi Latvijā šajā jomā.

Vadlīnijas neapskata ietekmes uz vidi novērtējumu vēja elektrostacijām un vēja parkiem, kurus paredzēts būvēt jūrā, jo šim nolūkam 2009. gadā detalizētas vadlīnijas sagatavoja Baltijas Vides forums Vācijas Federālās vides aģentūras finansētā projekta ietvaros.

Vadlīnijās vēja elektrostaciju ietekmes uz vidi novērtējumam ietverti ieteikumi iespējamās ietekmes uz vidi vēja elektrostaciju un vēja parku būvniecības laikā, kā arī ekspluatācijas laikā:

1. IVN jāietver šādi vides aspekti, kas saistīti ar vēja elektrostaciju un vēja parku būvniecību, un tehniskie risinājumi, piemēram, teritorijas inženierģeoloģiskais raksturojums, būvdarbu ietekme uz hidroloģisko režīmu un mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem, ūdensapgādes un notekūdeņu novadīšanas risinājumi, būvniecības laikā radītais troksnis, iespējamie satiksmes traucējumi, ceļu bojājumi, papildus slodzes uz vietējiem infrastruktūras un apkalpojošās sfēras objektiem un citas neērtības vietējiem iedzīvotājiem, u.c.

2. IVN ietverami šādi aspekti, kas saistīti ar vēja elektrostaciju un vēja parku ekspluatāciju:

Trokšņa un vibrācijas ietekme

Īpaša uzmanība pievēršama tam, lai vēja parki neatrastos pārlietu tuvu dzīvojamajām ēkām. Lai gan dažādi zinātnieki, dažādu izpētes darbu gaitā iegūtos rezultātus traktē dažādi, tomēr nevar noliegt, ka vēja parku radītais troksnis, pat ja nepārsniedz pieļaujamo trokšņa līmeni, rada būtiski diskomfortu tuvumā dzīvojošajiem.

Arī projekta vadlīnijās atzīmēts, ka ES un pasaulē veiktie pētījumi liecina, ka vēja elektrostaciju troksnis parasti rada traucējumus to tuvumā dzīvojošiem cilvēkiem. Zinātniskie pētījumi par vēja parku kaitīgo ietekmi uz cilvēku veselību, tai skaitā par zemas frekvences trokšņa negatīvo ietekmi ir uzsākti un tiek veikti vairākās valstīs.

Vēja elektrostaciju darbībai raksturīgi divi galvenie trokšņa veidi pēc to izcelsmes – mehāniskais troksnis (ģenerators un transmisijas pārslēga darbība) un aerodinamiskais troksnis. Aerodinamiskais jeb turbulento plūsmu troksnis tiek uzskatīts par būtiskāko un dominējošo negatīvo ietekmju cēloni. Rotorā lāpstiņām šķēļot gaisu, rodas impulsveida, svelpjoša skaņa, kas ir labi saklausāma uz apkārtnē skaņu fona un rada apgrūtinājumu vēja parku tuvumā esošajiem iedzīvotājiem. Lielo vēja turbīnu radītā infraskaņa parasti nav dzirdama, bet izraisa ēku un cita veida strukturālo elementu vibrācijas. Šāda veida vibrācijas var pastiprināt esošo trokšņa līmeni. Skaņas spiediena līmenis frekvenču diapazonā zem 10 Hz var pārsniegt 60 dB (A) pat 750 m attālumā no vēja elektrostācijas.

Vairāku zinātnieku (Dr Amanda Harry, Dr Bridget Osborne, Dr Geoff Leventhall u.c.) ilgstošu pētījumu rezultātā konstatēts, ka zemas frekvences trokšņa, kādu rada vēja ģeneratoru darbība, piesārņojums, izsauc galvassāpes, miega traucējumus, vēja parku tuvumā dzīvojošie biežāk cieš no depresijas. Pētījumu rezultātā Pasaules Veselības Organizācija izstrādā rekomendācijas, bet vairākās valstīs (Vācija, ASV, Dānija) tiek palielināts pieļaujamais attālums no vēja parka līdz dzīvojamajām ēkām. Ja Vēja elektrostaciju industrija piedāvāja 400 m attālumu, tad, pamatojoties uz ilggadīgu novērojumu un pētījumu rezultātiem, tiek rekomendēts ievērot 2 km attālumu, kas pasargā cilvēkus no vēja parka negatīvās ietekmes uz veselību.

Šobrīd pamatprasības vides trokšņa novērtēšanai un samazināšanai ir noteiktas likumā „Par piesārņojumu”, bet plašāk tās definētas Ministru kabineta 13.07.2004. noteikumos Nr.597 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (ar grozījumiem), kas nosaka (1) trokšņa rādītājus un to piemērošanas kārtību, (2) trokšņa novērtēšanas metodes, (3) prasības trokšņa kartēšanai un mērījumiem. Trokšņa rādītāju piemērošanas kārtība un trokšņa rādītāju novērtēšanas metodes noteiktas šo noteikumu 1. pielikumā. Savukārt šo noteikumu 2. pielikumā noteikti trokšņa robežlielumi teritorijās ar dažādu lietošanas funkciju.

Iedzīvotāju sūdzību gadījumā jāveic trokšņa mērījumi atbilstoši šo noteikumu prasībām. Noteikumi nosaka, ka par trokšņa robežlielumu pārsniegšanu ir atbildīgas personas, kuru īpašumā vai lietošanā esošā trokšņa avota darbības dēļ ir pārsniegti trokšņa robežlielumi. Tās sedz visus izdevumus, kas saistīti ar vides trokšņa mērījumiem.

Tai pat laikā jāatzīmē ka pašlaik Latvijā netiek novērtēti zemas frekvences trokšņi, kas ir nedzirdami, bet rada traucējumus un diskomforta sajūtu, pie ilgstošas iedarbības.

Prasības trokšņu novērtējumam dzīvojamo un publisko ēku telpās nosaka Ministru kabineta 25.01.2011. noteikumi Nr. 76 "Noteikumi par trokšņa novērtēšanu dzīvojamo un publisko ēku telpās".

Vadlīnijās norādīts, ka vēja elektrostācijas vai vēja parka troksni modelē, aprēķinot gan katras plānotās stacijas radīto troksni, gan kopējo troksni. Kopējo ietekmi novērtē, ņemot vērā arī citus apkārtnē esošos vides trokšņa avotus, tai skaitā rūpnieciskā trokšņa avotus (arī citas vēja elektrostācijas), ceļu un dzelzceļa satiksmes radīto troksni un, ja tuvumā atrodas lidosta, arī aviosatiksmes radīto troksni. Vēja elektrostaciju radītā trokšņa aprēķināšanai izmanto Ministru Kabineta 13.07.2004. noteikumu Nr.597 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” 1. pielikumā norādīto aprēķinu metodi rūpnieciskās darbības trokšņa novērtēšanai – Standarts LVS ISO 9613–2:2004 „Akustika – Skaņas vājinājums, tai izplatoties ārējā vidē – 2. daļa: Vispārīga aprēķina metode”.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Citu tuvumā esošu trokšņa avotu novērtēšanai jāizmanto šo noteikumu 1. pielikumā noteiktās metodes specifisku trokšņa avotu vērtēšanai, piemēram, autotransporta radītais troksnis jāvērtē, izmantojot metodi, kas paredzēta autotransporta trokšņa vērtēšanai.

Veicot trokšņa līmeņa aprēķinu, jāņem vērā meteoroloģiskā informācija. Ja pieejamie meteoroloģiskie dati satur informāciju par vēja ātrumu augstumā, kas atšķiras no augstuma, kādā plānots izvietot ģeneratoru, tad jāveic pārrēķins, nosakot vēja ātrumu ģeneratora izvietojuma augstumā.

Vadlīnijās uzskaitīta informācija, kas ietverama Ietekmes uz vidi novērtējumā, izvērtējot trokšņa ietekmi.

Ietekme uz ainavu

Vadlīnijās ietekme uz ainavu tiek minēts kā viens no svarīgākajiem jautājumiem, kurus vērtē vēja elektrostaciju plānošanas posmā, īpaši uzsverot vizuālo nozīmi.

Novērtējot vēja elektrostacijas vai vēja parku ietekmi uz ainavu, jāpieņem, ka vēja ģeneratori var tikt vizuāli uztverti attiecībā pret kopējo ainavu līdz pat 10 km lielā attālumā. Atsevišķos gadījumos šis attālums var būt arī lielāks. Teorētiski redzamības zonas vadlīnijās tiek definētas šādi:

- 1) Zona, kurā vēja elektrostacijas vizuāli dominē – līdz 2 km rādiusā ap tām. Tās tiek uztvertas kā liela mēroga objekti, un rotora lāpstiņu kustība ir labi redzama. Tuvākā ainava vērtējama kā pilnīgi pārveidota;
- 2) Zona, kurā vēja elektrostacijas ir vizuāli traucējošas – parasti 1 līdz 4,5 km rādiusā ap staciju atkarībā no laika apstākļiem. Šajā zonā vēja elektrostacijas ir svarīgi ainavas elementi un ir labi redzamas, taču vizuāli nedominē ainavā. Rotoru lāpstiņu kustība ir viegli pamanāma;
- 3) Zona, kurā vēja elektrostacijas ir labi pamanāmas – 2 līdz 8 km rādiusā ap staciju atkarībā no laika apstākļiem. Šajā zonā vēja elektrostacijas ir labi redzamas, taču ainavas vizuālas uztveres traucējumi nav izteikti. Labos laika apstākļos rotoru lāpstiņu kustības ir redzamas, bet vēja ģeneratori izskatās mazi kopējā ainavā;
- 4) Zona 8 un vairāk km rādiusā – vēja elektrostacijas veido vienu no elementiem panorāmas skata ainavā. Rotoru lāpstiņu kustība ir gandrīz nepamanāma.

Veicot novērtējumu, jāņem vērā spēkā esošo normatīvo aktu valsts un pašvaldību līmenī noteiktās prasības ainavu aizsardzības jomā un nosacījumi attiecībā uz ainavu attīstību paredzētās darbības vietā.

Vadlīnijās atzīts, ka vēja parku vizuālā ietekme ir atkarīga no atsevišķu elektrostaciju izvietojuma attiecībā pret citiem ainavas elementiem un ainavas īpašībām, kopējā elektrostaciju skaita un grupēšanas veida, norādot, ka vizuālās ietekmes uz ainavu novērtēšana lielā mērā ir subjektīva un izpratne par vizuālo ietekmi uz ainavu var mainīties atkarībā no laika un vietas, kas padara izpēti un izvērtējumu par īpaši sarežģītu. Ieteikts maksimāli samazināt subjektīvo aspektu vizuālo ietekmju izvērtējumā. Autori norāda, ka to iespējams panākt, izmantojot vienotu metodisko pieeju un mūsdienīgu metožu pielietošanu vizuālo ietekmju novērtēšanas procesā, piedāvājot izstrādāt saskatāmības jeb redzamības zonu kartes. Autorprāt, tajās nepieciešams parādīt teritorijas, no kurām vēja elektrostacijas ir pilnīgi vai daļēji redzamas, ņemot vērā reljefu, virsmas apaugumu un apbūvi. Papildinot redzamības kartes ar informāciju par kultūrvēstures, dabas rekreācijas objektiem, dzīvojamajām un publiskajām teritorijām, tiek identificētas iespējamās īpaši jutīgās teritorijas. Ja plānota vēja parku būvniecība, kas aizņem lielas teritorijas platības, vērtējama arī ietekme uz ainavu struktūru un tās ekoloģiskajām funkcijām.

Tā kā ainavas uztvere ir subjektīva, ieteicams arī izmantot vēja parku vizualizācijas materiālus iedzīvotāju jeb jutīgo teritoriju lietotāju attieksmes un viedokļa noskaidrošanai.

Vadlīnijās norādīts, kas jāietver Ietekmes uz vidi novērtējumā, izvērtējot ietekmi uz ainavu:

- 1) plānotās vēja elektrostacijas vai parka saskatāmības kartes, kurās attēlotas arī potenciālās jutīgās teritorijas,
- 2) ietekmes uz jutīgajām teritorijām nozīmīguma izvērtējums,
- 3) vizuālās ietekmes novērtējums (fotogrāfijas, fotomontāžas, jutīgo zonu lietotāju aptaujas u.t.t.),

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- 4) ietekmes novērtējums saistībā ar citiem jau esošiem vai plānotiem ainavas elementiem,
- 5) iespējamās ietekmes uz ainavas struktūru un ekoloģiskajām funkcijām analīze,
- 6) ietekmes uz ainavu samazināšanas pasākumu apraksts, ja tāds nepieciešams.

Mirgošanas efekts

Mirgošanas efektu (tiek lietoti arī termini „disko efekts” vai „mirguļošana”) rada rotora lāpstiņu kustība, tām periodiski aizsedzot sauli un veidojot kustīgas ēnas uz zemes un dažādu objektu virsmas. Rotora lāpstiņu ēnu radītā ietekme stacijas tuvumā izpaužas kā salīdzinoši zemas frekvences mirgošana. Šāda mirgošana nelabvēlīgi ietekmē vēja elektrostacijas tuvumā dzīvojošos cilvēkus. Tā rada traucējumus, taču var radīt arī kaitīgu ietekmi uz cilvēka veselību. Ja apgaismojuma maiņas frekvence ir starp 3 un 60 Hz, mirgošana var izraisīt epilepsijas lēkmes (<http://www.epilepsy.org.uk/info/photosensitive-epilepsy>)

Modernie lieljaudas vēja rotoru gan rada daudz lēnāku mirgošanu – parasti 0,3 un 1 Hz robežās, un nav pierādīta šādas mirgošanas tieša ietekme uz cilvēku veselību, taču tā vērtējama kā traucējoša.

Mirgošanas efekts ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, kas uzskaitīti vadlīnijās un ko jāizvērtē ietekmes novērtējuma gaitā (piemēram, vēja elektrostacijas kopējais augstums un rotora lāpstiņu diametrs, rotora griešanās ātrums, dzīvojamo māju izvietojums attiecībā pret vēja elektrostaciju vai vēja parku (mirgošanas ietekme neskar mājas, kas atrodas uz dienvidiem no stacijas), attālums no vēja elektrostacijas līdz dzīvojamām mājām (attālumā, kas pārsniedz 10 rotoru lāpstiņu diametrus, ietekme ir neliela), u.c.)

Izmantojot speciālu programmatūru, tiek prognozēts mirgošanas stundu skaits gada laikā un noteikta ietekmes zona. Izstrādātas divas alternatīvas metodes, no kurām viena izvērtē sliktāko scenāriju, bet otra raksturo reālo situāciju. Rēķinot pēc sliktākās scenārija metodes, pieņem, ka saule diennakts gaišajā laikā spīd pastāvīgi un vienmēr atrodas perpendikulāri rotora lāpstiņām, kuras nepārtraukti kustas. Programmatūra, kas nodrošina reālās situācijas izvērtējumu, kopējo mirgošanas stundu skaitu aprēķina, balstoties uz novērojumu datiem par saules gaismas stundām, vēja ātrumu un virzienu konkrētajā teritorijā. Šajā gadījumā tiek ņemta vērā gan mākoņainība, gan saules novietojums attiecībā pret rotora lāpstiņām, kā arī vēja virziens un ātrums, kas nosaka vēja ģeneratora darba laika ierobežojumus.

Latvijā nav spēkā tiesību normas, kas regulētu mirgošanas efektu. Atbilstoši ārvalstu praksei, tiek rekomendēts:

- 1) nepārsniegt 30 mirgošanas stundas gadā, ja tās aprēķinātas pēc sliktākā scenārija metodes,
- 2) nepārsniegt 10 mirgošanas stundas gadā, ja tās aprēķinātas atbilstoši reālajai situācijai,
- 3) abos gadījumos mirgošanas efekta izpausmes laiks nedrīkst pārsniegt 30 minūtes vienā dienā,
- 4) nepieļaut mirgošanas frekvenci virs 3 Hz.

Novērtējot vēja elektrostacijas vai vēja parku radīto mirgošanas efektu, jāpieņem, ka šī ietekme var izpausties vismaz 500 m attālumā no stacijas. Ja tiek prognozēta būtiska ietekme, tad jāizstrādā pasākumi ietekmes samazināšanai, piemēram, nosakot rotoru darbības ierobežojumus noteiktā diennakts laikā. Ietekmes uz vidi novērtējumā ieteikts ietvert izmantoto meteoroloģisko informāciju, topogrāfisko informāciju, aprēķina modeļa ievades parametrus u.c

Atstarošanās

Atstarošanās ir gaismas efekts, ko rada gaismas staru atstarošanās no vēja elektrostacijas rotora lāpstiņām (gaismas zibšņi). Atstarošanās ietekme uz cilvēku veselību līdzinās mirgošanas efekta ietekmei, taču nav izstrādāta vienota metodoloģija ietekmes apjoma un ilguma skaitliskai novērtēšanai.

Lai samazinātu iespējamo ietekmi, vadlīnijās ieteikts pievērst uzmanību vēja ģeneratoru krāsai un virsmas apdares materiāla izvēlei. Tā piemēram, pusmatēta vai matēta stacijas spārnu krāsa būtiski samazina gaismas atstarošanos.

Ietekmes uz vidi novērtējumā jānovērtē iespējamā ietekmes zona, sniedzot izvēlētās metodes pamatojumu, un nepieciešamības gadījumā jānorāda plānotie risinājumi atstarošanās efekta samazināšanai būvniecības un ekspluatācijas laikā.

Ietekme uz bioloģisko daudzveidību un Natura 2000 teritorijām

Vēja elektrostacijām un vēja parkiem ir pierādīta ietekme uz bioloģisko daudzveidību. Tā, galvenokārt, izpaužas kā ietekme uz putniem, sikspārņiem un pazemes ūdens režīma izmaiņas rezultātā uz tuvumā esošajiem biotopiem.

Projektā norādīts, ka pētījumi apliecina, ka vēja elektrostacijas traucē putnus to dzīvotnēs 300 m rādiusā ap staciju ligzdošanas sezonā un 800 m rādiusā – pārējā laikā. Tiek minēti pasākumi, kas ļauj samazināt vēja elektrostaciju ietekmi uz atsevišķām sugām un bioloģisko daudzveidību kopumā:

- 1) jāizvairās no vēja elektrostaciju un vēja parku plānošanas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kuru aizsardzības mērķis ir ornitofaunas saglabāšana, tuvumā,
- 2) jānodrošina, ka būvdarbi neietekmē pazemes ūdens režīmu apkārtējos jutīgos biotopos,
- 3) veicot vēja elektrostaciju vai vēja parku projektēšanu, elektrostacijas jāizvieto blīvākās grupās un jāizvairās no torņu izvietojanas putnu galvenajos lidošanas ceļos,
- 4) jā saglabā migrācijas koridori starp vēja parkiem un vēja elektrostaciju grupām,
- 5) jā palielina vēja elektrostaciju torņu un rotoru lāpstiņu redzamība,
- 6) ja vēja elektrostacija vai vēja parks uzstādīti putnu migrācijas ceļa tuvumā, jāizvērtē nepieciešamība pārtraukt iekārtu darbu migrācijas sezonā vai samazināt rotoru kustības ātrumu, u.c.

Vēja elektrostacijas un vēja parka ietekmes uz vidi novērtējumam jāsniedz informācija par vietējo un migrējošo ornitofaunu, dažādu sugu vai sugu grupu uzvedību dažādos gadalaikos un meteoroloģiskajos apstākļos saistībā ar vietējo topogrāfiju. Šādam novērtējumam jāaptver teritorija, kurā plānots izvietot vēja elektrostaciju, un plašāka apkārtnē (līdz pat 10 – 20 km rādiusā). Informācijas apjomam jābūt pietiekošam, lai varētu sagatavot rekomendācijas vēja elektrostacijas vai vēja parka konstrukcijai un izvietojumam.

Īpaša uzmanība jāpievērš iespējamajai ietekmei uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (Natura 2000). Kārtību, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, ja paredzētās darbības īstenošanai nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, nosaka Ministru Kabineta 19.04.2011. noteikumi Nr. 300 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*)”.

Vadlīnijās ierosināts ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju novērtējumu veikt pilnā apjomā, ja:

- 1) vēja elektrostaciju vai vēja parku paredzēts izvietot tuvāk nekā 2 km no jebkuras Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*),
- 2) vēja elektrostaciju vai vēja parku paredzēts izvietot tuvāk nekā 10 km no Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*), kuras izveidošanas mērķi ietver putnu vai sikspārņu sugu aizsardzību.

Ietekmes uz vidi novērtējumā ieteikts iekļaut ornitologa novērtējumu par iespējamo vēja elektrostaciju vai parka ietekmi uz ligzdojošajām un migrējošajām putnu sugām, biotopu eksperta novērtējumu par iespējamo ietekmi uz īpaši aizsargājamiem biotopiem un hiropterologa novērtējumu par iespējamo ietekmi uz sikspārņiem.

Kultūras mantojums

Novērtējot vēja elektrostacijas iespējamo ietekmi uz kultūras pieminekļiem, norādīts, ka tā var izpausties līdz pat 3 km lielā attālumā no stacijas. Vadlīnijās ieteikts potenciālās ietekmes zonā apzināt visus kultūras pieminekļus un to aizsardzības zonas, kā arī novērtēt vēja elektrostacijas potenciālo ietekmi uz kultūras pieminekļa saglabājamām vērtībām un telpisko saderību, pielietojot vizuālās ietekmes novērtēšanai pielietotās metodes, kas minētas ietekmes uz ainavu kontekstā.

Elektromagnētiskie traucējumi

Vēja elektrostacijas radītais elektromagnētiskais lauks pēc intensitātes ir salīdzināms ar sadzīves elektrotehnikas radīto un jau 10 m rādiusā no ģeneratora ir nenozīmīgs, taču elektrostacijas radītie elektromagnētiskie traucējumi var izrādīties vērā ņemami. Vēja elektrostacijas un vēja parki potenciāli var ietekmēt elektromagnētisko signālu, kuru izmanto navigācijai, radaru darbībai un telekomunikācijas pakalpojumu sniegšanai. Ietekmes apjoms ir atkarīgs no vēja elektrostacijas izvietojuma attiecībā pret signāla uztvērēju un raidītāju, rotora lāpstiņu tehniskā raksturojuma, signāla uztvērēja tehniskā raksturojuma, signāla frekvences.

Lai nodrošinātu elektromagnētiskā signāla pārraidi bez traucējumiem, vadlīnijās ieteikts vēja elektrostacijas neizvietot tuvāk kā 100 m attālumā uz abām pusēm no signāla raidītāja un uztvērēja tiešās redzamības līnijas. Šo attālumu var precizēt un atsevišķos gadījumos samazināt, veicot aprēķinus.

Ietekmes uz vidi novērtējumā nepieciešams ietvert informāciju par tuvumā esošiem elektromagnētisko signālu raidītājiem un uztvērējiem, vēja elektrostaciju izvietojuma pamatojumu, ņemot vērā tuvumā esošos raidītājus un uztvērējus, un ietekmes samazināšanas pasākumus, ja prognozējami elektromagnētiskie traucējumi.

Lidojumu drošība

Saskaņā ar Latvijas Republikas **likuma „Par aviāciju”** 41. panta (Gaisa kuģu lidojumiem potenciāli bīstamu objektu būvniecības, ierīkošanas, izvietojuma un apzīmēšanas kārtība) nosacījumiem, jaunas vēja elektrostacijas vai vēja parka izvietošana ir jāsaskaņo ar Civilās aviācijas aģentūru:

- 1) ja tas var radīt traucējumus gaisa kuģu lidojumu nodrošināšanai nepieciešamo radiotehnisko līdzekļu darbā,
- 2) ja vēja elektrostacijas vai vēja parka augstums virs atrašanās vietas reljefa sasniedz 100 metrus un vairāk,
- 3) ja vēja elektrostacijas vai vēja parka absolūtais augstums par 30 metriem un vairāk pārsniedz lidlauka kontrolpunkta absolūto augstumu, — piecu kilometru rādiusā no tā — vai ja šie objekti sasniedz vai pārsniedz jebkuru lidlauka šķēršļu ierobežošanas virsmu.

Ietekmes uz vidi novērtējumam jāpievieno Civilās aviācijas aģentūras izdots saskaņojums.

Rotora lāpstiņu apledošana

Latvijas klimatiskajos apstākļos aukstajā gada laikā var būt novērojama vēja rotora lāpstiņu apledošana. Tā ne tikai nozīmīgi samazina vēja elektrostacijas darbības efektivitāti un saražotās elektrības daudzumu, bet arī var radīt tiešus draudus tuvumā esošiem cilvēkiem. Vadlīnijās minēts pieņēmums, ka ledus atlūzu apdraudējuma zonas rādiuss ir 1,5 reizes lielāks nekā vēja ģeneratoru maksimālais augstums, norādot, ka ir izstrādāta arī detalizēta metodika riska novērtējumam.

Norādīts, ka ir vairāki paņēmieni, kā samazināt vai pilnībā novērst ledus kārtiņas veidošanos uz rotora lāpstiņām – gan lāpstiņu tips krāsojums vai pārklājums, gan to apsildīšana.

Ietekmes uz vidi novērtējumā jānovērtē sabiedrības veselības risks, ko var radīt rotoru lāpstiņu apledojums, un, nepieciešamas gadījumā, jāparedz papildus aizsardzības pasākumi, tādi kā nožogojums vai brīdinājuma zīmju izvietošana.

Citi vides riski

Vadlīnijās atzīts, ka vēja elektrostacijas un vēja parki ir paaugstināta riska objekti, kas var radīt draudus videi, cilvēka dzīvībai, veselībai vai īpašumam. Līdz ar to šiem objektiem **Aizsargjoslu likumā ir noteikta drošības aizsargjosla**, kuras galvenais uzdevums ir nodrošināt vides un cilvēku drošību šo objektu ekspluatācijas laikā un iespējamo avāriju gadījumā, kā arī pašu objektu un to tuvumā esošo objektu drošību.

Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 32¹. pantu vēja ģeneratoriem, kuru jauda ir lielāka par 20 kilovatiem, drošības aizsargjoslas platums ir 1,5 reizes lielāks, nekā vēja ģeneratoru maksimālais augstums. Aizsargjoslā aizliegts būvēt jaunas dzīvojamās mājas vai esošās ēkas rekonstruēt par dzīvojamām

mājām, būvēt jaunas ēkas un būves, kas var traucēt vēja ģeneratora darbību, vai esošās ēkas rekonstruēt tā, ka tās traucē vēja ģeneratora darbību, kā arī aizliegts atvērt izglītības iestādes, ierīkot spēļu laukumus un atpūtas zonas, rīkot publiskus pasākumus un izvietot degvielas uzpildes stacijas, naftas, naftas produktu, bīstamu ķīmisko vielu un produktu glabātavas.

Atbilstoši ārvalstu praksei, tiek rekomendēts papildus izvērtēt vēja elektrostaciju un vēja parku novietojumu attiecībā pret ceļiem, dzelzceļu un citiem infrastruktūras objektiem. Minimālam pieļaujamajam attālumam no vēja elektrostacijas līdz nozīmīgam infrastruktūras objektam būtu jābūt vismaz 1,1 reizes lielākam nekā vēja ģeneratoru maksimālais augstums.

Ekspluatācijas pārtraukšana

Pārtraucot vēja elektrostacijas vai vēja parka ekspluatāciju, jānodrošina objekta demontāža un teritorijas sakopšana. Nepieciešamības gadījumā jāveic pasākumi celtniecības, ekspluatācijas un likvidācijas laikā radīto ietekmju samazināšanai vai novēršanai. Likvidācijas rezultātā jānodrošina iespēja šo teritoriju izmantot atbilstoši agrākajam vai arī citam plānotam lietošanas veidam. Ietekmes uz vidi novērtējumā ir jāietver nepieciešamo pasākumu plāns un jāraksturo likvidācijas pasākumu iespējamā ietekme uz vidi.

Rekomendācijas vēja elektrostaciju būvniecībai:

Rekomendācijas izstrādātas minētā projekta ietvaros, tās ietver vispārējas prasības un ieteikumus vēja elektrostaciju izvietojumam, autoriem norādot, ka tās var atvieglot sākotnējo vietas izvēli vēja elektrostaciju vai vēja parku būvniecībai un samazināt to radīto ietekmi uz vidi. Minētās rekomendācijas, kā arī pārējie apsvērumi būtu ņemami vērā novada teritorijas plānojumā paredzot teritorijas, kurās tiek atļauta vēja elektrostaciju būvniecība.

Šajās rekomendācijās norādīts, ka vēja elektrostaciju un vēja parku būvniecības vietas izvēlē jāņem vērā tādi faktori kā vēja ātrums, attālums līdz viensētām un apdzīvotām vietām, trokšņa ietekme, mirgošanas efekts, reljefs, veģetācija, ietekme uz ainavām un īpaši aizsargājamās dabas teritorijām, kā arī infrastruktūras objektu izvietojums.

1) Vispārējās prasības ietver šādus konstatējumus:

- Darbības, kas saistītas ar vēja elektrostacijām, nav ietvertas likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pielikumā, tāpēc vēja elektrostaciju būvniecībai, ja būves augstums pārsniedz 20 metrus (likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2.pielikums) ir nepieciešams sākotnējais novērtējums. Sākotnējo novērtējumu veic, pamatojoties uz likuma 11.pantā noteiktajiem kritērijiem. Savukārt, vēja elektrostacijas, kuru maksimālais augstums nepārsniedz 20 m, jauda nepārsniedz 20 kW un kuras plānots uzstādīt vismaz 2 km attālumā no citām vēja elektrostacijām, var tikt uzskatītas par individuālās lietošanas vēja elektrostacijām, kurām nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums, pamatojoties uz darbību raksturojošiem faktoriem.
- Pamatojoties uz Aizsargjoslu likumu (32¹. pants), ap vēja ģeneratoriem, kuru jauda ir lielāka par 20 kilovatiem, jānosaka drošības aizsargjosla, kuras platums ir 1,5 reizes lielāks nekā vēja ģeneratoru maksimālais augstums.

2) Rekomendācijās vēja elektrostaciju izvietojumam, pamatojoties uz citu ES valstu pieredzi, papildus spēkā esošajā normatīvā regulējuma prasībām, projekta autori rekomendē ņemt vērā šādus nosacījumus vēja elektrostaciju un vēja parku izvietojumam:

- Lai samazinātu trokšņa, vibrācijas un mirgošanas efekta ietekmi uz cilvēku, attālumam no vēja elektrostacijas līdz dzīvojamām mājām nevajadzētu būt mazākam par 500 m vai mazākam par attālumu, kas 5 reizes lielāks nekā vēja elektrostacijas maksimālais augstums. Šī prasība neattiecas uz individuālās lietošanas vēja elektrostaciju izvietojumu;
- Lai nodrošinātu ceļu, dzelzceļu vai arī citu infrastruktūras objektu drošu ekspluatāciju, minimālajam rekomendējamajam attālumam no vēja elektrostacijas līdz ceļam, dzelzceļam, vai citam nozīmīgam infrastruktūras objektam jābūt vismaz 1,1 reizes lielākam nekā vēja elektrostaciju maksimālais augstums, ja normatīvajos aktos nav noteiktas stingrākas prasības.
- Ieteicams vēja elektrostacijas būvēt grupās, kas samazina kopējo ietekmi uz vidi un ļauj sasniegt augstāku iespējamo elektrības ražotspēju, ietekmējot salīdzinoši nelielu teritoriju.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- Lai samazinātu vēja elektrostaciju ietekmi uz ainavu, jaunas vēja elektrostacijas un vēja parkus ir ieteicams izvietot pēc iespējas tālāk no jau esošajām vēja elektrostacijām. Rekomendētais attālums ir ne mazāks kā 4,5 km vai pārsniedz attālumu, kas ir 28 reizes lielāks nekā vēja elektrostacijas maksimālais augstums. Gadījumā, ja šo nosacījumu nav iespējams ievērot, jāizvērtē esošo un plānoto vēja elektrostaciju kopējā ietekme uz ainavu. Uzsākot vēju elektrostacijas vai vēja parka projekta attīstību, ir jāizvēlas elektrostacijas iekārtas un jāprojektē to izvietojums, ņemot vērā ainavas reģionālās un lokālās īpatnības. Tālāk minēti daži svarīgi pamatprincipi, kas ļauj samazināt vēju elektrostaciju vai vēja parku ietekmi uz ainavu, kas ietver šādus ieteikumus:
  - 1) vēja elektrostaciju konstrukciju krāsojumam, to konstruktīvajam risinājumam (piemēram, viendabīgs vēja generatora tornis vizuāli vērtējams kā vienkāršāks un neuzkrītošāks nekā režģveida tornis, savukārt, konusveidīgs tornis tiek uzskatīts par iederīgāku ainavā, nekā cilindrisks);
  - 2) optimālām proporcijām – attiecība starp torņa augstumu un rotora lāpstiņu diametru lielām vēja elektrostacijām ir starp 0,9 un 1,35 atkarībā no elektrostacijas maksimālā augstuma. Piemēram, vēja elektrostacijai ar torņa augstumu 80 m, rotora lāpstiņu diametru 100 m un maksimālo augstumu 130 m, šī attiecība ir 1,25;
  - 3) vēja elektrostaciju skaitam – vēja parki, ko veido neliels skaits lielu vēja elektrostaciju, vizuāli mazāk ietekmē ainavu nekā parki, ko veido liels skaits mazu elektrostaciju;
  - 4) dizainam un rotoru griešanās virzienam – savstarpēji netālu izvietotiem vēja parkiem ieteicams līdzīgs rūpnieciskais dizains un līdzīgs krāsojums, šajos parkos uzstādīto vēja elektrostaciju rotoriem jāgriežas uz vienu pusi;
  - 5) izkārtojumam teritorijā – katrai konkrētajai ainavai jāpiemeklē optimāls vēja elektrostaciju izkārtojums, piemēram, līdzinā lauksaimniecības teritorijā vēja elektrostacijas parasti izkārt vienā līnijā, vai arī ainavas, kurās jau iepriekš dominē liela izmēra tehniskās būves (koģenerācijas stacijas, atkritumu sadedzināšanas iekārtas, augstsprieguma līniju balsti, ražošanas iekārtas ar augstu dūmeni, ostu teritorijas ar augstiem krāniem (kravu pacelājiem) un citas tehnogēnas ainavas, ir vairāk piemērotas vēja elektrostaciju izvietošanai, jo vēja elektrostaciju ietekme uz dabisku ainavu ir nozīmīgāka nekā uz industriālas apbūves ainavu.

Šobrīd Pāvilostas novada Vērgales pagasta nekustamā īpašuma īpašumā „Lenkas” teritorijā darbojas vēja parks. 2010.gadā Vides pārraudzības valsts birojs ir pieņēmis lēmumu par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu šī vēja parka paplašināšanai īpašumā „Nedrāji”.

Ģeotermālā enerģija

Latvijas teritorijā, atkarībā no to izmantošanas iespējām varētu tikt izdalīti šādi ģeotermālās enerģijas resursi:

- Zemas temperatūras ģeotermālie resursi $<20^{\circ}\text{C}$; izmantojami nelielu objektu un individuālo ēku apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus;
- Vidējas temperatūras ģeotermālie resursi $20^{\circ}\text{C} - 30^{\circ}\text{C}$; izmantojami apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus;
- Augstas temperatūras $>30^{\circ}\text{C}$; izmantojami nelielu apdzīvotu vietu apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus, tiešā veidā izmantojot apsildīšanas vajadzībām, kā arī koģenerācijas elektrocentrālēs;
- Petrotermālie resursi $>100^{\circ}\text{C}$; izmantojami elektrības ražošanai, apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai.

Lai aplēstu iespējamās ģeotermālās enerģijas resursus nepieciešami detāli temperatūras režīma pētījumi. Latvijā temperatūras režīms urbumos ir pētīts 30 – 40 gadu ilgā posmā pagājušā gadsimta otrajā pusē, ierīkojot dziļos izpētes urbumus, kuru mērķis bija teritorijas ģeoloģiskās uzbūves precizēšana un ogļūdeņražu meklēšana. Temperatūras režīms tika noteikts ar termokarotāžas metodi, izmantojot elektrisko termometru, kā arī veikti atsevišķi temperatūras mērījumi ar elektrotermometru un maksimālo termometru.

Darbu rezultāti atspoguļoti daudzos pārskatos par atsevišķu dziļo urbumu ierīkošanu, kā arī dažos tematiskajos pārskatos. 2002.gadā pārskatā „Temperatūru pētījumu apkopojuma rezultāti Latvijas dziļurbumos” (VĢF Nr.13312) tika apkopoti un izanalizēti visi termokarotāžu un temperatūras

Vides pārskats

mērījumu dati, tie apkopoti un sagatavoti ievadīšanai datu bāzē. Termokarotāžas diagrammas tika digitizētas un analizēti to veikšanas apstākļi, lai novērtētu datu reprezentativitāti. Tāpat tika sagatavotas vairākas kartes, kurās uzskatāmi vizualizētas temperatūras dažādu slāņu virsmās. Veiktie temperatūras režīma pētījumi lielākoties bija tikai papildus programma katra dziļā izpētes urbuma ierīkošanas gaitā. Tikai vēlāk tika novērtēta šo pētījumu nozīmība, taču tie ļāvuši novērtēt aptuvenu temperatūru sadalījumu plānā un griezumā, noteikt Zemes siltumplūsmu Latvijas teritorijā un veikt aptuvenu teritorijas rajonēšanu, kā arī aptuveni aplēst iespējamo iegūstamās ģeotermālās enerģijas daudzumu.

Tai pat laikā jāatzīmē, ka šie pētījumi attiecināmi galvenokārt uz vidējas un augstas temperatūras ģeotermālajiem resursiem nogulumiežu segā, bet neskar kristālisko pamatklintāju, jeb tā sauktās petrotermālās enerģijas resursus.

Tāpat detālāki pētījumi nav veikti par pieejamajiem zemas temperatūras ģeotermālajiem resursiem kas pārsvarā iegūstami līdz 300m dziļumam, kur temperatūras nepārsniedz 20°C un kurus visbiežāk izmanto nelielu objektu un individuālo ēku apsildīšanai, izmantojot siltumsūkņus. Diemžēl līdz šim Latvijā tiek izmantoti tieši šie, praktiski nepētītie zemas temperatūras ģeotermālās enerģijas resursi. Informācijas un pienācīgas izpētes trūkuma dēļ Latvijā zemas temperatūras ģeotermālā enerģija tiek iegūta stihiski, to praktiski neregulē normatīvie akti un netiek veikta kontrole, tādējādi netiek nodrošināta videi draudzīga ieguve un racionāla izmantošana, kas var radīt būtiskus draudus pazemes saldūdens krājumiem.

Latvijas teritorijā zemes dziļu temperatūras sezonālo svārstību ietekme sniedzas līdz 20 – 25m dziļumam, kur temperatūra sasniedz 7°C - 8°C. Virsējos slāņos līdz 20m – 25m dziļumam izpaužas kā saules siltuma iedarbība, tā arī tos sasniedz Zemes siltums. Tā rezultātā vasarā iežu temperatūra ir augstāka, bet aukstajā gadalaikā iežu temperatūra pakāpeniski samazinās.

Pastāvīga iežu temperatūra vidēji 7°C - 8°C tiek novērota 20m – 25m dziļumā, taču atkarībā no teritorijas ģeoloģiskās uzbūves un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem šis dziļums var būt arī stipri mazāks. Zemāk par šo dziļumu iežu temperatūru pilnībā nosaka Zemes siltumplūsma. Zemes siltumplūsma ir mainīga dažādos Latvijas reģionos.

Pāvilostas novada teritorijā tāpat kā visā Latvijas teritorijā iespējams iegūt un izmantot **Zemas temperatūras ģeotermālos resursus <20°C; kas izmantojami nelielu objektu un individuālo ēku apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus.** To ieguvei var izmantot dažādas sistēmas, vertikālās un horizontālās, tiešās siltuma apmaiņas un izmantojot siltumnesēja šķidrumu.

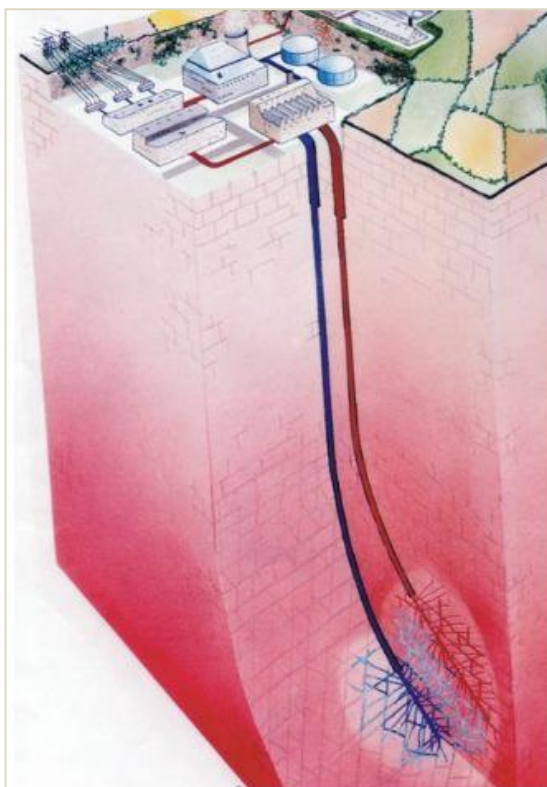
Pāvilostas novadā sastopami **Vidējas temperatūras ģeotermālie resursi** 20°C - 30°C, kurus tāpat var izmantot apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus, iegūst, izmantojot vertikālās ieguves sistēmas, jo to ieguluma dziļums ir vairāki simti metru. Pāvilostas novada teritorijā šie resursi atrodami apakšdevona nogulumos, kuros cirkulējošā ūdens temperatūra novada teritorijā pārsniedz 20°C temperatūru.

Augstas temperatūras ģeotermālie resursi nav izplatīti Pāvilostas teritorijā.

Petrotermālie resursi Latvijas teritorijā nav pētīti. Tie izplatīti visā Latvijas teritorijā kristāliskajā pamatklintājā. Veicot teorētiskus aprēķinus ir aptuveni noteiktas zonas, kur to ieguluma dziļums varētu būt vismazākais. Ņemot vērā vispārējo ģeoloģisko uzbūvi, kā arī konstatēto siltumplūsmu kristāliskajā pamatklintāja virsā, tiek prognozēts, ka karstajās zonās Liepājas rajona dienvidrietumu daļā un Latvijas centrālajā daļā (Jelgavas, Rīgas un Bauskas rajonos), kā arī iespējams Cēsu un Valmieras rajonos izotermiskā virsma ar temperatūru >100grādi varēti tikt sasniegta 2,7km līdz 3km dziļumā. Pāvilostas novads atrodas šīs zonas ziemeļu daļā.

Petrotermālās enerģijas ieguve ļauj nodrošināt kā siltumapgādi, tā elektroapgādi, praktiski ļaujot atteikties no ļoti dārgā fosilā kurināmā. Tā kā petrotermālās enerģijas avots ir zemes dzīles, tas ir praktiski neizsīkstošs resurss. Izmantojot mūsdienīgas urbšanas iekārtas, iespējams ierīkot kā atvērta, tā slēgta cikla petrotermālo staciju. Petrotermālās stacijas jaudu var palielināt, ierīkojot vairākus

ieguves urbumus. Tādējādi tiek iegūta videi draudzīga elektroenerģija un siltums, neradot izmešus gaisā vai cita veida vides piesārņojumu.

9.attēls. Petrotermālā stacija

7.8. Meža resursi

Nozīmīgs dabas resurss ar plašu pielietojumu, kā arī ar lielu nozīmi teritorijas vides stāvokļa raksturojumam ir meža resursi. Tos veido kā koksne, tā bioloģiskā daudzveidība, medību saimniecība u.c.

Pāvilostas novada teritorijā meža zemes un ar tām saistīto meža resursu pieejamība ir virs vidējās Latvijā.

Meža zemes aizņem vairāk kā 60% no kopējās novada teritorijas, vidēji Latvijā šis rādītājs ir 45%.

AS Latvijas valsts meži (LVM) nodrošina Valsts īpašumā esošo mežu apsaimniekošanu. Tai pat laikā LVM veic arī zinātniskus pētījumus un apkopo statistikas datus par mežiem kopumā.

Īpašumtiesības uz meža zemēm ir valstij, pašvaldībai un fiziskām jeb juridiskām personām, tādējādi tiek noteikti valsts, pašvaldības un privātie meži (5.tabula). Pāvilostas novadā:

- Valstij pieder 48,1% no visām meža zemēm,
- pašvaldības īpašumā ir mazāk kā 1 % no visām meža zemēm,
- privātīpašumā ir 51% no visām meža zemēm.

Pāvilostas novada Sakas pagastā ir vislielākā meža zemes platība – 24508,8ha, jeb 70,87% no visām novada meža zemēm.

Daļa no meža zemēm, neatkarīgi no īpašumtiesībām uz tām atrodas aizsargājamās teritorijās un tām ir noteikti saimnieciskās darbības aprobežojumi. Pāvilostas novada mežos šādas teritorijas ir samērā plašas.

10.tabula **Meža resursi Pāvilostas novada teritorijā** (Avots: VAS Latvijas valsts meži statistikas dati, 2010.gads)

Administratīvais vienība	Meža īpašumtiesības	Mežs (ha)	Purvi (ha)	Lauces (ha)	Pārplūstošie klajumi (ha)	Infrastruktūras objekti (ha)	Kopā (ha)
Pāvilostas pilsēta	Privāti	3,5	0	0,4	0	0	3,9
Pāvilostas pilsēta	Valsts	181,5	0	6	4,9	2,2	194,6
Pāvilostas pilsēta	Pašvald	0,6	0	0	0	0	0,6
Pāvilostas pilsēta	Kopā	185,6	0	6,4	4,9	2,2	199,1
Sakas pagasts	Privāti	12274,3	73,3	207,9	46,6	59,2	12661,3
Sakas pagasts	Valsts	10875,9	176,3	65	170,9	388,7	11676,8
Sakas pagasts	Pašvald	155,2	0	3,8	9	2,7	170,7
Sakas pagasts	Kopā	23305,4	249,6	276,7	226,5	450,6	24508,8
Vērgales pagasts	Privāti	4862,8	0,6	82,3	5,8	32,3	4983,8
Vērgales pagasts	Valsts	4577,8	31,7	28,2	25,3	101,5	4764,5
Vērgales pagasts	Pašvald	125,7	0	1,5	0	0	127,2
Vērgales pagasts	Kopā	9566,3	32,3	112	31,1	133,8	9875,5
Pāvilostas novads	Privāti	17140,6	73,9	290,6	52,4	91,5	17649
Pāvilostas novads	Valsts	15635,2	208	99,2	201,1	492,4	16635,9
Pāvilostas novads	Pašvald	281,5	0	5,3	9	2,7	298,5
Pāvilostas novads	Kopā	33057,2	281,9	395,1	262,5	586,6	34583,4

11.tabula **Meža zemes Pāvilostas novadā, kurās noteikti saimnieciskās darbības aprobežojumi**
(Avots: VAS Latvijas valsts meži statistikas dati, 2010.gads)

Aizsargājama teritorija	Privāta zeme (ha)	Valsts zeme (ha)	Pašvaldības zeme (ha)	Kopā zeme (ha)
KOPĀ MEŽS	17649	16635,9	298,5	34583,4
DABAS REZERVĀTI	1,1	1097,3	0	1098,4
DABAS REZERVĀTI regulēj. rež.zona	1,1	1097,3	0	1098,4
DABAS LIEGUMI	1344	950,5	49,6	2343,7
AIZSARG. ĢEOL. ĢEOMORF DABAS PIEMINEKĻI	14	19,3	0	33,3
KOPĀ ĪPAŠI AIZSARGĀJAMAS DABAS TERITORIJAS (aritm.sum)	1359	2067,1	49,6	3475,4
KOPĀ ĪPAŠI AIZSARGĀJAMAS DABAS TERITORIJAS	1359	2067,1	49,6	3475,4
MIKROLIEGUMI	2,4	381,5	0	383,9
BUFERZONAS ap MIKROLIEGUMIEM	20,8	149,1	0	169,9
BALTIJAS j. KRASTA KĀPU AIZSARGJOSLA	347	204,3	39,1	590,4
BALTIJAS j. IEROB.SAIMN.DARB. JOSLA	6070	5288,3	91	11449,3
ŪDENS TILPJU/-TEČU AIZSARGJOSLA	47,6	132,7	18,9	199,2
AIZSARGĀJAMAS ZONAS gar ŪDENIEM	148,4	139,4	17,4	305,2
AIZSARGĀJAMAS ZONAS gar MITRZEMĒM	45,8	53,2	6,3	105,3
AIZSARGJOSLA ap PILSĒTĀM	11,8	324,2	0	336
MEŽI PILSĒTU administr. Robežās	0,4	0	0,6	1
ĪPAŠI AIZSARGĀJAMIE MEŽA IECIRKŅI	4,8	280,3	0	285,1
KOPĀ AIZSARGĀJAMAS TERITORIJAS (aritm. summa)	8058	9020,1	222,9	17300,7

7.9. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi

Pāvilostas novada teritorijā vērojama liela bioloģiskā daudzveidība, augstvērtīgas ainavas, unikāli biotopi. To aizsardzībai novada teritorijā izveidota virkne īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, tai skaitā Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju tīklā NATURA 2000 ietvertas teritorijas (6.attēls).

Latvijā likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” noteiktas atšķirīgas šo teritoriju kategorijas, ar atšķirīgiem izveidošanas mērķiem un saimnieciskās darbības aprobežojumiem tajās.

Likums nosaka, ka Aizsargājamās teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas nolūkā:

- aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.);

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību;
- saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Aizsargājamās teritorijas iedala šādās kategorijās: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas pieminekļi, dabas liegumi, aizsargājamās jūras teritorijas un aizsargājamo ainavu apvidi.

Pāvilostas novada teritorijā atrodas:

- viens dabas rezervāts – Grīņu dabas rezervāts,
- trīs dabas liegumi – Ziemeupe, Sakas Grīņi un Pāvilostas pelēkā kāpa
- četri dabas pieminekļi – Baltijas ledus ezera krasta valnis pie Rīvas, Strantes – Ulmales stāvkrasts, Ulmales parks, Vērgales parks.

Dabas rezervāts

Dabas rezervāti ir cilvēka darbības neskartas vai mazpārveidotas teritorijas, kurās tiek nodrošināta dabisko procesu netraucēta attīstība, lai aizsargātu un izpētītu retas vai tipiskas ekosistēmas un to sastāvdaļas. Dabas rezervātos ir zonas, kurās visi dabas resursi pilnībā tiek izslēgti no saimnieciskās un cita veida darbības. Dabas rezervātu teritorijā var būt zonas, kurās atļauta ierobežota saimnieciskā, rekreācijas, izglītojošā vai citāda darbība, kas neapdraud dabas etalonu saglabāšanos un nav pretrunā ar aizsardzības un izmantošanas noteikumiem un rezervāta izveidošanas mērķi.

Grīņu dabas rezervāts, dibināts kā aizsargājama dabas teritorija jau 1936.gadā, tai noteikts arī Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas Natura 2000 statuss. Rezervāts atrodas Sakas pagastā, tā platība 1454.9 ha.

Aizsargājamā teritorija izveidota, lai aizsargātu ļoti retu meža augšanas apstākļu tipu - grīņi, kurš sastopams tikai Baltijas jūras Kurzemes piekrastē. Grīnī aug īpaši aizsargājama, ļoti reta augu suga - grīņa sārtene. No aizsargājamiem augiem sastopami arī Buksbauma grīslis, Baltijas dzegužpirkstīte, fuksa dzegužpirkstīte, stāvlapu dzegužpirkstīte, plankumainā dzegužpirkstīte, purva sūnene u.c.

Kopš 2011.gada stājies spēkā likums „Grīņu dabas rezervāta likums”. Tas nosaka, ka: Grīņu dabas rezervāts (turpmāk - rezervāts) ir valsts nozīmes īpaši aizsargājama dabas teritorija.

Rezervāts izveidots, lai saglabātu nepārveidotas vēsturiski izveidojušās dabas ekosistēmas un pētītu tajās notiekošos procesus, kā arī nodrošinātu izzūdošo un reto augu, sēņu, ķērpju un dzīvnieku aizsardzību.

Rezervāta kopējā platība ir 1454,9 hektāri, un tā robežas noteiktas saskaņā ar Grīņu dabas rezervāta shēmu, kas ir likuma 1.pielikums un Grīņu dabas rezervāta robežu aprakstu, kas ir likuma 2.pielikums.

Lai nodrošinātu rezervāta ekosistēmu, ainavu un sugu daudzveidības saglabāšanu, visā rezervāta teritorijā noteikta regulējamā režīma zona, kuras aizsardzība un apsaimniekošana notiek atbilstoši rezervāta dabas aizsardzības plānam un individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.

Rezervāta teritorijā aizliegts: uzturēties bez rezervāta administrācijas izsniegtas atļaujas; lietot jebkādas ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus; veikt mežsaimniecisko darbību, izņemot cirtes aizsargājamo sugu un biotopu saglabāšanai.

Rezervāta pārvaldi īsteno vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde — Dabas aizsardzības pārvalde. Dabas aizsardzības intereses un saimniecisko darbību Grīņu dabas rezervātā saskaņo Slīteres nacionālā parka konsultatīvā padome.

Grīņu dabas rezervātam ir izstrādāts Dabas aizsardzības plāns.

Dabas liegumi

Dabas liegumi ir cilvēka darbības mazpārveidotas vai dažādā pakāpē pārveidotas dabas teritorijas, kas ietver īpaši aizsargājamo savvaļas augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamus biotopus.

Dabas liegums Ziemeupe.

Dabas liegums nodibināts 1987.gadā. Dabas liegumam piešķirts arī Natura 2000 teritorijas statuss. Tas atrodas Pāvilostas novada Sakas pagasta un Vērgales pagasta teritorijās, Lieguma platība 2458 ha. Teritorija veidota vairāku jūrmalas biotopu aizsardzībai. Viena no nedaudzajām un labākajām pelēko kāpu aizsardzības vietām Latvijā. No Eiropas nozīmes biotopiem sastopami - priekškāpas, ar

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, pelēkās kāpas ar sīkrūmu audzēm, embrionālās kāpas, melnalkšņu staignāji, boreālie meži, mežainas jūrmalas kāpas, slapji virsāji ar grīņa sārtēni, pelēkās kāpas ar ložņu kārklu. Sastopams Latvijā rets biotops - grīnis. Ļoti daudz retu un īpaši aizsargājamu augu un bezmugurkaulnieku sugu.

Tai pat laikā saskaņā ar Dabas aizsardzības datu bāzē Ozols ietverto informāciju, lieguma teritoriju pārsvarā veido dažādi kāpu biotopi kā arī dažviet vecu boreālu mežu biotopi, taču Latvijā retā biotopa slapji virsāji ar grīņa sārtēni netiek iezīmēti.

Aizsargājamajai teritorijai ir izstrādāts Dabas aizsardzības plāns, bet nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Dabas liegums Sakas Grīņi

Dibināts 2004.gadā. Dabas liegums noteikts arī par Natura 2000 teritoriju. Tas atrodas Pāvilostas novada Sakas pagastā. Lieguma platība 170ha.

Īpaši aizsargājamā dabas teritorija izveidota Eiropā un Latvijā ļoti reta biotopa – slapji virsāji ar grīņa sārtēni – aizsardzībai. Viena no dabīgākajām un vitālākajām grīņa sārtēnes atradnēm Latvijā. Liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, bet nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Dabas liegums Pāvilostas pelēkā kāpa.

Dabas liegums "Pāvilostas pelēkā kāpa" atrodas Liepājas rajonā Pāvilostas pilsētā Pāvilostas (līdz 31.06.2009. Sakas novads) novadā 42,04 ha platībā. Liegums ir dibināts 2007. gadā ar grozījumiem MK noteikumos Nr. 212 "Noteikumi par dabas liegumiem". 2009. gadā liegums ir iekļauts Eiropas Savienības īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā – NATURA 2000, teritorijas kods LV0536500.

Teritorijas izveidošanas mērķis ir nodrošināt aizsardzību Latvijā platākajai (vietām līdz 818 m plata) atklāto pelēko kāpu platībai. Galvenās teritorijas dabas vērtības ir divi Latvijā un Eiropas Savienībā prioritāri īpaši aizsargājami biotopi (37,31 ha platībā):

- ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas (biotopa kods 2130*);
- pelēkās kāpas ar sīkrūmu audzēm (biotopa kods 2140*);

kā arī Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamus biotopus nelielās platībās:

- pelēkās kāpas ar ložņu kārklu (biotopa kods 2170) - 0.44 ha;
- piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji (biotopa kods 2320) – 0.46 ha;
- mežainas jūrmalas kāpas (biotopa kods 2180) – 2 ha.

Teritorija ir nozīmīga jūras piekrastes ainavas saglabāšanā, taču tās apsaimniekošanu un saglabāšanu būtiski sarežģī atrašanās pilsētas administratīvajā teritorijā, kas rada nozīmīgu antropogēno slodzi, kā arī būtisku aprobežojumu pilsētas attīstībai.

Tāpat jāatzīmē, ka izmantojot teritorijas ģeomorfoloģisko novērtējumu, minētā teritorija nav kāpa ģeomorfoloģiskajā izpratnē, tajā tikai ir attīstīti biotopi ar šādu nosaukumu, vāji izteikts kāpas veidojums redzams tikai teritorijas centrālajā daļā, bet arī šeit tās augstums ir ļoti mazs. Teritorijā nav izteikts Baltijas piejūrai raksturīgo kāpu vaļņu reljefs, tā ir viegli viļņots līdzenums.

Dabas liegumam ir izstrādāts Dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

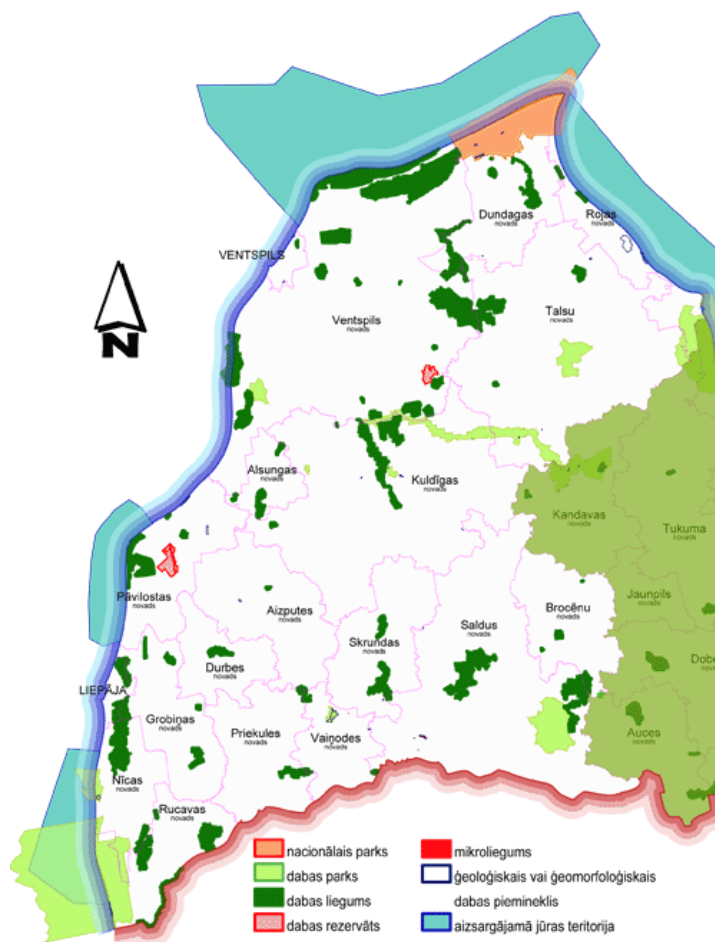
Šobrīd vērojama biotopa tālāka attīstība, pamazām smilšaino līdzenumu pārņem priedītes un krūmājs, un notiek tā apmežošanās. Veikti vairāki mēģinājumi šo dabas procesu apturēt, izcērtot jaunus kociņus, taču šāds mākslīgs biotopa uzturēšanas veids un tā dabīgās attīstības bremsēšana nebūtu uzskatāms par ilgtspējīgu un labai draudzīgu īpaši aizsargājamās teritorijas apsaimniekošanu. Dabas aizsardzības plānā norādīts, ka visu vēl atklāto pelēko kāpu biotopu kompleksu būtiski ietekmē regulāru traucējumu trūkums – bez regulāru traucējumu klātbūtnes tas aizaug un strauji pārveidojas par sausu virsāju un tālāk – par priežu sausieņu mežu. Tādējādi var prognozēt, ka nākotnē šajā teritorijā izveidosies ar Zaļkalnu mežu saplūstošs meža masīvs.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Likumā Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām noteikti arī saimnieciskās darbības aprobežojumi katrā no īpaši aizsargājamo dabas teritoriju kategorijām.

10.attēls Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Kurzemē (DAP)

Dabas pieminekļi

Dabas pieminekļi ir atsevišķi, savrupi dabas veidojumi: aizsargājamie koki, dendroloģiskie stādījumi, alejas, ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība.

Lai nodrošinātu aizsargājamo koku un akmeņu saglabāšanu un to apskates iespēju, aizsargāta tiek arī teritorija 10 metru rādiusā ap akmeņiem un teritorija zem koku vaināgiem, kā arī 10 metru rādiusā ap tiem, skaitot no koka vainaga projekcijas.

Saskaņā ar 2001.gada 17.aprīļa MK noteikumos Nr.175 „**Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem**” noteikto Pāvilostas novadā atrodas šādi dabas pieminekļi:

- **Baltijas ledus ezera krasta valnis pie Rīvas**, ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis, atrodas Sakas pagastā, dibināts 1962.gadā, tā platība 49,5ha
- **Strantes-Ulmales stāvkrasts**, ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis, dibināts 2001.gadā, tā platība 34,2ha.

Saskaņā ar 2001.gada 20.marta MK noteikumos Nr.131 „**Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem**” noteikto Pāvilostas novadā noteikti šādi aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi:

- **Ulmales parks**, aizsargājamais dendroloģiskais stādījums, dibināts 2011.gadā, atrodas Sakas pagastā, tā platība 3,8ha

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- **Vērgales parks**, aizsargājamais dendroloģiskais stādījums, dibināts 2001.gadā, atrodas Vērgales pagastā, tā platība 5,1ha
- Ostbahas baronu kapu dendroloģiskie stādījumi,
- Upesmuižas parks

Īpaši aizsargājami koki – Dižkoki

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes interneta vietnē www.daba.gov.lv ievietotajā datu bāzē „Īpaši aizsargājami un retie koki” ietvertu informāciju Pāvilostas novada Sakas pagastā ir reģistrēti 21 īpaši aizsargājams koks, visiem tiem piešķirts dižkoka statuss. Vērgales pagastā reģistrēti 19 īpaši aizsargājami koki un arī tiem visiem piešķirts dižkoka statuss. Pāvilostas pilsētas teritorijā nav reģistrēti īpaši aizsargājami koki vai dižkoki. Vides pārskata 3.pielikumā ietverts Pāvilostas novada īpaši aizsargājamo koku – dižkoku saraksts.

Mikroliegumi

Mikroliegumi ir teritorijas, kas tiek noteiktas tikai īpaši retu sugu un to dzīves vietu (biotopu) aizsardzībai. Līdzīgi kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, mikroliegumos ir aizliegtas vai ierobežotas darbības, kas apdraud retās sugas vai biotopa pastāvēšanu.

Mikroliegumi parasti platības ziņā ir mazāki kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (0,1-20 ha, putniem līdz 200 ha) un to izveidošanas procedūra ir vienkāršāka un ātrāka, nekā veidojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Tādējādi, nodrošinot operatīvu īpaši reto un apdraudēto sugu aizsardzību.

12.tabula **Mikroliegumi Pāvilostas novadā** (LVĢMC dati)

Nr. Datu bāzē	Pagasts	Atrašanās vieta (kvartāls/nogabali)	Platība
363	Sakas pagasts	113.,109./3.,4.,14.	8,9 ha
365	Sakas pagasts	218.,217.,202./1.,2(1),7.,9(1),4.,27.,-30.	45,2 ha
367	Sakas pagasts	113.,109./2.,3.,5.,12.,13.	17,1 ha
368	Sakas pagasts	92./13.	3,0 ha
374	Sakas pagasts	325./1.	2,5 ha
736	Sakas pagasts	1.,31.,22.,23./4.-7.,14.-18.,31.-33.,1.,2.,1.-4.,9.-22	89,2 ha
1055	Sakas pagasts	26./14.	2,0 ha
1104	Sakas pagasts	1./31.	0,1 ha
1861	Sakas pagasts	39.,17./4.-7.,11.,13.,9.d.,16.d.,17.d	29,8 ha
1915	Sakas pagasts	55.,56/5.-7.,9.,11.-13.,16.-18.	24,9 ha
2018	Sakas pagasts	308./11.,14.,15.,16.	9,8 ha
34	Vērgales pagasts	1./2.	2,0 ha
85	Vērgales pagasts	153./12.-18.,21.-24.,26.-29.	27,7 ha
369	Vērgales pagasts	426./1.-4.	15,7 ha
370	Vērgales pagasts	177./1.-16.	55,7 ha

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Mikroliegumu veidošanu nosaka Sugu un biotopu aizsardzības likums, Meža likums un tiem pakārtotie normatīvie akti. Nozīmīgākie no tiem ir

- Ministru kabineta noteikumi Nr. 45 (02.02.2001.) „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi”
- Ministru kabineta noteikumi Nr.421 (05.12.2000.) „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”.

Tā kā mikroliegumos tiek aizsargātas īpaši retas sugas, tad dati par mikroliegumiem un tajos sastopamajām sugām glabājas Latvijas Vides aģentūras datu bāzē, kas ir pieejama tikai reģistrētiem lietotājiem. **Informāciju par mikroliegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu un biotopu atradnēm drīkst izplatīt tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes atļauju!** Pāvilostas novadā mikroliegumi izveidoti meža zemēs, taču to izveidošanas mērķi un dati par aizsargājamajām dabas vērtībām tajos nav publiskojami.

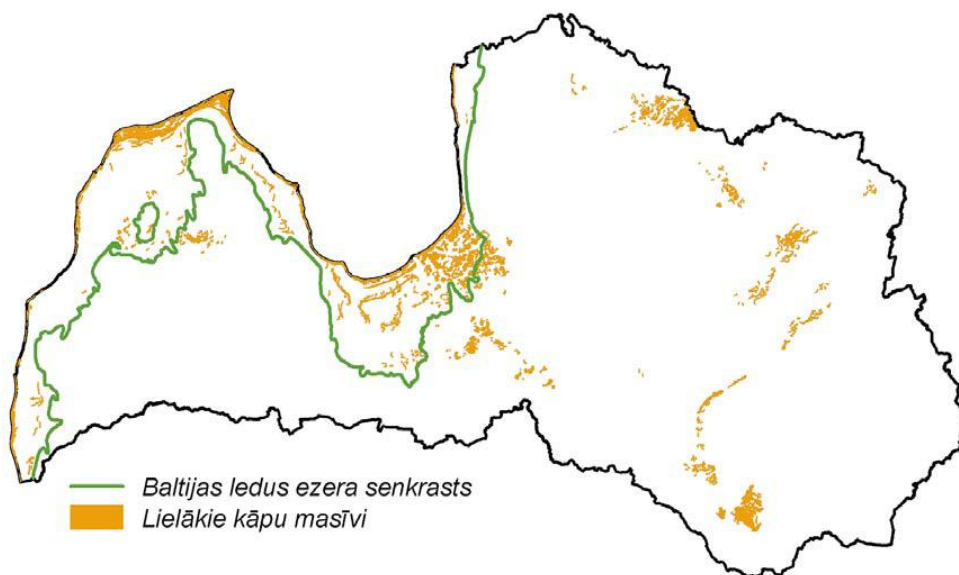
Īpaši aizsargājamo biotopu izplatība

Saskaņā ar Vides datu bāzē Ozols ietvertu informāciju Pāvilostas novadā visizplatītākais īpaši aizsargājamais biotops ir gar Baltijas jūras piekrasti posmā no Strantes ciema dienvidu daļas līdz novada dienvidu robežai (ar pārtraukumu Pāvilostas pilsētas teritorijā un upju grīvās) izplatītais biotops **2180 Mežainas piejūras kāpas**. Kā norādīts Latvijas Dabas fonda 2010.gadā izstrādātajā metodiskajā materiālā „Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājami biotopi Latvijā, noteikšanas metodika” šī biotopa pastāvēšanai ir nepieciešami dabiski traucējumi - vētras, ugunsgrēki, mērena nostaigāšana u. c. visiem sausiem skujkoku mežiem raksturīgie traucējumi, lai mazinātu humusa uzkrāšanos un novērstu neraksturīga lakstaugu stāva izveidošanos un aizaugšanu ar parasto egli *Picea abies* un citiem kokaugiem.

Ar minēto biotopu cieši saistīti citi kāpu biotopu veidi, kas sastopami, galvenokārt Baltijas jūras krasta kāpu zonā - Embrionālās kāpas 2110, priekškāpas 2120, ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas 2130, pelēkās kāpas ar sīkkrūmu audzēm 2140, pelēkās kāpas ar ložņu kārklu 2140.

Taču Pāvilostas novada teritorija Latvijas mērogā nav nozīmīgākais kāpu reljefa un ar tiem saistīto biotopu izplatības reģions

11.attēls. **Eolo reljefa formu izplatība Latvijā** (avots: Latvijas Dabas fonda 2010.gada publikācija „Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājami biotopi Latvijā, noteikšanas metodika”)

Novadā atsevišķās vietās kartēti Nogāžu un gravu meži, 9180, Veci vai dabiski boreāli meži, 9010, kā arī atsevišķās teritorijās Slapji virsāji, 4010. Ļoti nelielā teritorijā Grīņu rezervātā kartēta Pārejas purvu un slīkšņu, 7140 teritorija.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Praktiski visas meža teritorijas iezīmētas kā Biotopu komplekss, ko veido 91F0/9160/9020/91E0. Izvērtējot mežaudžu sastāvu jāpieņem, ka minētie biotopi visās mežu platībās uzskatāmi par aizsargājamiem, jo novada teritorijā tie ir ļoti reti sastopami.

91F0 Jaukti ozolu, gobu, ošu meži gar lielām upēm Latvijas biotopu klasifikators: F.1.8.3. Biotops atrodas upju ielejās un veidojas uz upju sanesu nogulumiem. Veģetāciju ietekmē pali vai palu izraisītais gruntsūdens līmeņa svārstības. Bieži novērojami svaigi palu uznesti smilšu laukumi, dubļiem aplīpušas koku pamatnes u.tml.. Biotopa mikrolieljefā nereti novērojami izskaloti padziļinājumi. Ūdeņu tuvums nosaka pastāvīgi paaugstinātu gaisa mitrumu. Šāds biotops varētu būt sastopams varbūt Sakas upes ielejā, jo citu lielu upju novada teritorijā nav.

9020 Veci jaukti platlapju meži. Latvijas biotopu klasifikators: Pilnībā atbilst F.1.8.3., F.1.6.1., F.1.8.2., daļēji, ja ir atbilstošs mežaudzes un zemsedzes sastāvs arī F.3.6.2. un F.3.6.4. Veci dabiski hemiboreāli platlapju meži, kas veidojušies pārejas joslā no boreālo mežu zonas uz nemorālo mežu zonu. Kokus stāvā dominē parastais ozols (*Quercus robur*), goba, vīksna (*Ulmus sp.*), parastā kļava (*Acer platanoides*), parastā liepa (*Tilia cordata*), parastais osis (*Fraxinus excelsior*). Iespējams arī jebkāds šo sugu mistrojums. Piemistrojuma var būt bērzs (*Betula sp.*), parastā apse (*Populus tremula*), parastā egle (*Picea abies*) vai parastā priede (*Pinus sylvestris*). Arī šī biotopa sastopamība novada teritorijā varētu būt ļoti reta, jo saskaņā ar mežu inventarizācijas datiem platlapju koku izplatība novadā ir neliela, kopā tie aizņem aptuveni 0,32% no meža platības.

9160 Ozolu meži. Latvijas biotopu klasifikators: Pilnībā atbilst F.1.7.1., daļēji var atbilst (ja ir atbilstošs mežaudzes sastāvs) F.1.8.2., F.1.8.3., F.3.6.2., F.3.6.4. Ozolu (*Quercus robur*) meži uz hidromorfām augsnēm vai augsnēm ar augstu gruntsūdens līmeni (ielejās, ieplakās vai krastmalu mežu tuvumā). Mežaudzes veidojušās uz aluviāliem mālainiem nogulumiežiem mēreni mitrās līdz mitrās mālsmits vai smilšmāla augsnēs. Kokaudzi veido *Quercus robur* tīraudzes vai mistrotas audzes ar *Carpinus betulus* un *Tilia cordata*. Šī biotopa izplatība visā Latvijā ir ļoti reta, galvenokārt Latvijas dienvidrietumu daļā. Latvijā aizņem aptuveni 0.008% no valsts teritorijas. **Minimālie kvalitātes kritēriji šī biotopa noteikšanai ir** atbilstošs sugu sastāvs koku stāvā (ozoli vismaz 50%) un vismaz 5 biotopam raksturīgās zemsedzes un krūmu sugas. Veidojas dabiskam mežam raksturīgā struktūra – ir atmirusī koksne, dažāda vecuma koki, atvērumi audzes klājā.

Pāvilostas novadā saskaņā ar meža inventarizācijas datiem ozols sastopams 36,7ha, jeb 0,1% no kopējās meža platības, taču nav informācijas par vietām, kur tā būtu kokaudzes vadošā suga, kuras daudzums pārsniedz 50%.

8. Antropogēnā slodze

Antropogēnā slodze ir cilvēka tiešās vai netiešās darbības ietekme gan uz dabu un vides stāvokli kopumā, gan atsevišķiem tās elementiem. Tās ietekmē pasliktinās vides stāvoklis, piemēram, piesārņots ūdens gaiss, augsne, tās ekoloģiskā kvalitāte (virszemes ūdeņi, purvi, mitrzesmes nenodrošina savas ekoloģiskās funkcijas, samazinās bioloģiskā daudzveidība, izmainās tradicionālā ainava u.c. izmaiņas.

Analizējot antropogēno slodzi kādā konkrētā teritorijā, atkarībā no teritorijas jutīguma jāizvēlas antropogēno slodzi raksturojoši elementi:

3. Pāvilostas novada teritorijas jutīgākais vides elements ir Baltijas jūras piekraste. Kā raksturojoši faktori var tikt definēta jūras ūdens kvalitāte un piekrastes ģeoloģiskie procesi, to attīstība.
4. Vides kvalitāti teritorijā būtiski ietekmē komunālo pakalpojumu pieejamība un kvalitāte, tai skaitā notekūdeņu apsaimniekošana, ilgtspējīga ūdensapgāde, atkritumu apsaimniekošana, racionāla un videi draudzīga siltumapgāde.
5. Transporta infrastruktūras attīstība un labiekārtošana, sabiedriskā transporta pieejamība ir būtisks faktors, kas raksturo draudus gaisa kvalitātei vai tās aizsardzības uzlabošanai.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

6. Urbāno, apbūvēto zemju pieaugums lielā mērā ietekmē bioloģisko daudzveidību un ietekmē arī vides kvalitāti apbūves un tai piegulošajā teritorijā.
7. Piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju skaita izmaiņas raksturo arī antropogēnā piesārņojuma slodzes izmaiņas.
8. A un B kategorijas piesārņojošu darbību objektu, kā arī riska objektu skaits, to radīto izmešu gaisā un ūdens vidē apjoms raksturo punktveida slodzi uz gaisa un ūdens vidi.
9. Intensīvas lauksaimnieciskās ražošanas teritorijas uzskatāmas par difūzā piesārņojuma slodzes avotiem.

Diemžēl ne visos gadījumos pašreiz publiski pieejamā informācija ir pietiekama antropogēnās slodzes faktoru identifikācijai un tās izmaiņu tendenču izvērtēšanai.

Baltijas jūras piekrastes ģeoloģiskie procesi

Pāvilostas novadam ir 46km gara jūras robeža. Lielākā tās daļa ir noskalošanas un abrāzijas krasts. Noskalošanas procesus ietekmē kā dabīgie faktori (piemēram, klimata izmaiņas, vēja ātrums, virziens, vētru atkārtotības biežums, ūdens līmeņa celšanās), tā arī cilvēka darbība, piemēram, nekontrolēta tūristu plūsma, nepārdomāta aizsargpasākumu veikšana atsevišķās teritorijās, apbūve piekrastes teritorijās, saimnieciskā darbība pludmalē un jūras šelfā, mežu un kāpu zemsedzes bojāšana u.c.

Pašlaik negatīvu ietekmi uz Baltijas jūras piekrasti var atstāt ļoti plašās un gar krastu izstieptās ciemu teritorijas, kurās ir būtiski samazināts krasta kāpu aizsargjoslas platums un teritorijas noteiktas par potenciālām apbūves teritorijām. Pašlaik spēkā esošajā teritorijas plānojuma Sakas novadā uz ziemeļiem no Pāvilostas Strantes, Ulmales, Bukuraga un Labraga ciemi veido vienlaidus potenciālu apbūves teritoriju paralēli jūras krastam, neskatoties uz to, ka daļa no šīs krasta līnijas ir stāvkrasts un aktīvas erozijas krasts, ciemu teritorijās krasta kāpu aizsargjosla pārsvarā noteikta 150m platumā un plašas teritorijas atvēlētas dažāda veida apbūvei, kas būtiski palielinās antropogēno slodzi ciemu teritorijās un uz jūras piekrasti. Ciemu teritorijas šobrīd ir mazapdzīvotas, nereti neatbilst ciema statusam (zem 10 pastāvīgajiem iedzīvotājiem) un iedzīvotāju skaita pieaugums netiek konstatēts, lielākoties īpašumi tajos tiek izmantoti vasarās un brīvdienās. Minēto ciemu teritorijās nav attīstīta un netiek plānota komunālo pakalpojumu infrastruktūra (ūdensapgāde, kanalizācija, atkritumu apsaimniekošana, ceļu un ielu infrastruktūra u.c.). Veidojoties jauniem apbūves objektiem, būtiski pieaugs antropogēnā slodze. Stāvkrasta eroziju var pastiprināt individuālu pieeju jūrai veidošana, individuālu krasta stiprinājumu veidošana u.c. saimnieciskās darbības aktivitātes.

Izvērtējot Pāvilostas ostas kanāla un molu ietekmi uz noskalošanās procesiem, var secināt, ka šie darbi nav atstājuši būtisku ietekmi uz noskalošanās procesiem un netiek novērota sanešu plūsmas pārtraukšana šajā rajonā.

Baltijas jūras krasta ģeoloģiskos procesus būtiski ietekmē nekontrolēta un neorganizēta tūristu un atpūtnieku plūsma.

Komunālo pakalpojumu pieejamība

Pāvilostas novadā komunālie pakalpojumi ir vāji attīstīti. Centralizētā ūdensapgāde un centralizēta notekūdeņu apsaimniekošana tiek nodrošināta tikai daļā no Pāvilostas pilsētas, un dažos pagastu centru ciemu centros.

Pāvilostas novadā centralizētā ūdensvada pakalpojumus var saņemt 6 blīvi apdzīvotās vietās, t.sk. Pāvilostā un 5 ciemos – Vērgalē, Ziemupē, Saraiķos, Plocē, Bebē. Sakas pagasta ciemos nav pieejami ūdensvadi.

Pāvilostas novadā dzeramā ūdens vajadzībām izmanto pazemes ūdeņus. Dzeramais ūdens pilnībā tiek nodrošināts no pazemes ūdens resursiem. Tie tiek iegūti no Gaujas ūdens horizonta. Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāzes uzskaitē Pāvilostas novadā ir 91 urbums, no kuriem ziņas par to izmantošanu pašvaldībā ir par 14 urbumiem, kas ir pašvaldības pārziņā.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

13.tabula Pāvilostas novada teritorijā esošie urbumi (Avots: LVĢMC)

Teritoriālā vienība	Urbumu skaits	Tai skaitā:					
		Ūdens ieguvei izmantotie urbumi	Rezervē esoši urbumi	Neizmanto-ti urbumi	Likvidēti urbumi	Urbumi jālikvidē	Statuss nav zināms
Pāvilosta	23	9	2	1	1	1	9
Vērgales pagasts	35	5	2	1	0	0	27
Sakas pagasts	33	0	0	0	0	0	33
Kopā:	91	14	4	2	1	1	69

Centralizētā kanalizācijas sistēma ir Pāvilostas pilsētā un Vērgales pagasta ciemos, izņemot Bebes ciemu, bet Sakas pagasta ciemos kanalizācijas pakalpojumi netiek sniegti.

Sadzīves notekūdeņi no Pāvilostas pilsētas un Vērgales pagasta ciemiem tiek savākti kanalizācijas sistēmā, novadīti uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (NAI) un pēc attīrīšanas ūdenstecēs vai ūdenstilpnēs. Pāvilostas novada kanalizācijas sistēmas raksturojums skatāms 14.tabulā.

Sakas pagastā centralizēta sadzīves kanalizācijas sistēma nav nodrošināta nevienā ciemā, arī daļā Pāvilostas pilsētas un Vērgales pagasta ciemu iedzīvotājiem nav nodrošināta centralizēta sadzīves kanalizācijas sistēma, tādēļ daļai iedzīvotāju pie mājām ir sava sadzīves kanalizācijas notekūdeņu izsmejamā bedre. No šīm sadzīves kanalizācijas notekūdeņu izsmejamām bedrēm sadzīves kanalizācijas notekūdeņus, galvenokārt, savāc un nogādā uz NAI ar pašvaldības komunālajam uzņēmumam piederošo asenizācijas mašīnu ar vakuuma sūkni. Diemžēl netiek veikta reāla kontrole par to, vai izsmejamās bedres ir hermētiskas un vai daļa notekūdeņu neiesūcas zemē.

14.tabula. Pāvilostas novada kanalizācijas sistēmas raksturojums (Avots: Tehniski ekonomiskais pamatojums Pāvilostas pilsētai un Vērgales pagastam)

N.p.k.	Atrašanās vieta	Teritorija	Attīrīšanas ierīces tips	Kanalizācijas tīklu kopgarums, km
1	Pāvilostas pilsēta	Pāvilostas pilsētas teritorija	BIO 2 × 100	8,12
2	Vērgales pagasts	Vērgales ciems	BIO 100	5,10
		Saraiķu ciems	BIO 100 smilts-grants filtrs (kas nedarbojas)	2,22
		Ziemupes ciems	smilts-grants filtrs	0,79
		Ploces ciems	smilts-grants filtrs	0,52

Tāpat nav uzskaites un informācijas par ierīkotām individuālajām bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Ņemot vērā, ka novadā ir liels skaits viensētu un dzīvojamo ēku, kuras tiek izmantotas tikai sezonāli, kā vasaras mājas, individuālo bioloģisko attīrīšanas iekārtu efektīva darbība ir apšaubāma, jo tām, kā viens no priekšnoteikumiem efektīvai attīrīšanai ir vienmērīga notekūdeņu pieplūde. Aukstajā laikā, izsīkstot notekūdeņu pieplūdei, baktērijas, kuras nodrošina notekūdeņu attīrīšanu, iet bojā, tādējādi šīs attīrīšanas iekārtas darbojas tikai kā skeptiķis un notekūdeņi tiek iesūcināti zemē, vai novadīti virszemes ūdensobjektos.

Pāvilostas pilsētas centralizētā kanalizācijas sistēma apkalpo 68% iedzīvotāju un aptuveni 90% komercuzņēmumu un iestāžu. Vērgales pagastā centralizētās kanalizācijas pakalpojumi ir pieejami 76% Vērgales, 27% Saraiķu, 33% Ziemupes un 24% Ploces ciema iedzīvotāju, vidēji pagastā 45% iedzīvotāju ir pieejami centralizētās kanalizācijas pakalpojumi.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Kanalizācijas sistēmas, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un izmantojamās attīrīšanas tehnoloģijas daudzviet ir novecojušas. Pagastu pārvalžu komunālie dienesti, kas nodarbojas ar ūdensapgādes un kanalizācijas jautājumiem, visbiežāk veic cauruļvadu pīsumu un aizsērēšanas novēršanu, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un kanalizācijas sūkņu apkalpošanu, bet nav spējīgi veikt tehnoloģiskā režīma uzlabošanas, sistēmas rekonstrukcijas pasākumus.

ERAF līdzfinansētā projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Pāvilostas pilsētā” ietvaros pilsētas, t.s., „vecajā” daļā ir realizētas kanalizācijas novadīšanas sistēmas un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcijas un izbūves darbi. 2012.gadā projektam tika izsludināta trešā kārta, kuras laikā pilsētas “jaunajā ciemā” tiks rekonstruēta maģistrālais pašteses kanalizācijas tīkls, izbūvēts jauns kanalizācijas tīklu un KSS izbūve.

2011. gada noslēdzies liels būvniecības posms ERAF ūdenssaimniecības vides projektu realizācijā Vērgales pagastā, veiksmīgi pabeigti un nodoti ekspluatācijā 3 ERAF ūdenssaimniecības projekti- "Ūdenssaimniecības attīstība Vērgales pagasta Vērgales ciemā", "Ūdenssaimniecības attīstība Vērgales pagasta Saraiķu ciemā" un "Ūdenssaimniecības attīstība Vērgales pagasta Ziemupes ciemā". Projekta ietvaros papildus esošajām 3 kanalizācijas sūkņu stacijām tika izbūvētas 3 jaunas kanalizācijas sūkņu stacijas. Arī renovētās kanalizācijas attīrīšanas iekārtas 3 apdzīvotās vietās un optimizēta četru jau uzstādīto ūdens atdzelžošanas staciju darbība.

Siltumapgāde

Pāvilostas novada centralizētā apkures sistēma ir Pāvilostas pilsētā un Vērgales pagasta apdzīvojamajās vietās, Sakas pagastā centralizētas apkures sistēmas nav. Novada teritorijā privātmājās rajonos un ārpus apdzīvoto vietu centralizētās apkures sistēmas tīkla tiek pārsvarā lietota lokālā apkure, arī ražošanas un darījumu objekti izmanto lokālās apkures sistēmas.

Pašvaldības iestādēm un dzīvojamajām mājām centralizētās apkures sistēmas katlu mājām tiek izmantots dabai draudzīgi materiāli – malka, šķelda un skaidas. Lokālas apkures sistēmas izmanto malkas apkures katlus un apkuri ar elektrību.

SIA “Vērgales komunālā saimniecība” piegādā pašvaldībai 840 MWh siltuma enerģijas, iedzīvotājiem tas ir mazāks - 494 MWh. SIA “Pāvilostas komunālais uzņēmums” pašvaldībai piegādā 735 MWh siltuma enerģijas, bet iedzīvotājiem par divas reizes vairāk 1673 MWh.

Kurināšanas sezona ir no septembra līdz maijam, ņemot vērā katra gada klimatiskos apstākļus.

Energoefektivitātes nolūkos daudzas ēkas tiek siltinātas. Iedzīvotāji siltina individuālās dzīvojamās mājas, pašvaldības ēkas tiek siltinātas, realizējot dažādus projektus. Galvenokārt notiek izglītības iestāžu un administratīvo ēku siltināšana, kā arī kultūras iestāžu siltināšana.

Pāvilostas novadā nav maģistrālais gāzes vads. Novada iedzīvotājiem tiek piedāvāta sašķidrinātā gāze, ko patērētājiem piegādā SIA „Latvijas propāna gāze”, un novada iedzīvotāji to izmanto sadzīves un apkures vajadzībām.

Atkritumu apsaimniekošana

Pāvilostas novadā ir pieņemti saistošie noteikumi Nr.17 "Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas noteikumi Pāvilostas novadā", kas nosaka atkritumu apsaimniekošanas kārtību visām fiziskām un juridiskām personām Pāvilostas novada teritorijā.

Atkritumu novada teritorijā savāc “Pāvilostas pilsētas komunālais uzņēmums”, kas apsaimnieko Pāvilostas pilsētu un Sakas pagastu, “Vērgales komunālā saimniecība” un KS “Vērgale-1”, kas apsaimnieko Vērgales pagasta teritoriju un uzņēmums SIA “N STARS”, kas atkritumus nodot atsevišķi. Tālāk sadzīves atkritumi tiek nodoti SIA “EkoKurzeme”, kas nogādātā tos uz sadzīves atkritumu poligons „Kīvītes” Grobiņas novads Grobiņas pagasts (Liepājas atkritumu apsaimniekošanas reģions). Zvejas uzņēmums bīstamos atkritumus nodot uzņēmumam ar ko tajā brīdī ir noslēgts līgums.

SIA “EkoKurzeme” ir noslēgti līgumi ar pašvaldību, uzņēmumiem un iedzīvotājiem par atkritumu savākšanu un izvešanu. Uzņēmums darbojas Liepājas un tagad arī Rīgas reģionā, tam ir poligons Grobiņā, bet šķirošanas laukums Liepājā.

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanai iedzīvotāji slēdz līgumus ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, taču, ņemot vērā ļoti lielo vasaras un brīvdienu iedzīvotāju, kas nav novada pastāvīgie

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

iedzīvotāju skaitu, un to, ka šī zemes īpašnieku, atpūtnieku un tūristu daļa šādus līgumus neslēdz, palielinās neapsaimniekoto sadzīves atkritumu apjoms, it sevišķi vasaras mēnešos.

Novada teritorijā nav atkritumu šķirošanas iespējas un atsevišķu šķirošanas laukumu, tāpēc lielas problēmas iedzīvotājiem sagādā lielgabariņa atkritumi, mēbeles, elektrotehnika un citi. Tuvākajā nākotnē plānots izveidot piecus atkritumu dalītās vākšanas punktus - divus Pāvilostas pilsētā; vienu Sakas pagastā; divus Vērgales pagastā, un vienu atkritumu dalītās vākšanas laukumu – Pāvilostas pilsētā.

Lauksaimniekiem sadarbībā ar AS „Latvijas Zaļais punkts” ir iespēja uzkrāt lauksaimniecībā izmantoto iepakojumu (minerālmēslu maisus, dārzniecībā izmantoto plēvi, lopbarības ietinamo plēvi, izlietoto kaitēkļu apkarošanas šķidruma iepakojumu) un to izvest. Izlietoto bateriju savākšana ir atsevišķu uzņēmumu iniciatīva sadarbībā ar AS “Latvijas Zaļais punkts”.

Transporta infrastruktūra, sabiedriskais transports

Nozīmīgākais autoceļš, kas šķērso Pāvilostas novada teritoriju DR – ZA virzienā ir asfaltēts autoceļš P111 Ventspils (Leči) – Grobiņa.

Valsts otrās šķiras autoceļi V1190 un V1229 nodrošina Baltijas jūras piekrastes sasniedzamību no autoceļa P111 Vērgales pagastā, bet autoceļš V 1188 – piekrastes joslas apkalpošanu Vērgales pagastā, V1187 – pievedceļš Pāvilostai, V1199 – Aizpute – Saka. Lielākā daļa vietējas nozīmes autoceļu nav asfaltēti, kas būtiski palielina gaisa piesārņojumu ar putekļiem ceļu tuvumā. Nozīmīgi tas ir vasaras mēnešos, kad būtiski palielinās autotransporta slodze, tūristu un atpūtnieku skaits, to pārvietošanās jūras virzienā, kā arī meklējot pakalpojumus – sabiedriskā ēdināšana, veikali u.c.

Sabiedriskais transports novada teritorijā ir vāji attīstīts. Autobusu satiksme saista:

- Pāvilostu ar Liepāju (aptuveni 10 reisi dienā),
- Pāvilostu ar Ventspili (vidēji 5 reisi dienā),
- Vērgali ar Liepāju (vidēji 8 reisi dienā),
- Ziemupi ar Liepāju (2 reisi dienā),
- Viens autobuss dienā no Rīgas caur Tukumu un Kuldīgu pienāk Pāvilostā.

Līdz ar to, pārsvarā tiek izmantots privātais autotransports.

Urbāno, apbūvēto zemju platību pieaugums

Būtisku potenciālu apbūvēto platību pieaugumu rada pašlaik spēkā esošajā Sakas pagasta teritorijas plānojumā paredzētās plašās dažāda veida apbūves teritorijas Strantes, Ulmales, Bukuraga un Labraga ciemos un nozīmīga šo ciemu robežu paplašināšana, salīdzinot ar pastāvīgo iedzīvotāju skaitu un apbūvi līdz zemes reformai.

Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas, zemes reformu rezultātā, īpašnieki ir atguvuši savas zemes. Zvejnieku ciemos tika uzsākts aktīvs būvniecības process. Jaunas tendences piekrastes ciemu apbūvē ievieš arvien pieaugošais atpūtnieku pieplūdums, kā arī vasarnīcu un viesu namu būvniecība, kas bieži neatbilst tradicionālajiem jūrmalas ciemu un viensētu apbūves principiem. Iepriekšminētie procesi atstāj neatgriezenisku ietekmi uz kultūrvides ainavu un ne vienmēr vērtējami pozitīvi.

Dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu apdraud rekreācijas teritoriju attīstības haotiskums un precīza arhitektūras formvalodas reglamenta trūkums. Tā rezultātā tiek zaudēta jūras piekrastes teritorijas kultūrvēsturiskā īpatnība, laika gaitā pārvēršoties no iekšzemes teritoriju apbūves ne ar ko neatšķirīgā teritorijā.

Mūsdienās liela daļa kādreizējo piekrastes iedzīvotāju ir pametuši savas zemes un mājas. Šodien šajā teritorijā būvniecību ir uzsācis iedzīvotāju sociālais slānis, kam šī teritorija, lielākoties ir tikai atpūtas un brīvdienu pavadīšanas vieta, bet nav pastāvīgā dzīves vieta, viņiem izpratne par piekrastes ainaviskajām un apbūves vērtībām nav paaudzēs mantota - tā ir jāapgūst un jāpieņem no jauna.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Nemot vērā, ka intensīvākā būvniecība ir tuvāk jūrai, bet Sakas novadā, kurš veido plašu piejūras teritoriju ar gar jūru izstieptām ciemu teritorijām, vispār nav pieejama ne centralizētā ūdensapgāde, ne kanalizācija, palielinoties apbūvētajām platībām prognozējama būtiska negatīva antropogēnā ietekme uz vidi un ainavu.

Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas

Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas Latvijā ir daļēji apzinātas un apkopotas Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā. Pārsvārā tās ir bijušās PSRS armijas kara daļas u.c. teritorijas ar vēsturisku piesārņojumu, atkritumu izgāztuves, naftas bāzes, lauksaimniecības ķīmijas noliktavas, rūpniecības un ražošanas uzņēmumi un to darbības rezultātā radies piesārņojums, uzņēmumi ar vecām tehnoloģiski nolietotām iekārtām u.c. teritorijas.

Kā liecina Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra dati Pāvilostas novadā reģistrētas divas potenciāli piesārņotas teritorijas.

- „Šķēdes mācību bāze”, Aizsardzības ministrijas valdījuma objekts Vērgales novadā reģistrēts ar Nr.64968/1895. Saskaņā ar Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas sniegto informāciju, teritorijā tiek veikts regulārs pazemes ūdeņu monitorings, kura rezultāti neuzrāda piesārņojumu.
- Zivju pārstrādes fabrika Pāvilostā reģistrēta ar Nr.64135/1024. Par šīs teritorijas vides kvalitātes stāvokli informācijas nav.

Datu par citām piesārņotām vai potenciāli piesārņotām teritorijām novadā nav. Tai pat laikā uzmanība būtu pievēršama stihiskām atkritumu izgāztuvēm.

Bijušos PSRS armijas objektus grupē pēc to piederības bīstamības pakāpe Trešās bīstamības pakāpes objektu kritērijs ir apšaubāma bīstamu materiālu klātbūtne un nenozīmīga piesārņojuma pārvietošanās iespēja. Šāda bīstamības pakāpe noteikta bijušajai raķešu bāzei Sakas pagastā; bijušajai pretgaisa aizsardzības raķešu bāzei Ziemupē, Vērgales pagastā; bijušajam jūras novērošanas punktam Sakas pagastā.

Paaugstinātas ugunsbīstamības vietējās nozīmes objekti un teritorijas ir degvielas uzpildes stacijas, kokapstrādes uzņēmumi, kūdras purvi, pļavas ar kūdras slāņiem un priežu mežiem.

A un B kategorijas piesārņojošās darbības objekti

Piesārņojoša darbība ir darbība, kas saistīta ar augsnes, zemes dzīļu, ūdens, gaisa, iekārtu vai ēku un citu stacionāru objektu izmantošanu un var radīt vides piesārņojumu vai avāriju risku, kā arī darbība, kas tiek veikta piesārņotā vietā un var izraisīt piesārņojuma izplatīšanos. Šādu darbību veikšanu regulē un vides aizsardzības prasības tām izvirzītas likumā „Par piesārņojumu” un tam pakārtotajos normatīvajos aktos. Piesārņojošās darbības iedala A, B un C kategorijā, ņemot vērā piesārņojuma daudzumu un iedarbību vai risku, ko tas rada cilvēku veselībai un videi.

Pāvilostas novadā netiek veiktas darbības un nav objekti, kuri atbilstu A kategorijai.

Pāvilostas novadā ir izsniegtas 6 B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas, tajā skaitā 3 atļaujas SIA „Vērgales komunālā saimniecība” (15.tabula).

15.tabula. **B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas** (VPVB reģistrs)

N. p. k.	Organizācija	Atrašanās vieta	Piesārņojošās darbības veids	Atļaujas izsniegšanas datums
1.	SIA "N Stars" Reģ.nr.42102021730 Ūliha iela 66-2, Liepāja	Dzintaru iela 4, Pāvilosta	Citas iekārtas zivju un vēžveidīgo produktu ražošanai, tai skaitā konservētu, kūpinātu un saldētu produktu ražošanai (zivju saldēšanas cehs)	11.05.2010.
2.	SIA "N Stars" Reģ.nr.42102021730	Ostmalas iela 6,	Iekārtas nolietotu transportlīdzekļu apstrādei un	10.09.2010.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

	Ūliha iela 66-2, Liepāja	Pāvilosta	kuģu vraku pārstrādei un uzglabāšanai (kuģu remonta slips)	
3.	SIA "Vērgales komunālā saimniecība" Reģ.nr. 42103044590 Vērgales pagasts, "Doktorāts"	Vērgale, Vērgales pagasts	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ar jaudu 20 un vairāk m3 diennaktī, kuras attīrītos notekūdeņus novada vidē	30.06.2011.
4.	SIA "Vērgales komunālā saimniecība" Reģ.nr. 42103044590 Vērgales pagasts, "Doktorāts"	Ziemupe, Vērgales pagasts	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ar jaudu 20 un vairāk m3 diennaktī, kuras attīrītos notekūdeņus novada vidē	24.10.2011.
5.	SIA "Vērgales komunālā saimniecība" Reģ.nr. 42103044590 Vērgales pagasts, "Doktorāts"	Saraiķi, Vērgales pagasts	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ar jaudu 20 un vairāk m3 diennaktī, kuras attīrītos notekūdeņus novada vidē	22.12.2011.
6.	SIA "Pāvilostas komunālais uzņēmums" Reģ.nr.42103054283 Pāvilostas pilsēta, Stadiona iela 8	Krasta iela, Pāvilosta	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ar jaudu 20 un vairāk m3 diennaktī, kuras attīrītos notekūdeņus novada vidē	03.04.2012.

Pāvilostas novada teritorijā ir izsniegti 5 C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumi (16.tabula).

161.tabula. **C kategorijas piesārņojošās darbības paliecinājumi** (VVD reģistrs)

N.p.k.	Organizācija, Adrese	Piesārņojošās darbības veids	Apliecinājuma numurs	Izsniegšanas datums
1.	SIA "Vērgales komunālā saimniecība" Reģ.nr.42103044590 Vērgales pagasts, "Katlu māja"	Sadedzināšanas iekārtas, kuru ievadītā siltuma jauda ir vairāk nekā 0,2 megavati, ja sadedzināšanas iekārtai nav nepieciešama atļauja	LI11IC0038	22.06.2011.
2.	SIA "Pāvilostas komunālais uzņēmums" Reģ.nr.42103054283 Pāvilostas pilsēta, Stadiona iela 8	Sadedzināšanas iekārtas, kuru ievadītā siltuma jauda ir vairāk nekā 0,2 megavati, ja sadedzināšanas iekārtai nav nepieciešama atļauja	LI11IC0043	15.08.2011.
3.	SIA "ETB" Reģ.nr.40003215866 Vērgales pagasts, "Dīķīši"	Vēja elektrostacijas vai elektrostaciju parki ar kopējo jaudu, lielāku par 125 kilovatiem	LI11IC0044	15.08.2011.
4.	SIA "Zeja Rietumu krasts" Reģ.nr.40003612577 Pāvilosta, Ostmalas iela 8	Degvielas uzpildes stacijas ar degvielas apjomu (lielāko kopējo degvielas daudzumu, kas pārsūknēts pēdējo triju gadu laikā) līdz 2000 m3 gadā	LI11IC0057	20.10.2011.
5.	SIA "Lenkas Energo" Reģ.nr.42103036447 Vērgales pagasts, "Lenkas"	Vēja elektrostacijas vai elektrostaciju parki ar kopējo jaudu, lielāku par 125 kilovatiem	LI12IC0001	12.01.2012.

9. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

9.1. Pāvilostas novada attīstības programma 2012. – 2018.gads

Pāvilostas novada attīstības programma ir vidēja termiņa vietējās pašvaldības attīstības plānošanas dokuments. Tajā ir noteiktas novada attīstības vidēja termiņa prioritātes, turklāt dokuments ietver arī rīcības un investīciju plānu, kā arī indikatīvi nosaka attīstības programmas īstenošanai nepieciešamo resursu apjomu un attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtību. Šim dokumentam tiks pakļauti konkrētu iestāžu darbības plāni, kā arī novada investīciju plāni.

Plānošanas dokumentā noteikti galvenie vidēja termiņa rīcības virzieni un uzdevumi izvirzīto mērķu sasniegšanai, nosakot atbildīgos izpildītājus, izpildes termiņus, finansēšanas avotus un rezultatīvos rādītājus. Pamatojoties uz šo plānošanas dokumentu, novadā tiks izstrādāti projekti un piesaistītas investīcijas, tai skaitā ES un citu finanšu instrumentu līdzekļi, izvirzīto mērķu sasniegšanai.

Ja plānošanas dokuments netiktu apstiprināts un nākotnē īstenots, nodrošināt plānotu, sabalansētu un ilgtspējīgu novada attīstību būtu problemātiski. Tāpat novada attīstībā ir nozīmīgi attīstības prioritāros virzienus saskaņot ar valsts un reģiona prioritārajiem attīstības virzieniem, kā arī turpināt iepriekšējā plānošanas periodā uzsākto novada attīstību, kas būtu neiespējami bez šī dokumenta apstiprināšanas un īstenošanas. Novada saimniecība attīstītos haotiski, attīstībā ieguldītie līdzekļi, iespējams, tiktu izmantoti nelietderīgi un nemērķtiecīgi, turklāt nebūtu pamatojuma attīstības projektu nepieciešamībai, tajā skaitā arī tādu projektu attīstībai, kas uzlabotu vides stāvokli novadā.

9.2. Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gads

Pāvilostas novadam šobrīd nav vienots spēkā esošs teritorijas plānojums, tādi ir tikai katram atsevišķam novada teritorijā iekļautajam pagastam, kas pēc novada izveidošanas pārņemti 2009.gadā. Tā kā pagastu plānojumi izstrādāti atsevišķi ir samērā lielas atšķirības to saturā, vizualizācijā un dažādu aktuālu problēmu interpretācijā. Minētie pagastu plānojumi ir spēkā līdz jauna novada teritorijas plānojuma izstrādei. Taču pārņemtais teritorijas plānojums tika apstrīdēts Satversmes tiesā un 2011.gadā Satversmes tiesa daļu no plānojuma atzina par spēkā neesošu no tā pieņemšanas brīža, tādējādi:

- Pāvilostas novada teritorijas plānojuma neizstrādāšanas gadījumā netiks ievērotas Teritorijas attīstības plānošanas likuma prasības;
- Jaunā teritorijas plānojuma neīstenošana radīs problēmas turpmākai novada teritorijas saprātīgai attīstībai un izmantošanai, līdz ar to radot negatīvu ietekmi uz vides kvalitāti.

Kā būtiskākās problēmas, neīstenojot izstrādāto teritorijas plānojumu, jāmin:

- Neregulētas būvniecības un apbūves teritoriju attīstības negatīva ietekme uz vides kvalitāti (vietu apbūve, kur būvniecība nav pieļaujama vai nav ieteicama, domstarpības par jūras piekrastes zonu apbūvi un rekreācijas zonas samazināšanu);
- Nesakārtota atkritumu savākšanas un ūdenssaimniecības sistēma un līdz ar to piesārņojuma līmeņa paaugstināšanās;
- Vienotu prasību neesamība dažādu plānotā (atļautā) zemes izmantošanas veidu gadījumā;
- Teritorijas nelīdzsvarota attīstība. Plānojuma neesamības gadījumā nav iespējams garantēt novada teritorijas ilgtspējīgu attīstību.

Ja minētais plānošanas dokuments netiks īstenots, tad novadā būs apgrūtināta zemes gabalu sadalīšana, apvienošana, robežu maiņa, lokālpilnojamu un detālpilnojamu izstrāde normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos, būvniecības uzsākšana, esošo būvju atjaunošana, teritorijas labiekārtošana, apzaļumošana, rekultivācija un saimnieciskās darbības uzsākšana. Šie visi augstākminētie faktori vairāk attieksies uz novada attīstības sociālekonomiskajām tendencēm, taču atstās zināmu ietekmi arī uz vides stāvokli.

10. Teritorijas, kuras plānošanas dokumentu īstenošana var būtiski ietekmēt un ar plānošanas dokumentiem saistītie vides aspekti

Plānošanas dokumentu Pāvilostas novada teritorijas plānojums un Pāvilostas novada attīstības programma īstenošanas ietekmju būtiskuma izvērtējums pirmkārt veicams attiecībā uz jūtīgām un no dabas aizsardzības viedokļa vērtīgām teritorijām.

Kā nozīmīgākie vides aspekti, kuriem pievēršama īpaša uzmanība, izvērtējami:

- Teritorijas bioloģiskās daudzveidības izmaiņas, tai skaitā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izplatības teritoriju izmaiņas;
- Jūras krasta erozijas procesu attīstība, piekrastes pieejamība;
- Ainavu daudzveidība un vērtīgas ainavas, ainavu izmaiņas;
- Virszemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas;
- Pazemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas;
- Meža un lauksaimniecības zemju teritoriju transformācija un apbūve.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Pāvilostas novada teritorijas plānojums paredz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības statusa ievērošanu un nepieļauj darbības vai zemes izmantošanu tajās tādu, kas būtu pretrunā ar noteikto aizsardzības statusu. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 5.1.sadaļā ietverts teritorijas izmantošanas regulējums īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā attēlotas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (arī dabas pieminekļi) un mikroliegumi, tai skaitā:

- Grīņu dabas rezervāts (Natura 2000);
- dabas liegumi: "Ziemepe" (Natura 2000), "Sakas grīņi" (Natura 2000), „Pāvilostas pelēkā kāpa” (NATURA 2000);
- aizsargājamā jūras teritorija „Akmensrags” (Natura 2000);
- dabas pieminekļi: ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi: Strantes – Ulmales stāvkrasts, Baltijas ledus ezera krasta valnis pie Rīvas, Pāvilostas Lielais akmens (Āķagala jūrakmens);
- aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi: Upesmuižas parks, Ostbahas baronu kapu dendroloģiskie stādījumi, Ulmales parks, Vērgales parks;
- aizsargājamie koki (dižkoki) - teritorija ap kokiem vainagu projekcijas platībā, kā arī 10 metru platā joslā no tā;
- dižakmeņi – laukakmeņi, kuru virszemes tilpums ir 10 un vairāk kubikmetru, kā arī 10 metru platu joslu ap tiem.

Apbūves noteikumi nosaka, ka šajās teritorijās vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus nosaka regulējošie normatīvie akti un dabas aizsardzības plānos noteiktie apsaimniekošanas pasākumi teritoriju dabas vērtību saglabāšanai.

Nemot vērā Satversmes tiesas 2011.gada 12.maija sprieduma lietā Nr.2010-56-03 Par Sakas pagasta teritorijas plānojumu 2.punktu, kurā noteikts: Atzīt Pāvilostas novada domes 2009.gada 24. septembra saistošos noteikumus Nr. 9 „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojumiem” attiecībā uz Sakas novada domes 2007. gada 27. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 12 „Sakas novada Sakas pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, ciktāl tie Zaļkalna meža daļās pieļauj Aizsargjoslu likumam neatbilstošu Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā jaunizveidojama zemesgabala platību un tādu teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu, kas nav savienojama ar dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” aizsardzību, par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam un spēkā neesošiem no 2008. gada 11. janvāra. Kā arī lai nodrošinātu Pāvilostas pilsētas teritorijā esošā dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” aizsardzību, saskaņā ar šīs teritorijas Apsaimniekošanas plānu, Dabas liegumam pieguļošajā Zaļkalnu meža masīvā TIAN 381.punktā aizliegta apbūve. Tā kā gan dabas lieguma, gan tai pieguļošā meža teritorijas atrodas pilsētas robežās un tieši robežojas ar dažāda veida apbūves teritorijām, tās ir iedzīvotāju apmeklētās teritorijas. Lai uzlabotu vides stāvokli un organizētu apmeklētāju plūsmu, to no dabas lieguma teritorijas novirzot uz Zaļkalnu meža teritoriju, kas ir daudz mazāk jūtīgs pret antropogēno ietekmi biotops, tajā atļauts iekārtot mežaparku, ievērojot attiecīgo normatīvo aktu prasības. Plānojumā noteikts, ka pēc novietojuma, meža ekoloģiskajām, kultūrvēsturiskajām un

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

estētiskajām īpašībām mežs piemērots rekreācijas un ekoloģiskās izglītošanas mērķiem. Tādējādi Zaļkalnu mežu plānots pakāpeniski veidot par mežaparku, saglabājot tā bioloģisko vērtību, tai pat laikā nodrošinot iedzīvotāju un pilsētas viesu rekreācijas vajadzības. Lai nodrošinātu dabas vērtību saglabāšanu un detalizētu plānotās infrastruktūras (celiņu, taku, atpūtas vietu, skatu laukumu) ierīkošanu, noteikts, ka:

- izstrādājot lokālplānojumu vai detālplānojumu jāprecizē pilsētas funkcionālā saikne ar mežiem (mežaparks— ar savām funkcijām), ar jūras krastu (pieejamība, dabas aizsardzība, drošums, riska vietas u.c.), Zaļkalna mežam ar Pelēkās kāpas dabas liegumu;
- perspektīvajam mežaparkam pirms labiekārtojumu projektu izstrādes jāizstrādā ekoloģisko plānu, kurā detāli jāparāda meža īpašās vērtības (dažādie biotopi, īpatnēji koki, jūras vēju ietekmētie vecie meži, Litorīnas jūras krasts, graviņas u.t.t.), dažādu risku vietas, meža vēstures skatījumā interesantās vietas u.c.;
- mežaparka labiekārtošanas elementu: mazo arhitektūras formu, skatu laukumu, celiņu u.c. parka labiekārtojuma būvju izbūvei ir jāizstrādā būvprojekts
- mežaparka teritorijā aizliegta būvniecība, ja tā nav saistīta ar konkrētā parka funkciju nodrošināšanu un tā labiekārtošanu.

Tādējādi tiek ņemtas vērā arī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas rekomendācijas – Zaļkalnu mežu noteikt par vietējas nozīmes īpaši aizsargājamu dabas teritoriju. Istenojot Teritorijas plānojumu, pēc lokālplānojuma izstrādes Zaļkalnu mežam tiks piešķirts vietējas nozīmes dabas parka, jeb Mežaparka statuss. Saskaņā ar likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” noteikto, dabas parki ir teritorijas, kas pārstāv noteikta apvidus dabas un kultūrvēsturiskās vērtības un kas ir piemērotas sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai. Atpūtas organizēšana un saimnieciskā darbība dabas parkos veicama, nodrošinot tajos esošo dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu.

Ņemot vērā Satversmes tiesas 2011.gada 12.maija sprieduma lietā Nr.2010-56-03 Par Sakas pagasta teritorijas plānojumu 3.punktu, kurā noteikts: Atzīt Pāvilostas novada domes 2009. gada 24. septembra saistošos noteikumus Nr. 9 „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojumiem” attiecībā uz Sakas novada domes 2007. gada 27.decembra saistošajiem noteikumiem Nr.12 „Sakas novada Sakas pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, ciktāl tie pieļauj ar mežsaimniecību nesaistītu apbūvi dabas liegumam „Ziemeupe” piegulošā Akmeņraga meža daļās, kurās plānotā (atļautā) izmantošana ir mežsaimniecībā izmantojamas teritorijas, par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam un spēkā neesošiem no 2008. gada 11. janvāra.

Izvērtējot teritorijas vēsturisko attīstību, dabas lieguma „Ziemeupe” izvietojumu un tā aizsargājamās dabas vērtības, kā arī krasta kāpu aizsargjoslas robežu, uz austrumiem no dabas lieguma Ziemeupe robežas noteikta meža teritorija M-3 ar īpašiem izmantošanas noteikumiem. Šajā teritorijā privāto mežu zemēs, ņemot vērā vēsturisko sīksaimniecību zemes gabalu struktūru, zemes vienībās ar ne mazāku platību kā 3 ha (tās nedalot) atļautā izmantošana ir lauku sēta (viensēta) ar palīgēkām – saimniecības ēka, garāža, nojume. Apbūvei transformējama tikai zemes daļa zem ēkām (būvēm), pagalmiem un piebraucamajiem ceļiem ar kopējo transformējamo platību ne lielāku par 3500 m². Vēsturiski šajās teritorijās ir atradušās viensētas, kas likvidētas padomju okupācijas gados, mērķtiecīgi samazinot iedzīvotāju skaitu pierobežas teritorijā. Atsevišķas viensētas, kas atrodas pietiekami lielos zemes gabalos (ne mazākos kā 3ha), ja tās tiek būvētas ievērojot spēkā esošos normatīvos aktus un TIAN ietvertās prasības, nerada būtisku negatīvu ietekmi uz vidi. Tādas viensētas radītie izmeši gaisā ir nenozīmīgi, savukārt saskaņā ar TIAN noteikumu apsaimniekošanai atsevišķās viensētās, ierīkojamas hermētiskas izsmeļamās krājvertnes un nodrošināma regulāra to izvešana uz attīrīšanas iekārtām. Iedzīvotāju skaits šādās viensētās ir neliels, tās pārsvarā apdzīvo viena ģimene, kura nereti veido naturālo saimniecību.

Saskaņā ar Dabas lieguma Ziemeupe Dabas aizsardzības plānā ietverto informāciju, lieguma austrumu robežā un aiz tās ar nelieliem izņēmumiem visur dominē grānis (Gr). Grāni var raksturot kā īpatnēju mežu augšanas apstākļu tipu, kur mežu augšanu aizkavē periodiska pārplūšana, nabadzīgas, izskalotas augsnes ar skābu reakciju, to ietekmē arī vēju darbība. Vēsturiski grāņu veidošanā ir palīdzējis arī cilvēks, pavasarī dedzinot un plaujot zāli, ganot lopus. Rezultātā veidojās priežu retmežs ar viršu vai grīšļu zemsedzi. Kā konstatēts dabas lieguma Ziemeupe apsaimniekošanas plānā, pašreiz, protams, lopu ganīšana vairs nenotiek un grāņu aizaugšanu var ierobežot tikai ugunsgrēks. Tā kā grānis vēsturiski veidojies tieši laikā, kad šajā teritorijā bija izvietotas sīksaimniecības, ļoti maza blīvuma (mazāk kā viena saimniecība uz 3ha) apdzīvotuma un apsaimniekošanas atjaunošanās šajā

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

teritorijā pozitīvi ietekmēs grīņu teritoriju saglabāšanos. Lopu ganīšana un pļaviņu izpļaušana aizkavēs tā aizaugšanu.

Tai pat laikā Dabas aizsardzības informatīvajā datu bāzē Ozols nav ietverta informācija par minētā biotopa izplatību dabas lieguma un tam piegulošajās teritorijās. Saskaņā ar šo informācijas materiālu Dabas lieguma austrumu robežu veido mežainas piejūras kāpas. Ārpus dabas lieguma šis biotops nav konstatēts.

Kā potenciāli saudzējumi M3 teritorijā būtu nosakāmi biotopu **9020 Veci jaukti platlapju meži, 9160 Ozolu meži un 91E0 pārmitri platlapju meži** izplatības areāli.

Kopumā šādu viensētu (līdz aptuveni 15 zemes īpašumos) veidošanās ārpus dabas lieguma teritorijas neatstās būtisku negatīvu ietekmi uz dabas liegumu Ziemeļi, tā ekoloģiskajām funkcijām vai integritāti. Atsevišķos gadījumos, tās var radīt pozitīvu ietekmi uz viena no retākajiem biotopiem – grīņa saglabāšanu. Tāpat arī biotopam Mežainas piejūras kāpas neliela slodze – izmīdīšana nerada kaitējumu, bet ir pat nepieciešama biotopa saglabāšanai.

Akmeņraga rajonā tiek plānots veidot tūrisma infrastruktūru, lai nodrošinātu apmeklētāju plūsmas novirzīšanu uz šo teritoriju un samazinātu antropogēno slodzi lieguma teritorijā kopumā. Šobrīd nav izstrādāts konkrēts objektu un to izvietojuma plāns. Taču jebkurā gadījumā tās izveide mazinās slodzi uz pārējo piegulošo lieguma daļu, jo Akmeņrags un tā apkārtnē ir iecienīta peldvietu un atpūtnieku vieta. Veidojot ērtu pieeju jūrai, nodrošinot autostāvvietu kā arī ierīkojot tualetes atpūtnieku plūsma tiek koncentrēta liegumā neietilpstošajā teritorijā, būtiski samazinot apmeklētāju skaitu dabas lieguma teritorijā. Lieguma Dabas aizsardzības plāns nosaka, ka Jau tagad piejūras zona, it īpaši Ziemeļes pludmale ir kļuvusi par iecienītu atpūtas vietu. Taču nevar paredzēt sekas, ko atstās stihisks tūristu apmeklējums uz tik jutīgām ekosistēmām kā kāpas. Tas skaidri norāda, ka īpaša uzmanība būtu jāvelta plānotai attīstībai, nodrošinot šīs īpaši aizsargājamās dabas teritorijas saglabāšanu. Dabas liegumā būtu pieļaujams tikai stingri organizēts un ierobežots tūrisms – pa paredzēto maršrutu, ar noteiktu teritorijas labiekārtojumu, informējošām zīmēm par dabas lieguma aizsardzības un izmantošanas noteikumiem. Piekrastes joslas ekosistēmas ir ļoti jutīgas pret mehānisko iedarbību: izbraukāšanu ar transporta līdzekļiem, izmīdīšanu. Tāpēc jāierobežo, jāregulē cilvēku pārvietošanās liegumā. Dabas aizsardzības plānā konstatēts, ka Akmeņrags ir piemērotākā vieta tūrisma infrastruktūras izveidei un šeit pieļaujama autostāvvietu un lielāku atpūtas vietu ierīkošana. Jāatzīmē, ka saskaņā ar datu bāzē Ozols ietverta informācija Akmeņraga apkārtnē, tai skaitā teritorijā, kas potenciāli plānota infrastruktūras izveidei plašās teritorijās nav izplatīti īpaši aizsargājami biotopi.

Pamatojoties uz kartogrāfiskā materiāla, Apbūves noteikumu un Paskaidrojuma rakstā iekļauto nosacījumu analīzi, un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros veiktajiem pētījumiem un izvērtējumiem, var secināt, ka plānošanas dokumenta īstenošana neatstās būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām Pāvilostas novadā, to ekoloģiskajām funkcijām un integritāti.

Attīstības programmā ietvertie mērķi un pasākumi to sasniegšanai nav saistīti ar ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Baltijas jūras piekraste

Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 5.pantā definēto: Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas no vides un dabas resursu aizsardzības un racionālas izmantošanas viedokļa. To galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas. Tādējādi Pāvilostas novada teritorijā Baltijas jūras piekrastes aizsargjoslai būtu jānodrošina Baltijas jūras un tās piekrastes aizsardzība no negatīvas ietekmes. Pāvilostas novada teritorijas plānojumā saskaņā ar Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 5.4.sadaļā definēto noteikta Baltijas jūras piekrastes aizsargjosla, kuru iedala šādās joslās: krasta kāpu aizsargjosla, kas Pāvilostas novada lauku teritorijā noteikta ne mazāk par 300 metriem sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija; krasta kāpu aizsargjosla Pāvilostas pilsētas teritorijā noteikta ne mazāk kā 150 m platumā sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija, un, ņemot vērā krasta erozijas procesus pie vēsturiskā centra „Vecā Pāvilosta” teritorijas. Tajā tiek iekļauti arī īpaši aizsargājami biotopi. krasta kāpu aizsargjosla Aizsargjoslu likuma 67.pantā noteiktajā kārtībā apstiprināto ciemu: Saraiķi, Ziemeļi, Strante un Ulmale robežās noteikta ne mazāk kā 150 m platumā sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija, iekļaujot īpaši aizsargājamus biotopus un ņemot vērā krasta erozijas procesus. jūras aizsargjosla, kas aptver pludmali un zemūdens šelfa daļu no vienlaidu dabiskās sauszemes veģetācijas sākuma līdz 10 metru

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

izobatai; ierobežotas saimnieciskās darbības josla līdz 5 kilometru platumā, noteikta, ņemot vērā dabiskos apstākļus.

Aprobežojumus Baltijas jūras piekrastes aizsargjoslā nosaka Aizsargjoslu likuma 36.pants.

Izvērtējot Pāvilostas novada šobrīd spēkā esošos teritorijas plānojumus, īpaši Sakas un Vērgales pagastu teritorijās, kopēja iezīme ir veidot plašas ciemu teritorijas jūras piekrastē dažāda apbūvei, bez nopietnas analīzes un pamatojuma, atbilstoši tā laika teritorijas izmantošanas plānošanas praksei.

Novada jaunā plānojuma izstrādes laikā sagatavots novada telpiskās struktūras koncepcijas priekšlikums, apzinot novada attīstībai nozīmīgās vietas. Tas var kalpot kā diskusiju sākums novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādei, kā arī šajā plānošanas fāzē palīdzēja saprast novada turpmākajai attīstībai nozīmīgo mezglu vietu vēsturiskās attīstības kontekstu, apzināt šo vietu resursus un riskus.

5-6 gadu periodā šo iepriekšējo plānu īstenošana apbūves jomā notikusi nelielā apjomā, par ko liecina apstiprinātie vai uzsāktie detālplānojumi, kā arī būvniecības apjomi. Tajā pašā laikā plānu risinājumi: (1) ciema robežu aprises, īpaši jūras piekrastē – apstiprināti Aizsargjoslu likuma 67.panta noteiktajā kārtībā, (2) ļoti daudzkrāsainā atļautā (plānotā) (vairāk kā 40 atļauto plānotie izmantošanas veidu apzīmējumi kartēs) un daudzfunkcionālā brīžiem pat konfliktējoša (dzīvojamā apbūve vienuviet ar vēja elektrostacijām) teritorijas izmantošana, ir atstājuši lielu ietekmi (īpaši milzīgajās ciemu teritorijās un vēja elektrostaciju izvietojumā) uz teritorijas turpmāko attīstību un arī pašreiz izstrādātā jaunā plānojuma risinājumiem atsevišķās novada vietās. Ciemu teritoriālo aprišu noteikšanā galvenā nozīme bija Aizsargjoslu likuma grozījumiem, kas diferencēja piekrastes aizsargjoslas platumu lauku apvidos un apdzīvotās vietās (atbilstīgi – 300 m un 150 m). Balstoties uz to, piekrastē tika iepļānoti teritoriāli plaši, gar jūras piekrasti izstiepti ciemi, tajā skaitā – vietās, kur vēsturiski ciemu nekad nav bijis. Būtībā šajās situācijās piekrastes aizsargjosla ar saviem nosacījumiem pilda apbūves regulēšanas funkciju, dodot iespēju plānot jauno apbūvi tuvāk jūras krastam, bet neņemot vērā jūras krasta tipu un ar to saistīto dabas procesu nosacītos riskus. Jāatzīmē, ka šo ciemu robežas tobrīd tika arī saskaņotas Aizsargjoslu likuma 67.pantā noteiktajā kārtībā ar atbildīgajām ministrijām un šobrīd pašvaldībai tos mainīt ir neiespējami, jo spēkā stājas tiesiskās paļāvības princips – zemes īpašnieks, kura zemes īpašums atradies ciema robežās un potenciāli bija iespējama apbūves veidošana, pēc ciema robežu samazināšanas atradies krasta kāpu aizsargjoslā, kur apbūve nav iespējama. Tas draud ar virkni garu tiesas procesu pašvaldībai. Ja reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija, ņemot vērā to, ka tieši Vides ministrija saskaņoja šo ciemu robežas, atsauc saskaņojumu, norādot optimālās robežas un uzņemas turpmākos tiesu procesus, šādi grozījumi būtu iespējami.

Tai pat laikā jāatzīmē, ka aizsargjosla nenodrošina un nemazina Baltijas jūras krasta eroziju, kā rezultātā krasta līnija atkāpjas sauszemes virzienā, nereti pat par 10 un vairāk metriem gadā, it sevišķi pēc spēcīgām vētrām. Līdz ar to, plānojot apbūvi ciemu teritorijās, jāņem vērā potenciālā krasta erozija un nosakāma kārtība, kā aizsargjoslas precīzē, piemēram katra detālplānojuma un lokālplānojuma izstrādes procesā, ja tas robežojas vai skar krasta kāpu aizsargjoslu, vai tās robežu veicama topogrāfiskā uzmērīšana un precizējama aizsargjoslas robeža..

Kopumā Pāvilostas novada teritorijas plānojums izstrādāts ņemot vērā Aizsargjoslu likuma prasības saistībā ar Baltijas jūras piekrasti, kā arī, ievērojot tiesiskās paļāvības principu un pēctecības principu, nemaina piekrastes ciemu robežas, tomēr nosaka būtiskus aprobežojumus un prasības tajās ciemu teritorijās, kas līdz šim nav apbūvētas.

Izstrādājot Pāvilostas novada teritorijas plānojumu, ņemts vērā Satversmes tiesas 2011.gada 12.maija spriedums lietā Nr.2010-56-03 Par Sakas pagasta teritorijas plānojumu: 1punkts. Atzīt Pāvilostas novada domes 2009. gada 24. septembra saistošos noteikumus Nr. 9 „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojumiem” attiecībā uz Sakas novada domes 2007. gada 27. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 12 „Sakas novada Sakas pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, ciktāl tie ir pretrunā ar Aizsargjoslu likuma 36. pantā krasta kāpu aizsargjoslai noteiktajiem ierobežojumiem, par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam un spēkā neesošiem no 2008. gada 11. janvāra.

Teritorijas plānojumā ir noteikta Baltijas jūras piekrastes aizsargjosla, kuru iedala šādās joslās:

Krasta kāpu aizsargjosla Pāvilostas novada lauku teritorijā ne mazāk par 300 metriem sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija;

Krasta kāpu aizsargjosla Pāvilostas pilsētas teritorijā ne mazāk kā 150 m platumā sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija, un, ņemot vērā krasta erozijas

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

procesus pie vēsturiskā centra „Vecā Pāvilsta” teritorijas. Tajā tiek iekļauti arī īpaši aizsargājамie biotopi;

Krasta kāpu aizsargjosla Aizsargjoslu likuma 67.pantā noteiktajā kārtībā apstiprināto ciemu: Saraikī, Ziemepe, Strante un Ulmale robežās ne mazāk kā 150 m platumā sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija, iekļaujot īpaši aizsargājamus biotopus un ņemot vērā krasta erozijas procesus;

Jūras aizsargjosla, kas aptver pludmali un zemūdens šelfa daļu no vienlaidu dabiskās sauszemes veģetācijas sākuma līdz 10 metru izobatai;

Ierobežotas saimnieciskās darbības josla līdz 5 kilometru platumā, kas tiek noteikta, ņemot vērā dabiskos apstākļus.

TIAN noteikts, ka aprobežojumus teritorijas izmantošanas un saimnieciskai darbībai tajās reglamentē Aizsargjoslu likums, citi normatīvie akti un teritorijas plānojums. Plānojumā netiek paredzēta tāda Baltijas jūras piekrastes izmantošana, kas būtu pretrunā ar Aizsargjoslu likumā noteiktajiem aprobežojumiem.

Tādējādi plānojums lielā mērā vērsts uz piekrastes ainavas un biotopu saglabāšanu.

Attīstības programmā ietvertie mērķi un pasākumi to sasniegšanai nav saistīti ar ietekmi uz Baltijas jūru vai tās piekrastes teritoriju.

11. Plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi novērtējums

Tiešās un netiešās ietekmes

Tiešās ietekmes ir tādas izmaiņas vidē, kas iedarbojas uz vidi tieši un nepastarpināti, piemēram, piesārņojums, emisijas novadot vidē, mežu izciršana u.c.

Netiešās ietekmes veidojas mijiedarbības starp vidi un tiešām ietekmēm rezultātā, piemēram, skābo lietu veidošanās rūpnieciskos izmešus ievadot atmosfērā.

Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Īslaicīgās ietekmes rada visa veida būvniecība un rekonstrukcija, transporta infrastruktūras (ceļu, dzelzceļu) paplašināšana, dažāda veida inženiertehnisko komunikāciju ierīkošana, it sevišķi, ja darbība tiek veikta cilvēka darbības neizmainītā vidē.

Šādas darbības izraisa relatīvi īslaicīgu traucējumu un pēc to pabeigšanas nerodas būtiski pēcefekti, ja vien darbības ir veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Galvenās ietekmes ir zemsedzes bojājumi, troksnis, putekļu emisijas, atkritumu koncentrēšanās vienuviet. Ietekmi var mazināt lokalizējot īslaicīgo piesārņojumu. Par īslaicīgu ietekmi uz vidi var uzskatīt arī apmeklētāju skaita sezonālās svārstības, kas rodas pateicoties tūrismam un rekreācijai. Katrā noteiktā gadījumā ir jāizvērtē, vai īslaicīgās ietekmes rezultātā netiek iznīcinātas sugas vai biotopi.

Vidēji ilga un ilglaicīga ietekme ir saistīta ar zemes transformāciju no viena zemes izmantošanas mērķa citā, ūdensobjektu morfoloģijas izmaiņām (upju taisnošana, dambju ierīkošana).

Plānošanas dokumentā ietverto uzdevumu īstenošanā konsekventi jāievēro normatīvo aktu izvirzīto nosacījumu ievērošana, pretējā gadījumā īslaicīgās un vidēji ilgās ietekmes var pārvērsties ilglaicīgajās ietekmēs. Tieši ilglaicīgās ietekmes var atstāt būtiskāko ietekmi uz cilvēku veselību, ainavu, saimnieciskās darbības iespējamību teritorijā.

Summārās (kumulatīvās) ietekmes

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kurš rodas realizējot plānošanas dokumentā paredzētās darbības visā plānošanas perioda laikā.

11.1. Pāvilostas novada attīstības programma 2012. – 2018.gads

Pāvilostas novada attīstības programmā definētā novada attīstības vīzija, stratēģiskie mērķi un vidēja termiņa prioritātes ir konceptuālas nostādnes, kas vērstas uz novada ilgtspējīgu attīstību. To detalizācija ir pārāk zema, lai detalizēti izvērtētu to īstenošanas gaitā iespējamās ietekmes uz vidi un to būtiskumu. Veicot plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmju uz vidi izvērtējumu, vērtētas Rīcības programmas īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi. Šajā plānošanas stadijā nav iespējams veikt detalizētu kvantitatīvo paredzētās darbības ietekmi uz vidi, tādēļ dots vispārīgs raksturojums, definējot kādas ietekmes ir prognozējamas, ja tiks attīstīts konkrētais rīcības virziens un tā ietvaros definētie uzdevumi. Vides pārskata 3.pielikumā ietverts Investīciju programmā ietvertu konkrēto projektu īstenošanas sākotnējs ietekmes uz vidi izvērtējums. Arī par šiem projektiem pieejamais informācijas apjoms ir nepietiekams detalizēta kvantitatīva ietekmes uz vidi vērtējuma veikšanai, tādēļ dots vispārējs prognozējamo ietekmju apraksts.

17.tabula **VTP1 Izglītota, radoša, sociāli atbildīga un veselīga sabiedrība īstenošanas ietekmju uz vidi izvērtējums**

Rīcības virziens	Uzdevumi	Potenciālās ietekmes uz vidi
RV1.1. Daudzveidīgas un kvalitatīvas izglītības pieejamība	U1.1.1. Uzlabot izglītības iestāžu materiāltehnisko bāzi U1.1.2. Uzlabot izglītības iestāžu infrastruktūru U1.1.3. Veicināt pedagogu kvalifikācijas celšanu un izglītības iestāžu sadarbību U1.1.4. Attīstīt pieejamu un daudzveidīgu izglītības sistēmu U1.1.5. Paplašināt interešu izglītības un mūžizglītības iespējas	Nav prognozējama ietekme uz vidi, izņemot infrastruktūras uzlabošanas projektos, kur iespējama būvniecības radīta ietekme uz vidi, kas samazināma ievērojot normatīvo aktu prasības un labu būvniecības praksi. Prognozējamās ietekmes visdrīzāk īslaicīgas un nebūtiskas.
RV1.2. Kvalitatīvs kultūras, sporta un atpūtas pakalpojumu nodrošinājums	U1.2.1. Attīstīt kultūras infrastruktūru un pilnveidot kultūras pakalpojumus U1.2.2. Saglabāt un attīstīt kultūras mantojumu un tradīcijas U1.2.3. Pilnveidot sporta un atpūtas infrastruktūru un pakalpojumu klāstu	Nav prognozējama ietekme uz vidi, izņemot infrastruktūras uzlabošanas projektos, kur iespējama būvniecības radīta ietekme uz vidi, kas samazināma ievērojot normatīvo aktu prasības un labu būvniecības praksi. Prognozējamās ietekmes visdrīzāk īslaicīgas un nebūtiskas.
RV1.3. Kvalitatīvu veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamība	U1.3.1. Attīstīt sociālo infrastruktūru un uzlabot sociālo pakalpojumu kvalitāti U1.3.2. Pilnveidot veselības aprūpes infrastruktūru un pakalpojumu daudzumu	Nav prognozējama ietekme uz vidi, izņemot infrastruktūras uzlabošanas projektos, kur iespējama būvniecības radīta ietekme uz vidi, kas samazināma ievērojot normatīvo aktu prasības un labu būvniecības praksi. Prognozējamās ietekmes visdrīzāk īslaicīgas un nebūtiskas.

18.tabula **VTP2 Droša, kopta un pievilcīga dzīves vide īstenošanas ietekmju uz vidi izvērtējums**

Rīcības virziens	Uzdevumi	Potenciālās ietekmes uz vidi
RV2.1. Ceļa infrastruktūras attīstība	U2.1.1. Uzlabot un attīstīt transporta infrastruktūru un satiksmes drošību U2.1.2. Uzlabot sabiedriskā transporta pieejamību	Prognozējama potenciāli pozitīva, ilglaicīga ietekme uz vidi, samazinot gaisa piesārņojumu. Jaunas transporta infrastruktūras būvniecība vai esošās renovācija var radīt negatīvu ietekmi uz vidi, kas samazināma ievērojot normatīvo aktu prasības un labu būvniecības praksi. Prognozējamās pozitīvās ietekmes ilglaicīgas, prognozējamās negatīvās ietekmes pārsvarā īslaicīgas.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

RV2.2. Vides un tehniskās infrastruktūras attīstība	U2.2.1. Uzlabot un attīstīt inženiertehnisko infrastruktūru U2.2.2. Sakārtot un attīstīt publiskās ārtelpas infrastruktūru	Nav prognozējama ietekme uz vidi, izņemot infrastruktūras uzlabošanas projektos, kur iespējama būvniecības radīta ietekme uz vidi, kas samazināma ievērojot normatīvo aktu prasības un labu būvniecības praksi. Prognozējamās ietekmes visdrīzāk īslaicīgas un nebūtiskas.
RV2.3. Dzīvojamā fonda attīstība un pieejamības nodrošināšana	U2.3.1. Uzlabot esošā dzīvojamā fonda tehnisko stāvokli un paaugstināt energoefektivitāti U2.3.2. Veicināt jauna dzīvojamā fonda attīstību U2.3.3. Attīstīt sociālo dzīvojamo fondu	Prognozējama potenciāli pozitīva, ilglaicīga ietekme uz vidi, samazinot energoresursu patēriņu un gaisa piesārņojumu. Būvniecība vai renovācija var radīt ietekmi uz vidi, kas samazināma ievērojot normatīvo aktu prasības un labu būvniecības praksi
RV2.4. Dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana	U2.4.1. Nodrošināt vides aizsardzību un dabas saglabāšanu U2.4.2. Sekmēt kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu	Prognozējama būtiska pozitīva, ilglaicīga ietekme uz vidi

19.tabula **VTP3 Novada konkurētspējas palielināšana īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējums**

Rīcības virziens	Uzdevumi	Potenciālās ietekmes uz vidi
RV3.1. Efektīva publiskā pārvalde	U3.1.1. Uzlabot pašvaldības pārvaldības efektivitāti U3.1.2. Attīstīt sadarbību un komunikāciju ar visām ieinteresētajām pusēm	Nav prognozējama būtiska ietekme uz vidi
RV3.2. Uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides veidošana	U3.2.1. Veicināt uzņēmējdarbības vides attīstību U3.2.2. Nodrošināt informatīvu atbalstu uzņēmējiem U3.2.3. Atbalstīt tūrisma uzņēmējdarbību U3.2.4. Ostas infrastruktūras attīstības	Uzņēmējdarbības, ostas infrastruktūras un tūrisma attīstība var radīt būtisku negatīvu ietekmi uz vidi. Lai to mazinātu ievērojami vides aizsardzības normatīvo aktu nosacījumi
RV3.3. Tūrisma attīstība	U3.3.1. Tūrisma infrastruktūras izveide un uzlabošana U3.3.2. Tūrisma produktu un pakalpojumu izveide un attīstība U3.3.3. Mārketinga attīstība	Tūrisma attīstība var radīt būtisku negatīvu ietekmi uz vidi. Lai to mazinātu ievērojami vides aizsardzības normatīvo aktu nosacījumi
RV3.4. Cilvēkresursu nodarbinātība, konkurētspēja un attīstība	U3.4.1. Attīstīt cilvēkresursus un sekmēt kvalificētu speciālistu piesaisti U3.4.2. Veicināt iedzīvotāju nodarbinātību un integrāciju darba tirgū	Nav prognozējama būtiska ietekme uz vidi

Izvērtējot plānotos rīcības virzienus un uzdevumus, var konstatēt, ka kopumā prognozējama ilglaicīga pozitīva ietekme, ko var definēt par summāro kumulatīvo plānošanas dokumenta īstenošanas prognozējamo ietekmi uz vidi. Negatīvās ietekmes pārsvarā ir īslaicīgas – dažādu būvniecības un rekonstrukcijas darbu laikā. Ja šie darbi tiek veikti ievērojot normatīvo aktu un vides aizsardzības prasības, nodrošinot atbilstošu atkritumu apsaimniekošanu un darbu veikšanā izmantotā būvtehnika ir labā tehniskā kārtībā, ietekmes pārsvarā gadījumu ir īslaicīgas un nebūtiskas. Ilglaicīgas ietekmes šajos gadījumos var tikt prognozētas, ja būvniecību plāno līdz šim neapbūvētās teritorijās, tādējādi neatgriezeniski tiek zaudēta teritorijas bioloģiskā daudzveidība un teritorija tiek izslēgta no zaļo teritoriju kopuma. Pirms lielāku teritoriju transformācijas vēlama veikt to bioloģiskās daudzveidības izvērtējumu, lai iespēju robežās novērstu īpaši aizsargājamo sugu vai biotopu iznīcināšanu.

11.2. Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gads

Šim Pāvilostas novada teritorijas plānojumam, salīdzinot ar līdz šim spēkā esošajiem Sakas un Vērgales pagastu un Pāvilostas pilsētas teritorijas plānojumiem, raksturīga būtiska līdz šim plānojumos paredzēto jauno dažāda veida apbūves teritoriju samazināšana, vai nozīmīgu aprobežojumu noteikšana saglabātajām potenciāli apbūvējamām teritorijām, kurās šobrīd apbūve nav īstenota. It īpaši tas attiecināms uz Sakas pagasta teritoriju, kur Ulmales un Strantes ciemos nozīmīgi samazinātas potenciāli iespējamās maksimālās apbūves iespējas, galvenokārt nosakot aizliegumus zemes dalīšanai un definējot platības, kurās jauna apbūve ir aizliegta. Arī visās meža zemēs, kur iepriekšējie plānojumi pieļāva dažāda veida apbūvi, šajā plānojuma projektā tā ir aizliegta, izņemot dažas atsevišķas teritorijas (M-3, M-4). Nozīmīgi ierobežota vēja elektrostaciju būvniecības iespēja. Ņemot vērā Satversmes tiesas spriedumu nodrošināta aizsargjoslu prasību ievērošana visā teritorijā.

Ņemot vērā to, ka jau tagad piejūras zona ir kļuvusi par iecienītu atpūtas vietu un pakāpeniski pieaug apmeklētāju skaits, novada teritorijas plānojuma projektā novada pašvaldība salīdzinoši lielāku uzmanību pievēršusi publisku tūrisma infrastruktūras objektu izveidei, tai skaitā teritorijās, kas robežojas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Lai nodrošinātu apmeklētāju plūsmas organizēšanu, mazinātu ietekmes uz vidi un dabas vērtībām, tiek plānotas pieejas jūrai, atpūtas vietas, autostāvvietas un citi infrastruktūras objekti. Kā nozīmīgākie minami Zaļkalnu meža apsaimniekošanas plāna izstrāde un mežaparka infrastruktūras izveide, atpūtas vietas LP-6 un LP-7, LP-8, tai skaitā plānotā infrastruktūras izveide Akmeņraga teritorijā, saskaņā ar dabas lieguma Ziemeļupe dabas aizsardzības plānā ietvertajām rekomendācijām.

Tūrisma infrastruktūras objektu plānošana un izveidošana Pāvilostas novadā, it īpaši piejūras teritorijā un līdzās šobrīd intensīvi apmeklētajiem dabas liegumiem Pāvilostas pelēkā kāpa un Ziemeļupe ir nozīmīgs šo teritoriju aizsardzības un dabas vērtību saglabāšanas pasākums, tādējādi pašvaldība nodrošina savu funkciju īstenošanu, savlaicīgi identificējot apmeklētāju plūsmas pieaugumu, noslogotākās teritorijas, būtiskākās ietekmes un savlaicīgi veicot atbilstošus infrastruktūras izveidošanas vai uzlabošanas pasākumus.

Katram zemes lietošanas veidam, to īstenojot, prognozējamās atšķirīgas potenciāli iespējamās ietekmes uz vidi. Tādēļ, lai pilnīgāk izvērtētu Pāvilostas novada teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi, turpmāk izvērtēta katra plānojumā noteiktā zemes lietošanas veida īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi, atsevišķi vērtējot Pāvilostas pilsētu, Pāvilostas novada ciemus un teritorijas ārpus ciemiem.

Pāvilostas pilsētā

Ūdeņu teritorijas (Ū)

Ūdeņu teritorijās (Ū) ietverti virszemes ūdens objekti – jūra, Sakas upe, Maldugunu strauts (Orga), dīķis (Meniķis) un citas dabīgas vai mākslīgas ūdenstilpes, kā arī strauti. Ūdeņu teritorijās atļautas darbības, kas saistītas ar attiecīgā ūdensobjekta apsaimniekošanu, izmantošanu un aizsardzību – ūdens transports, rekreācija un virszemes ūdeņu noteces regulēšana, kā arī būvju, kas saistītas ar attiecīgā ūdens objekta izmantošanu un uzturēšanu.

Pāvilostas novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikts, ka ūdenstilpju un ūdensteču krasta līniju drīkst izmainīt tikai šādos gadījumos: būvējot ostas akvatoriju būves, piestātnes un krastu nostiprinājumus to eroziju tālākai novēršanai. Krasta līnijas izmaiņš gadījumā ierosinātajam jāveic ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra.

Jebkura būvniecība var atstāt īslaicīgu negatīvu ietekmi būvniecības laikā, bet iespējama arī ilglaicīga negatīva ietekme uz biotopiem un ūdensobjekta ekoloģisko stāvokli. Īpaši izvērtējamas negatīvās ietekmes, plānojot un projektējot jūras krasta stiprinājuma būves, kas var radīt neprognozētas sekas piegulošajos krasta posmos.

Mežu teritorijas (M)

Mežu teritorijas (M) pilsētas teritorijā ietver ar mežu klātās platības, meža infrastruktūras objektus, kā arī mežā ietilpstošos smiltājus (vietas, ko nesedz mežs) un lauces. Lielākās mežu platības veido Zaļkalna meža un Sakas kreisā krasta jeb Otrās puses mežu teritorijas.

Atļautā izmantošana pilsētas mežu teritorijās saistīta ar to saimniecisko funkciju īstenošanu tiktāl, ciktāl tā saglabā mežu bioloģisko daudzveidību, sekmē mežu sociālās un ekoloģiskās funkcijas. Tomēr saskaņā ar Apbūves noteikumos definēto, šajos mežos tiek pieļauta arī būvniecība, tai skaitā

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

labiekārtotu publisku laukumu - sporta laukumu, bērnu rotaļu laukumu, u.c. iekārtošana un uzturēšana; Intensīvi izmantojamo atpūtas vietu ar nepieciešamajiem labiekārtojumiem un pakalpojumiem iekārtošana, paredzot specializētus izmantošanas noteikumus; mazo atpūtas vietu, kas saistītas ar iezīmētiem pastaigu vai ceļojumu maršrutu tīkliem (ar mazo aprīkojumu) iekārtošana; Izziņas, pastaigas un sporta taku, skatu laukumu un torņu, veloceļu ierīkošana; Ielu un ceļu būve, rekonstrukcija, renovācija un uzturēšana; Meliorācijas sistēmas uzturēšana, būvniecība un rekonstrukcija.

Apbūves noteikumi nosaka vietu ar īpašiem noteikumiem: Ar M-1 apzīmētajā vietā, kas attēlota teritorijas plānojuma grafiskajā daļā Zaļkalna mežā (visa meža teritorija pilsētas un Sakas pagasta teritorijā) un Otrās puses mežu 75. un 116.kvartālos, plānots veikt teritorijas labiekārtošanas darbus, veidojot rekreācijas mežu „Pāvilostas mežs”. Minētās darbības saistītas arī ar būvniecību, kas var mazināt meža bioloģisko vērtību un atstāt negatīvu ietekmi uz vidi būvniecības darbu laikā. Taču, ņemot vērā to, ka meži atrodas pilsētas administratīvajā teritorijā un tiem raksturīga liela antropogēnā slodze, jo tie ir gan pilsētas iedzīvotāju, gan tūristu iecienītas pastaigas un izklaides vietas, teritorijas labiekārtošana drīzāk atstās ilglaicīgu pozitīvu ietekmi, novirzot apmeklētājus pa labiekārtotām takām, celiņiem, kā arī veicinot izmantot labiekārtotas atpūtas un piknika vietas, tādējādi saudzējot pārējo meža daļu. Būtisku labvēlīgu ietekmi uz vidi un dabas liegumu Pāvilostas pelēkā kāpa atstās plānotās noejas un piebrauktuve jūrai ārpus dabas lieguma teritorijas, kas novirzīs apmeklētāju plūsmu, analoga ietekme ir ārpus lieguma un krasta kāpu aizsargjoslas plānotā publiskā atpūtas vieta, tādējādi mazinot antropogēno slodzi pludmalē un dabas lieguma teritorijā.

Ar M – 2 (iepriekš PR-1) apzīmētajā vietā – Vētras, Zeltenes, Sēņu ielas, kā attēlots kartē "Pāvilostas teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana" m 1:5000, galvenais atļautais teritorijas izmantošanas veids ir kempings, sezonas rakstura tirdzniecības un/vai pakalpojumu objekti, dzīvoklis (kā ēkas daļa), funkcionāli nepieciešamās palīgēkas, publisko tualetu būves. Arī šajā gadījumā izvērtējama konkrētā objekta būvniecības vietas bioloģiskā vērtība. Būvniecība var mazināt meža bioloģisko vērtību un atstāt negatīvu ietekmi uz vidi būvniecības darbu laikā, taču ilgtermiņā labiekārtotas infrastruktūras izveide mazinās antropogēno slodzi uz pārējo meža daļu, novēršot haotisku un neplānotu meža izmantošanu telšu celšanai. Tiks nodrošināta atbilstoša atkritumu apsaimniekošana, kas novērsīs meža piemēslošanu.

Dabiskās zaļumvietas (ZD)

Dabiskās zaļumvietās ietilpst īpaši vērtīgas zaļās teritorijas ar jūras piekrastei raksturīgajām iezīmēm ārpus apbūvētajām teritorijām, kā arī Sakas upes un tās pieteku ieleju zaļās teritorijas upes ielejā, tās nogāzēs, terasēs un sāngravās ārpus pašreiz apbūvētajām teritorijām, kā arī ārpus ostas teritorijas. Tās ir dabiskas vai pusdabiskas (to veidošanās saistīta ar cilvēka darbību dažādos laikos), kā arī dažviet speciāli iekārtotas. Atkarībā no to veida, novietojuma, dabiskuma pakāpes un zinātniskās vērtības, jūras piekrastē nodalāmi šādi zaļumvietu tipi: piekrastes biotopi un ainavu fragmenti; īpaši aizsargājamā teritorija – pelēkā kāpa smiltāju līdzenumā un perspektīvā īpaši aizsargājamā teritorija – priekškāpu sērija upes kreisajā krastā; pludmale; kāpu valnis jūras krastā aiz muzeja; publiskās atpūtas vietas: iekārtotās (apsaimniekojamās) un neformālās; vēja aizsargstādījumi.

Atļautā izmantošana izriet no zaļumu jūras piekrastē vides kvalitātes uzturēšanas funkcijām: īpašā dabas aizsardzība, biotopu un ainavu aizsardzība, aizsardzība no vēja, rekreācija un ekoloģiska izglītošana, ievērojot šo Noteikumu un normatīvo aktu prasības.

Šo teritoriju izveidošana un uzturēšana atstāj būtisku ilglaicīgu, pozitīvu ietekmi uz vidi.

Koptās zaļumvietas (ZK)

Koptās zaļumvietas (ZK) ir speciāli iekārtotas teritorijas, kas atrodas pie pašreiz esošās un plānotās apbūves gan publiski pieejamas teritorijas, gan arī teritorijas ar ierobežotu pieejamību. Atkarībā no zaļumu veida un novietojuma, pašreizējās vai perspektīvās funkcijas, izdalāmi šādi zaļumvietu tipi: skvēri, ielu stādījumi, koku rindas, atsevišķi koki vai to grupas, dārzi un stādījumi pagalmos, mazdārziņi, rotaļu laukumi, atklātie sporta laukumi, zaļumvietas pie publiskajām ēkām, publiskās atpūtas vietas u.tml., kā arī teritorijas, kuru pašreizējā izmantošana ir atmatu zālāji, krūmāji un mežu puduri (kādreizējo sakņu dārzu platības), bet perspektīvā – kā pilsētvidei nepieciešamās zaļumvietas. Koptās zaļumvietu teritorijās ietilpst arī parki un citi īpašas nozīmes zaļumvietas – stādījumi ar īpašu kultūrvēsturisku nozīmi un specifiskām funkcijām, kā arī ar lielu ekoloģisko, estētisko un rekreācijas nozīmi, kas kalpo arī reprezentācijai kā pilsētas seja – Upesmuižas parks un alejas, Ostbahas parka stādījumi, Pāvilostas kapsēta, Simtgades parks, Piecdesmitgades parks citi parki pilsētā. Atsevišķi nelieli skvēri, alejas, apstādījumi un apzaļumotas vietas teritorijas plānojumā netiek noteikti un parādīti kā atsevišķa funkcionālā zona, bet iekļauti kā objekti tajā funkcionālajā zonā, kurā tie atrodas.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Atļautā izmantošana izriet no zaļumvietu apbūves teritorijās funkcijām: vides veidošana un aizsardzība, vides estētika, ikdienas atpūta pilsētvidē, reprezentācija, biotopu saglabāšana.

Minēto teritoriju uzturēšana un veidošana atstāj ilglaicīgu, pozitīvu ietekmi uz vidi.

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM)

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM) ietver savrupmāju, vienkārtu un divstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamo māju un tām piederīgo palīgēku (saimniecības ēkas, garāžas, šķūņi u.tml.) teritorijas. Tās plānojumā norādītas gan esošās apbūves zonā, gan plānojot pilsētas paplašināšanos.

Jaunu teritoriju apbūvei ir ilglaicīga negatīva ietekme uz vidi, kas saistās ar zaļās teritorijas un bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, kā arī būvniecības laikā iespējama negatīva ietekme uz vidi. Īpaša uzmanība pievēršama būvniecības atkritumu atbilstošai apsaimniekošanai, kas šobrīd Pāvilostas novadā ir apgrūtināta.

Tai pat laikā Apbūves noteikumos būvniecība ir detāli reglamentēta un plānojumā definētas pieļaujamās jaunas būvniecības vietas, definējot arī prasības ēkām, infrastruktūrai u.c. būvobjektiem, kas prognozējamās ietekmes minimizē.

Vairākstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzV)

Vairākstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzV) koncentrēta Jaunā ciemā. Tajās atrodas 1970 – 1980-os būvētas 3 – 4 stāvu daudzdzīvokļu mājas ar to palīgēkām, pagalmiem, dārziņiem u.tml. Jaunas šāda veida teritorijas pilsētā netiek plānotas. Esošās apbūves saglabāšana nerada būtisku negatīvu ietekmi uz vidi.

Publiskās apbūves teritorijas (P)

Publiskās apbūves teritorija (P) ietver iedzīvotāju tiešai apkalpei domātas komerciālas un nekomerciālas iestādes. Šī sabiedrisko un komerciālo apbūve neatšķiras pēc to lomas pilsētas struktūrā, taču tām ir dažādas funkcijas, kas atšķiras pēc tā, kas ir tajās veikto darbību galvenais mērķis – noteiktu pakalpojumu sniegšana vai peļņas gūšana. Teritorijas plānojumā un Apbūves noteikumos šīs teritorijas diferencētas no P1 līdz P7, nosakot konkrētas prasības katras teritorijas izmantošanai un apbūvei.

Jaunu teritoriju apbūvei ir ilglaicīga negatīva ietekme uz vidi, kas saistās ar zaļās teritorijas un bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, kā arī būvniecības laikā iespējama negatīva ietekme uz vidi. Īpaša uzmanība pievēršama būvniecības atkritumu atbilstošai apsaimniekošanai, kas šobrīd Pāvilostas novadā ir apgrūtināta.

Ražošanas apbūves teritorijas (R)

Ražošanas objekti un noliktavas (RR) – teritorijas, kurās jau ir izveidojušies vai paredzēti izvietot rūpnieciskās un lauksaimnieciskās ražošanas objektus un teritorijas, kā arī noliktavas. Jaunas rūpnieciskās apbūves teritorijas netiek plānotas, izņemot ostas paplašināšanu Sakas upes kreisajā krastā.

Tā kā ir noteikts, ka starp ražošanas un dzīvojamās apbūves teritorijām jāparedz aizsargstādījumi un atbilstoši jāieplāno transporta shēma, lai neradītu negatīvu ietekmi uz dzīvojamām teritorijām un publiskās apbūves teritorijām, nav prognozējama būtiska negatīva ietekme uz iedzīvotāju dzīves vidi.

Jaunu teritoriju apbūvei ir ilglaicīga negatīva ietekme uz vidi, kas saistās ar zaļās teritorijas un bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, kā arī būvniecības laikā iespējama negatīva ietekme uz vidi. Īpaša uzmanība pievēršama būvniecības atkritumu atbilstošai apsaimniekošanai, kas šobrīd Pāvilostas novadā ir apgrūtināta. Tāpat jauni rūpniecības uzņēmumi var pasliktināt gaisa kvalitāti pilsētā.

Transporta infrastruktūras teritorijas (TR)

Transporta infrastruktūras teritorijas (TI) ir pilsētas ielu, laukumu un ceļu teritorijas, kuras paredzētas autotransporta, gājēju un velosipēdistu satiksmei, maģistrālo inženierkomunikāciju un transporta būvju izvietojumam, kā arī ostas teritorija. Plānojumā nav paredzēta būtiska transporta infrastruktūras teritoriju palielināšana, salīdzinot ar līdzšinējo plānojumu.

Vieta ar īpašiem noteikumiem – ar TS-1 apzīmētajā apbūves teritorijas vietā – ostas teritorija, kā attēlots kartē "Pāvilostas teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana" m 1:5000. Tā izveidota saskaņā ar Likumu par ostām un tās robežas noteiktas ar Ministru kabineta 09.05.2006. noteikumiem Nr.368 „Noteikumi par Pāvilostas ostas robežas noteikšanu”. Saskaņā ar likumu Pāvilostas osta atbilst mazās

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

ostas statusam. Apbūves noteikumos ostas teritorija (TS-1) - "Pāvilostas osta" nozīmē ostas teritoriju, kas sastāv no teritorijām zvejas ostas, starptautiskas nozīmes jahtu ostas funkcionēšanai un attīstībai. Ostas teritorijas paplašināšana tiek pieļauta Sakas upes kreisajā krastā.

Jaunu transporta infrastruktūras objektu būvniecība var radīt negatīvu ietekmi uz vidi, samazinot zaļo teritoriju, tai pat laikā optimāla transporta infrastruktūra samazina gaisa piesārņojumu no autotransporta pilsētas teritorijā.

Tehniskās apbūves teritorijas (TA)

Tehniskās apbūves teritorijas (TA) noteiktas tajās pilsētas daļās, kas ietver esošo un plānoto inženiertehniskās apgādes objektu un komunālās saimniecības uzņēmumu apbūvi.

Jaunu komunālās infrastruktūras objektu būvniecība var radīt negatīvu ietekmi uz vidi, samazinot zaļo teritoriju, tai pat laikā atkritumu apsaimniekošanas objektu (savākšanas un šķirošanas laukumu būvniecība, kā arī ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu renovācija un paplašināšana atstāj ilglaicīgu pozitīvu ietekmi uz vidi.

Noteikumi atļautajai izmantošanai novada ciemos: Vērgalē, Plocē, Saraiķos, Sakā, Strantē, Rīvā, Ulmalē Ziemupē un citās blīvi apdzīvotās vietās

Lai veicinātu kultūrvēsturiskās vides un ainavas kvalitāti, Apbūves noteikumi katrā atsevišķā apdzīvotā vietā papildināti ar konkrētām prasībām ainavas veidošanai, būvju arhitektūrai (jūmti, žogi, augstumi, telpiskā kompozīcija, krāsu un materiālu pielietojums, ainaviskās prasības), ceļiem, ielām, inženiertehniskajai apgādei. Teritorijas plānojuma pilnveidošanu vai detalizāciju, kā ar precizējumus apbūves teritoriju paplašināšanai jāveic lokālpāņojumos Saraiķu, Ziemupes, Strantes un Ulmales ciemu noteiktajās robežās, bez tam lokālpāņojumi vai detalpāņojumi izstrādājami pietiekami plašām teritorijām Sakas un Vērgales ciemu teritorijās.

Ūdeņu teritorijas (Ū)

Ūdeņu teritorijās (Ū) ietverti virszemes ūdens objekti – Saka, Durbe, Tebra, Rīva, Bubieris un citas ūdensteces, kā arī Muižas dīķis un citas dabīgas vai mākslīgas ūdenstilpes. Ūdeņu teritorijās atļautas darbības, kas saistītas ar attiecīgā ūdensobjekta apsaimniekošanu, izmantošanu un aizsardzību – ūdens transports, rekreācija un virszemes ūdeņu noteces regulēšana, kā arī būvju, kas saistītas ar attiecīgā ūdens objekta izmantošanu un uzturēšanu. Ūdeņu teritorijās atļauta arī krasta nostiprinājumu un citu inženierbūvju, erozijas procesu novēršanai vai esošās apbūves aizsardzībai pret plūdiem būvniecība. Šāda būvniecība, ja netiek vispusīgi izvērtēta to ietekme uz apkārtējām teritorijām, var radīt būtisku negatīvu ietekmi uz vidi un veicināt erozijas procesus un palielināt plūdu riskus tām piegulošajās teritorijās, vai citviet ūdensobjekta krastos.

Lauku zemes (L)

Lauku zemes (L) – plašas teritorijas, kuras šobrīd iekļautas Strantes, Ulmales, Saraiķu un Ziemupes ciemu teritorijās. Šajās vietās zemes tradicionāli tiek izmantotas lauksaimnieciskai un mežsaimnieciskai darbībai. Tajās kā galvenais apdzīvojums dominē lauku sētas (viensētas). Tajās ietilpst arī īpaši vērtīgi zaļumi: piekrastes biotopi un ainavu fragmenti, vēja aizsargstādījumi, kā arī upju un to pieteku, strautu zaļumi krastu nogāzēs, terasēs un sāņgravās. Tie ir dabiski vai pusdabiski (to veidošanās saistīta ar cilvēka darbību dažādos laikos), kā arī speciāli iekārtoti.

Šajās teritorijās atļautā izmantošana izriet no vides kvalitātes uzturēšanas funkcijām ciktāl to neierobežo Aizsargjoslu likums.

Lai nodrošinātu vides, dabas un ainavu aizsardzību, lauku zemēm ir diferencēta izmantošana atkarībā no to atrašanās vietas.

Ar L-1 apzīmētās teritorijas Strantes un Ulmales ciemos nozīmē teritorijas, kur izmantošana atkarībā no attiecīgās teritorijas daļas īpatnībām, ir saistīta ar Latvijas jūras krasta unikālās ainavas saglabāšanu Baltijas jūras piekrastē, kā arī novada identitātes un teritorijas kopējās vērtības saglabāšanu, dabas resursu izmantošanu, arī rekreāciju un vides aizsardzību. Tās ietver ar lauksaimniecisku darbību uzturētas teritorijas, kurās nav pieļaujama apmežošana, būvniecība un citas skatu ierobežojošas darbības.

Ar L – 2 apzīmētajā vietā Strantes, Ulmales, Saraiķu un Ziemupes ciemos, kur zemes tradicionāli izmantotas lauksaimnieciskai, mežsaimnieciskai, amatnieciskai darbībai un dzīvošanai lauku sētās (viensētās). Atkarībā no attiecīgās teritorijas daļas īpatnībām, šīs vietas ir saistītas ar Latvijas jūras krasta unikālās ainavas saglabāšanu Baltijas jūras piekrastē, kā arī novada identitātes un teritorijas kopējās vērtības saglabāšanu, dabas resursu izmantošanu, arī rekreāciju un vides aizsardzību. Šajās teritorijās, ciktāl to neierobežo Aizsargjoslu likums, papildus šajā apakšnodaļā noteiktajai atļautajai tiek

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

atļauts teritorijas plānojuma spēkā stāšanās brīdī neapbūvētās zemes vienībās, kurām ir piebraucamais ceļš, tās nedalot, būvēt jaunas lauku sētas (viensētas) vai vasarnīcas ar palīgēkām, kā arī atļautu jaunu tūristu un atpūtas mītņu ierīkošana. Jaunai būvniecībai transformējama tikai zemes daļa zem ēkām (būvēm), pagalmiem un piebraucamajiem ceļiem ar kopējo transformējamo platību ne lielāku par 3500 m².

Ar L – 3 apzīmētajās vietās Vērgales, Ploces, Sakas un Rīvas ciemos, kur zemes tradicionāli izmantotas lauksaimnieciskai darbībai un dzīvošanai lauku sētās (viensētās). Ņemot vērā to novietojumu ciema teritorijā, izstrādājot lokālplānojumu vai detālplānojumu, tās perspektīvā iespējams izmantot savrupmāju un publiskās apbūves vajadzībām. Jaunās apbūves parametrus un citas prasības precīzē lokālplānojumos vai detālplānojumos.

Ar L – 4 apzīmētajā vietā Vērgales ciemā, kur zemes tradicionāli izmantotas lauksaimnieciskai darbībai. Ņemot vērā tās novietojumu, izstrādājot lokālplānojumu vai detālplānojumu, to perspektīvā iespējams izmantot ražošanas apbūves vajadzībām. Jaunās apbūves parametrus un citas prasības precīzē lokālplānojumos vai detālplānojumos.

Ar LR – 5 apzīmētajā vietā Saraiķu ciemā atļautā izmantošana ir vēja elektrostacijas, neparedzot šo teritoriju paplašināšanu, kā arī vēja elektrostaciju radīto aizsargjoslu un ietekmju paplašināšanu.

Tā kā minētās lauksaimniecības zemes ciemu teritorijās tika iekļautas jau iepriekšējā plānojuma ciklā un to akceptēja Vides ministrija, šobrīd nav iespējams ciemu robežas būtiski mainīt (samazināt). Pašreizējā plānojuma un izmantošanas un apbūves noteikumu projektā ir veikts viss iespējamais, lai strukturētu šīs milzu neapbūvētās un neapdzīvotās ciemu teritorijas. Lai gan jebkura jauna apbūve, it sevišķi apstākļos, kad apbūves teritorijā nav pieejama komunālo pakalpojumu infrastruktūra, būtiski palielina antropogēno slodzi un samazina bioloģisko daudzveidību, plānojumā apbūve tiek pieļauta tādā veidā un vietās, kur šo ietekmi iespējams minimizēt. Tomēr visu plānoto apbūvju realizācija jebkurā gadījumā atstās būtisku, ilglaicīgu, nelabvēlīgu ietekmi uz vidi. Jāatzīmē gan, ka iepriekšējā plānošanas periodā apbūve nav realizējusies plānotajās teritorijās.

Saraiķu ciemā pieļautā vēja elektrostaciju būvniecība ir rūpīgi izvērtējama, ņemot vērā pēdējo gadu pētījumus par vēja parku radīto infraskaņu, mirgošanas efektu u.c. parādību negatīvo iedarbību uz cilvēka veselību un rekomendācijām vēja parkus izvietot ne tuvāk kā 1 – 2km attālumā no apdzīvotām teritorijām. Līdz ar to vēja parku būvniecība būtu rekomendējama lauksaimniecības un meža zemēs nevis ciema teritorijā. Jebkurā gadījumā tās darbība var atstāt būtisku, ilglaicīgu, nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku dzīves apstākļiem, kā arī uz turpmāko ciema teritorijas attīstību, infrastruktūras izveidi, tūrisma un rekreācijas objektu būvniecību.

Koptās zaļumvietas (ZK)

Koptās zaļumvietas (ZK) ir speciāli iekārtotas teritorijas novada blīvi apdzīvotajās vietās, kas atrodas pie pašreiz esošās un plānotās apbūves gan publiski pieejamas teritorijas, gan arī teritorijas ar ierobežotu pieejamību. Atkarībā no zaļumu veida un novietojuma, pašreizējās vai perspektīvās funkcijas, izdalāmi šādi zaļumvietu tipi: skvēri, ielu stādījumi, koku rindas, atsevišķi koki vai to grupas, dārzi un stādījumi pagalmos, mazdārziņi, rotaļu laukumi, atklātie sporta laukumi. Koptās zaļumvietu teritorijās ietilpst arī parki un citi īpašas nozīmes zaļumvietas – stādījumi ar īpašu kultūrvēsturisku nozīmi un specifiskām funkcijām, kā arī ar lielu ekoloģisko, estētisko un rekreācijas nozīmi – vēsturiskie parki.

Ar ZK – 5 apzīmētajā vietā Vērgales ciemā atļautas atklāti sporta laukumi un ar tiem saistītas būves;

Ar ZK – 6 apzīmētajās vietās Ziemupē, Ulmalē nolūki, kādos atļauts izmantot zemi un būvēt, ierīkot vai izmantot būves, ir: kapsētas teritorija mirušo apbedīšanai iekārtošana un apsaimniekošana, kā arī ar to saistīto būvju: kapličas ar izvadīšanas telpām, žoga, ēka vai telpas saimnieciskiem mērķiem izmantošana, būvniecība un uzturēšana.

Kopto zaļumvietu uzturēšana, labiekārtošana vai iekārtošana rada ilglaicīgu pozitīvu ietekmi uz vidi.

Savrupmāju dzīvojamās apbūves teritorijas (DzS)

Savrupmāju apbūve paredzēta vēsturisko ciemu apbūvē – Vērgalē, Plocē, Saraiķos un Ziemupē ap ciemu centriem, kā arī plašās lauku zemju teritorijās iepriekš apstiprināto ciemu robežās – Strantē un Ulmalē. Atļautā izmantošana ciktāl to neierobežo Aizsargjoslu likums ir: savrupmāja: vienas ģimenes dzīvojamā māja, divu ģimeņu dzīvojamā māja, dvīņu māja, vasarnīca, esošās lauku sētas (viensētas).

Pirms jaunu plānoto (atļauto) savrupmāju apbūves teritoriju izveidošanas Strantes, Ulmales, Ziemupes, Saraiķu ciemos pietiekami plašām teritorijām obligāti izstrādājams lokālplānojums un/vai detālplānojums, nosakot vienotu ceļu un ielu tīklu, to aizsargjoslas, nodalījuma joslas un sarkanās līnijas, inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu izvietojumu, apbūves telpisko kompozīciju, apbūves

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

līnijas, prasības arhitektūras, labiekārtojums un apzaļumojuma elementiem un žogiem, precizējot arī risku vietas, īpaši ņemot vērā jūras krasta erozijas procesus, u.c. saskaņā ar pašvaldības izsniegto darba uzdevumu.

Vietas ar īpašiem noteikumiem noteiktas Strantes un Ulmales ciemu teritorijās. Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā norādītajās un Noteikumos noteiktajās savrupmāju apbūves teritorijās (DzS) ar attiecīgo cipara indeksu no 1 līdz 6, jebkurai jaunai apbūvei transformējama tikai zemes daļa zem ēkām (būvēm), pagalmiem un piebraucamajiem ceļiem ar kopējo transformējamo platību ne lielāku par 3500 m².

Tā kā minētās apbūves teritorijas tika noteiktas jau iepriekšējā pagastu teritorijas plānojumā, šobrīd, ievērojot pēctecības un tiesiskās palāvības principu, nav iespējams šīs teritorijas būtiski mainīt (samazināt). Pašreizējā plānojuma un Izmantošanas un apbūves noteikumu projektā ir veikts viss iespējamais, lai strukturētu šīs šobrīd maz apbūvētās ciemu teritorijas. Jebkura jauna apbūve, it sevišķi apstākļos, kad apbūves teritorijā nav pieejama komunālo pakalpojumu infrastruktūra, būtiski palielina antropogēno slodzi un samazina bioloģisko daudzveidību, tās realizācijas rezultātā prognozējama būtiska, ilglaicīga, tieša negatīva ietekme uz vidi. Lai ietekmes mazinātu, plānojumā apbūve tiek pieļauta tādā veidā un vietās, kur šo ietekmi iespējams minimizēt, nosakot arī būtiskas papildus prasības un aprobežojumus, kas samazina ietekmi uz vidi. Tomēr visu plānoto apbūvju realizācija jebkurā gadījumā atstās būtisku, ilglaicīgu, nelabvēlīgu ietekmi uz vidi. Jāatzīmē gan, ka iepriekšējā plānošanas periodā apbūve nav realizējusies plānotajās teritorijās.

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM)

Mazstāvu dzīvojamā apbūves teritorijas (DzM) ietver esošās vienstāva un daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas Vērgalē, Plocē, Ziemupē un Saraiķos ar tām piederīgajām palīgēkām (saimniecības ēkas, garāžas, šķūnīši u.tml.) Jaunas mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas nav plānotas. Esošo mazstāvu dzīvojamo teritoriju uzturēšana nerada būtisku negatīvu ietekmi uz vidi.

Vairākstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzV)

Vairākstāvu dzīvojamā apbūves teritorijas (DzV) ietver esošās trīs stāvu daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas Vērgales ciemā. Jaunas vairākstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas nav plānotas. Tādēļ nav prognozējama būtiska negatīva ietekme uz vidi.

Publiskās apbūves teritorijas (P)

Publiskās apbūves teritorijās tiek ietverta gan esošā, gan arī plānotā sabiedrisko un komerciālo apbūve novada ciemos, kas neatšķiras pēc to lomas telpiskajā struktūrā (neatšķiras ar būvju apjomiem, teritorijas iekārtojumu u.tml.), taču tām ir dažādas funkcijas.

Ļoti plašas jaunas publiskās apbūves teritorijas paredzētas Strantes ciemā, kur tās plānotas līdz šim neapbūvētās teritorijās, taču tās neveido vienotu ciema centru. Arī citviet plānotas plašas publiskās apbūves teritorijas. Minētās teritorijas par tādām noteiktas jau iepriekšējā teritorijas plānojumā, tādēļ, ievērojot pēctecības un tiesiskās palāvības principus, tādās paredzētas arī šajā plānojuma projektā. Tai pat laikā ir izvirzīta virkne nosacījumu, kas vērsti uz ainavas un vides aizsardzību. Tomēr plašu teritoriju, kurās nav pieejama komunālā infrastruktūra (it sevišķi centralizētā kanalizācijas sistēma) apbūve rada būtisku negatīvu ietekmi uz vidi. Ja visa plānotā publiskās apbūves teritorija tiek apbūvēta, prognozējama tieša, negatīva un ilglaicīga ietekme uz vidi (bioloģiskās daudzveidības un zaļo teritoriju samazināšanās, potenciāls grunts piesārņojums, ietekme uz gaisa kvalitāti u.c.).

Ražošanas apbūves teritorijas (R)

Ražošanas objektu apbūves teritorijas paredzētas ciemos, kur atrodas bijušie kopsaimniecību lauksaimnieciskās ražošanas būves. Šajās teritorijās arī turpmāk paredzēts izvietot rūpnieciskās un lauksaimnieciskās ražošanas objektus un noliktavas. Jaunas ražošanas objektu apbūves teritorijas nav plānotas.

Transporta infrastruktūras teritorijas (TR)

Transporta infrastruktūras teritorijas (TI) ir ciematu ielu, laukumu un ceļu teritorijas, kuras paredzētas autotransporta, gājēju un velosipēdistu satiksmei, maģistrālo inženierkomunikāciju un transporta būvju izvietojumam.

Jaunu transporta infrastruktūras objektu būvniecība var radīt negatīvu ietekmi uz vidi, samazinot zaļo teritoriju, tai pat laikā optimāla transporta infrastruktūra samazina gaisa piesārņojumu no autotransporta ciematu teritorijās. Jebkurā gadījumā plašas, jaunas transporta infrastruktūras veidošana būs nepieciešama, ja tiks uzsākta plānotā ciemu savrupmāju un publiskā apbūve.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Būvniecības laikā prognozējama īslaicīga negatīva ietekme uz vidi (trokšņa piesārņojums, gaisa piesārņojums), ietekmes iespējams minimizēt izmantojot labu būvniecības praksi. Ilglaicīgu negatīvu ietekmi rada bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, zemes transformācijas rezultātā.

Tehniskās apbūves teritorija (TA)

Tehniskās apbūves teritorijas (TA) noteiktas tajās ciemu vietās, kas ietver esošo un plānoto inženiertehniskās apgādes objektu un komunālās saimniecības uzņēmumu apbūvi.

Jaunu tehniskās apbūves teritoriju veidošana var radīt negatīvu ietekmi uz vidi, samazinot zaļo teritoriju. Jebkurā gadījumā plašas, jaunas komunālās infrastruktūras veidošana būs nepieciešama, ja tiks uzsākta plānotā ciemu savrupmāju un publiskā apbūve. Būvniecības laikā prognozējama īslaicīga negatīva ietekme uz vidi (trokšņa piesārņojums, gaisa piesārņojums), ietekmes iespējams minimizēt izmantojot labu būvniecības praksi. Ilglaicīgu negatīvu ietekmi rada bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, zemes transformācijas rezultātā.

Noteikumi atļautajai izmantošanai un apbūvei novada lauku teritorijā

Ūdeņu teritorijas (Ū)

Ūdeņu teritorijas ietver virszemes ūdens objektus – jūru, upes un citas ūdenstece, dabīgas un mākslīgas ūdenstilpes.

Atļautā izmantošana saistīta ar virszemes ūdeņu noteces regulēšanu, rekreāciju, zivsaimniecību, ūdens transportu, un, kā arī būves, kas saistītas ar attiecīgā ūdensobjekta izmantošanu un aizsardzību, ar nosacījumu, ka darbības tiek veiktas atbilstoši normatīvajos aktos un šajos Noteikumos noteiktajām prasībām. Ūdeņu teritorijās atļauta arī krasta nostiprinājumu un citu inženierbūvju, erozijas procesu novēršanai vai esošās apbūves aizsardzībai pret plūdiem būvniecība. Šāda būvniecība, ja netiek vispusīgi izvērtēta to ietekme uz apkārtējām teritorijām, var radīt būtisku negatīvu ietekmi uz vidi un veicināt erozijas procesus un palielināt plūdu riskus tām piegulošajās teritorijās, vai citviet ūdensobjekta krastos.

Mežu teritorijas (M)

Mežu teritorijas līdzīgi kā lauku zemes tradicionāli ir vietas, kurās norisinājušās dažādas funkcijas: saimniekošana, dzīvošana, atpūta, dabas aizsardzība u.tml. Pašreiz tās ietver valsts mežu teritorijas, kas ir vienoti masīvi, strukturāli nemainīgas teritorijas, un privātos mežus, kas ir ekoloģiski nozīmīgi ainavā un kurus raksturo sīkāk sadalītas un telpiski mainīgākas struktūras.

Atļautā izmantošana mežu teritorijās saistīta ar to saimniecisko funkciju īstenošanu, kā arī vienlaicīgi nodrošinot mežu bioloģisko daudzveidību saglabāšanu, mežu sociālās un ekoloģiskās funkcijas sekmēšanu.

Jaunu lauku sētu (viensētu) vai vasarnīcu un nepieciešamo palīgēku ierīkošana atļauta tikai vietās ar īpašiem noteikumiem.

Vietas ar īpašiem noteikumiem ir ar M – 3 apzīmētajā vietā – lokālplānojumu teritorijās starp Akmeņraga ceļu un Grīņiem privātajos mežos pie esošajiem ceļiem, bijušajās mājvietās, zemes vienībās ar ne mazāku platību kā 3 ha, atļautais teritorijas izmantošanas veids ir vasarnīca, bet palīgizmantošana palīgēkas – saimniecības ēka, garāža, nojume. Apbūvei transformējama tikai zemes daļa zem ēkām (būvēm), pagalmiem un piebraucamajiem ceļiem ar kopējo transformējamo platību ne lielāku par 3500 m². Šī apbūvei transformējamā platība konkrētajā gadījumā tiek pielīdzināta zemes vienības kopējai platībai, no kuras aprēķina atļautos apbūves parametrus. Zemesgabalā nedrīkst ierīkot vairāk kā vienu lauku sētas (viensētas) dzīvojamo mēju vasarnīcu un 2 saimniecības ēkas.

Lokālplānojumā nosaka ceļu tīklu, inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu izvietojumu, jaunās apbūves telpisko kompozīciju, apbūves līnijas, prasības arhitektūras, labiekārtojuma elementiem un žogiem, precizējot arī aizsargājamo biotopu vietas, u.c. saskaņā ar pašvaldības izsniegto darba uzdevumu.

Šajās teritorijās jāievēro vēsturiskās lauku sētas apbūves raksturs, mērogs, ritms, novadam raksturīgu materiālu izvēle un vietējās būvniecības tradīcijas. To proporcijās, apdarē un krāsojumā jāizmanto vēsturiskie ēku būvapjomu risinājumi, kas pakārtoti ēkas funkcijai, konstrukcija, siluetam, un tradicionālie būvmateriāli (laukakmens mūris, koks u.tml.), kas raksturīgi konkrētajai vietai.

Saskaņā ar Dabas lieguma Ziemeļu Dabas aizsardzības plānā ietverto informāciju, lieguma austrumu robežā un aiz tās ar nelieliem izņēmumiem visur dominē grānis (Gr). Grāni var raksturot kā īpatnēju mežu augšanas apstākļu tipu, kur mežu augšanu aizkavē periodiska pārplūšana, nabadzīgas, izskalotas augsnes ar skābu reakciju, to ietekmē arī vēju darbība. Vēsturiski grāņu veidošanā ir

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

palīdzējis arī cilvēks, pavasarī dedzinot un pļaujot zāli, ganot lopus. Rezultātā veidojās priežu retmežs ar viršu vai grīšļu zemsedzi. Kā konstatēts dabas lieguma Ziemeļu apsaimniekošanas plānā, pašreiz, protams, lopu ganīšana vairs nenotiek un grīņu aizaugšanu var ierobežot tikai ugunsgrēks. Tā kā grīnis vēsturiski veidojies tieši laikā, kad šajā teritorijā bija izvietotas sīksaimniecības, ļoti maza blīvuma (mazāk kā viena saimniecība uz 3ha izmantojot apbūvi, pagalmiem u.c. ne vairāk, kā 10% no katra zemes īpašuma) apdzīvojuma un apsaimniekošanas atjaunošanās šajā teritorijā pozitīvi ietekmēs grīņu teritoriju saglabāšanos. Lopu ganīšana un pļauņu izpļaušana aizkavēs tā aizaugšanu.

Tai pat laikā Dabas aizsardzības informatīvajā datu bāzē Ozols nav ietverta informācija par minētā biotopa grīņa izplatību dabas lieguma un tam piegulošajās teritorijās. Saskaņā ar šo informācijas avotu Dabas lieguma austrumu robežu veido biotops mežainas piejūras kāpas. Ārpus dabas lieguma šis biotops nav konstatēts.

Dabas informācijas bāzē Ozols ietverta informācija, ka M-3 teritoriju veido biotopu 91F0, 9160, 9020 un 91E0, taču šī informācija ir apšaubāma, jo analoga informācija DB Ozols ietverta par gandrīz visām meža teritorijām Pāvilostas novadā. Tai pat laikā saskaņā ar mežu inventarizācijas datiem Pāvilostas novada mežos, tikai aptuveni 0,32% no kopējās meža platības veido meži ar platlapju kokiem (osi, ozolu, liepu). Tādējādi tie ir novadā ļoti reti sastopami biotopi. Rekomendējams, izstrādājot lokālplānojumu/detālplānojumu veikt teritoriju apsekošanu, izvērtējot, vai tajās sastopami minētie biotopi, ja tādi tiek konstatēti, viensētu izveidei izvēlēties teritoriju, neskarot šos biotopus **9020 Veci jaukti platlapju meži, 9160 Ozolu meži un 91E0 pārmitri platlapju meži**. M-3 teritorijā nav prognozējama biotopa 91F0 jaukti ozolu, gobu, ošu meži gar lielām upēm izplatība, jo teritorijā nav lielu upju.

Kopumā viensētu (līdz aptuveni 15 zemes īpašumos ar aptuveni 300ha lielu kopplatību) veidošanās ārpus dabas lieguma teritorijas neatstās būtisku negatīvu ietekmi uz dabas liegumu Ziemeļu, tā ekoloģiskajām funkcijām vai integritāti. Prognozējams iedzīvotāju daudzums pat pie maksimālas apbūves īstenošanas, visticamāk nepārsniegs 45 -50 cilvēkus, kas tik plašā teritorijā (M-3 teritorija ir aptuveni 300ha) nevar radīt nozīmīgu antropogēno ietekmi uz blakus esošo teritoriju, vēl jo vairāk ņemot vērā, ka katram īpašumam apkārt viensētai būs vairāki ha meža. Atsevišķos gadījumos, neliela skaita cilvēku klātbūtne var radīt pozitīvu ietekmi uz viena no retākajiem biotopiem – grīņa saglabāšanu.

Biotopam Mežainas piejūras kāpas neliela slodze – izmīdīšana sēņošanas, ogošanas, vai pastaigu rezultātā nerada kaitējumu, bet ir pat nepieciešama biotopa saglabāšanai, jo saskaņā ar Latvijas Dabas fonda 2010.gada publikācijā „Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamie biotopi Latvijā, noteikšanas metodika” minēto šī biotopa pastāvēšanai ir nepieciešami dabiski traucējumi - vētras, ugunsgrēki, mērena nostaigāšana u. c. visiem sausiem skujkoku mežiem raksturīgie traucējumi, lai mazinātu humusa uzkrāšanos un novērstu neraksturīga lakstaugu stāva izveidošanos un aizaugšanu ar parasto egli *Picea abies* un citiem kokaugiem. Jāpiezīmē, ka saskaņā ar DB Ozols ietverto informāciju aizsargājams biotops – mežainas piejūras kāpas nav sastopams M-3 teritorijā.

Ar M – 4 apzīmētajā vietā (iepriekšējā Vērgales pagasta teritorijas plānojumā (2007) : Tūrisma un atpūtas teritorija), kur atļautā izmantošana ir tūrisma un rekreācijas objekti un teritorijas: viesu māja, pansija, kempings, telšu laukumi, sporta un atpūtas būves, autostāvvietā minēto teritoriju apmeklētājiem, lauku sēta (viensēta) dzīvojamā ēka un palīgēka, nedalot esošās zemes vienības. Apbūves blīvums nedrīkst pārsniegt 10 %. Maksimālais stāvu skaits – 1 stāvs un jumta stāvs. Šajā teritorijās apbūve tiek pieļauta, ievērojot vides un dabas aizsardzības intereses un paredzot teritorijas apkalpošanai nepieciešamās infrastruktūras izbūvi (pievadceļi, ūdensapgāde, kanalizācija un attīrīšanas iekārtas, elektroapgāde u.c.). Teritorijās jānodrošina dabas vērtībām draudzīgu, nenoplicinošu tūrisma attīstību, īpaši saudzējot un aizsargājot maz pārveidotas dabas teritorijas, īpaši aizsargājamo sugu un biotopu atradnes, bioloģiski vērtīgos zālājus un ainaviski augstvērtīgas teritorijas. Šajās vietās aizliegta kailcirte.

Lauku zemes (L)

Lauku zemes (L) ir teritorijas, kurās tradicionāli norisinās lauksaimnieciska, mežsaimnieciska, amatnieciska darbība. Šeit apbūvei ir pakārtota nozīme un tā veidota pēc lauku sētas (viensētas) principiem – dabas elementi (alejas, koku rindas, augļu dārzi u.c.) ir mījiedarbībā ar lauku ainavu un novada tautas celtniecības vēsturiskām iezīmēm raksturīgām ēkām. Šeit atsevišķās vietās un ierobežotā apjomā atļauts transformēt zemi publisko, ražošanas un tehniskās apbūvei, izstrādājot lokālplānojumu un/vai detālplānojumu.

Vēja elektrostacijas ar jaudu lielāku par 20 kilovatiem (atļautas tikai LT – 2 apzīmētajās vietās). Zemes vienībās vai tās daļās, kas atrodas Baltijas jūras krasta kāpas aizsargjoslā, izmantošanas aprobežojumus un prasības to dalīšanas minimālajai platībai nosaka Aizsargjoslu likums. Lauku

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

zemēs jūras piekrastē jānodrošina publiska piekļūšana jūras krastam, saskaņā ar plānotām publiskām piebrauktuvēm un pieejām.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes transformācija par meža zemi veic normatīvo aktu noteiktajā kārtībā.

Lauku zemēs jūras piekrastē (no jūras krasta līdz valsts reģionālam autoceļam P111 Ventspils – (Leči) Grobiņa) starp Strantes un Ulmales ciemiem nav atļauta jaunu lauku sētu (viensētu), publiskās un ražošanas apbūves izvietošana, apmežošana un nav pieļaujama dabiskās aizaugšana.

Vietas ar īpašiem noteikumiem:

Ar LP – 6 apzīmētajās vietās jūras piekrastē atļautā izmantošana ir iekārtotu ugunsкура un telšu vietu ar atpūtas soliņiem, galdiem, atkritumu tvertnēm un publiskām tualetēm izveidošanai pie gājēju pieejām jūrai. Prognozējama būtiska labvēlīga ietekme uz vidi, organizējot apmeklētāju plūsmu, nodrošinot atkritumu apsaimniekošanu, tualetes un aprīkotas pieejas jūrai, tiek samazināta izklaidus plūsma, kāpu izbradāšana, papildus erozijas risku samazināšana. Būtiski samazinās kāpu nobradāšana, teritoriju piemētāšana un piesārņošana.

Ar LP – 7 apzīmētajās vietās jūras piekrastē atļautā izmantošana ir iekārtotu ugunsкура un telšu vietu ar atpūtas soliņiem, galdiem, atkritumu tvertnēm un publiskām tualetēm izveidošanai, kā arī teritorijas labiekārtošanai nepieciešamās vienas mazēkas izvietošana, pievedceļu un autostāvvietu būvniecība. Prognozējama būtiska labvēlīga ietekme uz vidi, organizējot apmeklētāju plūsmu, nodrošinot atkritumu apsaimniekošanu, tualetes un aprīkotas pieejas jūrai, tiek samazināta izklaidus plūsma, kāpu izbradāšana, papildus erozijas risku samazināšana. Būtiski samazinās teritoriju piemētāšana un piesārņošana. Papildus būtiska antropogēnās slodzes uz Pāvilostas pelēko kāpu samazināšana.

Ar LP – 8 apzīmētajās vietās jūras piekrastē esošo ēku vai būvju vietās Matrožos, pie Akmeņraga atļauta tūrisma un atpūtas mītnu ierīkošana, rekonstruējot vai renovējot esošās ēkas vai būves un nepārsniedzot to esošo būvapjomu, kā arī ugunsкура vietu, telšu laukumu un ar tām saistītu autostāvvietu izveidošana. Prognozējama būtiska labvēlīga ietekme uz vidi, organizējot apmeklētāju plūsmu, nodrošinot atkritumu apsaimniekošanu, tualetes un aprīkotas pieejas jūrai, tiek samazināta izklaidus plūsma, kāpu izbradāšana, papildus erozijas risku samazināšana. Būtiski samazinās teritoriju piemētāšana un piesārņošana. Būtiski samazina antropogēno slodzi dabas liegumā Ziemepe.

Ar LR – 9 apzīmētajā vietā atļautā izmantošana ir vēja elektrostacijas ar jaudu virs 20 kilovatiem, ņemot vērā šādas prasības: pirms būvprojektu izstrādes konkrētām zemes vienībām, visai norādītajai teritorijai kopumā nepieciešams izstrādāt lokālpārplānojumu vai detālpārplānojumu, kurā nosaka potenciāli iespējamo vēja elektrostaciju skaitu un citus parametrus, piebraucamos ceļus vēja elektrostaciju uzstādīšanai un apkalpošanai, elektrisko tīklu shēmu, prognozēto trokšņu līmeni, veicot to aprēķinus un modelēšanu, kā arī izvērtē šīs teritorijas kopīgo potenciālo ietekmi uz apdzīvotām vietām: ciemiem, lauku sētām (viensētām), kā arī citām dzīvojamām ēkām, īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, gājputnu migrācijas ceļiem, tajā skaitā blakus novadā (Medzes pagasts). Prognozējamā ietekme uz vidi un it īpaši iedzīvotāju dzīves apstākļiem, kā arī gājputnu pārvietošanos izvērtējama lokālpārplānojuma izstrādes gaitā.

Ar LP – 10 apzīmētajā vietā atļautā izmantošana ir sporta būve: mototrase. Izstrādājot būves projektu, izvērtējami iespējamie trokšņa traucējumi, kā arī novēršama erozijas procesu attīstība, ņemot apaugumu un atsedzot kāpu smiltis.

Lauksaimniecības zemēs atļautā to izmantošana ir ļoti plaša sākot no lauksaimnieciskās ražošanas, viensētu apbūves līdz ražošanas objektu un publiskajai apbūvei. Jūras piekrastē šīs darbības ierobežo Aizsargjoslu likums, atsevišķas teritorijas atrunātas arī šajos noteikumos, kā vietas ar īpašiem noteikumiem, kas pārsvarā saistās ar teritorijas labiekārtošanu pieejas pie jūras vietā un šie risinājumi vērsti uz ietekmes uz vidi mazināšanu. Tai pat laikā plašais lauksaimniecības zemes atļautās izmantošanas spektrs var radīt haotisku, nepārdomātu un nestrukturētu apbūvi. Šāda apbūve var radīt būtisku, ilglaicīgu, nelabvēlīgu ietekmi uz vidi un cilvēka dzīves apstākļiem, jo līdzās viensētai var veidoties rūpniecības uzņēmums.

Derīgo izrakteņu ieguves teritorija (RD)

Derīgo izrakteņu ieguves teritoriju (RD) zemes izmantošanas veids ir rūpnieciskie derīgo izrakteņu ieguves karjeri. Šobrīd plānojumā nav noteiktas jaunas derīgo izrakteņu ieguves teritorijas, tādēļ nav prognozējama papildus antropogēnā slodze un negatīva ietekme uz vidi.

Transporta infrastruktūras teritorijas (TR)

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

Transporta infrastruktūras teritorijas (TI) ceļu teritorijas lauku teritorijā, kuras paredzētas autotransporta, gājēju un velosipēdistu satiksmei, maģistrālo inženierkomunikāciju un transporta būvju izvietojumam.

Jaunu transporta infrastruktūras objektu būvniecība var radīt negatīvu ietekmi uz vidi, samazinot zaļo teritoriju, tai pat laikā optimāla transporta infrastruktūra samazina gaisa piesārņojumu no autotransporta. Jebkurā gadījumā plašas, jaunas transporta infrastruktūras veidošana būs nepieciešama, ja tiks uzsākta plānotā lauku teritoriju un ciemu savrupmāju un publiskā apbūve. Būvniecības laikā prognozējama īslaicīga negatīva ietekme uz vidi (trokšņa piesārņojums, gaisa piesārņojums), ietekmes iespējams minimizēt izmantojot labu būvniecības praksi. Ilglaicīgu negatīvu ietekmi rada bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, zemes transformācijas rezultātā. Plānojot un veidojot pieejas un nobrauktuves pie jūras, izvērtējama vietas bioloģiskā vērtība, kā arī pieejas vai nobrauktuves veids jāizvēlas tāds, kas nerada papildus krasta erozijas draudus.

Tehniskās apbūves teritorijas (TA)

Tehniskās apbūves teritorijas (TA) noteiktas tajās vietās, kas ietver esošo un plānoto inženiertehniskās apgādes objektu un komunālās saimniecības uzņēmumu apbūvi. Lauku teritorijās šobrīd nav plānoti jauni tehniskās apbūves objekti.

Tai pat laikā jāatzīmē, ka plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātā var rasties nepieciešamība pēc jauniem tehniskās apbūves objektiem, ja tiks īstenot plānojumā pieļautā apbūve lauksaimniecības un meža zemēs lauku teritorijā, kā arī īstenotas atļautās apbūves ciemu teritorijās.

12. Risinājumi negatīvo ietekmju novēršanai un mazināšanai

12.1. Pāvilostas novada attīstības programma 2012. – 2018.gads

Veicot plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējumu, analizēta stratēģiskajā daļā noteikto mērķu un uzdevumu iespējamā ietekme uz vidi. Tā kā plānošanas dokuments tikai norāda prioritātes, virzienus un aptuveni definē pasākumus, tad nav iespējams noteikt iespējamās ietekmes uz vidi teritoriālo piesaisti, arī par konkrētiem plānotajiem projektiem, kas ietverti Investīciju plānā, pieejamā informācija ir nepietiekama, lai detalizēti un kvantitatīvi izvērtētu katra plānotā projekta specifisko ietekmi uz vidi.

Risinājumus katras konkrētās darbības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanai un mazināšanai jāizvērtē un jānosaka, veicot ietekmes uz vidi novērtējumu, tai skaitā sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu (atbilstoši likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajam) konkrētām no plānošanas dokumenta izrietošām darbībām (projektiem). Veicot paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtējumu, jāizvērtē arī darbības ietekme uz īpaši jutīgajām dabas teritorijām – īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, Jūras piekrastei, parkiem, zaļajām zonām, ūdensobjektiem, izvērtējama to atbilstība Aizsargjoslu likumā noteiktajiem aprobežojumiem un prasībām.

Lai izvairītos no iespējamām negatīvām ietekmēm, jāpievērš uzmanība vismaz šādiem aspektiem:

- 1) uzsākot projektu īstenošanu, individuāli jāizvērtē to potenciālā ietekme uz vidi un, kur nepieciešams, jāpiemēro ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra;
- 2) industriālo objektu un sabiedriski nozīmīgu, plaši apmeklētu objektu projektēšanā uzmanība pievēršama notekūdeņu un atkritumu apsaimniekošanas, ūdensapgādes un siltumapgādes risinājumiem, maksimāli nodrošinot pieslēgumu centralizētiem tīkliem vai rūpīgi izvēloties videi draudzīgus individuālos risinājumus;
- 3) visa veida būvniecības, remonta, rekonstrukcijas un renovācijas procesos ievērojama laba būvniecības prakse, darbības atbilstība vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, būvnormatīviem, kā arī standartiem u.c. normatīvajiem aktiem, nodrošināma būvgružu savākšana un videi draudzīga apsaimniekošana;
- 4) veicot ielu labiekārtošanu un rekonstrukciju, iespēju robežās nodrošināma lietus ūdeņu kanalizācija un izstrādājami risinājumi lietus ūdeņu kanalizācijas izplūdes aprīkot ar minimālu attīrīšanu vismaz no naftas produktiem;
- 5) jānodrošina plānoto rekreācijas, kultūras un sporta infrastruktūras objektu tuvumā esošo transporta plūsmu izvērtējums un optimizācija, jāizvērtē un jānovērš būtiskās ietekmes uz vidi;
- 6) jāveic plānotās infrastruktūras attīstības ietekmes izvērtējums, jāizvēlas tādi infrastruktūras attīstības risinājumi, kas iespējami mazāk samazina dabas pamatnes platības vai vērtību;
- 7) tūrisma attīstība radīs tiešu ietekmi uz vidi, ja nebūs tūrisma attīstībai piemērotas infrastruktūras, atbilstoša labiekārtojuma teritorijās, kuras tūristi apmeklē (Jūras piekraste, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ainaviski vērtīgās teritorijas, kultūrvēsturiskie objekti);
- 8) jāsekmē videi draudzīgu transporta veidu attīstība, efektīva sabiedriskā transporta attīstība, lai mazinātu negatīvo ietekmi uz gaisa kvalitāti;
- 9) vides politikas realizācijas pasākumi: sabiedrības izglītošana un informēšana, aktīvas vides aizsardzības pasākumu kampaņas, sabiedrības vides izglītības un apziņas veicināšana;
- 10) jāsamazina vides piesārņošanas iespējas, kur vien iespējams, izvēloties inovatīvus risinājumus un videi draudzīgas tehnoloģijas.

Jāatzīmē, ka vairāki no plānošanas dokumenta stratēģiskajā daļā paredzētajiem mērķiem un uzdevumiem tieši sasaucas ar šiem pasākumiem, kas veicami negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai, piemēram, transporta infrastruktūras uzlabošana, ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu pilnveidošana, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana un plānotā ēku renovācija, kā arī citi pasākumi, kas vērsti uz novada vides kvalitātes uzlabošanu.

12.2. Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gads

Pāvilostas novada teritorijas plānojums, tai skaitā tā Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ietver virkni pasākumu un nosacījumu, kas vērsti uz zemes izmantošanas, tai skaitā visa veida būvniecības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanu vai samazināšanu.

Tādi definēti Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu sadaļās:

- Novada teritorijas ainavu aizsardzība un pārvaldība
- Teritorijas un vietas ar īpašiem noteikumiem
- Vispārīgas prasības ūdeņu, mežu, lauku zemju izmantošanai
- Vispārīgas prasības teritoriju inženiertehniskajai apgādei
- Reljefa un augsnes virskārtas aizsardzība
- Konkrētu teritoriju apbūves noteikumos.

Kopumā Pāvilostas novada teritorijas plānojums, tai skaitā tā Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi vērsti uz novada ilgtspējīgu attīstību un tajos ietvertās vides aizsardzības prasības atbilst normatīvo aktu prasībām un iespēju robežās nodrošina videi draudzīgu un ilgtspējīgu attīstību novada ciemos un apdzīvotajās vietās.

- Rekomendējams aizliegt lokālo, bioloģisko notekūdeņu attīrīšanas iekārtu būvniecību, ja būves netiek plānotas kā pastāvīga dzīves vieta, bet gan kā brīvdienu un vasaras māja, viesu māja, kempings u.c. neregulāri izmantojami objekti. Ja nav pieejama centralizētā kanalizācija, šādos gadījumos būvējamas hermētiskas izsmēļamās bedres ar tādu aprēķinu, lai tās tilpums nodrošinātu vismaz 3 mēnešu notekūdeņu uzglabāšanu, bet kā obligāta prasība nosakāma ilglaicīga līguma par notekūdeņu regulāru izvešanu uz NAI noslēgšana.
- Ieteicams noteikt, ka vēja parkus izvieto ne tuvāk par 1 km līdz ciematam vai viensētai un 2 km līdz rekreācijas teritorijai.
- Ieteicams definēt tās teritorijas piejūras ciemos, kur detālplānojums vai lokālplānojums izstrādājams kompleksai teritorijai, nevis vienam zemes īpašumam, piemēram, teritorijām M-3, M-1, lauku teritoriju attīstībai Strantes un Ulmales ciemos u.c.
- Ja lokālplānojuma vai detālplānojuma teritorija robežojas vai skar krasta kāpu aizsargjoslu, šo plānošanas dokumentu izstrādes ietvaros, kā obligāti veicams pasākums definējams jūras krasta topogrāfiskā uzmērīšana un aizsargjoslas robežas precizēšana, nodrošinot tās platuma atbilstību Aizsargjoslu likuma prasībām, kā arī īpaši aizsargājamo sugu u biotopu izplatības izpēti krasta kāpu aizsargjoslas un tai piegulošajās platībās, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo biotopu iekļaušanu krasta kāpu aizsargjoslā.
- Teritorijās, kur lokālplānojums vai detālplānojums robežojas vai skar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, veicams ietekmes uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izvērtējums.
- Īstenojot vēja parku būvniecību teritorijā LR-9, prognozējamā ietekme uz vidi un it īpaši iedzīvotāju dzīves apstākļiem, kā arī gājputnu pārvietošanos izvērtējama lokālplānojuma izstrādes gaitā.
- Īstenojot LP – 10 apzīmētajā vietā atļauto izmantošanu – mototrases projektēšanu, izstrādājot būves projektu, izvērtējami iespējamie trokšņa traucējumi, un normatīvajos aktos noteikto robežvērtību pārsniegšanas gadījumā, plānojami pasākumi trokšņa traucējumu mazināšanai (piemēram, prettrokšņu siens), kā arī novēršama erozijas procesu attīstība, kas var attīstīties, noņemot apaugumu un atsedzot eolo smilšu nogulumus.
- Īstenojot tūrisma infrastruktūras objektu plānošanu un ierīkošanu Zaļkalnu mežā un Akmeņraga teritorijā, līdzās dabas liegumam Ziemepe, visas darbības veicamas konsultējoties un saskaņojot tās ar Dabas aizsardzības pārvaldi un VVD Liepājas reģionālo vides pārvaldi.
- Izstrādājot lokālplānojumu/detālplānojumu teritorijā M-3, veicama biotopu kartēšana plānotajās apbūves teritorijās, viensētu izveidei rekomendējams izvēlēties teritoriju, kurā nav sastopami šādi biotopi **9020 Veci jaukti platlapju meži, 9160 Ozolu meži un 91E0 pārmitri platlapju meži**. Tāpat rekomendējams viensētu būvniecībai un pagalmu ierīkošanai zemes īpašumos, kuri tieši robežojas ar dabas liegumu Ziemepe, izvēlēties to zemes īpašuma daļu,

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

kas atrodas attālāk no dabas lieguma, tādējādi veidojot gar lieguma robežu neskartu buferjoslu.

- Izvērtējama iespēja precizēt plānojumā vietas, kur nav ieteicams veidot pludmales, ņemot vērā 2012.gada 10.janvāra MK noteikumus Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” ietvertos aprobežojumus.
- Pašvaldībai ieteicams izvērtēt iespēju intensīvāk izmantotās pludmales apriņķot atbilstoši minētajos noteikumos noteiktajām prasībām un iesniegt pieteikumu Veselības inspekcijā 2013.gada peldsezonā iekļaut arī Pāvilostas novada pludmales to pludmaļu skaitā, kurās par valsts budžeta līdzekļiem tiek veikts ūdens kvalitātes monitorings.
- Šaubas izraisa Pāvilostas pilsētas un Pāvilostas novada lauku teritorijā ūdeņu teritorijās atļautā krasta nostiprinājumu un citu inženierbūvju būvniecība. Jūras krasta stiprinājumu izbūvei būtu jāveic vismaz detālplānojums vai lokālplānojums un jāizvērtē nostiprinājuma ietekme uz pieguļošajiem krasta posmiem, jo pretējā gadījumā var tikt panākts tas, ka erozija pastiprinās, it sevišķi stiprinātajiem posmiem pieguļošajās teritorijās.

13. Alternatīvu izvēles pamatojums un izvērtējums

13.1. Pāvilostas novada attīstības programma 2012. – 2018.gads

Plānošanas dokumentam netika izstrādāti alternatīvi varianti. Tā izstrādes gaitā tika izvērtēti un izvēlēti optimāli risinājumi, ņemot vērā iedzīvotāju vēlmes, pašvaldības nostādnes un teritorijas ilgtspējīgas attīstības nosacījumus.

13.2. Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gads

Plānošanas dokumentam netika izstrādāti alternatīvi varianti. Tā izstrādes gaitā tika izvērtēti un izvēlēti optimāli risinājumi, ņemot vērā plānošanas pēctecības principu, tiesiskās palāvības principu, iedzīvotāju vēlmes, pašvaldības nostādnes un teritorijas ilgtspējīgas attīstības nosacījumus.

14. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā netiek prognozēta būtiska negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un NATURA 2000 teritorijām, tādēļ kompensācijas pasākumi nav nepieciešami. Katrā konkrētā darbībā, kas tiek plānota īpaši aizsargājamā teritorijā, NATURA 2000 teritorijā, kā arī šīm teritorijām pieguļošās teritorijās, izvērtējama darbības ietekme uz teritorijas ekoloģiskajām funkcijām un bioloģisko daudzveidību.

15. Plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamā pārrobežu ietekme

Pāvilostas novada teritorija tieši nerobežojas ar Latvijas kaimiņu valstīm un plānošanas dokuments tieši neparedz tāda veida darbības, tai skaitā rūpniecisko objektu izvietojumu, kas varētu izraisīt pārrobežu ietekmi.

Pārrobežu ietekmi būs iespējams novērtēt ietekmes uz vidi novērtējuma procesā, ja to piemēro konkrētiem infrastruktūras attīstības projektiem.

16. Paredzēties pasākumi monitoringa nodrošināšanai

SIVN monitorings ir sistemātisks vides kvalitātes un tās izmaiņu tendenču novērtējums. Tā mērķis ir novērtēt konkrēta plānošanas dokumenta realizācijas ietekmi uz vidi, kā arī plāna vai programmas izpildi saistībā ar stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatā definētiem vides mērķiem vai uzdevumiem. SIVN monitorings dod iespēju aktualizēt plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās vides ietekmes un salīdzināt tās ar prognozētajām, kā arī nodrošina savlaicīgu problēmu identifikāciju, lai nepieciešamības gadījumā veiktu atbilstošu plānošanas dokumenta korekciju.

Pāvilostas Attīstības programmas pielikums „Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība” nosaka, ka uzraudzības mērķis ir nodrošināt iespēju sekot līdzi attīstības programmas īstenošanas gaitai, sasniegumiem un problēmām, kā arī novērtēt programmas ietvaros īstenoto darbību radīto tiešo ietekmi uz teritorijas attīstības procesu vidējā un ilgtermiņā. Tā kā plānošanas dokumentā tiek ietvertas prioritātes un uzdevumi, kas vērsti uz noteikto stratēģisko mērķu sasniegšanu, tad ieviešanas uzraudzība lielā mērā nodrošina arī plānošanas dokumenta SIVN monitoringu.

Plānošanas dokumentu īstenošanas uzraudzību veic pašvaldība, arī plānošanas dokumentu ieviešanas monitoringu nodrošina pašvaldība, nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar speciālistiem no Valsts vides dienesta Liepājas reģionālās vides pārvaldes un citām atbildīgajām institūcijām. Lai konstatētu Attīstības programmas un teritorijas plānojuma īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī, lai nepieciešamības gadījumā izdarītu grozījumus plānošanas dokumentos, Pāvilostas novada domei, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojam tā atzinumā minētajos periodos (periodi tiks precizēti pēc VPVB atzinuma saņemšanas).

Lai kvalitatīvi veiktu šo uzdevumu, pašvaldības speciālistam būtu jāsaņem atļauja strādāt ar valsts vides monitoringa datu bāzēm, tādējādi izvērtējot vides kvalitātes stāvokli un tā izmaiņu tendences. Šobrīd šāda pieeja speciālistiem ir liegta un iespējams izmantot tikai LVGMC interneta vietnē atrodamos vides monitoringa mērījumu datus, taču to formāts nepieļauj to kopēšanu, analizēšanu un izvērtēšanu. Lai to veiktu, dati ir manuāli jāpāraksta elektroniskajās tabulās, piemēram, Excel formātā.

Lai labāk novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmi uz vidi, būtu nepieciešami šādi esošo pētījumu vai novērojumu dati:

- Jūras krasta monitorings;
- Virszemes ūdeņu kvalitātes monitorings;
- Pazemes ūdeņu kvalitātes un kvantitātes monitorings;
- Gaisa kvalitātes monitorings, tai skaitā pētījumi gaisa kvalitātes noteikšanai satiksmes plūsmu mezgļpunktos;
- Pētījumi par iedzīvotāju veselības stāvokli;
- Dati par atjaunojamo energoresursu (ģeotermālo, saules enerģijas, biomasas, vēja u.c.) izmantošanu.

Plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi novērtēšanai ieteicams izvērtēt šādu rādītāju un to izmaiņu raksturojuma plānošanas dokumentu īstenošanas procesā iekļaušanu uzraudzības indikatoru sarakstā:

- iedzīvotāju apmierinātība ar vietējo pašvaldību un tās darbību;
- aizsargājamo dabas teritoriju, zaļo zonu, parku īpatsvars;
- publiski pieejamo zaļo zonu īpatsvars;
- uzņēmumu, kuriem piešķirti vides sertifikāti, procentuālais īpatsvars no kopējo uzņēmumu skaita u.c.;
- jūras krasta erozijas apjomi, krasta līnijas pavirzīšanās iekšzemes virzienā;
- gaisa kvalitātes rādītāji;
- emisiju daudzums gaisā no stacionārajiem avotiem;
- atjaunojamo energoresursu izmantošana;
- novadīto notekūdeņu daudzums;
- virszemes ūdeņu kvalitātes rādītāji;

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

- dzeramā ūdens kvalitātes rādītāji;
- peldūdeņu kvalitātes rādītāji;
- poligonos un atkritumu izgāztuvēs apglabāto sadzīves atkritumu daudzums;
- piesārņoto vietu daudzums un platība;
- apbūvēto teritoriju platība;
- valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaits.

Lai pieņemtu lēmumu par konkrēta indikatora izmantošanu, izvērtējama informācijas esamība, pieejamība un ticamība, tai skaitā izvērtējot, vai konkrētie dati vai informācija ir pieejama un cik blīvi teritorijā ir izvietoti novērojumu punkti, un cik detāli iegūtā informācija raksturo vides stāvokli novadā.

Vides pārraudzības valsts birojā ir izstrādātas metodiskās vadlīnijas plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai (8.pielikums), kā arī vienota iesniedzamā monitoringa pārskata forma (9.pielikums).

17. Izmantotā literatūra

Plānošanas dokumenti

- Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013.gadam;
- Valsts stratēģiskais ietvardokuments 2007. – 2013.gadam;
- Ilgtermiņa konceptuālais dokuments „Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā”.
- Valsts Kultūrpolitikas vadlīnijas 2006. – 2015.gadam.
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam.
- Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007. – 2013.gadam;
- Lauku Attīstības programma 2007. – 2013.gadam;
- Transporta attīstības pamatnostādnes 2007. – 2013.gadam;
- Ventas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, 2009, LVĢMC

Konvencijas un tiesību akti

1. Konvencija „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”, Orhūsa, 2002.
2. Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību – Helsinku konvencija, 1992.
3. Ramsāres konvencija, Ramsāre, 1971.
4. UNESCO konvencija, Parīze, 1972.
5. Bernes konvencija, Berne, 1979.
6. Bonnas konvencija, Bonna, 1979.
7. Riodežaneiro konvencija, Riodežaneiro, 1992.
8. Eiropas Ainavu konvencija, 2000.
9. Konvencija par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, ANO, 2003.
10. Direktīva 92/43/EEK, Eiropas Padome, 1992.
11. Direktīva 2000/60/EC, Eiropas Padome, 2000.
12. Direktīva 1975/442/EEK, Eiropas Padome, 1975.
13. Direktīva 91/689/EEC, Eiropas Padome.
14. Direktīva 2001/42/EC, Eiropas Padome, 2001.
15. Direktīva 85/337/EEK, Eiropas Padome, 1985.
16. Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu
17. MK noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, 2004.
18. Aizsargjoslu likums
19. Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”
20. 27.04.2010. MK noteikumi Nr.394 "Dabas lieguma "Pāvilostas pelēkā kāpa" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"
21. 16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskats

22. 17.04.2001. MK noteikumi Nr.175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"
23. 20.03.2001. MK noteikumi Nr.131 "Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem"
24. 15.06.1999. MK noteikumi Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem"
25. 09.03.1999. MK noteikumi Nr.83 "Noteikumi par dabas parkiem"
26. Teritorijas attīstības plānošanas likums
27. Attīstības plānošanas sistēmas likums
28. Ūdens apsaimniekošanas likums

Citi materiāli

1. Latvijas ģeoloģiskā karte M 1:200000 lapa 35, 25 un paskaidrojuma raksts, VĢD
2. Latvijas ģeoloģija, VĢD 1998.
3. Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras un dziedniecības dūņu) krājumu balance par 2009.gadu, LVĢMC, 2010
4. Derīgo izrakteņu atradņu kadastrs, LVĢMC, 2010
5. Gaisa kvalitātes novērtējums Latvijā (2003.-2007.gads), LVGMA, 2008
6. Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti 2009.gadā, Veselības inspekcija, 2010
7. Sateces baseina principa ieviešana teritorijas plānošanā, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Rīga, 2001.
8. Valsts statistikas pārskats par sadzīves un bīstamajiem atkritumiem "Nr.3-A"
9. Valsts statistikas pārskats par gaisa aizsardzību „Nr.2-Gaiss”
10. Valsts statistikas pārskats „Nr.2 Ūdens”
11. „Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājамie biotopi Latvijā, noteikšanas metodika”, Latvijas Dabas fonds, 2010

Elektroniskie uzzīņas avoti

1. Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs – www.lvghmc.gov.lv.
2. Dabas aizsardzības pārvalde – www.daba.gov.lv.
3. Latvijas dabas fonds – www.ldf.lv.
4. Valsts vides dienests – www.vvd.gov.lv.
5. Vides pārraudzības valsts birojs - www.vpvb.gov.lv
6. LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija – www.varam.gov.lv.
7. Veselības inspekcija – www.vi.gov.lv.
8. Kultūras karte – www.kulturaskarte.lv.
9. Latvijas Vēstneša tiesību aktu vortāls – www.likumi.lv

Pielikumi

1. 1. VPVB lēmums Nr.64
2. Paziņojums par plānošanas dokumentu un Vides pārskata sabiedrisko apspriešanu
3. Īpaši aizsargājami koki – dižkoki
4. Sabiedriskās apspriešanas sanāksmju protokoli
5. Par Vides pārskatu saņemtās atsauksmes un atzinumi
6. Saņemto priekšlikumu un rekomendāciju apkopojums
7. Investīciju plāna īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējums
8. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma monitorings
9. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma monitoringa ziņojuma forma
10. Vides pārraudzības valsts biroja atzinums Nr.1.
11. VPVB atzinumā ietverto rekomendāciju Vides pārskata pilnveidošanai analīze